

Bernard PEYROUS a Hervé-Marie CATTA

OHEŇ NADĚJE

Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Přeloženo z francouzského originálu „L’Feu et l’Espérance: Pierre Goursat, Fondateur de la Communauté de l’Emmanuel“ (Paříž : Éditions de l’Emmanuel, 1995) s přihlédnutím ke staršímu vydání z roku 1994

BRNO 2010

OBSAH

ÚVOD	5
1 CELÝ ŽIVOT JAKO PŘÍPRAVA (1914 – 1972).....	8
1.1 Rodina	8
1.2 Mládí (1914 – 1933).....	9
1.3 Konverze (1933).....	11
1.4 Laický apoštol (1933 – 1949).....	12
1.5 Zásah Panny Marie v roce 1944	13
1.6 Setkání s kardinálem Suhardem	14
1.7 Poválečná léta.....	16
1.8 Filmový kritik.....	17
1.9 Přátelství.....	18
1.10 Prvopočátky obnovy.....	20
2 POČÁTKY KOMUNITY EMMANUEL (1972 – 1974)	22
2.1 Vylití Ducha o víkendu 12. a 13. února 1972	22
2.2 Události po únorovém víkendu 1972	23
2.3 Modlitební setkání v květnu roku 1972	24
2.4 Skupina z ulice Jean-Ferrandi	25
2.5 Jméno Emmanuel	27
2.6 Růst počtu skupin	27
2.7 Pierre zodpovědný za komunitu Emmanuel	28
2.8 Bratr Albert-Marie de Monléon	31
2.9 Vztahy k církvi	32
2.10 Setkání ve Vézelay v červenci 1974	33
2.11 Milost počátků.....	34
2.12 Dar bratří	36
3 OD MODLITEBNÍCH SKUPIN KE KOMUNITĚ (1974 – 1977).....	39
3.1 Fara v Gentilly (1974 – 1975).....	39
3.2 Setkání v Římě v roce 1975	40
3.3 Setkání v Paray-le-Monial (červenec 1975).....	41
3.4 Maisonnées v ulici Gay-Lussac.....	43
3.5 Charismatická obnova v Lurdech (1976) a v Lyonu (1977)	45
3.6 První aktivity evangelizace a soucítění	46
3.7 Komunita nabývá konkrétní podoby	48
3.8 Třítýdenní duchovní cvičení.....	49
3.9 Příběh povolání dvou manželských párů	50
3.10 Růst komunity v letech 1976 – 1977	52
3.11 Lod'	54
3.12 Práce a modlitba	55
3.13 Bratrská láska a služba	56
3.14 Milost jednoty	56
3.15 První závazky v komunitě (červen 1977).....	57
3.16 První zasvěcení do Fraternity Ježíšovy	57
3.17 Pierrovo charisma.....	58

4 POŽÁR S MNOHA OHNISKY	59
4.1 Aiguebelle	59
4.2 Vznik skupin komunity Emmanuel po celé Francii	61
4.3 Komunita Emmanuel na středovýchodě Francie	63
4.4 Založení komunity Emmanuel v Itálii	63
4.5 Komunita Emmanuel v Německu	65
4.6 Ve všech světadílech	66
4.7 Růst Fraternity Ježíšovy	67
4.8 Komunita a Fraternita Ježíšova v nebi	68
4.9 Daniella Prouxová	68
5 KOMUNITA RŮZNÝCH ŽIVOTNÍCH STAVŮ	71
5.1 Nová povolání pro komunitu	71
5.2 Křesťanské rodiny dnes	71
5.3 Formace mladých křesťanů	73
5.4 Kněží	74
5.5 Zasvěcené sestry	77
5.6 Zasvěcení bratři v komunitě	77
6 PŘEKONÁVAT PŘEKÁŽKY	78
6.1 Některé potíže růstu	78
6.2 Kanonické uznání komunity Emmanuel	79
7 DALŠÍ ETAPY EVANGELIZACE	81
7.1 Lurdy 1979	81
7.2 Evangelizace mladých	82
7.3 Mezinárodní evangelizační škola	85
7.4 Lásky a pravda	86
7.5 Obnova a dělnické prostředí	87
7.6 Evangelizace podle jednotlivých profesí	88
7.7 FIDESCO	89
7.8 Milost soucítění	90
7.9 Oslavený kříž	94
7.10 Komunita a formace	94
7.11 Misie ve farnostech	95
7.12 Farnosti	96
8 OBNOVA PARAY-LE-MONIAL	97
8.1 Paray – místo, kde vane Duch svatý	97
8.2 Pierre Goursat a Paray-le-Monial	99
8.3 Papež v Paray-le-Monial	101
9 NÁČRTEK PIERROVA PORTRÉTU	102
9.1 Několik základních rysů	102
9.1.1 První kontakty s Pierrem	102
9.1.2 Vztahy s lidmi	103
9.1.3 Pierre a vedení	105
9.1.4 Smysl pro dobu	106
9.1.5 Pokora a chudoba	107
9.1.6 Humor a svoboda	108
9.1.7 Čistota	109
9.1.8 Horlivost pro dům Hospodinův	109
9.1.9 Lásky ke Kristovu Srdci	110

9.2 Dynamika Pierrova duchovního života	111
9.2.1 Etapy růstu víry	111
9.2.2 Duch svatý a problémy s vedením komunity	112
9.3 Poslední roky Pierrova života	113
9.3.1 Pierrova nemoc	113
9.3.2 Pierrova smrt a jeho pohřeb	114
9.4 Pověst svatosti?	115
10 KOMUNITA EMMANUEL PĚTATŘICET LET POTÉ	116
ZÁVĚR	118

ÚVOD

Obnovný proud vzešlý z letničního hnutí na počátku 20. století zasáhl většinu protestantských církví a od roku 1967 též katolickou církev.¹ V současnosti je do duchovního hnutí katolické charismatické obnovy zapojeno po celém světě šedesát milionů lidí.

Je zvláštní, že právě ti, kdo jako první zažili zkušenost s charismaty, byli vyloučeni z klasických protestantských církví, a tak se utvořila nová skupina křesťanů, nové „vyznání“, nazvané letniční. Historikové se shodují v tom, že prvotní charismatická zkušenost se odehrála 1. ledna 1901 v texaském městě Topeka, když mladá studentka teologie Agnes Ozmanová zažila ve škole pastora Parhama poprvé to, čemu říkáme „zpěv v jazyku“.²

Později se ukázalo, že papež Lev XIII. na žádost blahoslavené Eleny Guerri, nazývané „apoštolka Ducha svatého“, se téhož dne modlil právě za to, aby Duch svatý obnovil církev a celý svět. Letniční zkušenost a katolická charismatická obnova má jedno společné – a to důraz na přijetí Ducha svatého do křesťanského života. Je totiž známo, že u křesťanů se v jednotlivých obdobích dějin projevuje sklon postupně zaměřovat Ježíšovo poselství za moralizování a životní pravidla za kult. Boží Syn Ježíš se však stal člověkem proto, aby nám otevřel cestu k důvěrnému přátelství s Bohem. Přislíbil svým apoštolům i těm, které si vyvolil ke svědectví, že je nenechá jako sirotky, ale že jim pošle svého svatého Ducha.

Po svém zmrtvýchvstání se Ježíš po čtyřicet dní zjevoval svým učedníkům, pak vstoupil na nebesa. O něco později, když nastal den Letnic, přijali učedníci Ducha svatého. Stalo se to pozoruhodným způsobem: nastalo zemětřesení a na učedníky sestoupily ohnivé jazyky. Od té chvíle byli učedníci radikálně proměněni – z bojácných a ustrašených tvorů se stali odvážní muži. Vyšli z domu, v němž byli uzavřeni ze strachu před židy, svými protivníky, a veřejně začali hlásat, že Ježíš je Syn Boží. Tak se naplnilo Kristovo zaslíbení při jeho nanebevstoupení: „Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a po celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“³ Je to začátek dlouhého příběhu, který známe ze Skutků apoštolů.⁴ „Modlitba v jazyku“ i „zpěv v jazyku“ tvoří součást viditelných vnějších projevů síly Ducha svatého, která způsobila rychlý nárůst počtu křesťanů ve společenství církve. A to byl teprve začátek!

V průběhu celých staletí byl Duch svatý přítomen v životě křesťanů více nebo méně zjevným způsobem. Prostřednictvím světců a velkých náboženských hnutí – např. benediktinů, františkánů, dominikánů či jezuitů – můžeme zahlédnout, jak Duch svatý bez přestání oživoval oheň víry ve chvílích, když začala ochabovat.

Počátek 16. století poznamenala největší krize v dějinách křesťanství – rozdělení na protestanty a katolíky. Odpovědí na ni byl nebývalý rozmach náboženské obnovy na přelomu 16. a 17. století. Od 19. století dochází k prosazení nového pohybu, při němž nejde již o rozdělení, ale o soustředění. V době, kdy jsou letniční křesťané z Topeky vyhnáni na periferii protestantismu, v katolické církvi se šíří po celém světě cesta prostoty a důvěry v Boha, otevírá Terezií z Lisieux. Papežové Pius XII. a po něm i Jan XXIII. se snažili svolat na svět nové letnice. Právě Jan XXIII. pronesl při zahájení 2. vatikánského koncilu slavnou modlitbu

¹ Srov. Bernard PEYROUS, *Les origines du Renouveau charismatique catholique aux États-Unis et en France (1967 – 1975)*, in *Le Christianisme et les nouveaux mouvements religieux dans la société contemporaine*, Aix-en-Provence, 1995, s. 156-185.

² Zpěv v jazyku je obdobný dar jako „mluvení“ v jazyku. Srov. 1. list Korint'ánům 14,2-14.

³ Skutky apoštolů 1,8-9.

⁴ Napsal je svatý Lukáš a v Novém zákoně je najdeme za evangelii.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

k Duchu svatému.⁵ Ve stejné době volá francouzská mystička Marta Robinová po nových Letnicích lásky.

I protestantští letniční křesťané osvědčili svou otevřeností Duchu svatému velký dynamismus pro evangelizaci. David Du Plessis – jeden z jejich pastorů, nazývaný „pan letnice“, původem z Jižní Afriky – přispěl spolu s dalšími k tomu, že i klasickým protestantským církvím, například luteránům a kalvinistům v USA, se dostalo poznání letniční zkušenosti.

Dne 18. a 19. února 1967 studenti katolické university Duquesne v Pittsburgu zažili rovněž zkušenost nových letnic.⁶ Téměř současně došlo ke stejnému jevu na universitě Notre-Dame v South Bendu a posléze na několika dalších místech Spojených států a Kanady. Není možné úplně popsat šíření charismatické obnovy u katolíků, snad jen ho přirovnat k požáru s velkým množstvím ohnisek, šířícím se po celém světě. Kdo by v tom dnes nerozpoznal souvislost s modlitbami církve, počínaje Lvem XIII. až po velkou modlitbu Jana XXIII.?

Katolické hnutí charismatické obnovy – v protikladu k tomu, co zakusili letniční křesťané na počátku 20. století od protestantských sborů – bylo církví schváleno a dostalo se mu oficiální podpory. Papež Pavel VI. přijal v roce 1975 na svatopetrském náměstí v Římě 10 000 charismatiků a oslovil je kromě jiného slovy: „Charismatická obnova je šance pro církve i pro svět.“ Od 70. let 20. století dochází ve francouzské církvi k poklesu počtu věřících i kněžských povolání a z různých důvodů se hroutí výuka křesťanských pravd, avšak objevuje se mimořádně dynamická duchovní obnova. Tato obnova se neomezuje jen na „charismatiky“. Vznikají mnohá díla jako Archa, u jejichž vzniku stál Lanza del Vasto, Domovy lásky (Foyers de Charité), Betlémské sestry, Komunita svatého Jana, Archa Jeana Vaniera, neokatechumenát, fokoláre a další. Nicméně charismatická obnova byla v uplynulém dvacetiletí jako hrot kopí – nejviditelnější součást onoho nového jara církve. Vzrůst počtu modlitebních skupin, uplatňování charismat, evangelizace na ulicích, velká setkání v Lurdech, v Paray-le-Monial, v Arsu či v Lisieux, to všechno svědčí o novém rozmachu katolické víry ve Francii. Povolání ke kněžství vycházejí povětšinou právě z těchto hnutí, především z charismatické obnovy. Jen v komunitě Emmanuel, kterou založil Pierre Goursat, je v současnosti každý rok vysvěceno více než deset kněží.

Vyprávět o Pierru Goursatovi znamená hovořit současně o dějinách komunity Emmanuel, jedné z nejdůležitějších nových komunit spojených svým vznikem s charismatickou obnovou. „Je dobré zachovávat královo tajemství, ale Boží skutky je třeba odhalovat a s úctou vzdávat chválu.“⁷ Tak zní výslovné doporučení archanděla Rafaela Tobíašovi. Podobně je to s příběhem Pierra Goursata. Pierre byl skromný, a proto se snažil zůstat ve stínu. Ale nyní přišel čas ukázat Boží divy v jeho životě.

Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel a Fraternity Ježíšovy, totiž stále zůstává málo známou osobností. Jen zřídka kdy se stane, že zakladatel je tak málo ceněn. Mimo komunitu se o něm téměř nemluví, s výjimkou malé skupinky těch, kteří při setkání s ním prožili něco skutečně hlubokého. Je pravda, že dělal víc proto, aby zůstal vskrytu, než aby se o něm vědělo. Pierre chtěl být nejmenší, a to se mu dařilo tak, že mu nemohlo být přisvojeno nic z toho, co se dělo. Mluvil o sobě velmi málo, takže i lidé, kteří žili v jeho blízkosti, o jeho životě nevěděli téměř nic. Stál vždy v pozadí, a aby ho člověk pochopil, musel být hodně pozorný. Tuto jeho zdrženlivost ostatní respektovali a spoluzakladatelka komunity Martina Cattová ji též převzala.

⁵ „Obnov v naší době své divy jako o nových letnicích a svaté církvi dej, ať se v jednomyslné, naléhavé a vytrvalé modlitbě spolu s Ježíšovou Matkou Marií a pod vedením svatého Petra stále více šíří království božského Spasitele, království pravdy a spravedlnosti, lásky a pokoje. Amen.“

⁶ Srov. Patti GALLAGHER MANSFIELD, *Comme une nouvelle Pentecôte : Les débuts du Renouveau charismatique dans l'Église catholique*, franc. překlad: Paříž : Éditions de l'Emmanuel, 1992.

⁷ Tobíaš 12,7.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Přítom má Pierre Goursat v současných dějinách církve významné místo. Znal spoustu lidí, mnoha lidem pomohl a některým úplně převrátil život. Mnozí mu vděčí za své povolání. Jím založená komunita se rozrostla a stala se mezinárodní. Šestnáct let po založení byla uznána Svátým stolicí jako všeobecné sdružení věřících. Pierre ovlivnil významně celou katolickou charismatickou obnovu. Patří k těm, kdo pomáhali nově vyzařovat milosrdnou lásku Ježíšova Nejsvětějšího Srdce v Paray-le-Monial a v celém světě.

Po prodělání infarktu v roce 1985 se Pierre rozhodl rezignovat na úlohu moderátora komunity. Tehdy někteří členové komunity Emmanuel začali zkoumat její počátky. Pierre se o tuto činnost zajímal. Pochopitelně byl při tom nucen svěřit i něco ze svého života, ale omezil se na minimum toho, co se týkalo přímo jeho, a soustředil se hlavně na věci, které měly přímou souvislost s komunitou. Zkoumání počátků komunity pokračovalo i po Pierrově smrti 25. března 1991. Některá svědectví a fakta pak pomohla lépe osvětlit Pierrovu dobrovolnou skromnost, avšak důvěrné rysy jeho tváře se objevují velmi pomalu. Knížka, kterou držíte v rukou, o tom podává svědectví.

Nyní je pochopitelně ještě příliš brzy na to, abychom začali psát dějiny, ale je nutné „zachytit“ a předat „charisma“ přesahující Pierrovu osobu. Předkládáme první – zatím neúplný – náčrt práce o Pierrovi s vědomím, že v bádání bude nutno pokračovat, neboť některé věci se objeví teprve s odstupem času. Uvidíme, že Pierre často nebyl jediným aktérem událostí, které popisujeme. Pierre působil při zakládání komunity Emmanuel komunitním způsobem; bylo to součástí jeho duchovní intuice. Nemůžeme o něm mluvit, nebudeme-li stále připomínat i lidi v jeho okolí. Proto se v naší práci objeví mnoho jmen. Většina svědků pro období od založení komunity do Pierrovy smrti žije mezi námi. Mnoha z nich jsme se ptali na upřesňující údaje k Pierrově osobě, občas nás však diskrétnost zavazuje neuvádět všechny zdroje.

Tato kniha představuje v hojné míře komunitní práci. Rádi bychom poděkovali zvláště manželům Morinovým za všechny dokumenty a svědectví, které shromáždili. Naše vděčnost patří i všem těm, kdo při čtení předběžného vydání zareagovali a napsali nám věci, které mnohé upřesnily, i všem těm, kdo projevíli radost z toho, že Pierra Goursata mohli lépe poznat.

1 CELÝ ŽIVOT JAKO PŘÍPRAVA (1914 – 1972)

Pierre Goursat se narodil v Paříži 15. srpna 1914 o slavnosti Nanebevzetí Panny Marie a zemřel dne 25. března 1991 o slavnosti Zvěstování Páně, která v tom roce připadla na pondělí Svatého týdne, předzvěsti velikonočních událostí. Celý jeho život tak rámuje dva mariánské svátky a jedno město, které hluboce miloval – Paříž.

1.1 Rodina

Pierrovi předkové, podobně jako většina Pařížanů, pocházeli z venkova. Pierrovi dával jeho původ pevné zakotvení. Hovořil o něm s humorem, který nepostrádal jistou hrdost. Část rodiny z matčiny strany pocházela z jihozápadní Francie, z města Béarn. Jejich příjmení bylo Latapie. Jeden z matčinych prastrýců sehrál na počátku 19. století velmi významnou roli v Pau jako architekt komunikací ve městě. Neměl dědice, a proto své jmění odkázal městské nemocnici v Pau. Pojmenovali po něm jednu ulici v centru města. Jiný Latapie velel v době císařství korzárské lodi jménem *Nepřemožitelný Napoleon*, která kotvila v Bayonne. Tato nepřemožitelnost byla Pierrovi tak trochu k smíchu. Loď padla totiž do rukou Angličanů, když vyjela z pásma mlhy. Došlo přitom k boji, o kterém se v rodině s rozechvěním mluvilo ještě o tři generace později. Tento námořník se oženil s dcerou baskického korzára. Pierre byl jeho přímým potomkem. Ti, kteří Pierra dobře znali, se domnívali, že si udržel něco z dobrodružné a svobodomyslné povahy tohoto svého předka. Něco z toho vystihla Marta Robinová,⁸ když mu jednoho dne se svou nenapodobitelnou laskavostí řekla: „*Jste malý dareba.*“

Další část rodiny z matčiny strany pocházela z Marseille, jmenovali se Aubertové. Byli to bohatí rejdaři a podnikali až v Indii. Pierrova babička se tam se svým manželem usadila ve francouzském obchodním zastoupení. Její manžel byl vdovec a měl děti z prvního manželství. Spolu měli dceru Marii, pozdější Pierrovu matku. Jeden nesvědomitý společník přivedl tohoto Pierrova dědečka k úpadku, z právního hlediska to bylo považováno za zpronevěru. Dědeček přišel na mizinu a musel se uchýlit do anglické části Indie.

Jeho žena se vrátila do Francie. Měla to v úmyslu ještě před tímto krachem; chtěla zajistit výchovu dětí. Ve své rodině byla vychovávána jako velká dáma a náhle se ocitla zcela bez prostředků. Čelila tomu velmi odvážně a bojovně. Usadila se v Paříži v ulici Faubourg-Saint-Honoré číslo 123 v domě, který stál přímo proti kostelu Saint-Philippe-du Roule v osmém pařížském obvodu. Byla to čtvrť v centru Paříže, nedaleko Elysejského paláce. Aby se užívala, otevřela rodinný penzion s názvem Résidence Saint-Philippe, o který se starala se svou dcerou Marií. V počátcích podnikání bylo klientů skutečně hodně, a tak obě ženy uvolnily i svůj pokoj a přespávaly na matracích v jídelně. Postupně si díky dobrému vedení svého penzionu mohly pronajmout celý dům, který měl v průčelí dvacet metrů. Vedly tak podnik se čtyřiceti pokoji a restaurací, jemuž Pierrova matka dokázala vtisknout pečeť vybrané elegance. Hosté tam

⁸ Marta Robinová (1902 – 1978) prostá venkovská žena pocházela z venkovského sídla u Châteauneuf-de-Galaure v kraji Drôme. Náleží k největším mystičkám 20. století. Každý týden prožívala Kristovo utrpení. Je zakladatelkou po celém světě rozšířených společenství „Foyers de Charité“ – místa, kam přicházejí lidé na duchovní cvičení. Měla velký vliv na obnovu církve v posledních třiceti letech 20. století. Byla upoutána na lůžko; v jejím pokoji ji navštěvovalo velké množství lidí a po setkání s ní se často jejich život zcela změnil. Probíhá proces jejího blahorečení.

chodili na doporučení svých známých, v restauraci s názvem *Queen's Club* obsluhovaly mladé Polky, což podniku dávalo určitou originalitu, podle všeho však *Queen's* neměli velký obrat.

V obou ženách měl Pierre na očích příklad energie, ale i poměrně nesnadného života. Říkal: „*Moje matka dobře věděla, co je těžká práce a námaha.*“⁹ Důležitou roli sehrálo hluboce křesťanské ovzduší v rodině. Pierrova matka byla žena „velké víry“ se zvláštní láskou k Panně Marii. Mimořádný význam pro ni měla modlitba. Pierre o ní říkal: „*Maminka se modlila vždy s růžencem v ruce. Měla duši dítěte i při všech starostech s vedením hotelu a restaurace.*“ Tento vztah k Bohu měl v životě jejího syna mimořádný význam. Marie Goursatová byla elegantní, půvabná a velmi přívětivá žena.

Předkové z otcovy strany pocházeli z jihozápadní Francie. Goursatovi byli zámožná katolická rodina z Périgueux. Pierrův dědeček byl předsedou obchodní komory v Périgueux. Zanechal po sobě velký majetek a devět dětí, z nichž nejmladší syn Viktor se narodil v roce 1877. Právě ten se stal Pierrovým otcem. Dvě dcery se rozhodly pro řeholní život. Nejstarší syn Georges se proslavil jako karikaturista. Užíval jméno Sem. Jeho kresby plné jemnosti i temperamentu plnily v meziválečném období všechny časopisy. Také Viktora karikatura velmi přitahovala. Byl mimořádně zručný a kromě jiného zhotovoval pro kabarety masky známých osobností. Spolupracoval s deníky *Écho de Paris*, *Œuvre*, *Paris-Midi* a *Figaro*, ale nebyl zdaleka tak známý jako Sem.

1.2 Mládí (1914 – 1933)

Viktor Goursat se oženil s Marií Latapie.¹⁰ Nebylo to šťastné manželství. Jejich světy se příliš rozcházely: Marie těžce pracovala a Viktor dělal karikatury pro noviny. Byl talentovaný, ale příliš se rozptyloval a tříštil své síly. Manželé se brzy rozešli. Pierre tak hned v dětství prožil hluboké zranění spojené se ztrátou otce a utrpením matky. Viktor jim úplně zmizel z očí. Na konci jeho života se o něj příbuzní oddaně starali. Tehdy se s ním Pierre začal opět stýkat. Bylo to těžké a bolestné, ale postupně se znovu sblížili. Pierre pomohl svému otci smířit se s Bohem a byl při něm až do konce. Viktor Goursat byl přijat do domova důchodců pro umělce, který vedly řeholní sestry. Tam pokojně skonal dne 18. října 1964.

Viktor s Marií měli dvě děti: staršího Pierra a o jedenáct měsíců mladšího Bernarda. Oba byli vychováni v atmosféře víry a modlitby. Jejich matka je zasvětila Bohu. Podle zbožné praxe, která tehdy byla v katolických kruzích naprosto běžná, zasvětila hned po narození Pierra Panně Marii a Bernarda Nejsvětějšímu Srdci Páně. Proto Pierra v prvních třech letech života oblékali do modré, protože je barvou Panny Marie, a Bernarda do růžové k počtě Ježíšova Srdce. Ti, kdo je znali, zdůrazňovali odvahu Marie Goursatové při výchově. Oba bratři se obdivuhodně chápali. Věděli, že se ve všem doplňují. Později Pierre řekl, že Bernard měl všechno, co on postrádal. Pierrova sestřenice Marie-Hélène Goursatová, která se později stala Matkou Scholastikou, si dlouho pamatovala návštěvu obou chlapců u jejího otce ve Versailles. Marius Goursat byl jejich strýcem z otcovy strany: „*Byli oba roztomilí, jak spolu seděli v jednom křesle. Cítili jsme, jak velmi jsou spojeni.*“ Zdá se, že Bernard byl velký šprýmař.

⁹ Slova Pierra Goursata citujeme z jeho osobního svědectví zaznamenaného v červenci roku 1986.

¹⁰ Svatba se konala v Paříži 27. září 1913. Goursatova rodina zůstala věrna křesťanské víře. Nejenže dvě Pierrovy tety byly řeholnice: Marguerite v klášteře Navštívení v Périgueux, Marie-Louise pak v kongregaci Nejsvětějšího Srdce Páně (zemřela v Riu de Janeiro), ale i několik jeho sestřenic vstoupilo do různých řeholních řádů (trapistky, karmelitky, benediktinky, dominikánky). Kromě toho působil Viktorův bratranec Jacques (1902 – 1977) jako kněz ve Versailles, další se stal dominikánem. Naopak život strýce Sema byl svěťácký v plném smyslu tohoto slova.

Pierrův život však poznamenala další tragédie – smrt bratra Bernarda. Jako desetiletý náhle zemřel na ucpání střev. Stalo se to 14. července 1926. Pierre na to ještě po šedesáti letech vzpomínal: *„Bylo to pro mně hrozné. Měl jsem pocit, že mě rozřízli v půli ... že jedna moje polovina odešla. Pomalu a postupně jsem však opět našel rovnováhu.“*

Pierre chodil deset let do školy Panny Marie v Monceau, kterou tehdy vedli marianisté. Měl na ni hezké vzpomínky okořeněné špetkou humoru. *„Byla to znamenitá škola a její studenti byli mnohem úspěšnější při maturitách než studenti z jiných tehdejších gymnázií. Náš profesor angličtiny byl expert. Říkal nám, že jsme telata. Jednou mu jeden žák pohrozil: 'Řeknu to doma mamince.' Celá náboženská výchova probíhala ve škole. Těžko říct, zda byla dobrá, ale po mé konverzi se mi znovu mnohé věci vybavily.“*

„Chodil jsem do farnosti, ale nebyl jsem ministrantem, neboť všechno se odehrávalo ve škole. Nosil jsem krásnou stříbrnou medailku Panny Marie z rue du Bac, kterou jsem dostal k prvnímu svatému přijímání. Tak mě Panna Maria ochraňovala. V kostele svatého Filipa jsem poznal znamenitého kněze. Byl to skutečně svatý kněz;¹¹ žil velmi chudě ve značně bohaté farnosti. Jeho nástupce žil světským způsobem ... naštěstí jsem vždy rozlišoval mezi církví a jejími služebníky.“¹²

Pierre byl už tehdy velmi zvláštní chlapec. V dětství jezdíval na prázdniny k moři do Saint-Malo a tam spolu s kamarádkou Josette uspořádal několikrát v zahradě procesí, jen místo korouhví vzali zavděk rybářskými sítěmi. Jako dospívající mladík měl vybrané chování a podle všeho byl i velmi elegantní. Chodil do tanečních v ulici Ponthieu, i když tančil přímo hrozně. Při večírcích vynalezl „mluvené tance“ – zatímco ostatní tančili, Pierre se svými tanečnicemi rozmlouval. Měl přátele s dobrým chováním a několik opravdu spolehlivých kamarádů. Ve skutečnosti však byl velmi nesmělý. Dlouho se u něho projevovala vada řeči, lehčí forma koktavosti. S problémy ve vyjadřování se ostatně potýkal po celý život. Prázdniny trávil s maminkou v rodině strýce Marii Goursata v Bretani, deset kilometrů od města Rennes. Na dlouhých procházkách se sestřenicí Marií-Helenou obšírně hovořili o Terezii z Lisieux, kterou právě v té době začínali lidé více poznávat. Společenské záležitosti jej vlastně vůbec nezajímaly.

Později nastalo v jeho životě období relativního duchovního ochabnutí a osobní krize. *„Dál jsem chodil na mši, ale začínal jsem toho mít tak trochu dost. Matka to poznala. Řekla mi: 'Pierre, vidím, že se teď nějak míň modlíš.' Pomalu se mě začala zmocňovat pýcha. Chtěl jsem mít úspěch. Chodil jsem do školy v Louvru a také jsem navštěvoval přednášky archeologie a keltské civilizace v École pratique des hautes études. Chtěl jsem se stát konzervátorem národního památkového muzea v Saint-Germain-en-Laye. Tenkrát o to nebyl moc velký zájem, na přednášky jsme chodili dva nebo tři.“*

Při přednáškách se Pierre modlil za konverzi profesora keltské civilizace ke křesťanské víře. O deset let později se dověděl, že jeho modlitby byly vyslyšeny. Pierre se zmítal mezi duchovním povoláním a touhou stát se špičkovým intelektuálem humanitního zaměření. Vedlo ho k tomu prostředí, ve kterém se pohyboval, a částečně i jeho křehké zdraví.

Pierre k tomu řekl: *„Postupně se mě zmocňovala pýcha. Měl jsem zato, že všechno, co se se mnou dělo, je dobré. V té době jsem měl tuberkulózu a strávil jsem čtyři nebo pět měsíců v sanatoriu v Plateau d'Assy. Myslel jsem si, že tam budu mít čas na práci. Přišla však duševní krize. Ničemu jsem nerozuměl a nedokázal jsem ani pracovat, protože jsem byl vnitřně rozdělen. Tehdy se moje pýcha vzbouřila. Bylo to v roce 1933.“*

Pierrova krize se ještě vystupňovala v důsledku beznadějného zdravotního stavu dívky, kterou měl rád. Jmenovala se Philomène Duchaussoy. Cíty obou mladých lidí byly vzájemné. Pierre a Philomène si hodně psali.

¹¹ Abbé Colombel působil ve farnosti svatého Filipa jako farář v letech 1923 – 1943.

1.3 Konverze (1933)

Tehdy došlo k rozhodující události, která jeho život obrátila na ruby a nepřímo ovlivnila i život mnoha dalších lidí. Zaposlouchejme se do slov, která o tom řekl sám Pierre:

„Tehdy jsem se obrátil. Bylo to tak prosté, že to nemohu ani popsat. Náhle jsem pocítil mimořádně intenzivně přítomnost svého bratra. Bratr mi řekl: 'Přestal jsi na mě myslet, protože tě ovládla pýcha.' Znělo to, jako by stál vedle mne. Zaklekl jsem u své postele, a když jsem zase vstal, byl jsem úplně proměněný. Věděl jsem, že jsem nezůstal stejný. Bylo mi, jako bych prožil vylití Ducha svatého. Od té doby mi bratr takto svou přítomnost neprojevil už nikdy. Nedostal jsem ho jako anděla, aby mě vedl po celý život, zasáhl prostě jen v té chvíli, aby mě obrátil. Jeho přítomnost jsem pocítil ještě i později, ovšem jaksi ve stínu Ježíše a Marie – samozřejmě ve stínu plném světla. To už jsem byl spojen s Ježíšem i Marií.

V sanatoriu byl naštěstí na léčení i jeden kněz, abbé Lécailler. Měl 35 let a byl z Oise.¹³ Díky němu jsem objevil katolickou církev. Jinak bych se dostal do vlivu sekt. Například ještě před mým onemocněním jsem se setkal s martinisty, žáky Clauda de Saint-Martin.¹⁴ Jeden z nich mi vysvětloval symboliku katedrály v Chartres při určitých pozicích slunce v jednotlivých ročních obdobích, a mě to nepřipadalo špatné. Po svém obrácení jsem byl hodně radikální, ale abbé Lécailler moje extrémy s laskavostí zesměšňoval a postupně mi ukázal katolickou církev a všechno, co je v ní pevného.

Ještě před konverzí jsem tak trochu myslel na kněžské povolání, ale měl jsem zato, že pro mne by to nebylo možné kvůli celibátu. Po obrácení jsem si kladl otázku, zda to, co jsem prožil, byla skutečnost, nebo zdání. Znamením se pro mne stalo, že od toho dne jsem už nikdy neměl problémy s čistotou. A tak jsem si řekl: 'Vidíš, to je pravé.' Byl jsem tak šťastný, že jsem si myslel: 'Všichni lidé by mohli zachovávat celibát!' Ale abbé Lécailler se tomu smál: 'To by byl konec časů...', a ukázal mi, co chce církev. Tehdy jsem pochopil, jak je církev moudrá, a od té chvíle jsem si ji zamiloval navždy.“

Při své konverzi byl Pierre rázem osvobozen od smutku ze vztahu k dívce, kterou miloval.¹⁵

„Hned po obrácení jsem měl velkou lásku ke Kristovu Srdci. Moc jsem však nechápal Pannu Marii, i když mě ochraňovala, jak jsem se už zmínil. Řekl jsem našemu faráři: 'Mám Božské Srdce, Pannu Marii nepotřebuji.' Odpověděl mi: 'Obrátil jste se a přijal jste Kristovo Srdce, Panna Maria bude do vašeho života přicházet postupně.' A přesně tak to bylo. Pomalu a tiše i ona vstoupila do mého srdce. Ale přišla tam také ještě dřív, po jedné události, k níž došlo v roce 1944.“ K této významné události se ještě vrátíme.

Pierre často říkal, že v okamžiku své konverze dostal povolání k adoraci. Současně s ním zřejmě dostal také povolání zasvětit se v celibátu, ale nevnímal povolání ke kněžství. Uvědomil si však, že se mu znenadání z křesťanské výchovy vrací všechno, co dostal v rodině i ve škole. Nijak zvlášť o tom nemluvil, ale lidé kolem něho vycítili, že se změnil. Jeden jeho přítel řekl: *„Začal se na život dívat úplně jinak.“* Zpočátku to vyvolávalo neklid. Pierre k tomu poznamenal: *„Když jsem se vrátil do Paříže, maminka měla pocit, že se ze mne stal příliš horlivý křesťan, i když předtím si myslela, že věřím málo, avšak jeden kněz, můj bratranec Jacques Goursat, ji upokojil.“* Pierre si též uvědomil, že dřívější přátelé mu už nerozumějí, *„jako by mezi námi byla skleněná stěna.“* To ho uzavřelo do určité samoty.

¹³ Oise je jeden z departmentů v Pikardii (kraj severně od Paříže). Abbé Lécailler zemřel za války při bombardování.

¹⁴ Claude de Saint-Martin (1743 – 1803), nazývaný též „neznámý filosof“, vypracoval esoterickou nauku. Počátkem 20. století se k tomuto učení vrátil Dr. Gérard Encausse, přezdívaný „Papus“ a založil iniciační skupinu, která převzala učení de Saint-Martina.

¹⁵ Zemřela 19. března 1934.

1.4 Laický apoštol (1933 – 1949)

Od své konverze se Pierre jevil jako hluboce duchovní osobnost. Jeho dobrá nálada a originální způsob hovoru působila radost jeho rodině i přátelům. Při rodinných setkáních si ho všichni cenili právě kvůli tomu. Hodně se modlil a získával jakousi „auru“. Také se začalo spekulovat o jeho kněžské službě. Pierre o tom rovněž uvažoval, avšak nevnímal povolání ke kněžství. Navázal kontakt s Otcem Henri Caffarelem, přítelem svého bratrance Jacquesa Goursata, a otec Caffarel se stal jeho duchovním rádcem. Pierre se nakonec pro kněžství nerozhodl. Pravda je, že vážnou překážkou se rovněž stal jeho zdravotní stav. Tuberkulóza zanechala následky a bylo nutné, aby Pierre opakovaně odjížděl na ozdravné pobyty v Saint-Germain-en-Laye, neboť tamní lesní vzduch mu dělal dobře. Tato skutečnost se odrazila i na jeho studiích. Kromě toho došlo ke zhoršení zdravotního stavu jeho matky, mluvilo se dokonce o „rakovině krve“. Pierre začal mamince pomáhat a ve velmi ztížených podmínkách – když se její nemoc dál zhoršovala – se musel věnovat vedení hotelu, neboť to byl prostředek k zajištění živobytí rodiny.

Pierre však také cítil, že si to, co se v něm událo, nemůže nechat jen pro sebe. Měl touhu evangelizovat, ale nevěděl jak. Proto se v letech před druhou světovou válkou i během ní pustil do celé řady apoštolských iniciativ, často v dost různorodých oblastech.

Nejdříve si uvědomil, jakou důležitost mají masmédia a že jejich význam v budoucnosti ještě vzroste. V té době začínala slavná éra filmu, a proto se Pierre rozhodl filmu věnovat větší pozornost. Vzal si na starost francouzskou verzi Mezinárodní filmové revue. Vedení hotelu nebylo příliš náročné a Pierrovi pro novou činnost zbývalo poměrně dost času.

Kromě toho se Pierre intenzivně zajímal o vztahy mezi vědou a vírou. Proto v sedmém pařížském obvodu zbudoval knihkupectví. Jím založená společnost pro šíření knih sídlila v ulici Saint-Simon v domě číslo 8 a pracovala spolehlivě až do poválečného období. Věnovala se mimo jiné i šíření Revue pro vědecké otázky a distribuci této kvalitní revue pro celou Francii. Pierre byl se svou prací v té době velmi spokojen: „*Publikovali jsme mimořádně zajímavé vědecké články, například odbornou studii kanovníka Lemaître o 'velkém třesku' právě v době, kdy byla tato teorie potvrzena v USA. Ten časopis fungoval znamenitě.*“ Kromě toho si Pierre přál věnovat se vydavatelské činnosti. Proto založil Centrum francouzské knihy, ale jeho vydavatelská činnost zřejmě vůbec nezačala.

Další oblastí Pierrových iniciativ byla snaha oslovit mladé. Snil o malém obchůdku, kam by mladí lidé chodili a kde by mohl s nimi mluvit. Velký význam připisoval osobním kontaktům. Seznámil se s Ligou evangelia spojenou s postavou abbé Thivolliera a jeho snahou šířit evangelium mezi křesťany. Tam Pierre získal zálibu v Božím slově. Vytvořil skupinku o šesti až deseti účastnících, která se scházela ke čtení evangelia. Pierre přečtený úryvek vždy vysvětlil a všichni o něm debatovali. Ve skupince byli velmi rozdílní lidé, třeba barman z Jockey-Clubu, obchodníci nebo Pierrovi přátelé.

Pierre tak vlastně začal duchovně doprovázet několik lidí, především Élisabeth Dumontovou, která tehdy právě dospívala. Její a Pierrova rodina měly určité vazby, neboť její otec byl voják a nějakou dobu strávil spolu se svou rodinou v Německu v období okupace Porúří. Tehdy tam bylo otevřeno francouzské lyceum a Élisabeth na něm začala studium. Úroveň školy však nebyla vysoká, když se dívka vrátila do Paříže a začala navštěvovat lyceum Lay-Lussac, brzy poznala rozdíl.

Ve třinácti letech se ocitla mezi kamarády, kteří hodně četli a přemýšleli, ale nebyli věřící. Élisabeth se pokusila přispět k jejich konverzi, ale nedosahovala jejich úrovně. V průběhu debat s nimi byla její víra otřesena. Řekla o tom: „*Tehdy mě zachránil Pierre. Věnoval mi celé hodiny. Mluvil se mnou, ne jako intelektuál, prostě mi předával své svědectví.*“

Jednal se mnou jako starší bratr. Přivedl mě do školy Madeleine Daniélouové, ale také mě odtud po čase vzal pryč, protože viděl, že pod jejím vlivem směřuji k řeholnímu životu a že to není moje povolání. A měl pravdu.“

Pierre též poznal Mariinu legii krátce poté, co začala působit v Bourges, a to roku 1940. Seznámil se s Veronikou O'Brien, která byla její zakladatelkou ve Francii, a s její první francouzskou členkou Yvette Duboisovou. Pierre byl jeden z prvních mužů ve Francii, kteří do legie vstoupili, a zažil v ní i svou první evangelizaci na ulici. Evangelizaci dělali vždy ve dvojicích. Zaujala ho konkrétní starost o lidi, ale svazoval ho přílišný formalismus tohoto hnutí, a proto v něm nesetřval, avšak dobře si zapamatoval některé jeho přednosti.

Zdraví Pierrovy matky se stále zhoršovalo, takže už na zmírnění bolesti musela dostávat morfium. Ona se však s důvěrou obracela k Bohu a svému synovi říkala: „*Neznepokojuj se. Pokaždé, když se cítím zle, udělám kající skutek.*“ Marie Goursatová skonala náhle dne 11. září 1941 v důsledku prasknutí cévy v mozku. Pierre byl právě na prázdninách u svého strýce Marii Goursata v Haut Sévigné. Její poslední slova byla: „*Dejte zprávu Pierrovi.*“ Její poslední myšlenka patřila synovi. Bylo jí pouhých 58 let. Pierre maminku velmi miloval a její smrt jej úplně vyvedla z rovnováhy.

Po matčině smrti vyvstala otázka, zda by nebylo vhodné hotel prodat. Jenže v době války by to téměř nic nevyneslo. Pierre si hotel tedy ponechal a definitivně se vzdal svého plánu stát se konzervátorem v národním památkovém muzeu. Vedení hotelu a hlavně restaurace bylo v době omezeného přídeľu potravin vskutku akrobatickým výkonem. Jídlo se shánělo, jak se dalo. Pierre o tom vypráví: „*Jednou přišla kontrola, právě když jsme měli v kuchyni dva pěkné zajíce. Přiběhla jedna zaměstnankyně a volala: 'Už jsou tady!' A v patách jí šli inspektoři. Kuchařka stihla tak akorát hodit jednoho zajíce do trouby, druhého na schody, takže nic nenašli. Ale já jsem řekl: 'Už toho mám dost trávit čas tím, že krmíme lidi, kteří nejsou nikdy spokojeni a my je ani uspokojit nemůžeme.' A restauraci jsem zavřel. Nechal jsem si jenom hotel a později jsem ho také prodal, někdy v roce 1949 nebo 1950.“*

1.5 Zásah Panny Marie v roce 1944

Při jedné události došlo v Pierrově duchovním životě k rozhodující události. Vyprávěl o ní několikrát:

„Jednoho dne v červnu roku 1944, v době vylodění spojenců, jsem šel ulicí Commandant-Rivière, která vede k náměstí Saint-Philippe-de-Roule. Právě bylo poledne. V té chvíli došlo k incidentu.“ Pierre říkal, že právě projíždělo auto řízené německým důstojníkem a téměř ho srazilo. Podle Élisabeth Dumontové se tento důstojník choval na veřejnosti hrubě k jedné ženě a Pierre se ozval. Řekl tomu Němci, že je idiot, ale nevěděl, že v němčině je tento výraz o hodně silnější než ve francouzštině. A šel dál. „*Byl jsem na chodníku a nechtěl jsem se otočit, ale uslyšel jsem, že ten důstojník přišel ke mně, položil mi ruku na rameno a řekl: 'Idiot! Kommandantur!' Naštěstí mě neuchopil příliš pevně. Vytrhl jsem se mu a začal utíkat jako o život. Vtom vytáhl pistoli a namířil na mě, jak mi později řekli. Málem vystřelil, ale v tom okamžiku jedna žena vykřikla. To ho překvapilo, takže nevystřelil, ale běžel za mnou s pistolí v ruce. Měl jsem trochu náskok a utíkal jsem tak rychle, že jsem ztratil střevíce (ve skutečnosti jenom jeden) a rukavice. Využil jsem toho, že jsem se dostal na roh ulice, vešel jsem vraty do našeho domu a zavřel jsem je. Důstojník také vešel, zatímco já jsem ze všech sil utíkal po schodech nahoru. Chtěl jsem se ukrýt ve svém bytě v prvním poschodí, ale můj náskok nebyl zas tak velký, takže mě zahlédl. V tom okamžiku zaslechl domovník hluk a vyšel na schodiště. Ocitl se tváří v tvář důstojníkovi s odjištěnou pistolí v ruce. Na chvíličku odvrátil*

jeho pozornost a Němec si nevšiml, že jdu do prvního poschodí.“ Pierre totiž svůj pokoj nezamykal. Proto se tam mohl dostat okamžitě. „Napadlo mi vyskočit z okna. Podíval jsem se na ulici; byla plná lidí. Tak jsem se chtěl schovat na toaletu, ale nedokázal jsem to. Čekal jsem, kdy mě důstojník najde, vlastně jsem si tím byl jist. A v tu chvíli jsem vnitřně uslyšel, jak mi někdo říká: 'Neboj se, jsi zachráněn.' Nebylo pochyb o tom, že ke mně promluvila Panna Maria a že mě zachránila.“

Zatím už důstojník s pistolí v ruce vystoupil po schodišti nahoru. Když nikoho nenašel, sešel dolů, znovu přešel kolem dveří Pierrova bytu, ale dovnitř nevešel. Za chvíli přišla Élisabeth Dumontová a řekla mu, že důstojník odešel.

Dům však byl hlídán a Pierre tam už nemohl zůstat. Na dvoře našel žebřík, který tam nikdy dřív nebyl. Mohl tak přelézt z vnitřního dvora do sousední budovy, která vedla do ulice Commandant-Rivière. Uchýlil se do ulice Pompe k paní Grussově, kterou znal od dětství a říkal jí teto. Domů se vrátil až po dvou týdnech. Po čase přišla za domovnicí nějaká žena a vyptávala se na Pierra. Domovnici byla podezřelá, proto Pierra zapřela a odvětila jí, že o něm nemá žádné zprávy. Neznámým návštěvníkem byl Němec. Odložil svoje přestrojení a řekl: „*Je prýč? Ale byl tady a prohlásil o Němci, že je idiot!*“ Pierre znovu uprchl po stejném žebříku a žil v úkrytu až do osvobození Paříže. Vždy rád vzpomínal na to, že ten žebřík tam nikdy před tím nebyl, a pak už ho také nikdy neviděl.

Celá událost se Pierrovi navždy vryla do paměti. Byl nezvratně přesvědčen o tom, že toho dne byl zachráněn zvláštním zásahem Panny Marie, a z hlediska důležitosti pro svoje duchovní směřování kladl tento zásah do svého života na druhé místo, hned za své obrácení. A skutečně se s Pannou Marií „setkal“ obdobným způsobem, jak se o několik let dříve při své konverzi „setkal“ s Kristem. Říkal: „*Od té chvíle jsem měl stále větší lásku k Panně Marii a pochopil jsem, stejně jako svatý Jan Eudes,¹⁶ že je jen jedno Srdce: Srdce Ježíše a Marie.*“

1.6 Setkání s kardinálem Suhardem

Ve válečných letech došlo k další rozhodující události v Pierrově životě, a to k setkání s pařížským arcibiskupem kardinálem Suhardem. Vděčí za ně Élisabeth Dumontové, která se po smrti Pierrovy matky ubytovala v hotelu, aby pomohla Pierrovi s jeho vedením. Stále hledala své povolání a setkala se s laickým dílem Pomocnice apoštolátu, založeným belgickými dívkami, které vedla slečna Vulhoppová (zemřela roku 1993). Hodně jim pomohl kardinál Mercier. Členky žijí v celibátu, zůstávají však přitom v běžném životě. Mají bezprostřední vazby na místního biskupa a jsou jím rozesílány na misie, aby tak nenápadným způsobem evangelizovali prostředí, ve kterém žijí. Pierre se domníval, že Élisabeth u nich našla své povolání a povzbuzoval ji, aby k nim vstoupila. Proto se Élisabeth seznámila s pařížským arcibiskupem kardinálem Suhardem, navázala s ním bližší vztahy a zjistila, že hlavní myšlenka díla Pomocnic apoštolátu se shoduje s nejhlubším přáním kardinála. Élisabeth říká: „*Nabyla jsem také dojem, že by se pan kardinál měl setkat s Pierrem. Někteří lidé totiž Pierra pobízeli, aby se stal knězem, především otec X.... Ale já jsem si nemyslela, že je to Pierrova cesta. Neměl potřebné zdraví, aby mohl studovat. (V té době to několikrát vypadalo, že už zemře). A navíc Pierre potřeboval žít v nějaké komunitě. Už dlouho jsem na to myslela. Celé to povzbuzování byl omyl!*“

¹⁶ Svatý Jan Eudes (1601 – 1680) byl prvním teologem Božského Srdce Ježíšova, který vyjádřil jednotu lásky mezi Kristem a jeho Matkou tím, že odvážně hovořil o Srdci Ježíše a Marie.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Kardinál Suhard patří mezi velké postavy církve ve 20. století. Emmanuel Suhard (1874 – 1949) byl po dlouhý čas rektorem semináře v Lavalu. Tam měl příležitost věnovat se duchovnímu doprovázení. Roku 1928 byl jmenován biskupem v Bayeux, o dva roky později arcibiskupem v Remeši a v roce 1935 kardinálem. V dramatických květnových dnech roku 1940 se pak stal pařížským arcibiskupem. Měl duši apoštola. Živě si uvědomoval, že Francie je již částečně odkřesťanštěná. Jednoho večera byl kardinál společně s Pierrem na Montmartru a dívali se na Paříž ležící před nimi. Kardinál Pierrovi svěřil svoji velkou starost o spásu všech těch lidí kolem nich, celého města. S jeho pohledem souznělo to, co říká kniha Francie, misijní území od abbého Godina a abbého Daniela. Autoři v této knize odkryli věci, o kterých se až do té doby mlčelo. Kardinál Suhard byl ovlivněn Terezií z Lisieux. Povzbuzoval k novému misijnímu elánu a vydal několik pastýřských listů, které vzbudily značný ohlas: Rozmach či úpadek církve (1947), Cit pro Boha (1948), Kněz ve městě (1949). Podporoval Francouzskou misii i Pařížskou misii, z níž vzešli první dělničtí kněží, spolupracoval na obnově farností, především farnosti Nejsvětějšího Srdce Páně v Colombes, přispěl ke vzniku Katolického centra francouzských intelektuálů, podporoval mons. Rodhaina při organizování duchovní služby pro válečné vězně a později zakládání francouzské Charity atd. Pochopil jako jeden z prvních, že žijeme ve světě, který se neřídí křesťanskými principy, a že církve se už nemůže tvářit, jako by se nic nezměnilo. Uvědomoval si, že dosavadní strategii udržování církevního teritoria je třeba přehodnotit a přejít k novému evangelizačnímu probuzení. Skutečnosti, na jejichž promýšlení se podílel, nakonec vedly ke svolání 2. vatikánského koncilu.

Mezi kardinálem Suhardem a Pierrem Goursatem se vytvořily velmi hluboké osobní vztahy. Vzhledem k rozsahu odpovědnosti a množství úkolů pařížského arcibiskupa se scházeli překvapivě často – jednou za tři týdny. Kardinál se stal Pierrovým duchovním rádcem. Pierre brzy pochopil, že není povolán ke kněžství, a kardinál ho povzbuzoval v jeho povolání k adoraci, spojeném s životem laika ve světě a vydáváním svědectví o víře každodenním životem. Vlastně to tak trochu odpovídalo činnosti Pomocnic apoštolátu. Pierre složil slib čistoty do rukou kardinála Suharda.¹⁷

„Kardinál Suhard vynikal velkodušností a byl celou svou bytostí misionář. Říkal mi o svých starostech a sdílel se se mnou. Byl rád, že mým prostřednictvím má kontakt s laiky a že může poznat jejich názory na evangelizaci.“ Mluvili spolu o palčivém problému s bydlením, o filmech (to bylo v popředí zájmu pana kardinála), o dělnických kněžích, o vztazích kardinála s papežem Piem XII. a lidmi v jeho okolí. V průběhu několika let tak Pierre díky těmto rozhovorům získal opravdovou moudrost a prohloubil se v něm správný náhled na církev a na její místo ve světě. To všechno se později stalo jedním ze základů Pierrova daru rozlišování i jeho činnosti.

Pierre určitým způsobem nalezl své povolání: *„Pochopil jsem, že Pán chce, abych zůstal laikem a abych se ve světě věnoval adoraci eucharistie. Eucharistie se v mém životě dostala na velmi významné místo.“* Dlouhé hodiny trávil před Nejsvětější svátostí. Nicméně otázka Pierrova povolání nebyla dořešena. Kardinálu Suhardovi stále ležel na paměti význam života ve společenství a domníval se, že by Pierre neměl zůstat sám. Pierre s ním v tomto ohledu byl zajedno a pokusil se něco vytvořit. Zůstalo však jen u pokusu, protože dosud nepřišel čas k zakládání.

¹⁷ Dne 15. srpna 1970 jej Pierre doplnil soukromými sliby. Napsal o tom z Périgordu Françoise Malcorové: *„Včera večer jsem v přítomnosti svého bratrance kněze složil soukromé sliby. Jsem skutečně plný radosti. Všechno je prosté a pokojné.“*

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

1.7 Poválečná léta

V roce 1949 kardinál Suhard zemřel a do úřadu pařížského arcibiskupa nastoupil kardinál Feltin.¹⁸ Pierrovi se nepodařilo sblížit se s ním tak jako s jeho předchůdcem, a tak se znali mnohem méně. Základem Pierrova duchovního života zůstala adorace Nejsvětější svátosti, hodně času věnoval také osobní modlitbě. Často trávil celé noci adorací v bazilice na Montmartru. Nadále navštěvoval otce Caffarela. V té době prodal svůj hotel, neboť křehké zdraví mu neumožňovalo dál se o něj starat. Zůstatek z jeho prodeje podle některých svědectví daroval faráři kostela Saint-Philippe-du-Roule. Jiná svědectví hovoří o tom, že tuto částku věnoval na jiné dílo. Pravděpodobně to bylo tak, že na celé věci se uvedený farář podílel jako prostředník. Tento kněz Pierrovi poskytl ubytování. Jeho farnost měla k dispozici rezidenci pro faráře a v ulici Faubourg-Saint-Honoré číslo 174 další budovu pro kaplany. V ní farář Pierrovi nabídl třípokojový byt v pátém patře bez výtahu, dosti tmavý a poměrně skromný. Jedna Pierrova teta, druhá manželka strýce Marii Goursata, která měla Pierra moc ráda a říkala mu „pan optimista“, nechala v tomto bytě zavést topení. Pierre občas zapomínal klíče. V takových případech se dostával do svého bytu oknem a byl rád, že pod ním nechal prázdný prostor. Jeho zdraví bylo i nadále velmi křehké. Šíření tuberkulózy se nepodařilo zastavit. Několikrát byl v nebezpečí života a přijal poslední pomazání. Tehdy se tak označovala svátost pomazání nemocných, neboť se udělovala až na smrtelné posteli. Pierre v té době opakovaně trávil delší pobyty v sanatoriu ve Vence a v Ris-Orangis. *„Měl tam značný vliv na ostatní nemocné. Navštěvoval je, a třebaže téměř nemohl mluvit, snažil se jim povědět o Bohu. Měl spoustu humoru, ostatně jako vždy, a to všechno řešilo.“* Naštěstí ho podporovaly rodiny přátel, a to i finančně. Pierre o nic nežádal, ale dokázal prostě přijímat. A lidem, které navštěvoval, duchovně pomáhal.

Několik let se Pierre staral o své knihkupectví v ulici Saint-Simon, kde měl dvě společnosti: Středisko pro francouzskou knihu, které se mělo věnovat publikační činnosti, ale zřejmě nic nevydávalo, a Společnost pro šíření knih, která fungovala velmi dobře. Založil sdružení, které lidem umožňovalo obstarat si náboženské knihy za nízké ceny s názvem Vzájemná pomoc (náboženských) knihoven. Navázal i na svou předválečnou činnost, když se spolu s otcem Jeanem Laisneyem staral o šíření evangelií za nízké ceny.¹⁹ Pokračoval v práci na své Revui vědeckých otázek. Pokud mu to dovolilo zdraví, myslel Pierre na apoštolát. Navštěvoval Katolické centrum francouzských intelektuálů, kde navázal kontakt s mnoha lidmi. Velmi jej však zarazilo, že tento intelektuální svět, tak živý v meziválečném období, již ve své činnosti nepokračoval. Pochopil, že výzvy kardinála Suharda došly sluchu jen v některých kruzích, například JOC,²⁰ ale že katolíci obecně nemají smysl pro evangelizaci. Svět šel dál, měnil se, víra slábla, ale křesťané se stále točili jen v kruhu vlastní rodiny. Pierre nechtěl zůstat jen u toho.

¹⁸ Ve vydání knihy z roku 1994 se dodává: „nakloněný spíše Katolické akci“.

¹⁹ Otec Jean Laisney byl pařížský diecézní kněz, kterému se podařilo distribuovat 400 000 výtisků čtyř evangelií v jednom svazku za cenu tehdejšího jednoho franku.

²⁰ Skupiny Katolické akce, vedené k apoštolátu v dělnickém prostředí.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

1.8 Filmový kritik

V roce 1950 se přednostním polem Pierrova apoštolátu stal svět filmu. Přivedlo ho to nejprve do Mezinárodní filmové revue, kterou několik let řídil. Hlavně se však věnoval práci pro Kruh francouzského filmu, který organizoval filmové festivaly a galapředstavení. Při této činnosti se Pierre setkával se všemi, kdo se v oblasti filmového umění pohybovali. Kanovník Dewavrin, který se zajímal o stejnou problematiku, Pierra povzbuzoval, aby se toho vložil naplno. „*Když kanovník Dewavrin viděl Pierrovu apoštolskou horlivost i schopnost navazovat kontakty, získal k němu důvěru a představil ho špičkám kinematografie. Pro Pierra jako laika bylo přirozeně snadnější navazovat dialog s lidmi, kteří se pohybovali v prostředí k církvi spíše lhostejném, pokud ne přímo nepřátelském.*“ Tato Pierrova činnost trvala deset let, až do roku 1960, kdy Pierre začal řídit Katolické filmové středisko²¹ a spolupracoval s Katolickým centrem francouzských intelektuálů v rue Madame číslo 61. Pomáhali mu asi dva spolupracovníci a Bernadetta Longuevilleová (rozená Malcorová) byla po několik let jeho sekretářkou. Dále měl externí spolupracovníky, jejichž činnost spočívala v tom, že zhlédli některé filmy a zakládali o nich záznamy do kartotéky.

Toto období Pierra uchvátilo. „*Katolické filmové středisko mělo velký význam. Hodnotili jsme filmy s přihlédnutím k jejich mravní hodnotě. Naše hodnocení bylo zveřejňováno v tisku s desetimilionovým nákladem. Režiséři mu věnovali velkou pozornost. Nepřímo jsme tak určovali, které televizní programy budou označeny bílým čtverečkem jako nevhodné pro děti. V té době pracovala síť katolických farností, které zřídily sály na promítání filmů vhodných pro celé rodiny. Často se stávalo, že režiséři mi ukázali své scénáře a já jsem je mohl vhodně upravit. Patřil k nim například J. P. Melville. Další moje práce spočívala v tom, že jsem mohl zhlédnout zahraniční filmy a ovlivnit jejich dabing. Televizní noviny Télé 7 jours sledovaly velmi podrobně naše hodnocení, ale interpretovaly je volně a někdy i mylně. Vydávali jsme filmovou ročenku obsahující asi 400 filmových scénářů. To bylo něco ojedinělého. Každý se tak již předem dozvěděl, co může čekat od filmu, který budou dávat v televizi. Sledoval jsem všechny filmové festivaly, ať už v Cannes, v Benátkách, prostě po celé Evropě. Dostal jsem se i do Kanady a Rusové mě pozvali do Moskvy.*“ O této své cestě do Moskvy dokázal Pierre svým přátelům vyprávět s nenapodobitelným humorem.

Byl to pestrý život a Pierre se mu plně věnoval. Někdy shlédl i tři filmy za den. Neměl pevnou pracovní dobu. Dostával malý plat, který z velké části nezištně rozdával potřebným. Přátelil se s J. P. Melvillem, který ho rád viděl po boku při natáčení, ale stýkal se i s H. G. Clouzotem nebo José Arthurem. Mezi jeho známé patřil Maurice Pialat, Cayatte, H. Queffellec, Pierre Fresnay, Jean Renoir, Sacha Guitry, Robert Bresson a další. Snažil se umělce chápat, ale nedělal kompromisy. Například film Pravda s Brigitte Bardotovou v hlavní roli nedostal od Pierra dobré hodnocení. H. G. Clouzot mu zatelefonoval a poprosil ho, aby svou kritiku změnil. Pierre však odmítl, i když ho o to žádal přítel.

Pierre též organizoval debaty o filmech. Pronajal sál, pozval režiséry a jiné osobnosti a každý řekl svůj názor. V debatách se nezapomínalo se ani na filosofický a teologický aspekt. Když měl premiéru Cayattův film Všichni jsme vrazi, pozval Pierre režiséra a herečky, paní Floriotovou a paní Isorni. Tyto vášnivé debaty měly velký ohlas. Někdy uspořádal skutečné galapředstavení, na které pozval i ministry, jak tomu bylo u filmu Dialogy karmelitek podle předlohy G. Bernanose. Znamé byly večírky, které připravoval v sále Pleyel, například v souvislosti s filmem Klidný otec, který natočil Noël-Noël. K poctě Charlie Chaplina pozval členy akademie, například Julese Romaina. Večírky se konaly k filmům Le détroit,²² Rektor

²¹ Později bylo nazváno Francouzská katolická agentura.

²² Kněz, který opustil službu.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

ostrova Sein, Bůh potřebuje lidi, Pan Vincent nebo Odsouzený k smrti uprchl. V únoru 1952 uspořádal velkou poctu Louisi Jouvetovi, i když byl upoután na lůžko s chrlením krve. Každoročně velkou událostí festivalu v Cannes i v Benátkách bylo udělení ceny Mezinárodní katolické filmové agentury, na kterém se podílelo i pařížské filmové středisko. Pierre pořádal též soukromá promítání s následnými diskusemi; zval na ně autory, herce nebo režiséry. Vytvořil rovněž *Klub Melville*. Podílel se také na tvorbě filmové hudby. Jeho aktivita v této oblasti jej přivedla i k přípravě televizních přenosů mší.

Tato činnost Pierrovi otevřela kontakty s takovými lidmi, jako byl třeba André Malraux. Colette Roy, která tehdy pracovala v Katolickém centru francouzských intelektuálů, říká: „*Někoho takového jako Malrauxe potká člověk málokdy. Pierra úplně uchvátil, přestože Malraux o něm říkal: 'Málo platné, je to klerikál.' Nikdy jsem u Pierra nepostřehla sebemenší projev sebelásky nebo stopu po pyšné spokojenosti z vlastního úspěchu. Každý úspěch, kterého v této náročné oblasti dosáhl, směřoval stále ke zdroji, k Bohu ... Myslím, že o něm mohu říct, že součástí jeho osobnosti byla trvalá pokora.*“ Pierre byl stále veselý, nebral se moc vážně. Jednoho dne pozval dvě svoje sestřenice na promítání Flemingova filmu *Jana z Arku* s Ingrid Bergmanovou v hlavní roli, vyhrazené řeholním sestrám. Všechny přišly v řeholním oděvu. Pierre seděl při promítání v poslední řadě a neustále vykřikoval: „*Klobouky! Klobouky!*“ Čepce sester vincentek totiž bránily ve výhledu, neboť zakrývaly plátno. Pierrovy sestřenice to považovaly za neslušné.

Pierrovo působení ve filmovém středisku se neobešlo bez problémů. Hrály v tom roli rysy Pierrovy povahy, nesmělost, obtíže s vyjadřováním, jeho umělecké postoje a ignorování některých běžně užívaných postupů. Navíc Pierrova nesnášenlivost ke všemu, co zavánělo klerikalismem, ve středisku zřejmě vyvolávala pnutí. Naopak i filmařské prostředí působilo na Pierra, takže se postupně vzdaloval křesťanským ideálům. Společnosti vadil morální postoj církve; chtěla oslabit její vliv, aby bylo možné šířit cokoli bez omezení. Pierre tento problém vnímal a dokázal mu čelit, avšak necítil podporu kněží, kteří měli spolu s ním hlásat pravdu evangelia. Pierrova pozice v Katolickém filmovém středisku se postupně zhoršovala, až z něho v roce 1970 odešel.

Později o tom Pierre řekl: „*Odešel jsem, abych se modlil.*“ Velmi mu ležela na srdci skutečnost, že křesťanský svět vyklízí bojiště. Pozoroval narůstající nevěru a víc než dříve pocítil výzvu k adoraci.

Kdo by v té době chtěl psát o jeho životě, mohl by snad dospět k závěru, že všechno skončilo neúspěchem. Pierrova evangelizace v oblasti filmu ustala. Neuspěl ani jeden z jeho projektů apoštolátu a vytvoření společenství, o nichž často přemítal, jak o tom svědčí jeho tehdejší sekretářka. I když se uzdravil z tuberkulózy, jeho zdraví zůstalo podlomené. To všechno je pravda, ale protože nyní známe pokračování, můžeme říci, že Pán Pierra povolal k období intenzivní modlitby a velké naděje. Připravoval ho na setkání s charismatickou obnovou, na rozmach modlitebních skupinek a na založení komunity Emmanuel.

1.9 Přátelství

Pierre nikdy neztrácel ze zřetele osobní evangelizaci. Často ji uskutečňoval mezi chudými. Ve svém malém bytě přijímal tuláky a bezdomovce. Někdy jich bylo tolik, že zabrali i sklep, což vyvolávalo obavy ostatních obyvatel domu. Pierrova pozornost se však obracela i k lidem, kteří hledali duchovní hodnoty, například jeho synovec a kmotřenec Jean-Paul Mordefroid, který tehdy nebyl praktikující katolík.

Zajímal se rovněž o Françoise Malcorovou (dnes Françoise Morinová), mladší sestru své sekretářky Bernadetty Longuevillové. Françoise bylo tehdy kolem dvaceti let a znala Pierra jako rodinného přítele. Jednou mu poslala pohlednici. Pierre právě tehdy odešel z Katolického filmového střediska. Při čtení té pohlednice pochopil, že Françoise hledá něco, co by dalo smysl jejímu životu. Tak trochu o ní již věděl díky její sestře a nabídl jí, aby k němu nastoupila jako sekretářka místo ní. Velmi brzy Pierre pochopil, že tato dívka prochází obdobím vážného hledání Boha, a staral se o ni jako otec, především jí pozorně naslouchal. Její srdce zasáhly dvě okolnosti a přivedly ji na cestu obrácení. Jednou jí Pierre zcela prostě řekl větu z evangelia: „*Kdybys znala Boží dar.*“ Způsob, jak tato slova vyslovil, pronikl její srdce. Jindy Françoise jako obvykle vešla do Pierrova pokoje, když právě odpočíval na lůžku. Zaklepala, ale Pierre to neslyšel. Právě se modlil a s velkou láskou objímal kříž, který měl nesmírně rád, neboť na něm bylo vidět Ježíšovo srdce. Byl to kříž z JOC.²³ Pierrovi vadilo, že ho Françoise takto překvapila, protože se styděl, ale ji to hluboce zasáhlo. Svěřila se mu a obrátila se. Pierre jí řekl vše o křesťanské víře, chodil s ní na mši k otcům eucharistiánům v ulici Friedland, kde ji uváděl do adorace. Stávalo se, že když Françoise pracovala, Pierre zavřel dveře svého pokoje a o samotě se modlil dvě nebo tři hodiny. Jednoho dne poslal Francou na duchovní cvičení do Châteauneuf-de-Galaure. Když se vrátila, řekla: „*Konverze je dobrá, ale člověk potřebuje být s bratry, potřebuje společenství.*“ V Châteauneuf totiž kladli velký důraz na to, že člověk nemá být sám. A Pierre jí odpověděl: „*Budeš mít mnoho bratrů, uvidíš.*“ Přitom nic nedávalo tušit, co se jednou stane.

Francis Kohn byl mladý muž plný nespokojenosti a protestů. V letech po studentských bouřích v Paříži v květnu 1968 zastával vyhrcoené postoje v oblasti sociální, politické i náboženské (stýkal se především s Bernardem Besretem v Boquenu²⁴). Francis se velmi zajímal o film, a tak se setkal s Pierrem v době, kdy ten ještě pracoval v Katolickém filmovém středisku. Pierre ho pozval na filmové promítání do malého studia Mellville v ulici Jeanne d'Arc v osmém pařížském obvodu. Vzniklo se mezi nimi velké přátelství, skutečné spojení. Francis Pierra často navštěvoval v jeho bytě a mluvili o všem možném. Pokaždé spolu také pojedli a Pierre při tom neustále žertoval na vlastní účet. Neshodli se zcela ve všem, ale Pierre se podrobně zajímal o Francisovo hledání, v naprosté svobodě a lhostejnosti k obvyklým konvencím. Francisovi se podařilo dostat Pierra do Belgie, kde navštívili jedno z tehdy vzniklých modlitebních společenství. Komunitní život jako takový Pierrovi zjevně nebyl lhostejný, ale nevyhovovala mu forma, se kterou se setkal. V té době Pierre Francisovi řekl o škole modlitby, která se scházela u jisté Martiny Laffitové.

Martina Laffitová (dnes Martina Cattová) konala v té době praxi v pařížských nemocnicích. Pocházela z hluboce věřící rodiny chirurga z Oloron-Sainte-Marie v Béarnu, v údolí Aspe. Rodina měla dvanáct dětí. V roce 1962, kdy Martina začala studovat medicínu, prožila mimořádné setkání s Pánem Ježíšem ve Florencii. Toužila stát se dobrou lékařkou a současně opravdovou křesťankou. Domnívala se proto, že by měla pomýšlet na život v celibátu. Studovala v Paříži a setkala se s otcem Caffarelem. Na jeho podnět založila ve svém bytě v ulici Cherche-Midi 100b v sedmém pařížském obvodu školu modlitby. Scházelo se tam vždy asi deset lidí, kteří za pomoci malé skupinky animátorů (2 – 3) se učili rozjímavé modlitbě. Tato škola fungovala od září 1969 do jara roku 1972.

²³ Na Pierra velmi zapůsobil Paul Hibout, generální ředitel JOC ve Francii. + Právě on mu ukázal tento kříž, který byl dílem polského umělce Marka Swarce. Tento konvertovaný žid vytvořil kříž na žádost JOC a znázornil na něm i Ježíšovo Srdce. Pierre kříž zakoupil v roce 1935 a stále ho měl u sebe. Na JOC velmi oceňoval ducha modlitby a apoštolátu; až do konce života rád připomínal: „*V JOC byl vždy duch víry a svědectví, zpívaly se tam úchvatně krásné duchovní zpěvy; znal jsem několik členů tohoto hnutí křesťanské dělnické mládeže, kteří hluboce prožívali Kristovu lásku a zpívali: „Obnovíme křesťany, své bratry.“*“

²⁴ Bernard Besret byl představeným opatství v Boquenu, kde po určitou dobu zastával politiku klášterní otevřenosti (d'ouverture monastique) a duchovního hledání, v níž pokračoval za branami opatství.

Martina někdy jezdila do Troussures, aby měla klid na modlitbu. Tam se jí jednou otec Caffarel zmínil o muži, který „*měl důležité postavení, ale žil skromně v chudém pařížském bytě v pátém patře, kde se věnoval adoraci.*“ Když se poté Martina 15. srpna 1971 setkala v Troussure s Pierrem Goursatem, poznala ho. Zaujala ji jeho tichá modlitba. V Troussure se zachovávalo ticho, proto i při jídle bylo silencium. Pierre a Martina, i když oba byli nesmělí, si vzájemně prokazovali pozornosti při podávání jídla. Nakonec Pierre navrhl: „*Poslyšte, zjednodušte to: jeden z nás bude obsluhovat v poledne a druhý večer.*“ Dál se prozatím jejich spolupráce nedostala.

1.10 Prvopočátky obnovy

Velikonoční svátky v roce 1971 strávila Martina v Troussures. O velikonoční neděli jí otec Caffarel podal zvláštní výtisk článku s titulkem „*Pro vaši velikonoční radost*“. Jednalo se o velmi kladné stanovisko k charismatické obnově, jehož autorem byl dominikán Albert de Monléon.²⁵ Martinu to zaujalo, ale to bylo vše.

Otec Caffarel vyprávěl Pierrovi o Martině a jednou ho Pierre požádal, aby mu s ní domluvil schůzku. Chtěl s ní probrat něco nového. V listopadu 1971 se u sester smírné adorace v ulici Gay-Lussac v pátém pařížském obvodu²⁶ setkal s otcem Régimbalem. Otec Régimbal, člen řádu Nejsvětější Trojice, právě prožil zkušenost s charismatickou obnovou v rodné Kanadě. Pierra jeho vyprávění nadchlo a jako by tušil perspektivy úžasného dobrodružství, které mělo začít, požádal o schůzku s Martinou, aby jí o tom pověděl. Jejich druhé setkání bylo stejně rozpačité jako první. Martina o tom říká: „*Pán, který si se mnou dal schůzku, na mě udělal velký dojem. Chtěl si o něčem promluvit a požádat mě o radu, ale nepochopila jsem vůbec nic, snad jen to, že se něco stalo.*“ Pierre se často vyjadřoval příliš úsporně. Po nějaké chvíli nakonec Pierre řekl: „*Omluvte mě, nebudu vás připravovat o čas,*“ a velmi zdvořile a pokorně pozpátku odešel.

Nicméně vztah byl navázán. Pierre poslal do školy modlitby už Francise Kohna, Françoise Malcorovou, Jeana-Paula Mordefroida a několik dalších. Dokonce požádal, aby se mohl stát členem skupinky animátorů jednoho kurzu školy modlitby, který začínal v prosinci 1971. Do této skupiny patřil Pierre, Martina a Alain C..., čerstvý konvertita, který se později stal knězem. Martina a Pierre se postupně začali poznávat při modlitbě. Společně pomáhali křesťanům žijícím ve světě, především mladým, objevovat modlitbu.

Při tomto tichém a dobře organizovaném apoštolátu Pierre naplno pokračoval ve svém hledání. Pozorně sledoval všechno, co se dělo ve francouzské katolické církvi: nové komunity, např. Betlémské sestry nebo Archu Jeana Vaniera, nárůst kontemplativních povolání, proud konverzí, který se v té době začal objevovat. Naplňovala ho touha po evangelizaci. Zabýval se například myšlenkou zakoupit říční nákladní loď, kde by mohl přijímat mladé lidi, aby nebyli odkázáni sami na sebe a mohli by se vzájemně podpořit. Pierre jim chtěl nabídnout tvůrčí aktivity, o kterých si myslel, že jsou nejlepší protidrogovou prevencí.²⁷ Další jeho myšlenkou

²⁵ A. M. de Monléon, *Le Renouveau charismatique aux États-Unis* (Katolické letniční hnutí v USA), in *Vers l'unité chrétienne. Bulletin catholique d'information*, 23. ročník, č. 9, říjen-listopad 1970, s. 81-85, reed. in *La vie spirituelle*, č. 579, únor 1971, s. 222-228.

²⁶ Přítomen byl i kanadský trinitář otec Pierre Saint-Pierre.

²⁷ Pierre se o problematice drog informoval u doktora Olivensteina a dalších specialistů v této oblasti. Dostal k dispozici první nákladní loď s názvem Marijane. Byla však v tak hrozném stavu, za dva týdny se potopila. Pierre o tom v žertu říkal: „*Tedy jsem si pomyslel, že by bylo lepší si nějakou loď koupit.*“

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

bylo natočit film, který by přitáhl mládež, zřídit pro ně centrum v nějakém divadle, které už neslouží svému účelu atd.

Přitom byl velmi vnímavý ke krizi, již v té době procházela církev ve Francii, a nedělal si iluze. Byl si jist, že krize je velmi vážná. Ale zatím byl sám. V těchto souvislostech měla náhle nastat výjimečná zkušenost s vylitím Ducha svatého.

2 POČÁTKY KOMUNITY EMMANUEL (1972 – 1974)

Od února roku 1972 přestal Pierrův život patřit pouze jemu. Zmocnil se ho Duch svatý a začal s ním ve společenství uskutečňovat velké dílo. Když Pierre dostal bratry a sestry, po nichž toužil už před mnoha lety, spojilo se jeho dobrodružství s cestou mnoha dalších osob a začalo být tak výrazně jejich společným údělem, že o něm nelze mluvit odtrženě od ostatních.

2.1 Vylití Ducha o víkendu 12. a 13. února 1972

Otec Caffarel byl velmi otevřený ke všemu, co se týkalo působení Ducha svatého a už dlouhou očekával nové letnice pro svět. V domě modlitby, který založil v Troussures v kraji Oise, se každý den modlili *Veni Creator* a zpívali „Duch Páně je nade mnou“. Právě otec Caffarel seznámil Pierra s otcem Régimbalem. V Troussures byla velká otevřenost pro Boží věci a očekávání jeho darů.

V té době se právě vrátil francouzský manželský pár z Brestu Xavier a Brigitte Le Pichonovi ze svého pobytu v USA, kde oba zažili zkušenost katolické charismatické obnovy. Xavier je povoláním geofyzik.²⁸ Jeho jméno je spojeno s teorií tektoniky zemských desek. Je autorem prvního dynamického modelu, který vyvolal revoluční změnu ve vědách o Zemi. Jeho žena Brigitte je pianistka.

Duch svatý si tedy vybral jednoho z nejslavnějších francouzských vědců, aby do jeho rodné země uvedl charismatickou obnovu, považovanou zpočátku za něco velmi podivínského. Xavier a Brigitte si po návratu do Francie nemohli nechat pro sebe, co v USA prožili. Komu však o tom měli říci? V roce 1970 vytvořili sice v Brestu modlitební skupinku, ale chtěli svědčit mnohem víc. Když se seznámili s jedním článkem otce Caffarela, zatelefonovali mu. Ten byl z jejich slov nadšený a chtěl se s nimi co nejdříve setkat. Brzy poté uspořádal víkend, na kterém chtěl o obnově informovat své nejbližší přátele. Konal se 12. a 13. února 1972 v Troussures. Každý byl pozván osobně a byl vázán mlčením. Tak se stalo, že v pátek večer se Pierre a Martina ocitli uprostřed asi čtyřicetiletého shromáždění.

Brigitte a Xavier Le Pichonovi přednesli nejprve své svědectví. Mluvili o tom, jak obnova změnila jejich život. Brigitte vyprávěla, že krátce po jejím obrácení a vylití Ducha svatého²⁹ došlo k automobilové nehodě, po níž měla úplně roztržitou levou ruku – bylo na ní asi padesát zlomenin. Tato událost byla v jejím životě rozhodující. Ještě před zmiňovanou cestou, která skončila nehodou, totiž Brigitte pocítila vyzvání, aby poklekla k následující modlitbě: „*Ježíši, obětuji ti tuto cestu a všechny její následky.*“ Její bezprostřední reakce po

²⁸ Xavier Le Pichon je v současné době členem francouzské Akademie věd, působí jako profesor na College de France a vede laboratoř na École Normale Supérieure v Paříži. Vydal velké množství vědeckých publikací. V jedné z jeho knih se dočteme i o objevu modelu tektoniky zemských desek, prvním souhrnném popisu pohybu kontinentů i oceánů (Xavier LE PICHON, *Kaiko. Voyage aux extrémités de la mer*, Paříž, éditions Odile Jacob, 1986, s. 13-48).

²⁹ Vylití Ducha se v charismatické obnově v USA často nazývalo „křest Duchem svatým“. Jde o skutečnou aktualizaci Letnic. Křesťan žádá prostřednictvím modlitby svých přátel, „svých bratrů“, Ducha svatého, jehož přijal při křtu, aby v něm rozvinul všechny své dary. Je to radikální závazek následovat Ježíše a nechat se v osobním životem vést Duchem svatým i touha přijímat od téhož Ducha svatého sílu ke svědectví a evangelizaci. Většinou všichni, kdo žádali touto modlitbou o vylití Ducha svatého, byli radikálně proměněni: zakoušeli radost ve svém vztahu k Bohu, v modlitbě, při čtení Písma a ve všem, co patří k životu křesťana. Tato radost může být po čase méně viditelná, ale obvykle zanechává nesmazatelné znamení. Projevuje se ve chvále, v jednoduchosti, s níž křesťan mluví s lidmi kolem sebe o naději v Boha.

nehodě byla: „*Děkuji ti. Víím, že se o mne staráš. Dávám ti svou ruku.*“ Brigitte nám o tom řekla: „*Byla jsem oživovaná vírou a silou, která mne přesahovala. Nejsem přirozeně silná osobnost, ale víra a důvěra mě jakoby držely po celou tu dobu.*“ Ruku jí operovali v Paříži, byla provedena úspěšná kostní transplantace. Bůh jí vrátil ruku a navzdory všem předpokladům lékařů mohla Brigitte znovu usednout ke klavíru a koncertovat. Uzdravení její ruky zůstává trvalým svědectvím o mocném Božím působení.

Do víkendu byla zařazena také spontánní modlitba, při níž všichni přítomní současně polohlasně pronášeli svou volně formulovanou modlitbu, avšak většina účastníků při ní pociťovala určitou stísněnost. Martina vzpomíná, že i ona měla pocit sevřenosti. Tato modlitba jí však otevřela srdce a něco nového do ní vstoupilo. Popsala to těmito slovy: „*Měla jsem dojem doteku jakoby nového světa ... že to je to pravé, že to je slovo naděje, že je to pro nás. V té chvíli jsem nemyslela na nic jiného než se stát svatou a být přitom lékařkou. Nevěděla jsem ale, jak opravdově jsem už tehdy chtěla Pánu dát svůj život. Toho dne jsem si uvědomila, že sice běžím za svatostí, že však až doposud jsem všechno dělala sama ze svých vlastních sil. Pán po mě žádal, aby mu přenechala kormidlo své loďky i její plachty a záchranné pásy... Vychovávali mě k tomu, že člověk má shromažďovat zásluhy za dobré skutky a modlitby. Tehdy se mi otevřel nový svět a Bůh vzal můj život do svých rukou.*“

Pierre si stále připomínal, jak silně to všechny účastníky zasáhlo. „*Bylo to naprosto mimořádné,*“ říkal. V neděli ráno bylo sdílení a poprvé nebyla v tak dobře organizovaném domě, jaký byl v Troussures, dodržena doba jídla. „*Pierre se z toho dosud nevzpamatoval,*“ tvrdila úsměvně Martina ještě po deseti letech. V neděli odpoledne požádali všichni účastníci kromě pěti o vylití Ducha. Každý prostě řekl, co od Boha žádá. Poklekl, ostatní na něj vložili ruce a modlili se za něj, stejně jako ve Skutcích apoštolů. Modlitba trvala minutu nebo dvě, pak přešli k dalšímu. Pierre říká: „*Lidé byli rozrušeni, ale nikdo se nevznášel ke stropu.*“ A Martina dodává: „*Neodehrálo se nic mimořádného, byl tam velký pokoj.*“ Jenom Cécile začala v zadní části kaple zpívat v jazyku. Je divné, že nás to ani moc nepřekvapilo, protože Xavier a Brigitte nás upozornili, že se něco takového může stát, a tak pohled na Cécile, která byla zcela otevřená milosti, nikoho nešokoval. Brigitte později vyprávěla, že si všimla Pierra sedícího v poslední lavici; „*byl ve velkém očekávání, zcela tichý, otevřený a jakoby vnořený do radikální chudoby.*“

Martina vzpomíná: „*Večer jsme byli všichni ve vstupní hale toho velkého domu a loučili jsme se s velmi silnou a hlubokou radostí, jako bychom se nechtěli rozejít. Vzpomínám si, že když jsme se loučili, setkala jsem se s Pierrem. V tom okamžiku jsme se stali bratrem a sestrou.*“

Uvolnění, které pocítila Martina, vnímal i Pierre, ale v jiné podobě: byl obdarován zpěvem v jazyku: „*Když jsem odjížděl, začal jsem v metru zpívat v jazyku. Rozeznávalo to chodbu metra a znělo to celkem pěkně.*“

Nepochybně se stalo něco velmi důležitého. Do jejich shromáždění sestoupila milost večeradla a milost letnic. Bůh se k nim přiblížil a zmocnil se jich svým Duchem. Všechno proběhlo v radosti, v hlubokém pokoji, bez jakéhokoli rozrušení. A nastaly dny, které přinesly nový život.

2.2 Události po únorovém víkendu 1972

Martina a Pierre pochopili, že jim bylo oběma společně dáno něco zvláštního. Cítili, že Duch svatý učiní něco silného a nového a nechtěli zůstat stát na místě. Hned od pondělka po návratu se začali každodenně scházet u Pierra nebo u Martiny, aby se společně modlili

a chválili Pána. V těch prvních týdnech pro ně začal nový duchovní život. Martina se zbavila uspěchanosti a našla nový rytmus, který rozpoznala jako rytmus Ducha svatého. Ve všem ji provázela trvalá vnitřní přítomnost Božího Ducha a jako by jí bránila spěchat po ulici a dělat všechno příliš rychle. Současně měla pocit, jako by byla malé děvčátko, tak čtyř až pětileté. Rovněž Pierre byl proměněn. Začal všechno vidět z kladné stránky a cítil v tom působení Ducha svatého. Náhle byl jeho vztah k druhým bližší, prostší a bratrštější. Když v jeho přítomnosti někdo kritizoval charismatickou obnovu a tvrdil, že to v ní jde příliš rychle a že napřed je nutno bojovat se svými nedostatky, a teprve pak jít dopředu, nesouhlasil s tím. „*Vůbec se mi to nelíbilo. Říkal jsem všem, že bych byl pro to, aby se ze všech mých hříchů udělal radostný oheň, abych hořel láskou k Pánu, ale nesouhlasil jsem s vytrháváním, ničením, řezáním; z toho bych asi onemocněl.*“

Občas se někteří z účastníků onoho únorového víkendu sešli. Postupně se objevily některé dary Ducha, v té době úplně nové věci, především zpěv v jazyku. V sobotu 5. března 1972 se konalo večerní setkání u Cécile, která bydlela poblíž Montparnassu. Účastníci se modlili za sebe navzájem. Mnozí prosili o dar modlitby v jazyku. Bylo to něco úžasného. Martina jej toho večera nedostala a velmi ji to ranilo. Ale když se vrátila domů, začala se modlit a jazyk se jí sám pohyboval v ústech. Na druhý den v neděli zavolala Pierrovi a on jí řekl: „*Poslechni, je to úplně jednoduché. Prostě běž do modlitební místnosti, otevři ústa a přijde to samo. Uvidíš.*“ A Martina začala skutečně poprvé v životě zpívat v jazyku. To všechno probíhalo ve velké radosti, v jednotě a v oddaném podřízení se Boží vůli, která se denně projevovala. Bůh už připravoval své cesty, ale nikdo ještě vůbec nic netušil.

2.3 Modlitební setkání v květnu roku 1972

V květnu roku 1972 se Pierre a Martina rozhodli, že to, co prožívají, už nechtějí nechávat jen pro úzký okruh nejbližších přátel. Současně cítili, že ve vedení školy modlitby už nemohou pokračovat stejným způsobem jako dřív. Proto poslali všem, kteří prošli školou modlitby v bytě na ulici Cherche-Midi, okružní list se zprávou, že dál už nebudou pokračovat, ale že je zvou na jiné setkání. Mělo přijít asi patnáct lidí.

Setkání začalo zprávou o projevech Ducha svatého, k nimž došlo v USA v souvislosti s počátky katolické charismatické obnovy v roce 1967 přesně tak, jak je to popsáno ve Skutcích apoštolů o počátcích církve. A potom řekli: „*Když se takové věci dějí v USA, co kdybychom poprosili Ducha svatého, aby se to stalo také u nás ve Francii?*“ Přečetli společně začátek Skutků apoštolů a začali se modlit k Duchu svatému. Nestalo se však nic zvláštního a o darech Ducha nepadlo ani slovo, protože otec Caffarel účastníky únorového víkendu požádal, aby vůbec nic neříkali o tom, co prožili, a Pierre i Martina byli vázáni mlčenlivostí. Na konci setkání – v to se Pierre ani Martina neodvažovali doufat – projeví přítomní přání scházet se každý týden. O týden později se sešlo ve skupince pouze pět osob, mezi nimi kromě Pierra a Martiny byl Francis Kohn, Françoise Malcorová a Martina Buhřigová, která později sehrála důležitou roli v počátcích aktivit na lodi.

Toto prosté setkání se ve skutečnosti mělo stát zakladatelskou událostí počátků komunity Emmanuel a výrazně poznamenat proces jejího vzniku. Po návratu domů nikdo z účastníků na něco takového ani nepomyslel. Následující týden se skupinka rozšířila o několik nových členů a podobně tomu bylo každý další týden.

Po celý květen a červen se setkávali každý čtvrtek u Martiny, v letních měsících pak u Pierra. V každém z nich došlo k hluboké vnitřní proměně. Na setkáních nebylo nic stanoveno předem, všechno přicházelo postupně v ovzduší bratrské lásky. Ti, kdo přišli poprvé, byli

oslovení bratrskou láskou a radostí. Pomalu a postupně se začaly objevovat dary Ducha, ale Pierre a Martina o tom zachovávali mlčení až do konce srpna, kdy jim otec Caffarel dovolil promluvit o tom, co prožili o únorovém víkendu. Bylo to právě včas, neboť na setkání o týden dřív se objevil zpěv v jazyku s výkladem a slova z vnuknutí. A to přece vyžadovalo náležité vysvětlení!

Jedním z prvních členů skupinky byl Pierre-Marie Chaboche, kterého pozval Pierre Goursat jako starý přítel jeho rodiny. Setkal se s ním na Elysejských polích v jednom podniku rychlého občerstvení a zcela prostě mu pověděl o obnově v církvi: „*Bylo by dobré, kdyby sis přečetl Skutky apoštolů, protože chceme žít jako apoštolové.*“ Toto prohlášení na šestnáctiletého studenta zapůsobilo. Brzy nato ho Pierre pozval, aby přišel ve čtvrtek k Martině. „*Je to kamarádka, však uvidíš, je velice milá. Studuje medicínu. Budeme se modlit.*“ Pierre-Marie byl nadšen a začal chodit pravidelně. Ve skupince mu říkali „malý princ“ kvůli velké šále, kterou nosil. Françou Malcorová vzpomíná na velkou otevřenost srdcí při setkáních. Pierre jí tehdy řekl větu, která ji velmi oslovila: „*Víš, pochopil jsem, že Duch svatý je živá osoba! Je tady, je ve mně, je se mnou, je to radost. Vlastně je to úplně jednoduché. Člověk se musí nechat zapálit láskou k Pánu a s tímto ohněm lásky jít dál!*“

Staly se i úsměvné příhody. Francis Kohn chodil na setkání pravidelně už několik měsíců, ale nikdy nic neřekl. Zachovával kritický odstup, spojený s jeho minulostí, ale přitom upřímně hledal. Až o Letnicích 1973 požádal o vylití Ducha a byl vyslyšen. To ho rázem uvolnilo a všechno se pro něj zjednodušilo. S velkou jistotou se mu vrátila jeho dětská víra. Tehdy vyslovil nádhernou větu: „*Ježíš je nakonec mnohem jednodušší, než jsem si myslel.*“

Během léta roku 1972 se na několika místech ve Francii začala objevovat charismatická obnova. Pomalu se o ní začalo mluvit. Ti, kteří ji zažili, měli pocit, že se začíná rodit něco mimořádného. Postupně skupinka rostla, objevovali se stále noví lidé. Bylo to nepochopitelné. Jak se lidé o její existenci dověděli? Skupinka neměla žádnou reklamu. Stále se připojovali další lidé. Martina při jednom setkání v září nebyla přítomna, a pak se zeptala maminky: „*Kolik lidí dnes večer přišlo?*“ Odpověď zněla: „*Dvacet dva.*“ Martina nevěřila svým uším a řekla: „*Ale mami, to ses asi zmýlila.*“ Modlitební místnost v bytě už pomalu nestačila a bylo třeba hledat něco jiného. Skupina se tedy usadila u maristů v ulici Jean-Ferrandi v šestém pařížském obvodu, vlastně to nebylo daleko od původního místa v ulici Cherche-Midi. V listopadu už měla padesát členů.

2.4 Skupina z ulice Jean-Ferrandi

V zimě 1972 – 1973 překvapivý růst skupiny pokračoval. Lidé přicházeli ze všech stran, z odlišného společenského i kulturního prostředí, katolíci, ale i několik osob jiného vyznání, někteří proto, že nenašli své místo jinde. Spojovala je silná touha po setkání s Bohem, který je živý a blízký. Lidé viděli, jak se jejich přátelé úplně proměnili, a sami chtěli poznat tajemství této radikální proměny. Prožívali zkušenost nových letnic, překvapující Boží blízkosti, osobního radostného setkání se Zmrtvýchvstalým Kristem, Vykupitelem a zakoušeli, jak do jejich života s velkou mocí přichází Duch svatý. Rodila se nová láska k Ježíšovi a lidé pocítili pozvání radikálně ho následovat. Zapomínali na své osobní problémy nebo jim přikládali mnohem menší význam, když se obrátili k Bohu. Toto ovzduší radosti, chvály a odpuštění přišlo jako duha po mnoha deštivých dnech. Náboženství už nebylo smutným konglomerátem morálky a intelektuálních řečí. Byl to oslňující nástup Velikonoc, při nichž jsou všechny keře a stromy v plném květu a vydávají svědectví o Vzkříšení. „*V tomto údobí v nás nastala úplná proměna. Byli jsme obnoveni. Pocítili jsme uvolnění. Žili jsme v radosti. Stále jsme se smáli,*“

říká o tom Pierre. Mezi členy skupiny sehrála důležitou úlohu jedna letniční rodina, která svou vírou a odvahou v modlitbě všechny povzbuzovala.

Tento duchovní zvrat zapaloval mnohé a objevily se i dary Ducha, od těch nejprostších až po ty nejpřekvapivější. Martina vyprávěla, že jednou přišla jakási dívka, byla smutná, oblečená do černého. A při modlitbě zazněl zpěv v jazyku, velmi čistý a harmonický. Bylo vidět, že ji to oslovilo. Na konci modlitby dívka zvolala: „*Jak to děláte, že tak skvěle zpíváte? To jste určitě zkoušeli velice dlouho! Jsem muzikantka a musím říct, že je úžasné, k jakému výsledku jste se dopracovali!*“ Byl to pro ni začátek radikálního obrácení, které jí nejprve přineslo radost – o něco později už přišla v červeném, posléze se zapojila do Teen-Challenge.³⁰ Pán tak využil daru zpěvu v jazyku, aby oslovil člověka prostřednictvím jeho přirozeného daru.

Jindy se stala další podivuhodná věc. Vypráví o ní Pierre-Marie Chaboche: „*Na začátku jsme často dostali dar vykládat zpěv v jazyku. Jednou jsme přivedl do skupiny přítele, který byl povoláním profesor a věřil jen velmi málo. Dostal výklad jednoho zpěvu v jazyku, jak se o tom píše v epištolách svatého Pavla.*³¹ *Vtom někdo řekl: 'Věřím, že tento zpěv znamená toto ...' Můj přítel si právě v té chvíli v duchu myslel totéž. Velmi ho to udivilo a obrátil se.*“

Touha po obrácení byla velmi silná u všech. A přicházeli všelijací lidé, třeba bývalý gangster, lidé na okraji společnosti, o které se Pierre staral s mimořádnou péčí. Byli jsme svědky krásných projevů bratrské lásky. Třeba jednoho večera se mladá dívka, která uvěřila teprve před krátkým časem, svěřila členům modlitební skupinky, že nemá peníze na nájem. A Pierre jí hned dal podepsaný šek s tím, ať napíše prostě částku, jakou chce.

Shromáždění animovali Pierre a Martina a už tehdy při tom byly patrné jisté rysy společné s komunitou. Jejich animace přesahovala to, co by mohl udělat každý z nich sám. Jedno Pierrovo povzbuzení ovlivnilo některé účastníky trvale: „*Víme, že všichni jsme dost ubozí, ale Pán nás miluje takové, jací jsme. Ted' přestaneme pozorovat sebe a začneme se dívat na Pána a děkovat mu za to, co jsme.*“ Na závěr provedla menší skupinka hodnocení a zazněla slova: „*Dnes večer zde byla láskyplná přítomnost Pána Ježíše.*“ Tato prostá věta vystihovala skutečnost, kterou jsme si uvědomovali všichni. Pierre velice dbal na to, aby každý vnímal, jak i na něm záleží.

Prostota a jednoduchost měla podmanivou sílu. Nevěděli jsme, co se stane, ale cítili jsme, že začne něco nového. Nedostavilo se nic, co by upoutalo vnější pozornost, ale Skutky apoštolů už nebyly pouze historickým příběhem. Ožívaly nám před očima, v životě účastníků našich setkání. Boží slovo přestalo pro nás být pouze historickou knihou, která může přinést poučení – náhle v něm byla naprosto nečekaná síla a aktuálnost. Každý prožíval i osvobození ve vztahu k okolnímu světu. Nebyli jsme už zdrceni ovzduším světa, který byl křesťanství vzdálen, ale viděli jsme mocné Boží působení zaměřené k tomu, aby se tento stav změnil. Viděli jsme, jak v obtížích světa dává Bůh své církvi nové síly a nové milosti k tomu, aby mohla správně zvažovat současnou situaci. Z toho vycházela jakási svěžest, mládí, naděje kontrastující s neklidem a zoufalstvím, které jsme kolem sebe často viděli. Mnoho životů se na základě tohoto poznání radikálně obrátilo a dnes s několikaletým odstupem můžeme konstatovat, že tyto konverze byly trvalé.

³⁰ Teen-Challenge je velmi originální letniční dílo, které se obrací k mladým lidem, k lidem na okraji společnosti a k drogově závislým.

³¹ Srov. 1 Kor 12,10; 14,26.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

2.5 Jméno Emmanuel

V prosinci roku 1973 byly prostory v ulici Jean-Ferrandi už příliš malé. Pierre a Martina poznali, že nastal čas vytvořit dvě skupiny. Jedna se v únoru 1973 usadila u sester Nanebevzetí v ulici téhož jména v 16. pařížském obvodu; ta měla přijímat nové zájemce. Bylo rozhodnuto, že skupina, která se scházela v ulici Jean-Ferrandi bude sloužit k prohlubování milostí obnovy.

Rozdělení skupiny vyvolalo otázku, jak zachovat jednotu a společného ducha. „*Potřebovali bychom jméno,*“ říkali jsme si. Počátkem března 1973 byla Françoou Malcorová u sester Nanebevzetí, s nimiž udržovala přátelské vztahy. Jednou se tam setkala s členkou modlitební skupiny Geneviève de Mareuil,³² která krátce předtím prožila obrácení. Ve svém nadšení vysypala na Françoou snad polovinu veršů z bible a mezi jinými úryvky ocitovala i text proroka Izaiáše, který si toho dne přečetla v kostele z bible otevřené právě na příslušné stránce: „*Proto vám dá znamení sám Hospodin. Hle, panna počne a porodí syna a dá mu jméno Emmanuel.*“ Françoou okamžitě pochopila, že jméno skupiny je Emmanuel. Při odchodu potkala na schodech řeholní sestru Ignace-Christine, členku kongregace Nanebevstoupení, která docházela do modlitební skupiny a plna radosti jí řekla: „*A je to. Našla jsem jméno. Je to...*“ „*Emmanuel,*“ skočila jí do řeči sestra Ignace-Christine. A Françoou dodává: „*Ocitly jsme se s Geneviève na vrcholu blaha, měli jsme radost jako o Vánocích.*“

A Martina? Ta jenom řekla: „*Ted' už konečně chápu, proč vždycky, když otevřu nějakou bibli, narazím na text: 'Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Emmanuel.'*“ Je to citát z proroka Izaiáše, který najdeme na začátku evangelia svatého Matouše v první kapitole, verš 23.

Pierra hluboce dojal text: „*Dají mu jméno Emmanuel, to znamená: Bůh s námi*“ (Mt 1,23) a dodal k tomu: „*Emmanuel, to je Bůh, který je stále s námi, Bůh, který bojuje s námi a který nás v tom boji předstihuje.*“

Další potvrzení přišlo od Alaina V..., který pocházel z Melunu. Napsal v té době báseň na poděkování za milost svého obrácení v modlitební skupině. Naprosto nezávisle dal své básni název Emmanuel.

Když bylo ve skupině oznámeno jméno, všichni je přijali a s radostí je uznali. Do tohoto jména je vepsána veškerá milost i celý osud. Od toho dne se od komunity Emmanuel nikdy nevzdálila zvláštní ochrana Panny Marie. V počátcích komunitního života se z vděčnosti před každým jídlem věrně zpívalo Anděl Páně.

2.6 Růst počtu skupin

V prvních dnech roku 1973 skutečně došlo podle dohody k rozdělení obou skupin. Ale jaké překvapení! V obou nových skupinách bylo hned napoprvé tolik lidí jako předtím v jedné. Pierre a Martina pochopili, že jejich plán vytvořit jednu skupinu na prohloubení a jednu otevřenou nebyl od Pána. Tehdy se jednou provždy rozhodli jít za Duchem svatým a ne určovat mu cestu.

Na jaře roku 1973 byl prostor v ulici Jean-Ferrandi opět příliš malý. Modlitební shromáždění se přesunulo do sálu Katolického centra francouzských intelektuálů v sedmém

³² V současné době patří k Betlémským sestrám.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

pařížském obvodu, číslo 61 v ulici Madame, jenže koncem léta nastalo z téhož důvodu další stěhování – do krypty kostela Saint-Sulpice ve stejném obvodu.

Skupina z ulice Nanebevzetí, která se scházela každé úterý v tělocvičně,³³ přitahovala velmi různorodé spektrum lidí od velkoměstské smetánky až po lidi na okraji společnosti nebo třeba ekologické aktivisty. Přicházelo tam rovněž mnoho kněží, řeholníků a řeholnic, kteří pobývali krátce v Paříži. Uchvácení tímto ohněm Ducha svatého, který oživoval skupinu, žádali o vysvětlení vylití Ducha. Někteří se na ně chtěli okamžitě začít připravovat. Občas se stalo, že skupina se večer modlila za nově příchozí, kteří hned druhý den ráno odlétali do Švédska nebo střední Afriky. O dvanáct let později se Martina s údivem setkala v těchto zemích s lidmi, kteří prožívali milost přijatou právě v této skupině. Tímto způsobem se vytvořilo mnoho modlitebních skupin v nejrůznějších zemích, některé až na tichomořských ostrovech. Obě skupiny animovali Pierre a Martina. O Letnicích 1973 dosáhl počet pravidelných členů obou skupin 500 osob.

Letnice 1973 byly pro mnohé velmi významné. Do té doby Pierre a Martina dělali prakticky všechno sami. Ale pochopili, že potřebují spolupracovníky. Hodili je rovnou do vody a v létě Francis Kohn a Sylvaine Marlyová bez jakékoli zvláštní přípravy animovali za nepřítomnosti Pierra a Martiny skupiny v hlavním městě. Při Letnicích roku 1973, když se všichni sešli v tělocvičně v ulici Nanebevstoupení, vletěl náhle dovnitř otevřeným oknem holub hřivnáč, třikrát dokola obletěl všechny účastníky a klidně zas vyletěl stejným oknem ven.

Třetí skupina komunity Emmanuel se vytvořila v září 1973 v kapli svatého Bernarda na nádraží Montparnasse. Animace byla svěřena skupince mladých pod vedením Francise Kohna. Důležitou úlohu v ní měla především Sylvaine Marlyová. Tato skupina se velmi rychle zvětšovala, ze třiceti se za rok či dva rozrostla na 300 členů, pak 400, a po třech letech se musela přemístit do kostela Notre-Dame-des-Champs.

Mezi všemi třemi skupinami se udržovala obdivuhodná jednota. Často všechny dostaly v jednom týdnu podobné výzvy, stejné texty a stejnou cestu v modlitbě. Skupina z ulice Nanebevzetí byla jakási mateřská skupina, v ní se rýsovaly zásadní směry vývoje. Právě tam přijali poprvé výzvu k evangelizaci, ale uskutečňovat ji začala skupina v kostele Saint-Sulpice.

Dne 11. listopadu 1973 se na Montmartru uskutečnil víkend s modlitbami za vylití Ducha svatého. A následovaly další víkendy, konané především v Charentonu, v malém semináři v Conflans. Tyto víkendy též přispívaly k budování jednoty celého společenství.

2.7 Pierre zodpovědný za komunitu Emmanuel

Vzniklé společenství stále více potřebovalo koordinátora. Ukazovalo se, že tohoto úkolu se může chopit jedině Pierre. On však dlouho váhal. Jednou řekl sestře Ignace-Christine při osobním setkání, že komunitu Emmanuel vést nemůže. Sestra nic neřekla, ale Pierre nedokázal snést pohled na utrápený a zklamaný výraz v jejím obličeji. Podle vlastních slov si připadal tak „ohavný“, že odpovědnost za společenství Emmanuel přijal. Otec Albert de Monléon ho v tom utvrdil slovy, že je to Boží vůle a Pierre se tohoto úkolu ujal. Když později musel čelit určitým rozporům a začal mít pochybnosti i o své úloze v charismatické obnově, tehdy mu Marta Robinová řekla: „*Když vás tam ustanovili, zůstaňte, a když už vás nebudou chtít, řeknou vám to.*“ Zapůsobilo to na něho tak radikálně, že už nikdy svou odpovědnost nezpochybňoval a dostal vnitřní sílu k plnění všech svých úkolů.

³³ V těch prostorách totiž sídlila Národní škola tělesné výchovy (E. N. E. P.).
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Velká vnitřní změna v Pierrovi nastala díky jeho setkání s Duchem svatým jako živou osobou. Navenek zůstal stejný, ale chtěl být víc než kdy dřív pokorný a chudý, dívat se na Pána očima dítěte. Jeden řeholník, který se s ním v té době velmi dobře znal, popsal svoje první setkání s Pierrem těmito slovy:

„Poprvé jsem spatřil Pierra Goursata při adoraci v malé skupince v univerzitním kostele. Vyzařoval viditelnou radost, oči měl sklopené, co chvíli zase upřené na hostii. Co mě však na první pohled uchvátilo, byl jeho pohled prozrazující ducha dětské důvěry, který šeptá: 'Abba' a odevzdává se Bohu se srdcem ubožáka. Právě on, který byl lidsky tak veliký! Následoval rozhovor, ve kterém jsem musel říci: 'Při adoraci se nechám prosáknout Ježíšovým Duchem, jeho vyzařováním. Už nemám slov, snad jen krátká vyznání lásky, možná trochu naivní, tisíckrát opakovaná. Nechám se proniknout jeho Duchem, sounáležitostí s Otcem, Ježíšovým velikonočním ano, jeho vroucí touhou milovat až do konce, tryskající z jeho přesvatého Ducha.' Pierre poskočil, podíval se ke mně a zašeptal: 'Zvláštní věc, u mě je to podobné!'

Od té doby jsme k sobě cítili hlubokou vzájemnou lásku. Zvláštní je, že Pierre se skutečně otevřel jen ve výjimečných případech, právě on, který tak rád povzbuzoval ke sdílení víry v modlitbě: 'Je dobré zachovávat královo tajemství a slavně odhalovat Boží skutky, jak zasluhují.' (Tobiáš 12, 7) Jeho tajemstvím bylo zcela prostě osobní povolání 'opravit dům Páně.'“

Pierrova služba ve společenství Emmanuel i jeho vlastní vnitřní duchovní vývoj ho v oněch prvních letech charismatické obnovy přivedly k mnohem většímu odevzdání se Duchu svatému. Měl pocit, jako by se ho Duch svatý zmocnil. Zmíněný řeholník jednou v Pierrově přítomnosti citoval slavné myšlenky francouzského jezuita 17. století otce Lallemana z díla Duchovní nauka: *„Trávíme celé roky a často celý život smlouváním o to, zda se Bohu odevzdáme. Nedokážeme se rozhodnout k naprosté oběti ... Bojujeme proti Bohu celé dlouhé roky a vzdorujeme hnutím jeho milosti ... A přitom stačí vzdát se jednou provždy všech svých zájmů a svého uspokojení, všech svých záměrů a své vůle a rozhodnout se, že budeme už ve všem závislí pouze na svrchované vůli Boží a odevzdáme se do jeho rukou.“* Tyto řádky, stejně jako slova otce Libermannna, zakladatele Otců Ducha svatého, na Pierra silně zapůsobily. Vedly ho k tomu, aby udělal potřebný krok v odevzdanosti, který mu přinesl velkou vnitřní radost. Zmíněný řeholník dále říká: *„Mívali jsme vřelé rozhovory o tak láskyhodné osobě Ducha. Pierre vždy padl na kolena, chválil, mluvil v jazyku, plakal. 'To Ježíš mi dává žít! Jak jsem šťastný, jak jen jsem šťastný! Už nepatřím sobě, všechno jsem daroval! Dělejte si se mnou, co chcete. Pochválen buď Duch mého Boha! Pochválen buď Ježíš, milovaný Syn! Sláva Otci, který nás naplňuje svou láskou!' opakoval stále.“*

Naprosto se ztotožňoval s myšlenkou otce Libermannna: *„Ponořte se zcela do hloubi svého nitra a nikdy z něj nevycházejte. Když to uděláte, bude vaše radost úplná a vaši duši zaplaví pokoj našeho Pána Ježíše Krista... Pokud zůstanete takto ponořeni do svého nitra, vždy tam naleznete svatého Ducha, který vás pozvedne a přenesení vás na vrchol oné hory lásky, kterou vztyčil náš Pán pro své vyvolené, a naplní vás svými milostmi, svým světlem, svou krásou a svým blahem.“*

Pierre nemluvil o tom, co prožíval. Nesvěřoval se ani svým blízkým. Nelze v tom vidět přehnaný sklon k tajnůstkářství, ale určitou formu pokory spojenou s touhou žít úplně obrácen k druhým. V modlitební skupině nebyl Pierre tou nejviditelnější osobou.

Pierre říkal, že ze všech darů Ducha, které tehdy rozkvetly – dar modlitby, dar proroctví v jazyku, dar vykládat proroctví, dar uzdravení – nedostal žádný kromě daru rozlišování, který je spojen s vedením. Když už přijal úkol vést modlitební skupiny společenství Emmanuel, cítil se být veden nepřemožitelnou silou, která ho posunovala stále dál. Říkal: *„Pán mě zapřáhl. Dal mi dar vést, dar být pastýřem. Byl jsem chudý. Nemám žádný jiný dar, jenom tento. Pán mi hodně pomohl, ale cítil jsem, že toho moc neumím. A tehdy mi řekl: 'Rozlišováním najdi lidi, kteří se o všechno starají.'“* Někdy se Pierre domníval, že věci mají příliš rychlý spád, ale

v nitru slyšel: „*Jen dál! Jdi dopředu!*“ Bůh měl naspěch. V těch letech Pierre postupoval kupředu v síle onoho vnitřního pohybu a nehleděl na obtíže, na nedokonalosti, na osobní problémy.

Pierre nicméně dostal jeden zvláštní dar Ducha, který v počátcích velmi pomáhal při odblokování lidí: uvolnění zpěvu v jazyku. Při modlitebních a formačních víkendech animoval zvláštní skupinu pro ty, kterým se nedařila modlitba v jazyku. Dokázal je uvolnit tím, že jim poradil, aby si představili, že je uprostřed nich přítomen Ježíš jako dítě a všichni se sklánějí nad jeho kolébkou. „*Tak co, jste rádi, že ho vidíte? Přece mu teď nebudete přednášet nějaké teologické traktáty nebo krásně formulované modlitby. Mluvte k němu jako k miminku, aby se rozesmálo.*“ A za chvíli všichni začali zpívat v jazyku.

Již jsme se zmínili o tom, jak velkou pozornost věnoval Pierre lidem. Mnoho členů modlitebních skupin přijímal ve svém bytě v pátém patře, kde se mohli setkat s lidmi na okraji společnosti nebo s vyléčenými narkomany. Poprosil i několik svých přátel, aby někoho z nich vzali k sobě. Po skončení modlitebních shromáždění se diskuse často přesunuly ještě do kaváren, a tam pokračovaly dlouho do noci. Pierre nezapomněl nic z toho, co mu lidé svěřili. Nakonec ho ještě doprovázeli k němu domů. Mladý inženýr Jean-Marc Morin si vzpomíná, jak ho jednou vzal do Paříže svým oranžovým broukem. Jel plnou rychlostí a měl obavy, že je to Pierrovi nepříjemné. „*Vůbec ne, jsem nadšený*“, zněla Pierrova odpověď. Rychlá jízda se mu pokaždé líbila.

Pierre charakterizoval především humor. Jeho vyučování tvořila řada žertovných historek, nepřiliš dobře artikulovaných, a žádné netrvalo víc než dvacet minut. Posluchači duchovních vyučování se smáli od začátku až do konce. Nestačili se ani utiшит, a Pierre je znovu „chytil“ svým smíchem. Přesto si však něco hlubokého odnesli a zůstalo to trvale v jejich duši, protože tyto myšlenky nebyly zastřeny pompézností či moralizováním.

Pierre měl milost odzbrojit lidi a zlomit jejich vnitřní odpor. Na počátku obnovy to byla jedna z nejpotřebnějších věcí, neboť přicházeli lidé, kteří nesli nejrůznější břemena a obtíže, čelili značným tlakům, projevovala se u nich jakási zatuhlost, často až neschopnost k vnitřnímu posunu, a to všechno jim bránilo v tom, aby se odevzdali Bohu nebo aby mu pozorně naslouchali. Pierrův humor se dotýkal srdcí a dokázal všechny překážky postupně odstraňovat.

V období budování komunity patřila mezi Pierrova nejoblíbenější témata Terezie z Lisieux, adorace, Panna Maria, svatý Vincent z Pauly (byl to Gaskoňec jako Pierre), duch dětství, drobné skutky, snaha pracovat stejně na svých kvalitách jako nedostacích, nechávat spíš spálit láskou než „trhat, řezat, bořit“, a zvláště evangelizovat. Když si někdo stěžoval, že se mu nedaří, Pierre často začínal radou: „*Především chvála, bratříčku.*“

Díky svému dlouhému životu vnitřní modlitby a adorace i na základě nejrůznějších setkání s lidmi z uměleckých kruhů, především na mezinárodních filmových fórech, získal Pierre výjimečnou svobodu ducha. Byl zcela nekonformní a naprosto všechno nejprve posuzoval pod zorným úhlem lásky a evangelizace. Jeho tělo i duši stravovala touha, aby víra a láska obnovila církve a zapálila celý svět. Kvůli ohlašování Božího království zachovával celibát, ale nikomu o tom neříkal a žil ve světě jako laik. Byl to pravý mystik moderního světa. Živost jeho ducha chrlila neúplné a často neuhlazené věty, které mohly někoho vyvést z míry, ale často přinášely světlo a svobodu v duši.

Pierre mnohem raději dával přednost výstižným detailům než velkým teoriím a byl přitom velmi konkrétní. Měl svůj vlastní způsob spravování časných věcí, vycházející z jeho zkušeností s vedením hotelu a z vydavatelské činnosti, a byl veden snahou šetřit pro potřeby evangelizace. Miloval Paříž a když město opustil, cítil se jako ve vyhnanství.

Za svobodu svého úsudku i jednání vděčil rovněž své pokoře. Nebyl spoután vlastními nápady, a proto se dokázal chopit i „náhodných“ impulzů. Často se stalo, že někdo přišel za ním s nějakým nápadem, a byl odmítnut. Ale na druhý den Pierre toho člověka vyhledal

a oslovil: „*Bratříčku, ten tvůj nápad byl dobrý. Uskutečňíme ho.*“ Pierre v noci přemýšlel a modlil se, a poté změnil názor.

Kromě přesného úsudku při vedení skupin a jejich animaci měl Pierre i dar soucítění a dovedl radit, když bylo potřeba někomu pomoci. Během prvních let po vzniku společenství Emmanuel měl spolu s Martinou na starosti hodně lidí a zajímal se o ně i nadále. Lidé za ním přicházeli nejen s prosbami o radu pro svůj duchovní život, ale často i v konkrétních životních záležitostech. Jeho zdravý úsudek spojený s notnou dávkou humoru doplňovala zvláštní citlivost pro manželství, které pokládal za povolání se stejným významem jako kněžství nebo zasvěcený život. Jeho vlastní svoboda a láska mu umožňovala dát svobodu druhým a díky ní dokázal rozplést často složitě zauzlené případy provinění nebo citových vztahů.

2.8 Bratr Albert-Marie de Monléon

V počátcích utváření komunity byla nezbytně potřebná pomoc někoho z duchovenstva a teologů. Tehdy prozřetelnost poslala Pierrovi a Martině mladého dominikána Alberta-Marii de Monléon, který se právě vrátil z USA.

Albert-Maria de Monléon byl po vysvěcení na kněze přidělen do Centra Istina poblíž pařížského kláštera svatého Jakuba. Zaměřil se na ekumenickou problematiku. V USA studoval americký protestantismus a pravidelně se tam vracel. Právě tam přišel do styku s katolickou charismatickou obnovou, která začala v roce 1970 za Atlantikem a v Evropě dosud nebyla známa. Zprvu byl trochu překvapen, ale brzy rozpoznal prvky autenticity, pravdy a obrozující síly, jež obnova církvi přinášela. Kontaktem s obnovou byl hluboce proměněn, všimli si toho i jeho spolubratři. Napsal několik článků o obnově v USA a vlastně byl jedním z prvních, kdo o ní mluvil. Krátce nato se setkal s otcem Caffarelem, který mu řekl: „*Měl byste si přečíst poslední číslo časopisu 'Duchovní život'. Je tam článek, který by vás určitě zaujal.*“ Bratra Alberta velmi překvapilo když zjistil, že otiskli právě jeho článek.

Otec Caffarel ho pozval do modlitební skupinky obnovy v Troussures, která měla asi deset členů. Prostředí bylo velmi tiché. Při vstupu se každý vyzul a klekl si, nebo si sedl na lavičku. Bylo to něco úplně jiného než dynamické projevy obnovy v Americe. Mezi přítomnými byl i jeden starší muž, který se modlil tak pokorně, až to bratra Alberta vyvádělo z míry. Byl to Pierre. Martina si velmi dobře vzpomíná na okamžik, kdy bratra Alberta viděla v Troussures poprvé. Přišli s Pierrem na setkání se zpožděním a ocitli se v salonu, který byl upraven na kapli, právě ve chvíli, kdy otec Albert sloužil mši svatou. Toto první setkání jí nikdy nevymizelo z paměti. Později často vezla Martina Pierra a otce Alberta autem do Paříže, takže měli možnost více se poznat.

Pierre i Martina už při prvních rozhovorech s tímto dominikánem pocítili mimořádně hlubokou jednotu, která je s ním pojila, a tak mu začali důvěrně říkat „bratr Albert“. O něco později spolu mluvili o tom, zda by jim potřebnou pomoc nemohl poskytnout právě on. Znenadání zazvonil telefon. Volal bratr Albert a položil jim stejnou otázku. Pak přišel do Pierrova bytu v pátém patře, a tam se uskutečnil rozhovor, při kterém bratr Albert mluvil a Pierre ho tiše pozoroval. A věci se daly do pohybu.

Od toho dne se spojily osudy Alberta de Monléon a komunity Emmanuel. Protože sám prožil hlubokou charismatickou zkušenost, mohl kompetentně vnášet do komunity teologickou dimenzi, a tím jí prokázal nedocenitelnou službu. Kromě toho zajistil také spojení s jinými skupinami obnovy rozvíjejícími se na dalších místech, především se známou modlitební skupinou při klášteře Ranguel v Toulouse, kde působili kněží Jean-Miguel Garrigues, Jean-René Bouchet a Jean-Philippe Revel. Protože v téže době došlo rovněž k obnově liturgické

hudby – zasloužil se o to především otec André Gouzes³⁴ – a jeho iniciativa se šířila dál do celé charismatické obnovy, pronikla také do komunity Emmanuel. Díky kontaktům zprostředkovaným bratrem Albertem rozkvetla v komunitě Emmanuel část milostí dominikánské řehole: radost, smysl pro chválu a pro liturgii, láska k pravdivému životu v bratrské lásce, touha evangelizovat a pružnost v pravidlech života. Pierre bez váhání říkal: „*Albert nás zachránil.*“ Navíc v očích duchovenstva byl svou kněžskou přítomností po boku té podivné skupiny laiků jakousi zárukou pravověrnosti.

2.9 Vztahy k církvi

Pierre Goursat, Martina a bratr Albert-Marie nepotřebovali mnoho času k tomu, aby si uvědomili, že je spojuje láska ke katolické církvi a touha spatřit její nové mládí. Věděli, že k tomu došlo již mnohokrát v dějinách, a toto zjištění mělo své důsledky. Obnovu totiž bylo možno vnímat jako jakýsi nadcírkevní jev, který překračuje všechna dřívější – a zkušenosti obnovy posuzováno – příliš lidská vyjádření víry. A přesto se určité kruhy francouzské církve, konkrétně v pařížské diecézi, na obnovu dívaly s despektem, ignorovaly ji, nebo ji nebraly vážně. Takové postoje nemohly v budoucnu obstát a nebyly ani v souladu s tehdejšími pastoračními směrnicemi. Oficiálně se hodně mluvilo o pluralismu a otevřenosti, ale v praxi se dostavila odmítavá reakce. Bylo proto nutné dbát na to, aby komunita Emmanuel zůstala poslušná vedení Ducha svatého a zachovala si svoje specifika, a současně se musela snažit, aby ji církev postupně přijala takovou, jakou si ji utvářel Bůh. Byla to obtížná věc, ze všech stran se naráželo na překážky. A nebyly to jen vnější překážky, sama komunita Emmanuel se mohla z lehkovážnosti nebo nezkušenosti dopustit omylů a zapříčinit tím vážná nedorozumění.

Dále bylo potřeba navázat kontakty s církevními představiteli, neboť jim náleží úloha rozlišovat. Ani tato věc se zpočátku nejevila jako snadná, ale belgický kardinál Suenens naštěstí již sledoval vývoj obnovy v Americe a – veden prozíravostí – projevil zájem také o to, co se začalo objevovat ve Francii.

Kardinál Suenens byl arcibiskupem v Bruselu-Malines a proslul jako jeden ze čtyř moderátorů³⁵ 2. vatikánského koncilu. Papež Pavel VI. ho později posílal jako svého zástupce na různá ekumenická setkání, především do USA, a někteří jej dokonce považovali za jakéhosi kormidelníka církve. Byl hluboce přesvědčen o nezbytnosti evangelizace. Už za papeže Pia XII. podporoval Mariinu legii a dosáhl toho, že dostala místo po boku Katolické akce, která původně měla mít v laickém apoštolátu monopol. Jeho zájem o všechno, co se týkalo evangelizace, jej přivedl k setkání s charismatickou obnovou, vyprosil si vylití Ducha a začal obnovu podporovat. Vydal řadu „Dokumenty z Malines“, která přinesla obnově první biblické a teologické studie i první pastorační orientaci. Zorganizoval setkání papeže Pavla VI. s katolickou charismatickou obnovou, k němuž se ještě vrátíme.

Od roku 1972 se kardinál Suenens začal setkávat s Pierrem Goursatem a zajímal se o komunitu Emmanuel. Jejich setkání byla stále častější: v Paříži, v Bruselu, v Nice a v Paray-le-Monial. Přitom byli oba muži zcela rozdílní. Kardinál Suenens byl reprezentativní osobností církevní hierarchie a historie koncilu, byl univerzitně vzdělaný, brilantní řečník a spisovatel. Pierre Goursat byl laik, nespoutaný člověk téměř na okraji církevního dění, měl smysl pro humor a určité bohémské rysy, které vzbuzovaly nejen kardinálovu zvědavost, ale i nadšení.

³⁴ Dominikán André Gouzes je znám jako skladatel liturgické hudby. Složil mnoho hymnů vydaných v knize *Liturgie Chorale du Peuple de Dieu*. Zasloužil se o restaurování bývalého cisterciáckého opatství v Sylvanes poblíž Rouergue a učinil z něj centrum liturgické hudby a křesťanské kultury.

³⁵ Dá se říci předsedů.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Shodli se však na základní myšlenke, kterou můžeme shrnout slovy: pokatolčit charismatickou obnovu a charismatizovat a obnovit církev.

Kardinál Suenens respektoval originalitu Pierrova díla a podporoval ho. Dá se říct, že rozfoukával oheň a povzbuzoval komunitu Emmanuel, aby se dívala pod co nejširším úhlem a hleděla stále dál.

V říjnu roku 1973 kardinál Suenens se svými spolupracovníky pozval představitele obnovy z různých zemí včetně Pierra Goursata na biskupskou synodu a zorganizoval s nimi charismatickou modlitební skupinu. Pierrovi se tam naskytla příležitost k rozhovoru s kardinálem Martym. Později se s ním pravidelně scházel v Paříži a seznamoval ho s vývojem v komunitě Emmanuel. Kardinál Pierra povzbuzoval, ale neprojevil ani náznak možnosti udělit komunitě úřední schválení. Později svěřil péči o komunitu Mons. Marcusovi. Na místní úrovni se problémy řešily případ od případu, s velkou ochotou i diplomacií.

Postoj, který komunita Emmanuel zaujala vůči katolické církvi hned od počátku, měl dopad i na její vztahy s francouzskou i mezinárodní charismatickou obnovou. V prvním období plném nadějí, prožívaném jako nové letnice, byly vztahy s ostatními francouzskými charismatickými skupinami velmi silné. Skupiny vznikaly se závratnou rychlostí po celé Francii, objevovaly se nové osobnosti a padla rozhodnutí potřebná pro další rozvoj života. Pierre Goursat se zasloužil o zakotvení komunity Emmanuel v katolické tradici. Dělal to vědomě a s jistou samozřejmostí už od počátku, přičemž respektoval osobní cestu těch, kteří byli jiného vyznání. Pochopil a umožnil pochopit i jiným, že obnova je odpověď na modlitbu papeže Jana XXIII., který při zahájení 2. vatikánského koncilu prosil Ducha svatého, aby přišel obnovit svou církev. Obnovou se neměla zrodit nová církev, ale naopak bylo nutno, aby se obnova začlenila do univerzální církve, aby ji oživila a přinesla jí nové síly, potřebné k tomu, aby mohla čelit tlaku současného světa. Ostatně něco takového se v jiné podobě odehrálo i v dřívějších etapách dějin církve, a proto nezbyvalo nic jiného než zařadit se do zástupu svatých, kteří již vyznačili cestu. Je jisté, že významnou měrou k Pierrovu rozhodnutí přispěla jeho minulost, osobní zkušenost a smysl pro vedení skupin i jednotlivců. Martina a bratr Albert-Marie vykročili záhy stejným směrem. Komunita Emmanuel se od počátku považovala za katolickou nikoli ve smyslu příslušnosti k určité partikulární církvi, ale právě proto, že katolická církev není jako ostatní církve: má charisma pravdy a milost shromažďovat v jedno svaté společenství.

2.10 Setkání ve Vézelay v červenci 1974

Jednoho červencového dne roku 1974 kráčel rázným krokem jistý muž z vesnice Asquins směrem ke kopci Vézelay. Vstoupil jako obvykle do nádherně prosvětlené románské baziliky, v níž svatý Bernard vyzýval ve svém kázání ke druhé křížové výpravě. K jeho údivu nebyla bazilika prázdná, jak byl zvyklý, ale naplněná zvláštním společenstvím lidí, kteří zvedali ruce k valené klenbě chrámu a zpívali chvály klasické, a přece nové liturgie. Ten muž byl novinář a filosof Maurice Clavel, který denně chodil do baziliky, aby se tam modlil a účastnil se mše svaté. Svého času se aktivně zapojil do studentských bouří v Paříži roku 1968. Setkání s obnovou ho překvapilo a obnova si ho okamžitě získala. Začal se účastnit každého slavení eucharistie v bazilice a vyhledal Pierra Goursata, který před několika lety přispěl k jeho konverzi.³⁶ V letních měsících roku 1974 připravoval knihu, kterou nakonec nevydal. Úplně změnil téma a napsal jinou knihu s názvem Čemu věřím, v níž formou překrásné svědectví

³⁶ Podrobněji in: *Maurice Clavel*, Bayard-Éditions, Paříž, 1992; setkání s Pierrem Goursatem popisuje Monique BEL. *Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel*

o víře vysvětluje, že člověk je stvořen pro setkání s Bohem. Kniha vzbudila velký ohlas, prodalo se přes 100 000 výtisků, a vyvolala i četné konverze. Po celou dobu setkání ve Vézelay se několik lidí modlilo na úmysl knihy; ti pak neskrývali svou radost z takového úspěchu. Po určité době se Pierre Goursat do Vézelay vrátil, aby udělal s Mauricem Clavelem interview o jeho knize, to pak vyšlo v časopise *Il est Vivant*, který komunita Emmanuel začala vydávat.

Na dvě setkání ve Vézelay přijelo asi 600 účastníků. Pro mnohé z nich to byl velký objev. Bratr Albert-Marie se domníval, že Vézelay by mohlo být místem milostí pro nově obrácené lidi z obnovy po příkladu Marie z Magdaly, která se vrhla Ježíšovi k nohám.³⁷ Nebylo snadné setkání připravit. Pierre k tomu říká: „*Bylo to náročné období. Dramaticky jsme se rozhodovali, zda tam máme jet, či nikoli. Někteří říkali: 'Cítím, že ano' a nacházeli k tomu odpovídající texty, jiní byli proti. Měli jsme z toho těžkou hlavu a už jsem toho měl dost... Nakonec se rozhodlo: 'Pojedeme!'*“

Jeden z účastníků vzpomíná: „*To setkáním mám v paměti trvale spojené s oslňujícím světlem a radostí. Na různých místech jsme nacházeli skupinky v adoraci, jiné se modlily za uzdravení nebo se připravovaly na vylití Ducha. V kapitulní síni stoupaly k nebi chvály, proroctví a slova povzbuzení. My ostatní jsme sotva měli čas na setkání s Pánem, rádi jsme prodlévali v adoraci, bylo úžasné prožívat setkání s Ježíšem od srdce k srdci, vzdávali jsme mu společně díky a prožívali liturgii církve, ale už jsme se připravovali na evangelizaci světa. Ostatně onoho léta byli prvními evangelizovanými ti, kteří přijížděli do Vézelay jako turisté. Chodili jsme po prostranství před bazilikou od skupinky ke skupince a zvěštovali turistům velké Boží skutky. Mnozí byli osloveni.*“ Určitě to bylo poprvé, kdy pod románskými klenbami baziliky zněly chvály a nešpory Andrého Gouzese v podání tak početného publika.

Otec Marie-Dominik Philippe, velký znalec svatého Tomáše Akvinského a zakladatel komunity svatého Jana ve švýcarském Fribourgu, ukončil jedno své vyučování tímto překvapivým prohlášením: „*Cítím se před obnovou tak trochu jako Jan Křtitel. Vidím, že něco přichází. Nevím přesně, co to je, ale vím, že mě to přesahuje.*“

2.11 Milost počátků

Bratr Albert-Marie de Monléon na počáteční fázi zrodu komunity zdůrazňuje milost naděje, kterou tehdy všichni žili:

„*Ještě jsme neviděli vlastní rysy budoucí komunity, ale do očí bijící byla velká radost a horlivost. Měli jsme pocit, že prožíváme úžasné věci. Mne oslovila skutečnost, že obnova přicházela jako naděje. Patřím do generace, z níž mnozí kněží opustili své poslání, a někdy jsme to cítili jako zhroucení všech jistot ... V obnově jsme si stále kladli otázku, jaké je pojítka mezi tím, co prožíváme, a modlitbou. Myslím, že to byl vliv otce Caffarela a též duchovního založení Pierra, Martiny a mého. Neustále přicházela povzbuzující znamení. Zvláště si vzpomínám na příběh jedné dívky, která byla drogově závislá a Pierre ji zachránil přes telefon. Martina a Pierre s ní udržovali kontakty a tato dívka jednoho večera Pierrovi zavolala: 'Vzala jsem si velkou dávku barbiturátů a teď umírám. Říkej mi něco.' A Pierre k ní stále hovořil, až dosáhl toho, že mu otevřela dveře svého bytu, zavolali záchranku a stále k ní mluvil, dokud nepřišla pomoc. Pierrova starost o chudé a bezmocné byla skutečně dojemná. Měl utkvělou představu, že jim musí pomoci. Lidé opravdu cítili, že Pán jim dává naději na záchranu, na*

³⁷ Bazilika ve Vézelay je totiž zasvěcena Marii Magdalské. Středověká legenda praví, že tam světice žila.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

uzdravení. Dalším příznačným rysem pro mne bylo to, že Pán spojoval dohromady lidi tak odlišného založení, jako je Martina, Pierre, Françoise, Pierre-Marie, Francis nebo já. “

Obrácení a nejrůznější proměny v životě lidí stále pokračovaly. O Letnicích v roce 1973 byla mimořádným způsobem osvobozena Emmanuella. Dívce při cestování po Indii nějaký astrolog nabídl, že jí vyloží horoskop. Řekl jí, že její život byl napsán 30 000 let před jejím narozením, neboť je naprosto předurčen pohybem hvězd. Pak vzal do ruky knihu, z níž přečetl celou její minulost až do současnosti, do jejích 24 let. Emmanuella o tom vyprávěla: „Byla tam řeč o všem, o nemocech, o nejrůznějších setkáních, cestách, studiu, o šťastných i bolestných událostech, všechno včetně přesných dat, doby trvání i místa ... Pak jsem s ohromením slyšela, jak s velkou přesností začal mluvit o mé budoucnosti. Když dospěl do 30. roku mého života, poprosila jsem, aby přestal, a on přestal. Srdce mi bilo jako zvon a začala se mne zmocňovat úzkost.“ Až do té doby Emmanuella byla věřící, spoléhala se na Boha a jeho prozřetelnost s vědomím, že budoucnost patří jedině jemu. „Ale ten muž mi vysvětlil každou událost mého života na základě série hvězdných konjunkcí, například: ‘V daném okamžiku jste byla šťastná, protože do vašeho života vstoupilo slunce.’ Jak to tedy je? Vede nás Bůh svou láskou, nebo jsme vydáni napospas neosobním hvězdám a jejich pohybu vesmírem podle neúprosných zákonů, v nichž není místo pro lásku?“

Když se Emmanuella vrátila do Francie, byla plná úzkosti. Říká o tom: „Brzy jsem začala pociťovat vyčerpání, strádání v citovém životě, zhoršení zdraví a rozklad mé svobodné vůle. Naplňovala mne nenávisť a začala jsem pomýšlet na sebevraždu. V bezesných nocích jsem spřádala plány na sebezničení, do kterých jsem zatáhla i další lidi. Několik dnů před Letnicemi 1973 však můj pokus o sebevraždu se nezdařil. Moje vzpoura se zdvojnásobila a současně mi připadalo, že jsem úplně ztracená. V noci před svatodušními svátky jsem řekla Pánu: Jsem úplně ztracená, zničená, už nejsi můj Otec, když to dopouštíš. Ale teď už je konec, už neudělám ani krok v tomto zatraceném životě. Prosím tě jenom, abys mě nechal chycpnout tady, protože se odsud už ani nehnu.“ Situace, v níž se Emmanuella ocitla, byla opravdu tragická.

Její sestra byla stavem věcí znepokojena a napadlo ji vzít Emmanuellu do modlitební skupiny, která měla setkání o Letnicích. „Souhlasila jsem proto, že už mi bylo jedno, jestli budu ronit slzy tam, nebo někde jinde. Nemohla jsem se modlit, jenom jsem plakala, ale viděla jsem, jak jsou všichni šťastní, radostní, jak chválí Boha a děkují mu za jeho divy. Dělal mi to zle, připomínalo mi to můj ztracený ráj, ale já jsem už patřila jinému světu. Měla jsem chuť vykřiknout, že jsou úplně blázni a nic nevědí, když tak chválí Boha uprostřed tolika utrpení. Šlo mi to na nervy a chtěla jsem jim hodit svou beznaděj do tváře, aby se trochu vzpamatovali ze své iluzorní blaženosti. V tom jedna žena zvolala silným hlasem, že jsou mezi námi lidé spoutaní zlými silami, že se zapletli do okultních praktik, do astrologie, jasnovidectví, hypnózy ... Řekla, že tito lidé jsou zablokovaní ve svém duchovním životě a mají v sobě síly, které je ženou ke zničení a ke smrti. Potom uvedla citát z 18. kapitoly Deuteronomia, verš 9-12, kde Bůh velmi důrazně odsuzuje uctívání model. To bylo rozhodující.“ Emmanuella pokračuje: „To slovo mnou postupně proniklo a po skončení modlitby jsem pospíchala k té ženě.“ Žena jí vysvětlila, že moc toho věstce nepocházela od Boha, ale od Zlého, který mohl snadno poznat minulost, pokud jde o budoucnost, mohl si při své inteligenci něco přijatelného vymyslet. Současně navázal její osobnost na sebe, a tím zrušil její svobodu, takže od té doby Emmanuella cítila povinnost dělat všechno tak, jak jí to bylo tehdy předpovězeno. Potom se žena zeptala, zda věří, že Bůh má moc osvobodit ji od děbla a vrátit jí svobodu. Pomodlili se nad ní a Emmanuella byla osvobozena.

Od té chvíle prožívala skutečně silný pocit svobody. Nesplnilo se nic z toho, co jí věstec předpověděl. Znovu se stala sama sebou. Po nějakou dobu chodila do modlitebních skupin komunity Emmanuel, později ji Pán povolal do komunity Blahoslavenství, kde je zasvěcenou sestrou.

2.12 Dar bratří

Modlitební skupiny komunity Emmanuel byly založeny pouze malou skupinou lidí. Bylo v nich mnoho dobré vůle a nápadů, ale prakticky všechno leželo na Pierrovi a Martině. O Velikonocích roku 1973 však někteří bratři a sestry řekli Pierrovi: „*Takhle to už dál nejde, musíme se spojit, abychom sloužili společně.*“ Byla to důležitá událost. Pierre na ni čekal od počátku. Martina tehdy řekla: „*Ted' se věci pohnou kupředu.*“ A Martina uvádí: „*Od toho dne jsme se rozhodli, že už nebudeme jednat každý zvlášť, ale začali jsme sloužit a evangelizovat společně.*“ Tehdy začali přicházet další lidé a bez váhání se aktivně zapojovali do běhu událostí.

Mnozí byli vlastně překvapeni, že se ocitli právě zde. Byl to i případ Claire Pécoutové, která se s obnovou setkala v roce 1972 v jedné rodině, když pobývala v USA. Do obnovy se zapojily i jejich děti. Claire vzpomíná: „*Zdáli se mi tak trochu jako blázni, ale současně mi byli nesmírně sympatičtí. Nebránilo jim to, aby chodili plavat, do muzea, do kina atd. Zcela přirozeně jsem se každý den začala modlit s nimi, i když se mi jejich způsob modlitby zdál divný. Poslední den mého pobytu se modlili za to, abych našla nějakou modlitební skupinku ve Francii. V duchu jsem si říkala: 'No, dobrý nápad, ale ve Francii něco takového neexistuje. Je to dobré tak pro Američany, tak trochu naivní. Ve Francii jsme mnohem kritičtější.'*“ Rok nato odjela strávit Svatý týden k dominikánům v Toulouse, aby jej prožila v tichu a klidu. Ve skutečnosti se dostala na jedno z prvních setkání obnovy ve Francii. Po návratu do Paříže začala chodit do modlitební skupiny komunity Emmanuel a hned na počátku komunity do ní vstoupila.

Claude a Daniella Prouxovi, mladá manželská dvojice přednášejících filosofii, se dostala do styku s obnovou po duchovních cvičeních v Châteauneuf-de-Galaure. Zpočátku nechodili do modlitební skupiny, ale účastnili se formačních víkendů komunity Emmanuel v Paříži. Velmi je tam oslovilo solidní učení, uplatňování zdravého rozumu, milost svědectví a liturgie. V roce 1974 se setkali s Pierrem a Martinou. Claude o tom říká: „*Pierre byl zvláštní človíček, při shromáždění byl vždycky schoulený v koutě. Hned jsme vycítili vzájemnou jednotu, i když v mnoha ohledech nebyl náš typ. Byl to umělec a tak trochu nás mátl, ale přitom byl velmi bratrský.*“ Přijali tehdy vylítí Ducha a Pierre jim řekl, že pro ně vyprošoval všechny dary Ducha. Prošli velmi rychlým duchovním vývojem a záhy ve svém okolí začali evangelizovat.

Tak například Daniella v té době pracovala v jenom psychoterapeutickém centru. Jednou zašla do kavárny s dívkou, která pracovala v tomtéž centru, žila ale bohémsky a neměla víru. Dívka Danielle tehdy řekla: „*Už toho mám dost. Pojedu do Řecka za sluncem.*“ Daniella pochopila, že jí chybí něco víc než jen slunce a řekla jí: „*Tobě chybí Pán. Neznáš Ježíše. Když člověk pozná Ježíše, nepotřebuje už cestovat za sluncem do Řecka, má slunce v srdci.*“ Ta dívka, jmenovala se Anny Hillingová, to vyslechla se zájmem a souhlasila s pozváním do modlitební skupinky. Zklamaně však řekla: „*Je krásné, co prožíváte, je to příběh lásky, ale mě to nezasáhlo. Marně jsem se snažila, mě to neoslovuje.*“

Potom Anny přijela na víkend, který se konal u sester v jednom klášteře poblíž Evreux. Hned na začátku řekla prostě a jasně: „*Pokud nenajdu Pána do zítřejšího večera, už sem víckrát nevzkročím.*“ Všichni se začali modlit: „*Pane, musíš si pospíšet,*“ a při adoraci si dali tento úmysl. Vše bez viditelného výsledku. Na příští modlitební skupinu přišla však Anny celá rozzářená a zvolala: „*Musím vám vyprávět, co se mi stalo. V pondělí po víkendu jsem se vrátila do psychoterapeutického centra. Nevím, jak je to možné, ale otevřela jsem dveře pracovny jednoho kolegy a řekla jsem mu: 'Ježíš žije, víte o tom?' Od té chvíle začala vést úplně nový život.*“

Dalším krásným příkladem působení Ducha svatého je konverze Alaina a Catherine Lecarpentierových. Ani jeden z nich nebyl pokřtěný. Alain pocházel z nevěřící rodiny, rodina Catherine byla původně křesťanská, ale církev ji zklamala, a tak se s ní rozešla. Docházeli spolu do zíněného psychoterapeutického centra na audio-psychofonologii podle metody doktora Tomatise. Claude a Daniella Prouxovi si jich všimli. Několikrát se viděli, ale nemluvili spolu. Claude a Daniella jim řekli, že by se s nimi rádi setkali a nechali se od nich pozvat na večeři. Při jídle si uvědomili, že spolu vlastně nemají mnoho společného. V lidské rovině neměli o čem mluvit. Na závěr hosté požádali, zda by se mohli společně pomodlit. Lecarpentierovi se nikdy v životě nemodlili, byli proto velmi překvapeni, když Daniella a Claude před nimi zapálili svíčku, bez společenských ohledů poklekli na kolena, modlili se a zazpívali píseň k Duchu svatému. Obvykle zpívali falešně, ale tehdy se něco stalo, protože jejich hostitelé – oba byli umělci a velmi nároční posluchači – měli dojem, že slyší nádhernou melodii. Hosté pak od nich odešli. Lecarpentierovi měli pocit, že se setkali s mimozemšťany, a tak se jim po skončení návštěvy ulevilo. Duch svatý však působil, aniž si toho všimli.

Brzy nato je Claude a Daniella pozvali k sobě na setkání skupinky, která se scházela ke sdílení nad evangeliem. Lecarpentierovi se zajímali spíš o umění, o film a literaturu, ale přece pozvání přijali a našli si čas. A poznali Boží pravdu.

V listopadu 1974 se nechali pokřtít a spolu s nimi byl pokřtěn i jejich prvorozený syn. Říkají o tom: „*Kdyby se Claude a Daniella snažili přizpůsobit se nám v situaci, v jaké jsme žili, nikdy bychom k tomu nedospěli. Ukázali nám Pravdu, a to nás zachránilo.*“

Ve stejné době prožívala zkušenost konverze i skupina právníků v Paříži. Marie-Nicole Boireau byla dcera advokátů v Paříži velmi známých a sama pracovala jako advokátka. Po obtížném období kolem května 1968 začala nalézat Boha díky Foyers de la Charité v Châteauneuf a Tressaint. Jednoho dne potkala uprostřed galerie pařížského soudního paláce, která tvoří jeho střed, svého kolegu Jeana-Michela P., který celý úplně zářil. Když zahlédl Marii-Nicole, odložil aktovku, otevřel náruč a zvolal: „*Marie-Nicole, pojd' sem, chci tě obejmout! Marie-Nicole, Bůh tě miluje!*“ Právě přijal vylití Ducha a nalézal se v podobném stavu, v jakém byli apoštolové o Letnicích. Marie-Nicole překvapil výraz pravdy, který vnímala z jeho slov. „*A upozorňuji tě, že Hervé-Marie (jiný advokát) vykazuje stejné příznaky.*“ Bez meškání šla za ním a zjistila, že Hervé-Marie je ve stejném stavu vnitřního rozrušení. Marie-Nicole se velmi rychle začlenila do modlitebních skupin v Paříži. Prožila hluboké obrácení, plné radosti. Tito tři advokáti využívali k evangelizaci v soudním paláci všech okolností a setrvali společně v modlitbě. Někdy docházelo ke zvláštním situacím, třeba jednoho dne byla Marie-Nicole v soudní místnosti, ale měla pocit, že se nachází v kapli, proto před soudci poklekla. Naštěstí si to uvědomila dřív, než se přehléhla znamením kříže, takže se zatvářila, že jen ztratila kapesník, a pak důstojně vstala!

Bůh si připravoval své spolupracovníky a tajemným způsobem kladl základy pro budoucnost. Jednou v kapli svatého Bernarda na Montparnassu bratr Albert-Marie slyšel, jak se Francis Kohn začíná modlit a řekl si: „*Ale vždyť Francis má milost kněžství. Je to skutečně milost ke kněžskému povolání!*“ A později dodal: „*Dával jsem si pozor, abych s ním na to hned nezavedl hovor. Ale později to Francisovi pomohlo na cestě k jeho povolání.*“

Ve Vézelay se setkal s obnovou také mladý pracovník v obchodní sféře Dominik de Chantérac. Požádal, aby se za něj modlili, a při modlitbě vnitřně zaslechl povolání ke kněžství. Nechal si to tenkrát jen pro sebe, ale o několik let později se Boží plán uskutečnil.

V modlitebních skupinách byla autorita Pierra a Martiny přijímaná bez diskuse. Noví příchozí tím byli značně překvapeni. Oslovovalo je, jak společně žijí laici a kněží. Pierre se projevoval velmi málo, ale když bylo zapotřebí, zasáhl velmi energicky. Aymeline de Chezelles hovoří o svém prvním setkání s Pierrem při víkendu v bazilice Sacré-Coeur na Montmartru v listopadu 1973: „*Modlitba se změnila v lavinu proseb: Pane, prosím tě za toho, který má rakovinu; prosím za člověka, který je velmi nemocen atd. Pierre vstal a řekl: 'Takhle*

to dál nejde, tato modlitba je míchanina plná samých proseb. Vstaneme a budeme chválit Pána!’ Byli jsme zaskočeni, mě to mrzelo kvůli lidem, kterých se to týkalo a které to jistě zranilo a budou se za to na Pierra zlobit. Pierre se však nesnažil zalíbit lidem, ale Bohu. A modlitba se skutečně rozběhla znovu, dary Ducha se mohly projevit a přineslo to ovoce.“

Hned od počátku se o Emmanueli hovořilo tak trochu jako o komunitě. Přitom existovaly pouze modlitební skupiny, mezi nimiž byla tajemná jednota. Nicméně bylo zřejmé, že věci se začnou zpřesňovat. Pierre v této oblasti nijak nespíchal. Čekal, až věci uzrají. Rozhodující krok přišel po návratu z prázdnin v roce 1974.³⁸

³⁸ Konec pracovní korektury. Značky + je třeba po korektuře odstranit. Zkontrolovat po jazykové stránce.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

3 OD MODLITEBNÍCH SKUPIN KE KOMUNITĚ (1974 – 1977)

V době, kdy se komunita Emmanuel vyvíjela formou modlitebních skupin se stejnými milostmi a společnou skupinou animace, začalo se koncem roku 1974 nenápadně rodit něco nového.

Po několik měsíců se Pierre Goursat scházel s některými bratry a sestrami a navrhoval jiný způsob života, zaměřený na modlitbu a duchovní prohlubování. Někteří uvažovali o zasvěceném životě, jiní o kněžství, další zase o životě apoštolátu.

Jednoho dne se sešlo asi dvacet lidí a každý vyjádřil své tužby. Někdo to shrnul těmito slovy: „*Nové víno se nedává do starých měchů.*“ Bylo zřejmé, že všichni chtěli uskutečnit své povolání v +milosti Emmanuele, ať už to bylo povolání k apoštolátu, ke kontemplaci, k zasvěcenému životu nebo povolání laické. Bylo v tom plno nadšení, ale nic konkrétního, neboť v té době dosud neexistoval rámec, ve kterém by se tyto tužby mohly naplnit.

3.1 Fara v Gentilly (1974 – 1975)

O něco později Pierre Goursat navrhl několika mladým mužům, kteří uvažovali o kněžském povolání, nebo se prostě chtěli vydat cestu obrácení, společné bydlení na místě vhodném k modlitbě a usebrání. Jednu chvíli se jednalo o farnost při kostele svatého Ducha ve dvanáctém pařížském obvodu, ale nakonec řeholní sestry Nejsvětějšího Srdce Páně nabídly byt na faře univerzitního kostela v Gentilly, který nedávno dostaly do své péče. Jediná povinnost byla adorovat každý večer dvě hodiny v kryptě kostela. Několik zainteresovaných si přišlo prostory prohlédnout a nakonec se definitivně rozhodli dva: mladý inženýr Jean-Marc Morin, který pracoval ve Výzkumném ústavu dopravy, a právník Hervé-Marie Catta, měli podmínku – že Pierre bude bydlet s nimi. Vlastně to byl první „*maisonnée résidentielle*“, i když toto slovo se začalo používat až od dva roky později, po návštěvě Ralpha Martina.

Univerzitní kostel v Gentilly znají všichni, kdo přijíždějí do Paříže dálnicí od jihu. Má výraznou zelenou kupoli a vysokou zvonici, na které jsou čtyři andělé. Fara je malá budova, která stojí přímo za kostelem. Ve dne v noci je tam strašný hluk, neboť fara je přímo nad dálnicí. Hervé-Marie však říkal: „*Neslyšeli jsme ani tak hluk z dálnice, protože ho překrýval hluk z pařížského městského okruhu.*“

Dny trávil Jean-Marc i Hervé-Marie v práci a Pierre Goursat vedl za pomoci Françoise Malcorové sekretariát komunity Emmanuel i některé aktivity charismatické obnovy. Přicházeli také dobrovolníci, kteří pomáhali hlavně při velkém návalu práce, například přípravách pouti do Říma v roce 1975. Nechyběly ani dobrodružné situace. Tak jednoho dne utekl mladý dobrovolník i s obsahem dámských kabelek a částkou, která se toho dne vybrala na zálohách na cestu. Přicházeli i tuláci s prosbou o pomoc. Každý večer byla v kryptě kostela adorace. Někdy se v prostorách fary konaly velké víkendy obnovy pro Paříž a okolí. Právě při jednom z těchto víkendů uskutečnila skupina, v jejímž čele stáli Bernadetta Jomardová a Pierre Goursat evangelizaci na bulváru Saint-Michel. Někdy upekly řeholní sestry pro účastníky víkendu mladé krůty. Už v pátek večer začala fara vonět krůtí pečínkou, krůta byla na oběd v sobotu i v neděli a po celý další týden bylo k jídlu to, co se nesnědlo o víkendu!

Při těchto setkáních se začala přesněji rýsovat touha po společném životě. Někteří bratři a sestry se občas scházeli kolem Pierra Goursata a Francise Kohna. Martina přicházela

pravidelně v neděli v podvečer za Pierrem, aby zhodnotili život společenství Emmanuel. Stále častěji přicházeli i Claude a Daniella, kteří se v té době vyskytovali + u všeho, co se prožívalo.

Někteří říkali Jeanu-Marcovi a Hervému-Marii: „*Ta vaše malá komunita je sympatická.*“ Ale Hervé-Marie byl překvapen a namítal: „*Ale já nejsem v komunitě! Jenom bydlím s přáteli.*“ Myšlenka na komunitu musela u něj projít ještě dlouhou cestou. Přesto mezi třemi bratry, kteří tam společně bydleli, vyrůstalo něco pokojného, radostného, přitom velmi hlubokého a nevědomky to z nich vyzařovalo. Jean-Marc o tom říká: „*Bylo to dané. Žili jsme v radosti a společné modlitbě. Jediné pravidlo, které nám dal Pierre, bylo, že se vzájemně nemáme kritizovat, i kdyby to bylo jen v žertu.*“ V tomto novém životě měla ústřední postavení adorace. Hervé-Marie říká: „*Už mi nezbyval čas, abych večer zašel navštívit přátele do Saint-Germain-des-Près.*“ V tomto pravidelném setkávání srdce se Srdcem Ježíšovým se budovalo postupně něco nového. Nejen pro tyto tři bratry, ale tajemným způsobem pro celou komunitu.

Jednou ráno při snídani Pierre řekl svým dvěma přátelům: „*Nazveme se Fraternita Ježíšova. Cítili jsme se s Hervém-Marie a Jeanem-Marcem jako bratři, jako bratři Pána Ježíše.*“ Náhle se fraternita jevila jako srdce toho, co bude komunita Emmanuel.

3.2 Setkání v Římě v roce 1975

Letnice 1975 znamenají oficiální přijetí charismatické obnovy do katolické církve papežem Pavlem VI. V Římě se ve Svatém roce 1975 sešlo 10 000 účastníků setkání, které uspořádaly americké komunity People of Praise, South Bend, The Word of God, Ann Arbor. Společenství Emmanuel mělo na starosti účastníky z Francie. Nebyla to nějak malá akce, i když ji realizovali dobrovolníci. Přípravný tým pracoval večer na kontrole účtů, na kterých byly evidovány zálohy účastníků cesty do Říma a dospěl k výsledkům, které se hodně lišily od součtů vypracovaných jiným týmem ve dne. Došlo totiž k promíchání poutníků, kteří měli letět, a kteří měli cestovat vlakem. Tehdy byl ještě charismatik člověk nadmíru spontánní a nedostatečně disciplinovaný. Po celý den zvonil telefon: babička, která místo sebe posílá vnučku, modlitební skupina z venkova chce ubytování na stejném místě, skupina mladých chce odjet o týden dřív než ostatní. Nebylo možné oznámit Američanům přesné počty. Otec de Monléon se pomodlil a pak prohlásil: „*Nedělejte si s tím starosti, bude to asi 1 000 osob.*“ Poslali Američanům telegram s tímto počtem a účastníků bylo 988.

Setkání v Římě probíhala venku u katakomb svatého Kalista v neustávající chvále a pokoji. Pro mnohé účastníky bylo toto setkání podstatné. Přijeli katoličtí charismatici z celého světa. Francouzi byli ohromeni účastí Portorikánců a Mexičanů, jejich chválami a radostnými zpěvy, které byly velmi blízké latinské katolické tradici. Tak se ukázalo, že milost charismatické obnovy není pouze milostí pro Američany, ale že Duch svatý mocně působí napříč různými kulturami a že je to dějinná, univerzální, katolická milost.

O svatodušní neděli byla polovina svatopetrské baziliky při mši svaté rezervována pro obnovu. V pondělí slavil kardinál Suenens eucharistii u oltáře Petrova vyznání a pak všichni očekávali příchod papeže, který měl udělit zvláštní audienci. Bylo to výjimečné očekávání naplněné modlitbami, prostoupené nekonečným „aleluja“ na nádhernou melodii a zpěvy v jazyku. Většinu přítomných novinářů, včetně zvláštního zpravodaje deníku Le Monde, jímž byl Robert Solé, to hluboce oslovilo. V té době někteří papežovi poradci podnikli poslední pokus odradit Pavla VI. od plánované audience s tím, že je možné obávat se nejhoršího. Pavel VI. však byl rozhodnut setkat se s obnovou a vstoupil do tohoto zástupu, jenž byl modlitbou a vroucností proměněn v jásot radosti a věrnosti. V té chvíli se charismatici našli v srdci církve jako autentičtí katoličtí křesťané kolem papeže. Pavel VI. pronesl projev, který

se stal chartou obnovy a určil její směr v katolické církvi. Mimo jiné v něm řekl: „*Obnova je šancí pro církev a svět.*“ Stejnou větu řekl později Jan Pavel II. týden před atentátem, který byl na něj spáchán v květnu 1981. Kardinál Suenens vypráví, že Pavel VI. při odchodu řekl svým poradcům: „*Tak vidíte, ani mě nesnědli!*“ Odcházel plný hluboké radosti.

Setkání v Římě bylo výjimečnou událostí. Na protestantské pozorovatele udělalo mimořádný dojem, zvláště osloven byl David Du Plessis, který se později stal jedním z tvůrců oficiálního ekumenického dialogu mezi letničními církvemi a církví římskokatolickou. Gérard Croissant, tehdy ještě protestant, dnes bratr Efraim – zakladatel komunity Blahoslavenství, dosvědčil, jaký význam měl pro něj osobně obřad ve svatopetrské bazilice a co pocítil, když zástupem procházel papež Pavel VI. Katoličtí charismatici ve Francii a po celém světě mohli od té chvíle pokojně čelit kritikám. Dostalo se jim povzbuzení, uznání a pastorační směrnice přímo od nástupce svatého Petra. Pro obnovu existovalo období před a po Římu.

Ve zvláštním vlaku, který vzl účastníky setkání zpět do Francie, vznikly ve všech vagónech modlitební skupiny, všude zněly chvály. Průvodci byli značně překvapeni. Někteří z nich žádali, aby se za ně cestující modlili, aby i oni byli obnoveni ve víře Duchem svatým.

3.3 Setkání v Paray-le-Monial (červenec 1975)

V nadšení z Říma se připravovalo setkání v Paray-le-Monial. Proč právě Paray? Toužili jsme zopakovat úspěšnou zkušenost z loňského roku ve Vézelay. V Pierrovi se zrodila myšlenka na Paray-le-Monial. Když o tom mluvil s Hervém-Marie v Gentilly, vysvětlil mu to těmito slovy: „*Chápeš, loni jsme směřovali do Vézelay jako hříšníci, abychom spolu s Marií Magdalenou padli Pánovi k nohám. Nyní nás Ježíš volá ke svému Srdci.*“

„*Ale vždyť přesně to říká Kateřina Sienská v Dialogue, který právě čtu,*“ odpověděl mu Hervé-Marie, „*hned ti to najdu.*“

Byla to tato pasáž: „*Věz, že ten most (spojující nebe a zemi), jímž je můj jednorozený Syn, má tři stupně ... První stupněm jsou jeho nohy, které znamenají náklonnost, neboť jako nohy nesou tělo, náklonnost nese duši. Nohy představují předstupeň k tomu, aby bylo možno přijít k boku, kde je ti zjeveno tajemství srdce ... Na prvním stupni, kde člověk uvolňuje nohy od pozemských pout, duše se zbavuje neřesti; na druhém stupni se naplňuje láskou a ctností...*“³⁹

Paray-le-Monial je místo, kde v 17. století Kristus zjevil svou lásku, když ukázal své Srdce řeholnici z kongregace Navštívení svaté Markétě Marii Alacoque.

I když se Pierrovi dostalo tohoto překvapivého potvrzení, měl při uskutečňování své myšlenky značné potíže. Nikdo nechápal, proč by obnova měla jet právě do Paray. Nakonec získal souhlas Laurenta Fabra z komunity Chemin Neuf a Jeana-Michela Rousseaua, který založil Komunitu v Poitiers, tak zněl tehdejší název, dnešní jméno je Fondation. V roce 1975 se nakonec uskutečnilo hluboké setkání komunity Emmanuel s místem Paray-le-Monial, jehož význam se projevoval teprve postupně.

Onoho léta roku 1975 bylo Paray-le-Monial značně ospalým místem. Ve Francii v té době Ježíšovo Srdce už nikomu nic neříkalo, výjimkou bylo pár věrných, ale i jejich počet rok od roku klesal. Někteří lidé v církvi pokládali Paray za symbol zastaralé zbožnosti. Jeden kněz, který se tam staral o poutníky, zklamaně řekl: „*Je to už mrtvé, upadá to stále víc.*“

Ale uprostřed dvou setkání konaných v létě roku 1975 přijel do Paray-le-Monial Mons. Gaidon, který byl jmenován pomocným biskupem v Autunu a měl na starosti kaplany věnující se poutníkům, usídlil se v Paray. Právě on později přijal obnovu a zvláště komunitu

³⁹ Svatá Kateřina Sienská, *Le Dialogue*, překlad P. J. Hurtaud, nové vydání, sv. I, Paříž, 1930, s. 87-88.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Emmanuel. Mons. Gaidon byl teolog, dříve působil jako rektor velkého semináře v Dijonu, později se stal pomocným biskupem v Besançonu a nyní začal působit ve stejné funkci v Autunu. Jako teolog věnoval zvláštní pozornost otázce zkušenosti s Bohem. V Paray-le-Monial se stal apoštolem Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a cestoval po celém světě, aby s ním všechny obeznámil. Byl velmi otevřený k duchovní obnově francouzské církve a podporoval to, co komunita Emmanuel začala organizovat právě v Paray.

Setkání tehdy proběhla v parku školy Jany z Arku pod stanem, který zapůjčil pastor Thomas Roberts. Na každý běh přijelo 600 účastníků, což bylo celkově dvakrát tolik než o rok dříve ve Vézelay. Bylo to velmi pestré a barevné. Starousedlíci v Paray-le-Monial dokázali jen velmi obtížně přijmout tuto mládež s kytarami a dlouhými vlasy jako katolíky, přestože s nimi byli kněží a dokonce pomocný biskup.

Románská bazilika postavená ve clunyjském stylu pro 25 mnichů se tak poprvé rozezněla liturgií zpívanou stovkami věřících, mezi nimiž bylo mnoho konvertitů. Setkání přineslo žeň konverzí, uzdravení a především velkou radost. Vše umocňovala adorace, svátost smíření, slavení eucharistie a modlitební shromáždění. Ve skupinkách sdílení se setkali ve zcela novém bratrství třeba úředník s mladými lidmi, kteří byli drogově závislí, policista s člověkem, který právě vyšel z vězení, prostě lidé ze všech společenských vrstev.

Služby byly improvizované, ale nikdo si kvůli tomu nedělal starosti. Později bylo nutno mnohé zdokonalit, ale v tomto prvním roce vznikla základní struktura: ranní chvály, potom hlavní přednáška ve stanu, eucharistie; odpoledne pak čas pro sdílení, křížovatky, čas pro osobní modlitbu, nešpory. Po večeři začínalo shromáždění, jehož náplní byly modlitby a svědectví. Pierre trávil mnoho času ve svém pokoji kvůli zhoršujícímu se zdravotnímu stavu. Dlouhé chvíle věnoval adoraci. Přesto byl hlavním animátorem setkání právě on. Udával hlavní směr a jeho intuice ho vedla k zájmu o věci, které ostatní přešli bez povšimnutí jako bezvýznamné maličkosti. Právě jejich prostřednictvím hodnotil duchovní hloubku setkání. Současně projevoval péči o konkrétní lidi a dokázal se vcítit do toho, jak komu je. Byl ubytován v malém domku, který patřil ke škole Jany z Arku, vedle garáže, kde byla uskladněna jízdní kola. Bylo to dost podivné a zábavné místo.

Mezi oběma setkáními se slavila svatba Jeana-Marca Morina a Françoise Malcorové. Obřad se konal v bazilice. Ze všech kontemplativních klášterů poslali květiny. Bylo to nádherné. Po mši procházel svatební průvod v čele s muzikanty celým městem až ke škole Jany z Arku, kde se podával oběd. Někteří obyvatelé Paray-le-Monial si na to dodnes vzpomínají.

Liturgii při svatební mši animoval mladý lékař Charles-Éric Hauguel, s nímž se Jean-Marc a další mladí z komunity Emmanuel setkali o dva měsíce dřív při pěší pouti studentů do Chartres. Vytvořila se tam modlitební skupinka, která se celé dva týdny modlila na úmysl, kam tohoto mladého lékaře zařadit. Měl totiž úžasný dar pro animaci zpěvu, jenže byl zablokovaný vůči obnově, přestože víra mladých lidí v této skupině ho uchvátila. Jean-Marc dostal vynikající nápad pozvat ho na svoji svatbu. Řekl mu, že tam bude spousta lidí, že slavnost bude trvat několik dní a že v Burgundsku jsou velmi krásné kostely ... a nabídl mu úlohu dirigenta s podmínkou, že musí přijet dřív kvůli zkoušce písní. Tak se stalo, že se Charles-Éric z ničeho nic ocitl uprostřed prvního setkání v Paray-le-Monial. Velmi brzy mu svěřili animaci zpěvu, ujal se jí, ale přitom nepřestával hromovat na „ty charismatiky“. Večer 14. července padl návrh jít evangelizovat do ulic plných lidí oslavujících státní svátek Francie, který vždy končí ohňostrojem. Charles-Éric byl přesvědčen, že to špatně dopadne. Byl vystrašený, ale připojil se k ostatním, aby tam byl někdo, kdo „posbírá raněné.“ Současně ho fascinovala myšlenka evangelizace v ulicích města. Říkal si: „*Nejenže o evangelizaci mluví, ale konkrétně ji dělají.*“ Město bylo plné lidí a vtom jedna skupinka začala zpívat písně chval. Přiblížil se k nim nějaký venkovský člověk z Charolles a ptal se, co to znamená. Charles-Éric mu odpověděl: „*Jen si běžte dál svou cestou, vždyť jsou to blázni ...*“ A hned se mu vybavila slova

evangelia o tom, jak Petr zapřel Krista. O něco později k němu přišel jiný zvědavec, aby se dověděl, o co jde. Pohotově mu odpověděl: „*Je to fantastické, je to obnova, je to šance pro církev, je to evangelium v akci!*“ Na závěr všichni zpívali modlitbu Otče náš. Při ní prožil Charles-Éric velmi prosté osobní setkání s Ježíšem. Jeho víra z dětství byla hluboce proměněna a rozhodl se zůstat i na druhé setkání.

Od léta 1975 bylo zřejmé, že Paray-le-Monial se stane středem komunity Emmanuel. „*Říkejte spíš srdcem,*“ pověděla jednou Pierrovi Marta Robinová. Lidé začali tajemným způsobem chápat, že poselství Paray-le-Monial je stále aktuální a může znovu nést ovoce. Bylo to poselství spasitelné a milosrdné lásky Ježíše Krista, který volá každého, aby se nechal milovat a usmířit. Jeden z Pierrových přátel říká: „*Vzpomínám si, že v té době měl Pierre ve zvyku při osobní modlitbě, kterou kvůli zdravotním potížím konal vleže na lůžku, držet v ruce svůj velký bronzový kříž z JOC a kontemplovat. Na kříži byl znázorněn Kristus i se svým Srdcem, právě to velké srdce bylo nejvíce vidět.*“

3.4 Maisonnées v ulici Gay-Lussac

V září 1975 členové společenství Emmanuel opustili faru v Gentilly a usadili se v pátém pařížském obvodu v ulici Gay-Lussac číslo 39 u řeholních sester smírné adorace na kopci Sainte-Geneviève. Byla to podivná budova z 19. století s vnitřní uličkou, kolem níž se tyčily úzké stavby. Sešel se tam celý soubor duchovních skupin s rozličnými povoláními. Nejprve samy sestry, kterým budova patřila: jejich hlavní náplní byla neustálá adorace Nejsvětější svátosti, ve dne v noci. V horních patrech se ubytovaly pařížské Betlémské sestry. V jiném malém domku přebývala skupina benediktinských a cisterciáckých mnichů, kteří v Paříži studovali. Konečně v budově, kterou obývalo několik starých dam na penzi, daly sestry pár místností k dispozici komunitě Emmanuel a Fraternitě Ježíšově, když jim slíbili, že se zapojí do adorace.⁴⁰ První rok tam bydleli v malém bytě také novomanželé Jean-Marc a Françoise Morinovi, o patro níž Dominik de Chantérac, Francis Kohn, Hervé-Marie Catta a Pierre Goursat. Později se k nim přidali Charles-Éric Hauguel a Rémy Guérin. Komunitního života se účastnila i Martina Laffite, která pracovala v nemocnici Cochin a bydlela v ulici Pestalozzi o několik set metrů dál. Vybavení bylo skromné. Charles-Éric o tom říká: „*Byl to jen takový trochu zařízený squat. + Našimi postelemi by pohrdli i hadráři z Emauz.*“ Pierre pokládal ten byt za „velmi zábavný“, ale současně říkal: „*Byla to chudoba.*“

Jeden večer v týdnu se konalo „setkání maisonnée“: po klidné večeři bylo sdílení nad Božím slovem, nad osobní cestou každého, mluvilo se o evangelizaci. Někdo požádal o přímluvnou modlitbu a na závěr byla delší společná modlitba. Někdy se konala celonoční adorace v kapli na podporu nového apoštolského díla, které se právě rozbíhalo. Přicházeli na ni členové všech modlitebních skupin komunity. Tajemným způsobem se tak naplnil úmysl zakladatelky sester smírné adorace Théodelinde Débouché, která snila o velké rodině, v níž by byli jak řeholní sestry, tak kněží a rodiny při společné adoraci ve městě.

Francis Kohn velmi pomohl strukturovat komunitní život. Ráno sportoval s Jeanem-Marcem Morinem v zahradě sester. Dominik de Chantérac se toho účastnil tím, že se na ně díval z okna. Následovaly ranní chvály. Pak šel každý do práce nebo pomáhat do sekretariátu

⁴⁰ V této velké kapli sester smírné adorace, jejíž vchod se nachází v ulici Ulm, prožil André Frossard konverzi, o které píše ve své knize *Bůh existuje, já jsem ho potkal*. Když tam členové komunity Emmanuel přišli, byla kaple ve velmi špatném stavu a adorace se konala v menší kapli, která byla upravena v apsidě větší kaple. Od té doby se to tam velmi změnilo.

komunity Emmanuel. Pierre Goursat řídil mnoho aktivit komunity ze svého lůžka v místnosti o velikosti větší skříně. Vlastně to dřív byla umývárna. Prostě vzal to nejmenší, co našel.+

V únoru roku 1976 opustil Francis Kohn na Pierrovu žádost své místo v institutu urbanistiky a začali pracovat spolu. V listopadu 1975 uzavřeli Hervé-Marie Catta a Martina Laffittová sňatek. Dominik de Chantérac zanechal své práce v obchodní branži a začal studovat se záměrem stát se knězem. Charles-Éric končil studium medicíny. Rémy Guérin pracoval v automobilce Citroën. Každý měl jednu hodinu denně adorace v kapli sester. Scházeli se ke společnému jídlu, hlavně večer. Kdo mohl, přišel v poledne na mši do sousedního kostela Saint-Jacques-du-Haut-Pas. Jean-Marc si vzal na starost animaci zpěvu a obvyklí účastníci si velmi brzy zvykli na tuto živou a radostnou liturgii. Oslovilo to několik lidí, kteří se připojili k rodící se komunitě. Patřil mezi ně i Bruno Pouzoullic, který pracoval jako zástupce ředitele Institutu audiovizuální techniky. Jednou přišel náhodou na mši a prostřednictvím písní byl zcela uchvácen Boží přítomností. Všiml si ho Jean-Marc Morin a počkal na něj u východu na ulici Gay-Lussac, aby s ním promluvil. Prakticky téhož dne se začal Bruno podílet na životě komunity a později stál na počátku jejího audovizuálního+ sektoru.

Skupina se skládala z velmi různých lidí. Byly v ní zastoupeny všechny životní stavy: manželé, snoubenci i svobodní, kteří uvažovali o kněžském povolání. Přes odlišný sociální původ jednotlivých členů, rozdílnosti jejich životních příběhů, přes velmi odlišné politické či společenské postoje žila malá rodící se komunita v pokoji, bez větších potíží se rozrůstala a cítila, že přes všechny lidské možnosti ji nese vanutí Ducha svatého. Pierre nad každým bděl ze svého lůžka a na všechno dohlížel. Všechny povzbuzoval, aby se na sebe dívali pozitivně. Viděl v tom základní prvek komunitního života. V případě potřeby připomněl nutnost odpuštění.

Dominik de Chantérac rád vypravuje, jak se v tomto kontextu zrodilo jeho přátelství s Francisem Kohnem, od něhož se radikálně lišil svým původem, povahou i způsobem jednání: *„Bydleli jsme v sousedních pokojích, oddělených tenkou příčkou. Několikrát jsme se v noci probudili současně a ani nevím jak jsme zjistili, že ten druhý nespí. Tak jsme potichu zaklepali na příčku každý ze své strany a začali jsme se modlit. Říkal jsem si, že jsme se asi museli probudit a modlit se společně za ty, kdo to potřebovali. Potom jsem v určité chvíli, ani nevím jak, přijal Francise za bratra. Sám bratra nemám, a tak to byl krásný dárek od Pána.“*

V průběhu dní a událostí došlo postupně k reflexi. Pierre, Martina a Francis položili základy doprovázení a vnitřního uzdravení. Kontakty s rodinou Prouxových pokračovaly a rozvíjely se i přes geografické rozdělení. Oba provázeli komunitní život svými radami a modlitbami (až k prvním manželstvím!) Obecně život v maisonnées pozoruhodně ulehčil osobní cestu mnoha členů komunity. Modlitební podpora bratří a sester se ukázala jako velmi cenná pomoc při překonávání těžkých úskalí. Dominik de Chantérac se pustil do studia na Katolickém institutu v Paříži. Když přišlo zkouškové období, musel překonávat sklíčenost,+ podobně jako mnozí jiní studenti. Jednou se za něj v maisonnée modlili a zaznělo inspirované slovo: *„Neměj obavy, protože chci, abys tam byl.“* Dominik si od té chvíle vždycky, když měl těžkosti, pomyslel: *„Nakonec když Pán chce, abych se stal knězem, nedělejme si starosti, on si poradí. Ode mne žádá, abych byl tady, tak tady taky jsem.“* Toto jednoduché konstatování ho upokojilo, a mohl pokračovat ve studiu teologie.

V říjnu 1976 vzniklo druhé maisonnée v menším domku, který patřil též řeholním sestrám. Jeho členkami byly dívky: Claire Pécoutová, Isabelle Stoqueletová (dnes Dargentová), Josette Lavanantová a Jocelyne Duclercqová.⁴¹ O několik měsíců později se k nim připojila Monique Robinová a Marie-Claire Vinetová. Své maisonnées pojmenovaly po svatém Rafaelovi.

⁴¹ Odestovala do komunity v Quebecu.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Monique Robinová o tom vypráví: „Byly jsme šťastné, že společně můžeme začít nové dobrodružství. Neměly jsme vzor, kterému bychom se chtěly podobat, neměly jsme zkušenosti, ale každá z nás měla vědomí, že si ji vybral Pán, abychom začaly toto dobrodružství. Jaké štěstí, že jsme směly vykročit k něčemu novému! Dům měl starobyklý ráz a to pomáhalo bratrskému životu rodinného a komunitního typu. Příznačným rysem byla vzájemná láska. Bylo to jako přirozené, aniž bychom o to musely usilovat. 'Stojíš o tuhle maličkost? Mohla bych si ji vzít?' říkaly jsme si při zařizování společného bydlení, do kterého jsme se pustily přestože jsme byly tak rozdílné.

Znovu nás všechny vidím v malé místnosti, kterou jsme zařídily jako kapli se svíčkami, květinami a několika ikonami. Stala se srdcem domu ... Bylo nám tam dobře a celý život, kromě našeho zaměstnání, se sjednocoval kolem modlitby, bratrského života a komunitních služeb (tehdy jich ještě nebylo mnoho). Pokoj, který nám sloužil jako obývací i jídelna, byl pro nás též velmi důležitý. Žily jsme vědomím, že jsme na počátku něčeho nového, v jakémsi úžasu a svěžesti.“

3.5 Charismatická obnova v Lurdech (1976) a v Lyonu (1977)

Po setkáních v Římě, při němž se zviditelnila milost církve, a v Paray-le-Monial, prostoupeném milostí Srdce Ježíšova, měl Pierre Goursat a bratr Albert-Marie de Monléon vnuknutí, aby se o Letnicích roku 1976 uspořádalo setkání katolické charismatické obnovy v Lurdech. Mezi účastníky byly především Francouzi, dále 700 Belgičanů a několik Španělů. Celkově přijelo 8 000 osob, z toho 300 kněží, dále protestanté, 120 anglikánů a členové episkopální církve. Shromáždění předsedal kardinál Suenens, dále se zúčastnil arcibiskup z Toulouse kardinál Guyot, Mons. Gaidon a Mons. Huyghes.

Mons. Huyghes, který byl v té době biskupem v Arrasu a patřil mezi několik málo biskupů, kteří se zapojili do obnovy, o tom řekl: „Zjistil jsem, že obavy z ekumenismu jsou neopodstatněné. Především proto, že všechno bylo řečeno i slaveno velmi citlivě, ale hlavně proto jsem pochopil a zakusil, že skutečný ekumenismus nelze začít utvářet, pokud budeme dělat, jako by žádné rozdíly nebyly, nebo se omezíme na nejmenšího společného jmenovatele. Tento záměr by uveden v jedné přímluvné modlitbě: 'Prosme za ránu v lidském těle Kristově, jíž je rozdělení křesťanů. Prosme za to, abychom se už přestali soudit, abychom se přijali ve své odlišnosti, i když třeba nerozumíme, abychom se opravdově milovali. Tak budeme prorocky shromáždění v jednotě.'“⁴²

Pierr požádal belgického jezuitu otce Lebeaua z institutu Lumen Vitae o vyučování na téma obnova a angažovanost.⁴³ Byl to pravděpodobně první pokus o charismatickou reflexi v tomto směru.

O setkání v Lurdech v roce 1976 lze říci, že to bylo první setkání obnovy s Pannou Marií. Albert de Monléon v přednášce s názvem Maria a Duch svatý předložil biblickou a teologickou reflexi na toto téma,⁴⁴ což bylo tehdy něco naprosto nového.

O rok později se konalo setkání obnovy v Lyonu, byly to ekumenické letnice. Pozvání přijali představitelé různých komunit, mezi nimi samozřejmě Emmanuel, dále významní protestantští pastoři, zúčastnil se i Jean Vanier z Archy a bratr Roger z Taizé.

⁴² Mons. Huyghes, Pentecote à Lourdes, in *Il est Vivant! Cahiers du Renouveau*, č. 8, 1976, s. 5.

⁴³ Shrnutí této přednášky bylo uveřejněno ve stejném čísle časopisu *Il est Vivant!*, s. 8-11.

⁴⁴ Viz *Il est Vivant*, ibid., s. 12-14.

3.6 První aktivity evangelizace a soucítění

Horlivost ve vztahu k Ježíšovu Srdci v Paray-le-Monial se rozšířila i v Paříži v aktivitách evangelizace a soucítění. Uvnitř komunity Emmanuel se pociťovalo volání po uplatnění přijatých milostí v evangelizaci a službě chudým. Ostatně počátky můžeme najít už v roce 1973.

Dvě dívky, Martina Buhringová a Bernadetta Jomardová (dnes Garricová) začaly s modlitební skupinou na nákladním člunu na Seině, která přijímala lidi na okraji společnosti. Vrátime se k tomu později. Podobná služba začala téměř současně v latinské čtvrti naproti kostelu Saint-Séverin ve skupině, která si začala říkat „Zelený butik“.

V Zeleném butiku se hrálo na kytary, aby to přitáhlo mládež. Na přivítání se nabízela čokoláda. Přicházeli opravdu nejrozličnější lidé: drogově závislí, tuláci, dospívající na útěku z domova. Každému vyprávěly dívky o Bohu. Vznikaly zajímavé rozhovory. Jednoho dne jeden starý tulák Dédé, kterého se pokoušeli smířit s Ježíšovou láskou, rozhalil košili a řekl: „*Tak se podívej!*“ Na hrudi měl vytetovanou postavu Krista. O několik let později se v oblečení od Bernadetty důstojně účastnil jednoho z prvních sňatků v komunitě. Někteří ho brali jako člena rodiny.

Jindy přišel jistý mladík a někdo ze skupiny se ho zeptal, jestli už tady někdy byl. Odpověď zněla: „*Ne, to je poprvé. Ale prý se tu mluví o Bohu. Nikdy jsem o něm neslyšel a rád bych se o něm něco dověděl.*“ Každý středeční večer přišlo patnáct až dvacet lidí. Za všech okolností začala o 22. hodině modlitba se všemi přítomnými. Nikdo neodmítl. Pro mnohé tyto návštěvníky, kteří se cítili odsunuti na okraj společnosti, takže by do kostela nepřišli, se stal Zelený butik místem návratu k Bohu. Setkali se tam s živým Ježíšem, s jeho milosrdenstvím a láskou, s nadějí. Když někdo z nich onemocněl a musel jít do nemocnice, prosil, aby se za něj modlili. Starší přiváděli mladé a říkali: „*Měli byste pro něj něco udělat. V jeho věku se z toho ještě může dostat.*“ Jednou řekl jeden drogově závislý mladík Bernadettě: „*Pro tebe to není nic těžkého usmívat se. Ale kdybys žila jako my, bylo by to něco jiného.*“ A Bernadetta na to: „*Před třemi dny mi zemřel tatínek, a když se usmívám, musíš věřit, že ten úsměv přichází odjinud.*“ Velmi ho to oslovilo. Celá skupina, především Bernadetta, měla skutečný dar radosti a svědectví. Uprostřed toho skromného butiku Pán mocně působil.

Právě v Zeleném butiku začala poprvé evangelizace muslimů a pravidelná evangelizace na ulici. Začalo to jednoho dne v roce 1975 s Alainem. Byl to mladý člověk, který se dostal z drogové závislosti a rád jezdil metrem v pestrém oblečení s květinami ve vlasech. V jedné modlitební skupině se obrátil. Jednou dostal silné vnuknutí Ducha svatého a navrhl, aby šli ven na ulici a tam četli z evangelia. Bylo třeba opustit butik a potvrdit svou víru uprostřed kolemjdoucích. Byl to velký krok. Šli tedy za Alainem, ale ne s odvahou nebo hrdostí. Bylo to na ulici Saint-Séverin, na velmi rušném místě. Poprvé se nic významného nestalo. Ale také je nikdo nenapadl nebo neurážel. O týden později se lidé kolem nich shlukli a naslouchali evangeliu. Někteří z nich projevíli zájem dovědět se o Ježíšovi víc. Akce měla úspěch: odpověděla na určitou touhu. Členové skupiny poznali, že když se vydají za lidmi, vidí mezi nimi hlad a žízeň po evangeliu.

Alain opsál vlastnoručně celé evangelium svatého Jana velkými písmeny na papír složený jako harmonika a při čtení jej postupně rozkládal. Jednou večer čtení evangelia už končilo, protože bylo deset hodin a začínala modlitba v butiku. Vtom jeden muslim zvolal: „*Ale já bych chtěl slyšet, jak je to dál. Nemohli byste pokračovat?*“ A museli mu tam na rohu ulice dočíst evangelium svatého Jana až do konce.

Jednou večer se jeden bratr ze skupiny dostal do hádky s jedním mladíkem z Lybie, který nechtěl nic slyšet a tvrdohlavě hájil nauku o predestinaci. Tak si ten bratr řekl: „*Musím se ho*

nějak slušně zbavit. Začnu mluvit o Trojici a snad odejde.“ Po krátkém výkladu na téma Trojice a Vtělení ten mladík opravdu odešel. Jenže dva jiní muslimové, kteří celou dobu nepozorovaně naslouchali, vykřikli: „*Ale vždyť je to krásné. O tom jsme nikdy nic neslyšeli.*“

Pro toho bratra to znamenalo světlo. Od toho dne začal co nejvíc mluvit o Boží lásce, která se projevila příchodem Božího Syna mezi nás, o daru života a podobně především muslimům, pokud byli ochotni mu naslouchat. Nejvhodnější byly osobní rozhovory. Zjistilo se totiž, že když bylo několik muslimů pohromadě, cítili povinnost bránit veřejně nauku islámu vůči křesťanství. Naopak v osobních rozhovorech se vždy našel způsob, jak svědčit o osobní modlitbě, o chvále a blízkém vztahu k Bohu v těžkostech, o děkování za Boží dobrodiní. Muslim tak mohl objevit možnost osobní modlitby a někdy se i podělil o svou zkušenost s rozjímavou modlitbou. Tak tomu bylo v případě mozabity,⁴⁵ který byl šťastný, když mohl vyprávět o svém modlitebním životě. Každý den se hodinu modlil, třeba na lavičce v pařížských ulicích, a mluvil s Bohem od srdce k srdci.

Členové skupiny jim dávali evangelium v arabštině. I ti Arabové, kteří neuměli číst, a bylo jich hodně, přijímali tento výtisk evangelia s velkou úctou. Byl to pro ně šok, že křesťanské evangelium může být napsáno jejich jazykem, jazykem koránu, který byl pro ně jazyk Zjevení. Pak pro ně přestalo platit, že křesťan znamená člověk ze Západu.

Ale vraťme se k lodi. V roce 1971 koupil Pierre Goursat nákladní člun jménem Pavot. Jedna společnost na výrobu betonu ho zdarma zatížila třiceti tunami. Pierre chtěl z tohoto originálního místa udělat středisko prevence drogových závislostí pro středoškoláky z bohatých čtvrtí v Neuilly, kde bylo toto nebezpečí velmi rozšířené. Začal tedy organizovat vyčištění lodi za pomoci studentů. Tak se zapojila i Françoise Malcorová, její bratr Étienne a několik mladých Pierrových přátel. O víkendech čistili dno člunu od prázdných plechovek a natírali palubní průlezy ...

Někdy kolem velikonočních svátků roku 1973 se Bernadetta Jomardová a Martina Buhringová nabídky, že začnou na lodi bydlet, aby mohly přijímat potřebné.⁴⁶ Člun byl přemístěn k mostu v Neuilly a dívky tam po dva roky žily velmi spartánsky: nebyla tam voda ani elektřina nebo topení. Usadily se v kabině v zadní části člunu poblíž kormidla. Místo začalo přitahovat ztracené existence, lidi ve velkých obtížích. Martina a Bernadetta byly pro rodící se komunitu vzorem soucítění, evangelizace a radikálnosti. Všichni byli udiveni jejich radostí a duchem modlitby. Tehdy dostala Bernadetta v modlitbě nápad na nové jméno pro loď: Hora Tábor. Stalo se to 6. srpna 1974, právě na slavnost Proměnění Páně. Bernadetta byla v té době na duchovním cvičení u sester východního obřadu v Eygalières. Kdykoli pomyslela na jméno Hora Tábor, musela se smát, neboť si vybavila francouzskou slovní hříčku zaměřující toto označení s pozváním na palubu.⁴⁷

I když originální místo přitahovalo lidi z okraje společnosti, po určité době se ukázalo, že voda s sebou nese riziko nehody a blízkost Paříže byla překážkou opětného začlenění těchto lidí do společnosti. I přes fioretti,+ provázející četné konverze, se Pierre rozhodl zastavit tuto službu na člunu, dokud se nenajde vhodné místo někde na venkově. Historie člunu však tím neměla skončit.

⁴⁵ Mozabité jsou nezávislé bratrstvo islámu; +uprchli před pronásledováním šiitů a usadili se v Alžírsku, v oblasti Gardaia (pět měst v M'zabu+). Jsou velmi zbožní.

⁴⁶ V době, kdy se Bernadetta a Martina připravovaly na to, že začnou bydlet na lodi, dostalo modlitební shromáždění text, určený nejen pro loď, ale pro celou komunitu: „*Když zase jiný se připravuje k plavbě a hodlá se pustit přes divoké vlny, vzývá dřevo, chatrnější než plavidlo, které jej nese. Loďku ovšem vymyslela touha po výdělku a zhotovila ji moudrost řemeslníka, ale tvá prozřetelnost, Otče, ji řídí, neboť tys i mořem razil cestu a vlnami bezpečnou pouť. Ukazuješ, že můžeš zachránit ze všeho, i kdyby někdo nezkušený vyplul na moře. Chceš, aby plody tvé moudrosti nezůstaly nevyužity, proto i kusu dřeva svěřuji lidé svůj život, na člunu proplouvají příbojem a bezpečně přistanou. Už na počátku, když vymírali zpuštěné obrové, uchýlila se naděje světa do člunu a řízena tvou rukou, zanechala světu semeno nového pokolení.*“ (Moudrost, 14,1-6)

⁴⁷ Ve francouzštině hora Tábor (Monte Thabor) zní téměř shodně jako „vstup na palubu“ (monte à bord). Jedná se o slovní hříčku odvozenou z fonetické obdoby.

V létě roku 1974 začal Pierre Goursat vydávat časopis *Il est Vivant!* s podtitulem *Sešity obnovy*. Jeho cílem byla především evangelizace. Byla to výzva. Nikdo neměl s takovou činností zkušenosti. Nebylo jisté, zda se podaří vytvořit skutečně hodnotný časopis a zda bude reálně trvale ho vydávat. První číslo vyšlo a obsahem byla působivá svědectví, například svědectví Emmanuela, které jsme již citovali. Další přicházela z rodících se komunit a z jednotlivých modlitebních skupin. Toto první číslo se šířilo nejen v modlitebních skupinách, ale i při evangelizaci na ulicích. Brzy bylo rozebráno.

Druhé číslo bylo věnováno kongresu obnovy v Římě. Obsahovalo především projev papeže Pavla VI. věnovaný charismatické obnově. Dostalo se do celého světa, především díky frankofonním misionářům, kněžím a řeholnicím, kteří se v té době seznamovali v Paříži s obnovou v ulici Nanebevzetí, v kapli svatého Bernarda na nádraží Montparnasse, v kryptě kostela Saint-Sulpice a jinde ...

Časopis *Il est Vivant!* je známý a rozšířený trvale a není to jen kvůli dynamickému a evangelizačnímu obsahu, ale též díky kvalitnímu zpracování. Obálka byla čtyřbarevná, vyrobila ji kvalitní tiskárna I L C pod vedením Jeana a Alix Pouxových. Tato tiskárna měla v té době výbornou zakázku: tiskla časopis pro nějakou sektu v nákladu 100 000 výtisků. Jean Paux prožil v té době vylítí Ducha svatého a rozhodl se přerušit styky s tím zákazníkem a místo toho začal tisknout skromný časopis *Il est Vivant*.

V té době vydávali Američané časopis *New Covenant* v nákladu 50 000 výtisků, tištěný jednobarevně. Nedokázali pochopit, jak mohou začínající Francouzi tisknout svůj časopis *Il est Vivant* v tak vysoké kvalitě. Odpověď zněla: „*Je za tím charismatický příběh!*“ Obava, že časopis nepřežije třetí číslo, se nenaplnila (dnes už je jich více než 100). Pierre se osobně podílel na každém čísle a byl velmi náročný na všechny spolupracovníky. Neváhal jim i několikrát vrátit příspěvky k přepracování. To, co nakonec vyšlo, nemělo téměř nic společného s tím, co bylo na začátku. Pro všechny to byla škola pokory, trpělivosti a vzájemné důvěry.

3.7 Komunita nabývá konkrétní podoby

Postupem času se dělením modlitebních skupin mnohonásobil jejich počet, ale o společenství Emmanuel se nicméně stále mluvilo jako o jednotném celku, jako o „komunitě Emmanuel“. Přejít od modlitební skupiny ke komunitě proběhl téměř nepozorovatelně. Důležitou roli sehrály víkendy Emmanuel, které byly+ každý měsíc otevřeny pro všechny, kdo chtěli jít dál. V listopadu roku 1974 se Pierre Goursat, Jean-Marc Morin a Hervé-Marie Catta usadili v Gentilly, jak už jsme se o tom zmínili. V souvislosti s nimi se začalo výrazněji+ užívat slova „komunita“. O rok později se skupina „přátel“ přestěhovala z ulice Gay-Lussac za nimi, takže už jich společně bydlelo sedm, později deset.

Po letním setkání v Paray-le-Monial se tato komunita (společenství)+ dál rozvíjela. Ve Francii už některé charismatické komunity vznikly: komunita Svatého kříže, komunita Zjevení Páně, Chemin Neuf. Některé z nich byly monastické. Pierre ale nespěchal. Měl na mysli něco jiného.

Zorganizoval cestu do USA s cílem navštívit některé americké komunity: The Word of God (Ann Arbor), The People of Praise (South Bend), The Church of the Redeemer (Houston)⁴⁸. Mezi účastníky nebyli jen členové komunity Emmanuel, ale lidé z celé

⁴⁸ Již předtím, v roce 1976 se vydal na cestu po Francii Ralph Martin, jeden ze zakladatelů komunity The Word of God, který byl i u počátků charismatické obnovy v USA. Navštívil maisonnée v ulici Gay-Lussac a našel určitou spřízněnost své komunity s vznikající komunitou Emmanuel. V listopadu téhož roku se na žádost kardinála Suenense přestěhoval do Bruselu a byl svědkem na svatbě Martiny Laffitové s Hervé-Mariem Cattou.

francouzské obnovy, rozdělení na dvě skupiny. Všichni byli dojati láskou, radostí a vřelým přijetím bratří a sester z amerických komunit. Ale čekalo na ně i nejedno překvapení. Jednou ráno sešel Francis Kohn, který byl ubytován v domě s mladými muži zasvěcenými celibátu, do modlitební místnosti, která byla v suterénu. Chtěl se věnovat tiché modlitbě. Po nějaké chvíli přišel jeden mladý Američan, který začal chválit Pána nahlas a aby svoje slova zdůraznil, bouchal přitom do zdi. Zdi byly betonové a rezonance velmi silná. Aby toho nebylo málo, tloukl i na kapsu naplněnou mincemi. Po chvíli přišel druhý Američan a začal chválit s takovou energií, že se zdi rozezvučely ještě silněji. Netrvalo dlouho a Francis byl obklopen Američany, kteří zpívali a tloukli do zdi. Byl tím tak trochu ohlušen, ale po deseti minutách se rozhostilo hluboké ticho modlitby, které vystřídal výbuch modlitby chval. Všiml si toho i Pierre Goursat: schopnost silného vyjádření chvály šla ruku v ruce s opravdovým vnitřním tichem.

Po návratu do Francie vnesla komunita Emmanuel do modlitebních skupin mnohem dynamičtější chválu, vyváženou ovšem vlastní tradicí tiché adorace Nejsvětější svátosti. Pierre si v USA též potvrdil možnosti rozvíjet širší společenství rodin, kněží a zasvěcených osob, žijících ve městě, kteří nadále běžně pracují ve světě. Takového potvrzení se mu dostalo například v South Bend nebo Ann Arbor. Okamžitě si uvědomil, co bude komunitu Emmanuel s americkými bratry spojovat a kde vyvstanou rozdíly. Pro členy společenství Emmanuel bylo hned od počátku zásadní každodenní důvěrné setkávání s Kristem v eucharistii. Pro americké komunity South Bend a Ann Arbor bylo těžké něco takového přijmout, jistě i kvůli jejich ekumenickému složení. Komunita Emmanuel zaujala rovněž zdrženlivý postoj k reakci Američanů k feminizmu, stejně jako příliš přímočarému anglosaskému výkladu bible. V komunitě Emmanuel měly ženy zcela přirozeně své místo. Martina Laffitová měla od počátku velmi zodpovědnou roli, později i další ženy. Francouzi měli odstup od přílišného důrazu amerických komunit na „poslušnost“, „autoritu“ a „podřízenost“. Rozhodnutí znělo, že se to bude brát s humorem, nikoli absolutně. Pierre se měl na pozoru před jakýmkoli principem a ve všem chtěl hledat prvenství lásky. V komunitě se převzalo tradiční pravidlo katolické církve oddělit funkce autority od funkcí duchovního vedení nebo doprovázení. Podle zdravého rozumu Pierre stanovil jako pravidlo, že muže budou doprovázet muži a ženy zase ženy.

I přes uvedené rozdíly návštěva amerických komunit povzbudila rozvoj komunity Emmanuel. Francouzští cestovatelé si ověřili, že je možné budovat velké společenství ve městě nejen formou menších skupin typu maisonnée nebo lidí bydlících společně, ale že životná je i forma, kterou nazvou „maisonnées non résidentielles“+: každý jednotlivec či rodina bydlí doma a s bratry a sestrami ze svého maisonnée se schází jednou týdně k společnému večeru modlitby a sdílení.

3.8 Třítýdenní duchovní cvičení

Po návratu z USA se maisonnée z ulice Gay-Lussac ve druhé polovině srpna 1976 připojilo k manželům Prouxovým, kteří už rok pobývali v opatství Aiguebelle, aby společně strávili+ komunitní prázdniny. Tento čas strávený+ v ústraní byl jakýmsi druhem odpočinku před velkou etapou života komunity, která měla nastat po návratu. Pierre usoudil, že přišel čas jít dál. Bylo rozhodnuto svolat všechny, kdo se vážně zajímali o myšlenku komunity a uspořádat společné duchovní cvičení. Konalo se v druhé polovině září 1976 a ujal se pro ně název „třítýdenní“.

S přihlédnutím k povinnostem jednotlivých účastníků se přijal následující rozvrh: začátek každý den po práci, kolem 18. hodiny, k tomu celé víkendy po dobu tří týdnů. Místo konání:

institut Serviam u sester voršilek v pátém pařížském obvodu, pokračování ve Večeřadle, ulice Breteuil v sedmém obvodu. Po intenzivní modlitbě chval následovalo vyučování, které připravil některý z účastníků podle svého charismatu na témata: pravda, duchovní zápas, osobní modlitba a adorace, proč komunitní život, zóny+ lidské osobnosti, život v Duchu svatém, citové vztahy, modlitba osvobození, evangelizace, jak si nově uspořádat život. Tak bylo zhodnoceno všechno, co společenství objevilo a poznalo od roku 1972. Hlavními řečníky byli Pierre a Martina, bratr Albert-Marie de Monléon, Francis Kohn, Hervé-Marie Catta, Emmanuella Maillardová. Pierre o tom vypráví: „*Každý den jsme prosili Ducha svatého, aby nám ukázal, co máme říkat. Jistě jsme také pracovali, ale nechali jsme se vést Duchem svatým, který nám vše postupně dával. Na každého se dostalo, bylo to opravdu charismatické: všechno nám bylo dáno. Skutečně to bylo velmi silné a hodně nás to spojilo.*“

Všichni společně prožili nezapomenutelnou zkušenost bratrského života. Všechno probíhalo v radosti, bez komplikací, se skutečným vylitím Ducha svatého na rodící se společenství. Poprvé všichni prožívali komunitní život ve velkém společenství. Zastoupeny byly všechny životní stavy. Tato pestrost byla mimořádný dar k užítku všem. Celkem bylo asi čtyřicet účastníků, závěrečný víkend se konal v ulici Reille ve čtrnáctém pařížském obvodu.

+Na závěr projeví téměř všichni účastníci (37) přání pokračovat v tomto angažovanějším komunitním životě. Napomoci tomu měly maisonnées, které se ihned utvořily. Pierre říkal: „*Tolik to chtěli. Bylo to krásné.*“

3.9 Příběh povolání dvou manželských párů

Při třítydenním duchovním cvičení se do komunity začlenili i manželé Catherine a Jean-Romain Frischovi, kteří po svatbě začali hledat Pána za pomoci svého přítele kněze. Přitahoval je život v komunitě a nejprve pomýšleli na Foyeurs de Charité. Po úvaze, která se ukázala jako moudrá, usoudili, že to není jejich cesta. Pak se setkali s obnovou a v srpnu 1975 byli pozváni na víkend k manželům Prouxovým, kteří se v té době právě usadili v Aiguebelle, poblíž Montpellieru. Catherine a Jean-Romain procházeli v té době těžkými duchovními zápasy. Do obnovy se dostali bez jakékoli přípravy a často měli dojem, že přistáli u Mart'anů. Nedokázali se začlenit do dění kolem sebe. Na závěr návštěvy měl Claude Proux příležitost promluvit si s nimi a projevil velkou milost soucítění, zvlášť vůči Catherine. Řekl jim, že jejich trápení rozumí, že se za ně bude modlit, že Boží cesty nás někdy vedou i těžkými obdobími, jen aby nás Pán očistil, a že je to zdroj milosti. Manželé Frischovi nikdy taková slova neslyšeli. Pak jim Claude řekl: „*Vezměte si tuto knihu a přečtěte si ji.*“ Byla to knížka Dýka a kříž, klasika americké obnovy, a musela je skutečně zasáhnout. Brzy dostali milost společné modlitby, kterou předtím neměli.

Po krátké době se cítili připraveni, ale nepatřili do žádné modlitební skupiny, a tak sami poprosili Pána o vylití Ducha, neboť neměli nikoho, kdo by za ně prosil. Bylo to v jejich bytě, byli vnitřně obnoveni a dostali všechna konkrétní znamení, o která prosili.

V dalším roce šli rychle dopředu. Přátelé je pozvali na víkend obnovy, který se konal u františkánů v ulici Marie-Rose ve čtrnáctém pařížském obvodu. Zpočátku všechno kritizovali, od organizace až po vyučování bratra Alberta-Marii a málem v neděli už nepřišli. Ale rozhodli se vytrvat až do konce. A v neděli mluvil Pierre o mezinárodním setkání obnovy, které se mělo konat o Letnicích 1976 v Lurdech. Uvedl slova Panny Marie, jimiž vyzvala Bernadettu Soubirous, aby přišla k jeskyni a dodal: „*Maria řekla tuto větu Bernadettě, ale je určena každému z vás.*“ Catherine a Jean-Romain se cítili přímo osloveni.

Lurdy nebyly přesně to pravé pro Catherine a Jeana-Romaina, kteří měli velký odstup od takového typu mariánské zbožnosti. Opět se však překonali a vydali se do Lurd. Podařilo se jim dostat do pěveckého sboru, který měl výhodné umístění v blízkosti jeskyně. Nedá se říct, že měli zrovna úžasné hlasy, ale nikdo si toho nevšiml. A Catherine o tom říká: „*Prožili jsme čtyři dny toho setkání mimořádným způsobem. Byli jsme jako v nebi, celí prostoupeni milostí, uprostřed radosti, chvály ... Dostali jsme milost soucítění a modlili jsme se za ostatní. Řekli jsme si: právě tady je naše místo.*“ Tam také poznali milost odpuštění, které je pojivem komunitního života. Jednou přišla Catherine do sboru bez jmenovky a Dominik de Chantérac, který ji neznal, ji tam nechtěl pustit. Velmi ji to ponížilo a dala se do pláče. Sama o tom vypráví: „*Večer jel kolem nás Dominik na kole, a když si všiml, že jsem žena Jeana-Romaina, kterého znal, zastavil a poprosil nás o odpuštění. Byli jsme tím hluboce dojatí.*“

V době mezi Letnicemi a letními prázdninami se Frischovi setkali s jedním z mála manželských párů komunity. Byli to Jean-Marc a Françoise Morinovi, kteří jim srdečně doporučovali, aby se v létě vydali do Paray-le-Monial. Frischovi už měli dovolenou naplánovanou, měli rezervaci v jednom hotelu v Itálii. Opět přijali pozvání, změnili plány a přijeli do Paray-le-Monial. Jean-Romain o tom říká: „*Paray bylo úžasné, dostali jsme plno milostí, i když jsme tam přijeli s rodiči a přáteli, kteří chtěli stále odjíždět a docházelo k velkým svárům. Řekli jsme si: 'Máme skutečně dojem, že naše místo je v komunitě Emmanuel, ale musíme mít jistotu.'*“ S Frischovými tam byli dva přátelé, kteří řešili stejnou otázku. A tak se rozhodli pro celonoční adoraci v bazilice – přitom to ještě nikdy nezkusili – aby si vyprosili světlo od Pána. „*Staly se tehdy v noci veselé věci. Henri C. přišel s bílým koberečkem, lehl si na zem a chrápal před Hospodinem. Bylo tam víc takových, hlasitě chráпали ve spacácích. Všichni byli čerství konvertité, všechno jsme teprve poznávali a všechno se tehdy zdálo přirozené.*“

Frischovi a jejich přátelé se rozhodli, že každý sám poprosí Boha o slovo na osvětlení. Řekli si: „*Na závěr se na chvíli sejdem a společně to zhodnotíme.*“ Když setkání skončilo, skutečně se setkali v parku kaplanů za domem. Každý dostal v modlitbě stejný text, i když měli různé výtisky bible. Lze si představit jejich údiv. Ale vůbec nic z toho nepochopili. Byl to text ze 42. kapitoly proroka Jeremiáše, kde lid chce od proroka vědět, co má dělat, má jít do Egypta, nebo zůstat v Jeruzalémě?+ Jeremiáš říká lidu, aby zůstal na místě, neboť tam ho Hospodin rozmnoží. Jestliže však odejde, zahyne. Jediný mezi nimi byl kněz a ten pochopil text a řekl: „*Ale vždyť je to ono, moje děti. Tady, kde jsme, je Emmanuel. Nemáme odcházet. Zůstaňte, kde jste. Je to komunita.*“ Bylo to tak jasné, že jsem zůstali jako opaření.

O kousek dál hlídal Dominik de Chantérac děti. Frischovi za ním zašli a všechno mu pověděli. Dominik jim na to řekl: „*Je naprosto nutné, abyste se setkali s Pierrem.*“ Setkali se s ním hned ten večer a Pierre je pozval do komunitní skupiny, která se měla setkat po prázdninách: bylo to pozvání na třítydenní duchovní cvičení. Frischovi se museli postarat o své děti, takže nemohli přijít každý večer, ale bylo jim řečeno: „*Přijďte, když budete moci, jednou dvakrát v týdnu a o víkendech.*“ Toto řešení přijali.

Třítydenní duchovní cvičení bylo pro manžele Frischovy zásadní. Bratři přivezli z USA novou milost chvály: „*Poslouchat o tom, to je nanic, ale jde o to, abychom ji dostali!*“ Při jednom víkendu měli dlouhý rozhovor s Pierrem, v přítomnosti bratra Alberta-Marii. „*Pověděli jsme mu o všech milostech, které jsme dostali, o chvále, soucítění, touze po modlitbě atd. Chtěli jsme, aby to bylo potvrzeno. Poslouchal nám+ s velkou radostí a láskou a občas řekl: 'To je skvělé.' Nakonec nám řekl: 'No ale to je ono, vždyť to je přesně ono! Děti moje, vaše místo je tady.' Vstal, velmi bratrsky nás objal a řekl: 'Úžasné je, že na začátku nás bylo jen pár a teď nám Pán posílá bratry bez našeho přispění a poznání důvodu. Přijdou ještě další a další a další, bude jich ještě mnoho. Vůbec tomu nerozumím, nechápu to.' V tom rozhovoru byla velká radost!*“

Hned po skončení třítydenních duchovních cvičení se ke komunitě přidala další mladá dvojice. Už dávno měli pocit, že jsou povoláni k tomu, aby něco vybudovali, ale nevěděli co. Vydali se do Lurd, aby splnili jistý slib a tam se mladá žena modlila, aby po návratu do Paříže našli místo, kde jsou povoláni žít. Brzy nato, jednoho pondělního večera, se vypravila žena na setkání všech skupin, které existovaly ve farnosti. Bylo jich víc než sto. Její manžel strávil ten večer s přáteli na tenise. Postupně se představily všechny skupiny, ale nebylo to nijak povzbudivé, vyšla z toho celá litanie problémů a těžkostí. Ke konci se ale zvedla jedna mladá žena a přednesla nadšené svědectví. Jmenovala se Agnès de Chillaz. Řekla, že patří do skupiny, kde je mnoho mladých i starších, velmi se jim daří modlitba a společně prožívají pravou radost. Mladá žena, o které mluvíme, tím byla nadšená a šla za Agnès, aby si vyžádala její adresu. Pak se vrátila domů a v srdci měla vroucí touhu. Říkala si však: *„Můj muž nikdy nepřistoupí na to, aby se s těmi lidmi setkal.“* Když se vrátil z tenisu, všechno mu pověděla a jeho reakce v ní vyvolala velkou radost i překvapení: *„Jsem okamžitě pro.“* Oba prožili jako vylití Ducha: našli své místo, byli vyslyšeni. Nejpodivnější bylo, že nevěděli, kam půjdou, ale měli vnitřní jistotu, že právě tam jsou povoláni. V noci kvůli tomu nemohli ani usnout.

Zanedlouho přijali pozvání k Agnès a Jeanovi de Chillaz, kteří ostatně bydleli kousek od nich. *„Přišli jsme k nim na skleničku. Všechno, co nám říkali, se nám zdálo naprosto jasné. Zeptali jsme se jich: 'Kdy bude příští modlitební shromáždění?' A když jsme odešli, Agnès a Jean si řekli: 'Kdepak! Ti nikdy nepřijdou! To není jejich styl.'“*

Nicméně za pár dní hledající mladý pár přišel do modlitební skupiny v ulici Nanebevzetí. První kontakt pro ně byl šok. Manžel o tom říká: *„Ale nesmírně mě oslovila autenticita modlitby. Řekl jsem si: 'Bud' jsou ti lidé úplní blázni, a pak je nutné, aby se o tom vědělo, nebo je to pravda a je naprosto úžasné, jak je Bůh blízko svému lidu v naší době, když může být takto přítomen v modlitebním životě lidí. A jestli je to pravda, chci tak žít taky. To je pravý život.“*

Tito mladí manželé velmi brzy vstoupili do komunity. Jsou to Christine a Gérald Arbolovi. Gérald se měl o devět let později stát prvním nástupcem Pierra v čele komunity Emmanuel.

Po krátkém čase se s Géraldem a Christine seznámil Pierre, kterému o nich už vyprávěli. Bylo to při schůzce v kostele Saint-Sulpice a Gérald na toto setkání nikdy nezapomene. *„Ty nejsi členem rady?“* zeptal se ho Pierre. Géralda to překvapilo, a tak mlčel a Pierre mu řekl: *„A nechtěl bys mi trochu pomoci při vedení komunity?“*

V Pierrově humoru zaslechl Gérald první volání. Spolu s Christine přijali od první chvíle v komunitě mnohé služby, především si vzali na starost děti v Paray-le-Monial v létě 1977 a pak i v Paříži při komunitních víkendech v letech 1977 – 1978. Pierre se začal s Géraldem pravidelně radit o životě komunity.

3.10 Růst komunity v letech 1976 – 1977

Od památného třítydenního duchovního cvičení se komunita začala rozvíjet. Připojilo se několik rodin, uzavřely se nové sňatky: Martina a Hervé-Marie Cattovi, Guérinovi, Dargentovi a další.

Komunita se každý měsíc scházela na jeden víkend. Chvály, eucharistická adorace, mše a vyučování probíhaly v sobotu odpoledne a po celou neděli. Brzy bylo nutné zajistit službu při dětech. Stravování zajišťovali v plné šíři členové komunity. Pierre velmi zdůrazňoval milost vzájemné pokorné služby.

V té době se na daném místě i přespávalo. Počet bratří a sester v komunitě rostl a bylo třeba zajistit odpovídající prostory, většinou školy. Tak komunita pomalu procházela celou oblastí Paříže.

V komunitě si každý ponechal vlastnictví a právo užívat svůj majetek. Bylo rozhodnuto odevzdávat desátek, totiž dobrovolný příspěvek, přiměřený příjmům a rodinným či jiným nákladům. Když přišly mimořádné výdaje, hradil každý tolik, kolik mohl. Komunita v té době prožívala chudobu podobnou Betlému při neustálém stěhování o komunitních víkendech. Stále ještě neměla vlastní prostory. Někdy ještě týden před konáním komunitního víkendu nebylo jasné, kde jej uspořádat. V jedné pařížské škole, kde se všichni cítili velmi dobře, nemohla komunita uspořádat další komunitní víkend proto, že jedno dítě prý snědlo červenou rybičku.⁴⁹ Jiní říkají, že z jiné školy byla komunita vyhnána proto, že při hlučných hrách dětí uhynul strachem papoušek. Nepodařilo se nám však s určitostí zjistit, kde se to stalo. Pro útěchu se četlo o Donu Boskovi, který na začátku své činnosti prožíval ještě větší těžkosti, když musel každý týden hledat nové prostory, ale počet chlapců stále narůstal.

Všichni noví členové byli plní dobré vůle. Aby se rychleji dostali dopředu, byli vyzváni ke změně životního rytmu. Důležité například bylo definovat si priority. Obvykle si toho člověk bere příliš mnoho, ať už jde o činnosti světské nebo apoštolské, a je pak těžké dělat věci do hloubky a současně žít skutečně dobrý rodinný či manželský život. Výborně se v tomto směru osvědčilo doprovázení.

Dalším důležitým prvkem růstu života komunity je péče o formaci doprovázejících. Pierre se s nimi setkával každý týden v bytě v ulici Cherche-Midi, nebo v zadní místnosti Modrého butiků v ulici Abbé-Grégoire, později na lodi. Při těchto schůzkách si porovnávali zkušenosti a Pierre je postupně uváděl do svého hlubokého poznání. Překvapující je jeho pohled naděje na každého člověka. Naděje nikdy neztrácel. Sám doprovázel několik bratří. Stále častěji k němu přicházeli i ostatní s prosbou o radu v těžkých obdobích, v krizi nebo když byla zapotřebí zvláštní volba. Mnozí dostali díky Pierrovi světlo pro celý život, někdy v poněkud hádankovitém podání a s živostí, která dokázala vyvést člověka z míry.

Současně byl Pierre stále připraven upravit zažívaný+ způsoby práce v komunitě, když mu někdo přinesl světlo svatého Ducha. Jeden příklad za mnohé. Po návratu z USA si Florence Servoisová poznamenala pár věcí, o kterých s ním chtěla mluvit. Při rozhovoru poslouchal jen jedním uchem, ale náhle se probral, když začala mluvit o sdílení nad Božím slovem, které dvakrát zažila v komunitě „Hope“ v New Jersey. Hned ji požádal, aby o této zkušenosti promluvila na příštím setkání doprovázejících.

Florence to udělala a přítomní bratří a sestry to hned zkusili. Bylo to první sdílení nad Božím slovem v komunitě, byť ještě trochu neobratné. Každý řekl, co osobně ho z Božího slova oslovilo v uplynulých dnech a jak se pokusil uvést to do praxe. Na závěr se Pierre zeptal Florence s pokorou, která ji velmi oslovila, zda postupovali správně a jestli to odpovídá tomu, co zažila v USA. Od té doby se začal klást velký důraz právě na naslouchání Božímu slovu a jeho sdílení. Mnoho bratří a sester bylo touto cestou vedeno a rádi o tom vydávali svědectví.

Postupně se budoval společný pohled na člověka – křesťana. Bylo to něco podstatného, neboť mnozí nově příchozí byli právě v této oblasti naprosto zmateni. Nevěděli vůbec nic o lidské bytosti, v této oblasti nebylo předáváno učení církve. Pierre velmi povzbuzoval Martinu, aby vyučovala základy tohoto učení. Martina byla v té době vedoucí mediků vykonávajících praxi v pařížských nemocnicích. Dva roky působila jako konziliárka v Arše Jeana Vaniera, kde získala důležité psychologické zkušenosti. U otce Caffarella získala důkladnou duchovní formaci ve škole velkých mystiků, především Terezie z Avily. Díky tomu všemu byla mimořádně pozorná k tomu, co se v církevní tradici nazývá přirozenost a milost. Svatost není něco, co poletuje nad člověkem. Milost neruší přirozenost zraněnou hříchem, ale

⁴⁹ Nebo tu rybičku někdo prostě vyhodil oknem
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

přichází, aby ji uzdravila, dovedla dál. Zasahuje všechny zóny lidské bytosti a sjednocuje je. Toto vyučování se v komunitě stalo klasickým pod názvem „zóny lidské bytosti“. Zmíněnou perspektivu později velmi podpořila encyklika Redemptor hominis.⁵⁰

Pierre viděl v adoraci setkání s Ježíšem od srdce k srdci, jak tomu bylo u svatého Jana při Poslední večeři. „*Je to možné pro každého současného člověka i při aktivním životě,*“ říkával. Vnímal povolání k mystickému životu pro každého člověka, v rámci běžného pracovního rytmu dne, zavlažovaného kontemplací a otevřeného tak soucítění a evangelizaci.

Mystický život v každodennosti uskutečňoval Pierre vlastně velmi jednoduše. Jeho nejoblíbenější učitelkou v této oblasti byla Terezie z Lisieux: přicházet k Bohu s drobnými věcmi, které konáme s láskou. Pierre navrhoval zavést si sešit posvěcování, do které si má člověk zapisovat konkrétní body obrácení na cestě dopředu+. Důraz kladl na pozitivní stránku. Navrhoval pokřesťanštění určité vlastnosti, totiž rozvíjet ji s Ježíšem a darovat mu ji.

Vyučování se zpočátku konávalo hlavně při komunitních víkendech. Vytvořil se tak společný základ v oblasti antropologické, biblické, teologické a duchovní. Tak se vytvořil celek, který ještě nemá kompletní písemnou podobu, ale šířil se prostřednictvím tisíců kazet a později i na videu. Otec de Monléon mu zajistil církevní schválení.

Někteří bratři si doplnili formaci na Katolickém institutu v Paříži; z některých se později stali kněží, například Dominik de Chantérac a Dominik Rey, jiní zůstali laiky, jako třeba Charles-Éric Hauguel nebo Hervé-Marie Catta. Později byli studenti teologie posíláni na Institut teologických studií otců jezuitů do Bruselu, do Říma, do Lovaně a podobně. Byla to záruka, že komunitní formace je v souladu s učením církve. Nicméně byla charakterizována rovnováhou mezi obrácením srdce a intelektuální formací; to se nikdy neoddělovalo. Na jedné straně komunitní život a na druhé potřeby evangelizace; tyto dva prvky udržovaly jednoduchý jazyk i styl blízký životu.

Při svém vzniku dostala komunita Emmanuel milost chvály a lásky k církvi. Prostřednictvím setkání ve Vézelay a v Paray-le-Monial a díky mším a nešporám, animovaným v některých farnostech, se vytvořil nový styl liturgie. Všechno sloužilo k tomu, aby účastníci mohli zpívat z plna srdce a radostně projevovat svou víru. Mnoho lidí mělo pocit, že teprve tak poznali liturgii. Postupně je tato liturgie přijímána v dalších farnostech, jistě i díky jednoduchosti a radosti, která z ní tryská.+

3.11 Lod'

V době, kdy se rozbíhaly první evangelizační aktivity, stal se příběh, o kterém se velmi málo ví i v samé komunitě Emmanuel. Nutno říci, že vybočuje z běžných kolejí.

Jednoho květnového dne roku 1976 přišel do ulice Gay-Lussac mladý muž ve věku 27 let Jean-François D. a prohlásil, že chce mluvit s Pierrem. Ten se ho zeptal, jak se jmenuje a jak se tam dostal. Jean-François odpověděl: „*Přivedla mě sem Panna Maria.*“ A stalo se něco mimořádného: Pierre se rozplakal, a pak řekl: „*Pojď dál, milý příteli,*“ a pozval ho do svého pokoje. Povídali si celé hodiny, když se ho Pierre zeptal: „*Kde bydlíš?*“

„*Nevím, nedávno jsem se obrátil a všechno jsem opustil,*“ zněla odpověď.

Od toho dne ho Pierre ubytoval ve svém pokoji. Přenechal mu svou postel a spával po celou dobu na vojenském lůžku. Pochopil, že ten mladý muž potřebuje pomoc. A skutečně to tak bylo.

⁵⁰ První encyklika papeže Jana Pavla II.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Jean-François D. se vrátil z USA a podle toho, co vyprávěl, měl se pustit do velkého obchodu s pornografií. A v té době se ho Bůh dotkl milostí obrácení. Silně ho oslovil nápis v kostele Panny Marie Vítězné „Útočiště hříšníků“ a on se svěřil Panně Marii. Pochopil, že mu říká: „*To nesmíš dělat,*“ a dodává k tomu: „*Běž se vyzpovídat.*“ Skutečně se rozhodl, že s tím mravně závadným obchodem skončí, ale o zpovědi řekl Panně Marii v modlitbě: „*Klidně se půjdu vyzpovídat, ale pod podmínkou, že mi najdeš mladého sympatického kněze, kterého se nebudu bát.*“ A brzy nato se v kostele Saint-Sulpice setkal s otcem Pascalem R., který byl přesně takový, jakého žádal. Po zpovědi mu Pascal řekl: „*Nemůžeš být dál takto sám, měl by ses setkat s lidmi z komunity Emmanuel. Právě připravují pouť do Lurd.*“ A tak se stalo, že Jean-François přišel do ulice Gay-Lussac a setkal se s Pierrem.

Po návratu z Lurd mu Pierre svěřil práce na opravě lodi. Jean-François byl velmi šikovný a vynalézavý. Dříve pracoval v různých povoláních v Africe. Navrhl Pierrovi, aby se přistavělo poschodí a za pomoci architekta, který přinesl pár nápadů, se mu podařilo něco velmi pozoruhodného.

Na tomto neobyčejném staveništi nebyla nouze o zásahy z nebe. Byl zapotřebí materiál. Jednou přišli dva muži, Bernard Michaut a Marcel Mocquais, a řekli Jeanu-Françoisovi, že viděli ve snu bílou loď. Ptali se ve svých modlitebních skupinách, jestli někdo něco ví o takové tajuplné lodi, a byli nasměřováni k lodi Mont Thabor. Zeptali se Jeana-Françoise, zda by pro ni nemohli něco udělat. Odpověděl, že potřebuje dřevo a nepropustný materiál. Marcel měl možnost vyřešit problém nepropustného materiálu a Bernard zase pomohl s dřevem. Pokaždé, když bylo zapotřebí nějakého odborníka, například svářeče, tak přišel.

Na opravě lodi pracovali mladí, kteří měli mnoho svých problémů, ale úžasně se věnovali práci. Správného ducha týmu pomáhal udržoval každodenní růženec a někdy cesta do kostela Panny Marie Vítězné. Tak se řešily i problémy vzájemných vztahů, které pochopitelně vyvstávaly. Děly se tam přímo zázraky, nechyběly projevy bratrské lásky a někdy i zásahy Ducha svatého. Všichni spolu s Pierrem Goursatem byli přesvědčeni, že nad lodí bdí Panna Maria. Když karmelitánský klášter v Paray-le-Monial věnoval komunitě sochu Panny Marie Vítězné, s radostí ji umístili na loď. Nadále je ochraňovala. Zvláště to platilo o situaci, která nastala po silné západní bouři: člun téměř potopil a dovnitř začala vnikat voda přes špatně opravený svár.

V roce 1978 se konečně mohli manželé Cattovi, Pierre, Francis Kohn a Charles-Éric Hauguel usadit na lodi, která se stala centrem komunity a významným střediskem evangelizace. Ovšem všechny akce komunity neprobíhaly na lodi, vyvíjela se snaha setkávat se s lidmi v jejich každodenním životě.

3.12 Práce a modlitba

O Velikonocích roku 1977 se rozběhla modlitební skupina plně v duchu komunity Emmanuel. Několik lidí se začalo scházet v kostele Saint-Louis-d'Antin, aby se během pracovního dne společně modlili. Většinou pracovali v kancelářích v okolí. Zvykli si scházet se tam každé úterý na mši svatou a potom ke společné modlitbě a sdílení. Byli tam zastoupeni muži a ženy, kteří pracovali v bankách, pojišťovnách, v supermarketech a podobně. Později se vytvořila jiná modlitební skupina v kostele Panny Marie Vítězné, další ve čtvrtích Vanves a Défense.

Jean-Romain Frisch a později Gérald Arbola si vzali na starost tyto skupiny, které se staly východiskem významné evangelizace ve světě práce. Počet členů brzy přesáhl padesát. Od roku 1980 začala tato skupina evangelizovat na ulici před velkými obchody.

3.13 Bratrská láska a služba

V počátcích komunity byla bratrská láska velmi významná. Pierre nad tím bděl a dělal všechno proto, aby přemohl kritičnost. V té době vstoupila do komunity se souhlasem svých představených jedna řeholní sestra. Jednou vezla autem Pierra a on jí řekl: „*Musím ti něco říct. Slyšel jsem, že jsi kritizovala.*“ Sestra přikývla, byla to pravda. A Pierre dodal: „*Bud' odejdeš z komunity nebo se obrátíš. Víš, v komunitě je bratrská láska. Mezi bratry se nekritizuje. A jestliže kritizuješ, nemůžeš zůstat v komunitě.*“ Zdálo se jí to trochu silné, protože v žádném řeholním řádu by se nikdo v té době neodvážil říct řeholní sestře něco takového. Díky této události se obrátila a dostala mimořádně silnou komunitní milost, z níž měli později mnozí velký užitek. Řekla o tom: „*Když jsem se setkala s modlitební skupinou, mohu říct, že jsem poprvé zakusila slova, jaká patřila prvnímu křesťanskému společenství: 'Pohled'te na ně, jak se milují. Je to mimořádná milost, kterou nám Pán daroval a již zůstaneme věrni.'*“

Jean-Romain a Catherine Frischovi říkají: „*Na začátku nás neoslovila ani tak milost adorace nebo evangelizace, ohromila nás radost a bratrská láska. Čím víc jsme se vídali, tím víc jsme se měli rádi. Rostlo to od jednoho setkání k druhému. Právě to nás přitahovalo, to jsme hledali. Naučili jsme se poznávat bratry skrze služby, protože jsme se do nich zapojili hned od začátku.*“

Při jednom komunitním víkendu poprosili Catherine o službu v kuchyni. Nikdy nevařila pro tak velký počet lidí, ale odvážně se do toho pustila. Později se svěřila: „*Bylo to geniální, protože s Pannou Marií jsme se naučili dělat tuto službu v ovzduší modlitby. Za všechno jsme se modlili.*“ Brzy se na víkend sešlo 300 lidí. To už Catherine dostala strach, ale Pierre jí svým nenapodobitelným způsobem řekl: „*Neměj obavy, dušičko moje, dobře to dopadne. Poprosíme Pannu Marii a všechno se urovná. Pomodlíme se za tebe, a tak budeš v pokoji.*“ Večer se za Catherine skutečně pomodlili a všechno dobře dopadlo ...

Pierrovi velmi záleželo na tomto aspektu služby a odmítal proto taková řešení, jež by někoho osvobodila od služby. Catherine vypráví o jiné situaci: „*Jednou jsme měli komunitní víkend v ulici Faubourg-Saint-Honoré číslo 222. Nebylo tam žádné kuchyňské nádobí. V sousedním domě jsem našla lidi, kteří byli ochotni připravit nám jídlo ze sekaného masa. Zavolala jsem Pierrovi a řekla jsem mu: 'Tentokrát nám jídlo dodají. A není to drahé.' Ale odpověděl mi: 'Ale dušičko, tak to nejde. Musíš kráčet ve víře a v kuchyni si musíte poradit sami, nemůžeš se spoléhat na druhé.' Na to jsem mu řekla: 'Neuvědomuješ si, že nebude teplé jídlo.' Pierre odpověděl: 'Musíte si nějak poradit. Udělejte něco jednoduchého. Když nebude teplé jídlo, nevadí. Přineste plynový vařič a ohřejeme polévku.' Byla jsem na něj velice nahněvaná. Ale nakonec jsme vymysleli něco jiného a udělali všechno sami. Byla to pro nás lekce ve víře.*“

„*V této službě, v radosti, že to můžeme udělat, jsme si zamilovali bratry ... Občas jsme se pohašterili, ale pak jsme si odpustili a šli jsme dál ... Byla to opravdu naše rodina.*“

3.14 Milost jednoty

Tato láska byla Božím darem. Stejně tak jednota. Navzdory dobrým úmyslům se nám nevyhýbaly ani problémy. Zachovat jednotu v modlitební skupině, potom v komunitě, která stále rostla a šířila se ve vzdálených místech, bylo něco, co přesahovalo lidské možnosti. Byla to jistě Boží milost, že všechny složky komunity Emmanuel setrvaly pospolu, aby se něco

vybudovalo. Objevilo se i pokušení rozdělení jak zevnitř, tak i zvenku. Lidé s velmi dobrými úmysly se domnívali, že duchovní rozvoj, apoštolát nebo charitativní práce by se lépe dařily v nezávislých skupinách, případně že Pierre není z toho či onoho důvodu ideální pro vedení komunity. Ale vždy zvítězila jednotu, někdy i za cenu utrpení. Komunita tím rostla. Kdyby se komunita Emmanuel rozpadla na malé skupinky, měla by mnohem menší účinnost.

3.15 První závazky v komunitě (červen 1977)

V roce 1977 přišly první závazky. Pierre navrhl, aby se dělaly na jeden rok.+ Domníval se, že mladí, kteří váhali, budou mít menší strach přijmout závazek na jeden rok než se rozloučit se svou svobodou na delší časový úsek. Současně se rád pokorně odvolával na svatého Vincence z Pauly, který chtěl, aby Dcery Božské lásky byly „prostě dcery“, nikoli řeholnice. Přijímaly závazek vždy na jeden rok a tak je tomu dosud.

Závazky se přijímaly v sobotu 18. června 1977 na svátek Neposkvrněného srdce Panny Marie u +Otců svatého Ducha v Chevilly-Larue před vystavenou Nejsvětější svátostí. Shromáždilo se tam asi padesát mužů a žen, kteří se společně zavázali jedni druhým ke společné službě církvi a světu.

Na konci odpoledne se omlouvali přítomnému starému knězi, že zabrali kapli na tak dlouhou dobu. Ten jim odpověděl: *„Nejen že mi to nevadí, ale naopak to byl skutečný Boží dar, neboť vždy, když někdo přistoupil, viděl jsem, jak na něj sestoupil oheň svatého Ducha a zapálil jej.“*

3.16 První zasvěcení do Fraternity Ježíšovy

Zároveň se v lůně komunity tvořila Fraternita Ježíšova. Shromažďovala určitý počet lidí, kteří vnímali zvláštní výzvu. Na počátku nebylo jasné, jak se bude vyvíjet vztah s komunitou Emmanuel, ale všichni pokračovali ve víře s jistotou, že Bůh je v dané chvíli osvětí. Cítili, že někteří členové komunity jsou povoláni k něčemu zvláštnímu, k jakémusi radikálnějšímu závazku. Pierre říkal: *„Cítil jsem, do jaké míry je důležité mít fraternitu, něco hlubšího a niternějšího.“*

Členové fraternity začali mít zvláštní setkání. První se konala v únoru 1977+, nejprve na lodi v Paříži a na venkově v opatství Aiguebelle. Koncem roku 1976 se konalo první duchovní cvičení v karmelitánském klášteře. Zpočátku byla setkání fraternity velmi častá. Připojovala se ke komunitním i otevřeným víkendům. Bratři tím byli velmi zaneprázdněni, ale nestěžovali si. Dobře si uvědomovali, že v počátcích to bylo nutné. Později se vykrystalizovalo duchovní cvičení třikrát ročně v Paray-le-Monial ve Večeřadle (Cénacle).

Koncem roku 1977 se konalo zvláště pamětihodné duchovní cvičení a všechno, co se odehrálo pak, čerpalo z modliteb a milostí tohoto setkání. Jednou v podvečer jsme vstoupili do kaple Večeřadla a nejenže jsme tam strávili celou noc, ale pak ještě celý další den, tj. 24 hodin, odešli jsme vždy jen na jídlo. Vůbec to nebylo únavné. Začali jsme modlitbou jedni za druhé, která zůstala nezapomenutelná. Pak se přímluvy rozšířily na celý svět a na všechny potřeby lidí. Před zraky bratrů jako by procházel celý svět a oni jej pokrývali modlitbou. O dva dny později, 31. prosince se konala druhá noc modliteb a při ní došlo k prvním zasvěcením před

vystavenou Nejsvětější svátostí. Bylo tam asi padesát lidí, malá skupina, ale prožila něco mimořádně silného a hutného.⁵¹

3.17 Pierrovo charisma

Celé toto budování komunity sledoval Pierre velmi pozorně. Gérard Arbola o tom říká: *„Velmi na mě zapůsobilo, když jsem viděl tohoto muže s pozoruhodně pronikavým duchem, který byl upoután na lůžko a nemohl se samostatně pohybovat a byl tedy nucen naprosto důvěřovat druhým, jak koná dílo, které nebylo jen jeho, ale bylo to dílo Boží, a to z lásky k církvi. Byla to pro mne jedinečná škola, když jsem viděl, jak klade základy komunity a přitom nevychází ze svého pokoje, s obtížemi se vyjadřuje, a to všechno v prostředí, které bylo velmi nepřátelské vůči obnově.“*

Pierre o tomto období řekl: *„Všechno se budovalo pomalu a postupně. Pánova milost je jako hladina vody, která pomalu stoupá. Cítil jsem to od začátku, ale to, co následovalo, vždy překonalo moje očekávání. A znamením toho, že Pán má všechno v rukou, bylo, že si vybral toho nejubožejšího, aby se staral o komunitu a o fraternitu. Několikrát jsem to řekl při komunitních víkendech: 'Je to jasné, Pán si zvolil nejubožejší osobu, aby projevil své působení.' Když se vezme moje ubohost na jedné straně a velké skutky, které se podařilo vykonat, na straně druhé, je vidět, že já jsem neudělal nic. A i když jsem se dopustil omylů, všechno se obrátilo v dobré. Milujícím Boha všechny věci slouží k dobrému. V této stavbě vykonal všechno Duch svatý.“*

Pierre zůstal úmyslně skromný jak po stránce duchovní, tak hmotné. Jednou při komunitním víkendu přišel ubožák+, dost uboze oblečený, na kterém bylo vidět, že nechce, aby si ho někdo všiml, spíš se chce posadit někde do koutku. Všichni se k němu sběhli, posadili ho do první řady, objali ho, věnovali mu velkou pozornost. Na konci víkendu se ozval někdo, kdo nepatřil do komunity a byl tam zřejmě poprvé. Tento člověk řekl jedné sestře z komunity Emmanuel:

„To, jak ve vaší komunitě milujete chudé, je něco skutečně krásného!“

„Co tím myslíte?“

„Myslím toho ubožáka, kterého jste posadili do první řady a po celý víkend jste ho zahrnovali takovou milou pozorností. Jistě víte, o kom mluvím ...“

„Ano, ale to je Pierre. Náš zakladatel.“

⁵¹ Byli v ní především lidé žijící mimo Paříž, kteří z nejrůznějších důvodů dosud nepřijali závazky v komunitě Emmanuel, například Fichetfeuxovi, Chezellovi a další ... Jako všechno, co přicházelo od Pierra, i zde se v srdci komunity Emmanuel rodilo něco prostého, hlubokého a velmi otevřeného. Zatím nebylo nutno cokoli upřesňovat. Někteří tak byli přivedeni k tomu, aby prohloubili komunitu ve Fraternitě Ježíšově, zatímco jiní byli skrze fraternitu přivedeni k přijetí závazku v komunitě Emmanuel.+

4 POŽÁR S MNOHA OHNISKY

V průběhu roku 1975 pocítili Claude a Daniella Prouxovi volání, aby opustili Paříž a položili duchovní základy pro něco nového. Claude o tom říká: „*Pochopili jsme, že není dobré, abychom svůj záměr uskutečňovali sami, protože máme bratry, a to byla pro nás součást přijaté milosti.*“ Mluvili o tom s Pierrem. Byl překvapen a zpočátku nevěděl, proč chtějí odejít, když je v Paříži tolik práce. Ale řekl jim: „*Musíme si to v klidu projít. Pomodlíme se.*“ Nakonec řekl: „*Posílá vás Duch svatý. Běžte.*“ Stále však nechápal, kam tím Duch svatý míří.

První možnost se objevila v kraji Saumur, nakonec se však usadili v Aiguebelle, v kraji Drome. Prosté přestěhování jedné rodiny, která se právě začala sbližovat s komunitou Emmanuel, mělo mít významné důsledky. Komunita Emmanuel a Fraternita Ježíšova se hned od počátku přestala vázat na určité místo, jak tomu v obnově obvykle bylo: v každém městě vlastní modlitební skupina nebo komunita.

4.1 Aiguebelle

Připomeňme si ono ráno v Gentilly, kdy Pierre Goursat poprvé hovořil o Fraternitě Ježíšově. V roce 1975 se na jednom víkendu v Bonnelles sešli Pierre, Jean-Marc Morin, Françoise Malcorová, Hervé-Marie Catta, Gilles du Boullay, Claire Pécoutová, Francis Kohn a Dominik de Chantérac. O Velikonocích téhož roku uspořádal vydavatel časopisu *Il est Vivant* Jean Poux se svou ženou Alix setkání manželských párů v opatství Aiguebelle, na kterém se v budově pro hosty shromáždilo jádro Fraternity Ježíšovy. Duchovně setkání vedl Albert-Marie de Monléon. Byli ubytováni v malém pavilonu v zadní části zahrady a ve velké budově pro hosty. Účastnili se obřadů Svatého týdne spolu s mnichy. Když poprvé vešli do kaple, právě se konaly+ nešpory a řeholníci zpívali „*Láska nikdy nepřestane. Nepřestane nikdy.*“ Tato slova mířila přesně do srdce manželů Prouxových.

Claude a Daniella se totiž připravovali na toto setkání v Aiguebelle, neboť se již dříve dozvěděli o domě, kde by mohli případně bydlet. Cestou z Paříže se zastavili v Lyonu v kapli komunity Chemin Neuf a modlili se u tělesných pozůstatků Brigitte Gauthierové, mladé dívky z této komunity, která krátce předtím zemřela na rakovinu a obětovala se pro jednotu komunit obnovy. Její přimluvě svěřili svůj záměr.

Po nešporách v opatství se tedy rozhodli, že se zajedou podívat na dům, který pro ně připadal v úvahu. Claude o tom vypráví: „*Když jsme přijeli na farmu, byla už noc. Vedl nás jeden mnich. Usedlost se nacházela na náhorní planině, právě foukal mistral. Celé se to podobalo skotskému vřesovišti. Na farmě byl venkovan, který si pronajal stodoly a měl dva tisíce kuřat. Ten zápach! ... Bylo to skutečně něco jiného než 11. pařížský obvod a přednášky filozofie. Pak nás zavedl do kuchyně, kde nás přivítaly mrtvé krysy a chcíplé myši. Okenní tabulky byly samá díra. Celkový dojem nebyl právě povzbudivý.*“

Materiální podmínky nebyly přesvědčivé a o samém projektu nebylo ani zdaleka+ rozhodnuto. Řeholní komunita nebyla v otázce jeho vhodnosti jednotná. Výzva však trvala. Claude poprosil o znamení, a to aby našel v blízkosti místo profesora filozofie. A našel je zcela nečekaným způsobem v pouze 25 km vzdáleném Montélimaru. Otec opat manželům Prouxovým řekl: „*Tuto noc strávím na modlitbách. Chcete se připojit? Zítřka vám dám*

odpověď.“ Druhý den ráno jim předal dopis, v němž bylo řečeno, že na sebe bere zodpovědnost za jeden zkušební rok. Na konci této lhůty uspořádá volby+ své řeholní komunity.

Otec opat Dom Jan od Kříže byl člověk velmi otevřený a vstřícný k obnově. Do jeho opatství přijížděli lidé odevšad: z Theofanie, stejně jako Henri Catta, zakladatel Berdine, který byl velkým přítelem otce opata. Ve stejné době přijel i jezuita otec Badenhauer, který se velmi intenzivně zapojil do obnovy, aby tam vedl ignaciánské exercicie před svým jmenováním provinciálem ve Štrasburku. Opatství v Aiguebelle se tak dotkly různé začátky.

V červenci 1975 se tedy rodina Prouxových usadila v domě svatého Štěpána na levandulových polích asi dva kilometry od opatství. Ucpali díry a vsadili nové okenní tabule. Hlavním úkolem však bylo udělat z malé garáže kapli.

V tomto roce samoty, především v létě přicházel do domu svatého Štěpána celý zástup lidí, kteří potřebovali duchovní přijetí, modlitbu za uzdravení, nový impuls na cestě obrácení. Manželé Prouxovi tak získali solidní zkušenost doprovázení. Mysleli si, že mají přijímat mnohé, ale lidé, kteří k nim přicházeli, nepatřili právě k těm, které očekávali. Samozřejmě se objevili i takoví, kteří hledali Boha, ale Claude a Daniella brzy pochopili, že lidi z okraje společnosti mají posílat do la Demeure de Notre Père + v Lauracu v kraji Ardèche, kde pro ně+ měli zvláštní milost. Za nimi přijížděli na návštěvu i kněží a řeholnice, kteří byli na duchovním cvičení v opatství a otec opat je poslal k nim. V rozhovorech všichni pochopili, jak důležité je, aby kněží měli podporu laiků a především rodin. Pak přišla výzva ze strany obnovy. Některé skupiny z tohoto kraje žádaly o pomoc při utváření vlastních struktur. Tito lidé potřebovali rozlišení+ a současně objevit církev, často totiž cítili, že kněží k nim mají odstup. Claude říká: *„Pochopili jsme, že naše milost je pomáhat všem těmto katolíkům, kteří neměli pastýře, při poznávání církve.“* Manželé Prouxovi tedy začali organizovat víkendy pro modlitební skupiny. Již na první z nich přijelo 200 účastníků. Pozváni byli bratr Albert-Marie de Monléon, dále dominikán z Lyonu Jean-Claude Sagne a další dominikán Jean-Miguel Garrigues. Při těchto setkáních docházelo k růstu počtu účastníků, ke konverzím, často s velmi výjimečným průběhem, rozdělené manželské páry začaly znovu společný život.

Po návratu z USA (16. srpna 1976), jak již bylo řečeno, strávili členové maisonnée Pierra Goursata, tedy Francis Kohn, Dominik de Chantérac, Martina Laffitová a Hervé-Marie Catta, společně s manželi Prouxovými komunitní dovolenou v budově pro hosty v opatství Aiguebelle. Chyběli manželé Morinovi, neboť Françoise čekala narození malé Élisabeth. Byla to doba odpočinku a radostného uvolnění i dlouhé hodiny modliteb za sebe navzájem a za celou komunitu. Při jedné přímluvné modlitbě za komunitu dostali tento text: *„Pohled' tedy, Pane, na jejich hrozby a dej svým služebníkům, aby s odvahou a odhodlaně mluvili tvé slovo a vztahuj svou ruku k uzdravování, čiň znamení a zázraky skrze jméno svého svatého služebníka Ježíše.“* (Sk 4, 29-30) Bylo to skutečné vyliší Ducha svatého a dar síly. Všichni měli jistotu, že Pán chce, aby komunita Emmanuel začala evangelizovat, aby přispívala k obnově církve a aby to dělala charismaticky.

Tato společná dovolená pokračovala prvním teologickým setkáním obnovy ve Francii, které v opatství Aiguebelle uspořádala skupina představitelů komunit. Otcové Albert-Marie de Monléon, Jean-Miguel Garrigues a Jean-Claude Sagne přednesli pozoruhodná vyučování, především o darech Ducha svatého a charismatech.

Počátek tohoto setkání byl poznamenán drobnou událostí. Bratr Albert slavil první eucharistii pro maisonnée v kapli vytvořené z garáže. Všichni by byli rádi, kdyby po mši zůstala Nejsvětější svátost v kapli. Chtěli, aby byla středem všech jejich aktivit. Připomeňme, že dům byl vzdálen od opatství dva kilometry. Otec opat trval na tom, že dá svolení pouze na pár dní. Pak o ně měli požádat biskupa. Bylo to v pondělí ráno. Vysvětlil to manželům Prouxovým a odpoledne mělo začít teologické setkání. Nebylo možné vydat se na cestu do Valence za biskupem. Claude a Daniella chápali, do jaké míry je přítomnost Pána v eucharistii

podstatná pro jejich práci a prosili (modlili se)+: „*Pane, vždyť přece pracujeme pro tebe. Pokud tady nebude tvoje eucharistická přítomnost, nebude ani setkání. Je to jasné: lidé budou muset odejít.*“ Začátek setkání byl plánován na šestnáct hodin. Ve čtrnáct hodin uviděli Prouxovi, že po cestě k jejich domu přichází kněz, starý Claudův přítel. Dlouho se neviděli. A ten kněz přicházel s posláním od biskupa, že jim udílí svolení, mohou mít v kapli vystavenou Nejsvětější svátost.

A co se vlastně stalo. Ten kněz byl před několika měsíci v Africe a tam náhodou četl jedno číslo deníku Express s článkem o Letnicích 1975 a o charismatické obnově. Autor přinesl rozhovor s několika členy obnovy, především s Claudem a Daniellou Prouxovými a ti hovořili o svém záměru založit v kraji Drome otevřené společenství.

Když se tento kněz později z Afriky vrátil, odjel kázat při+ duchovním cvičení v Châteauneuf-de-Galaure.⁵² Po skončení duchovního cvičení měl dva dny volna a řekl si: „*Aiguebelle není daleko odsud. Půjdu navštívit Clauda a Daniellu. A tak jsem se vydal z Châteauneuf-de-Galaure, a jelikož jsem měl dost času, nejel jsem po dálnici. Po okreskách jsem se dostal do Valence, a když jsem tam už byl, navštívil jsem také katedrálu.*“ Poblíž katedrály si všiml budovy biskupství a řekl si: „*Měl bych jít navštívit biskupa.*“ Pak o tom začal přemýšlet a uvědomil si, že vlastně ani nemá nějaký konkrétní důvod k této návštěvě. „*Řeknu mu, že mám přátele v Aigubelle. Určitě budou rádi, když jim biskup dovolí mít doma Nejsvětější svátost.*“ A Mons. de Cambourg, biskup ve Valence, mu odpověděl: „*Běžte jim říct, že jim dávám svolení mít doma Nejsvětější svátost.*“ O chvíli později už byl u Prouxových a sděloval jim tuto radostnou zprávu. Byli naprosto udiveni a samozřejmě nadšení.

4.2 Vznik skupin komunity Emmanuel po celé Francii

Po teologickém setkání zůstali manželé Prouxovi v Aiguebelle sami. Začal pro ně druhý rok života na tomto místě. Ale pokaždé, když se ostatní s Prouxovými setkali, mohli konstatovat, že Duch svatý vede všechny stejným způsobem, i když vzdálenost mezi Aiguebelle a Paříží je 600 kilometrů. Bylo zřejmé, že Pán vyzývá k budování komunity Emmanuel a Fraternity Ježíšovy na více místech současně.

Už jsme uvedli, že víkendy fraternity byly od roku 1976 organizovány v Paříži i mimo hlavní město a kromě toho třikrát za rok duchovní cvičení v Paray-le-Monial. Brzy počet účastníků vzrostl. Kromě pařížských členů komunity Emmanuel přijížděli jiní, především v souvislosti s letními setkáními v Paray. Tak se k fraternitě připojili bratři a sestry z Morbihanu a z Cotes-du Nord, Gourletovi a Dodeurovi, Bescondovi a další ze Saone-et-Loire. Vždy se s velkou radostí setkávali s komunitou Emmanuel. Jak se postupně rozvíjela komunita v Paříži, vytvořili i oni komunitu Emmanuel v Bretani a na jihovýchodě Francie.

Tak se na počátku vytvořily místní komunity Emmanuel z Fraternity Ježíšovy. Nešlo o nové fundace v pravém slova smyslu; lidé na různých místech ve Francii chtěli zpřítomnit milost komunity právě tam, kde žili. Fraternita Ježíšova pomáhala od počátku šíření této milosti do různých koutů země, ale dosah toho pochopili její členové až o několik let později. Ani Pierre nepředvídal tento vývoj a neměl nad ním kontrolu.

V roce 1977 se manželé Prouxovi odstěhovali z Aiguebelle do Aix-en-Provence. Velmi rychle se kolem nich utvořila skupina v duchu milostí komunity Emmanuel. Arcibiskup v Aix-en-Provence Mons. Provenchères jim zapůjčil dům s názvem Les Genêts na kopci nad městem při cestě z Tholonetu, který patřil diecézi. Nejprve tam umístili sídelní maisonnée, pak ještě

⁵² Obec v kraji Drome, kde žila Marta Robinová a kde založila první Foyer de Charité.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

jedno. Mons. Etchegaray z Marseille je podpořil tím, že jim svěřil animaci farnosti v kostele Saint-Vincent (známém později pod jménem reformační kostel), později se komunita Emmanuel usadila v Carmes. Kardinál Suenens pobýval v zimě často v Nice a pomohl rozběhnout další malou skupinu. Tak se zrodila komunita Emmanuel na jihovýchodě Francie. Podobně to probíhalo v oblasti Saint-Étienne díky manželům Noëlovi a Andrée Reyovým.⁵³ V roce 1982 se vytvořily dva celky: do jihovýchodní odnože+ komunity Emmanuel patřila města Aix-en-Provence, Marseille, Toulon, Nice a Embrun, zatímco Lyon, Saint-Étienne, Paray-le-Monial, Dijon, Thonon a Grenoble vytvořily středovýchodní. Kanonicky byla komunita uznána v Marseille o Vánocích roku 1982, o rok později pak v Aix-en-Provence.

V Bretani byly aktivní dva manželské páry: Dodeurovi v kraji Lorient a Gourletovi v Lannionu. V roce 1976 požádali o vstup do Fraternity Ježíšovy a v průběhu roku 1977 rozběhli+ činnost komunity na západě Francie až po průliv La Manche k městům Rennes, Anger a Nantes.

V kraji Poitou poznaly dvě rolnické rodiny milost obnovy a komunitu Emmanuel v roce 1978. Byli to Savinovi a Robinovi⁵⁴ i jejich děti. Obě rodiny byly dlouhou dobu pilíři Katolické akce na venkově. V té době je sblížila rodinná zkouška a začali se společně modlit, nejprve rodiče, později celé rodiny. Po návratu z pouti do Lurd rozběhly jejich děti se svými přáteli charismatickou modlitební skupinu mladých v Secondigny, později v Parthenay a nakonec to zaplavilo celý kraj. Mladí ve vesnicích měnili svůj život, přibývalo konverzí. Velmi rychle dosáhla modlitební skupina 100 členů. Otec Chessé, který byl farářem v Chiche překvapil všechny své spolubratry, když se za tuto podivnou skupinu zaručil. Přicházel na modlitební setkání a po celý večer zpovídal. Těm, kteří se tomu divili, odpovídal: „*Když se jednou mládež začala sama od sebe modlit, proč bych jim jako kněz neměl pomáhat?*“ Nejhorlivější z těchto mladých účastníků se spontánně účastnili „komunitních dnů“. Komunita Emmanuel se tam utvořila v roce 1982.

V jihozápadní Francii vznikla komunita Emmanuel v roce 1981. Žili tam Trocardovi, rodina vinařů, kteří se obrátili v Lurdech roku 1979. Jednoho dne se objevili v Paříži na lodi a žádali o přijetí do komunity. Dostali pozvání do fraternity. Jedna rodina z pařížské komunity Emmanuel, Guillebonovi, se přestěhovala za prací do města Cognac. Začali tam organizovat víkendy pro manžele, později se připojili zájemci z celého jihozápadu, od Périgueux po Bayonne. První komunitní víkend pro tuto oblast se konal ve Verdelaix v Gironde. Tehdy se kvůli práci odstěhovalo několik rodin do Bordeaux. Byli to Gilles a Odile Galletovi, kteří přijeli z ostrova Mauritius, dále Donierovi, Leblondovi a Quentinovi. Do jihozápadní odnože+ komunity Emmanuel tak patřili členové z Bayonne, z Ariège, z Toulouse, z Mont-de-Marsan a z města Cognac. Z jednoho konce oblasti na druhý to bylo 500 kilometrů. V roce 1985 se vytvořila nová odnož+, zahrnující Toulouse, Arière, a Perpignan.+

Dále vznikly odnože+ komunity v těchto oblastech: roku 1984 Štrasburk-Colmar, roku 1985 v severní Francii, v roce 1987 se vytvořila komunita Centre-Loire s městy Tours, Le Mans a Orléans.

Každé to zakládání bylo pravým dobrodružstvím, ale nemůžeme se věnovat všem podrobnostem, to by tato kniha byla příliš dlouhá. Postačí pár příkladů.

⁵³ Noël Rey je bratr Dominika Reye, jednoho z prvních kněží vysvěcených v komunitě Emmanuel, který měl po dlouhou dobu na starosti záležitosti související s kněžími a seminaristy komunity. Později se stal biskupem.

⁵⁴ Joël Robin je bratr Monique Robinové, o které jsme mluvili na s. 135.+

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

4.3 Komunita Emmanuel na středovýchodě Francie

V současné době je komunita velmi dynamická ve středovýchodní Francii. Podobně jako jinde byl tam zrod komunity spojen s celou řadou osobních dobrodružství, především v případě Pierra a Lucienne Laportových a Noëla a Andrée Reyových. Laportovi už měli za sebou kus duchovní cesty. Lucienne byla pokřtěna v dospělosti o Velikonocích roku 1968. Pak se podíleli na různých aktivitách církve, ale postupně si uvědomovali, že očekávají něco jiného. V roce 1973 se na předměstí Paříže setkali s obnovou a to pro ně byla odpověď. Roku 1976 se přestěhovali do Saint-Étienne a zapojili se do charismatické modlitební skupinky, ve stejné době jako Noël a Andrée. Ti se tam ocitli podobně jako mnoho jiných po duchovním cvičení ve Foyer de la Charité. Brzy však začali pociťovat, že jim účast v této skupince nestačí. Chtěli jít dál. Promluvili o tom s Noělovým bratrem Dominikem. Ale Andrée řekla: „*Dominik o sobě velmi nerad mluví, to je přece známé, a vůbec s námi nechtěl hovořit o komunitě Emmanuel.*“ Když však Dominik viděl, že oba manželské páry hledají rozlišení+ mimo místní skupinu, poradil jim, aby se setkali s Claudem a Daniellou Prouxovými. Bylo to o svátku Všech svatých roku 1979.

Hned při prvním setkání se všichni cítili velmi svobodní a měli velkou důvěru ke Claudovi a Danielle. I když o tom nebylo nic řečeno, Noël a Andrée si uvědomili, že manželé Prouxovi prožívají něco společného s Dominikem Rayem. Pierre Laporte byl při modlitbě uzdraven+ z jisté pochybnosti. O několik měsíců později pozvali Prouxovi oba manželské páry na letní setkání fraternity v roce 1980. Noël tehdy toužil po komunitním životě. „*Ale já jsem s tím nesouhlasila,*“ říká Andrée. Oba se tam však hned začali cítit jako doma, jako ve vlastní rodině a ihned vstoupili do postulátu. Laportovi zakusili už v autě na zpáteční cestě domů jistotu, že jsou též povoláni do fraternity.

Obě rodiny se připojily ke skupině, která se scházela u Prouxových; všichni se účastnili komunitních víkendů, které se konaly ve Foyer de Charité v Branguieru, později přímo v Marseille. O Vánocích roku 1980 začali v Saint-Étienne s evangelizací na ulici, ta pravidelně pokračovala.+ Vytvořila se tak skupinka, která se vydala na společnou duchovní cestu. Jednou v modlitbě dostali pro svoji skupinu velmi zřetelně jméno Emmanuel. Zdálo se to překvapivé, ale tak jasné, že Rayovi a Laportovi o tom řekli manželům Prouxovým a později, při setkání fraternity o Velikonocích roku 1981 také Pierrovi. Tak všech těchto dvanáct lidí poznalo, že jsou povoláni do komunity Emmanuel a aby na toto povolání odpověděli, rozhodli se, že před Nejsvětější svátostí prohlásí své spojení s komunitou Emmanuel, která však v té době existovala pouze v Paříži. Bylo to trochu paradoxní, protože komunita Emmanuel v Paříži nemohla v té době jejich krok potvrdit. Když se o měsíc později oficiálně vytvořila komunita na středovýchodě Francie, v jejímž centru byli Prouxovi, pak ti bratři a sestry, kteří do ní pravidelně chodili, veřejně vyhlásili svůj závazek. I na středovýchodě, podobně jako v jiných místech Francie, byla velmi silná povolání.

4.4 Založení komunity Emmanuel v Itálii

Také vznik komunity Emmanuel mimo Francii byl mnohdy velmi působivý. Nepřišel ještě čas mluvit o všem. Zmíníme se nejprve o počátcích komunity Emmanuel v Itálii spojených s životním příběhem mladé dívky z Florencie, její jméno je Donatella Bidini.

Donatella pracovala jako odbornice v jednom chemickém ústavu pro výzkum půdy ve Florencii a prožívala období velké duchovní vyprahlosti. Říká o tom: „*Nevěděla jsem už, co dělat, a opravdu jsem volala k Pánu. Napadlo mně odejít na nějaký čas jinam.*“ V práci dostala možnost odjet na stáž do zahraničí. Požádala, aby ji mohla absolvovat ve Svaté zemi, a doufala, že by tam měla možnost vydat se na pouť. Jistý univerzitní profesor z Paříže ji požádal, aby stáž absolvovala v Paříži a Donatella musela souhlasit. Vydala se tam s těžkým srdcem. Měla dojem, že místo do Svaté země jede do Babylonu.

Profesor, který ji pozval do Paříže, byl praktikující katolík. Pozval Donatellu na večeři. Jelikož hledala duchovní pomoc při svém pobytu ve Francii, navrhl jí seznámení s jednou rodinou začleněnou do modlitební skupiny. Tak se Donatella jednoho krásného večera roku 1978 ocitla v kostele Saint-Sulpice.

Přišla právě uprostřed modlitby chval a cítila se tam velmi dobře. Pak přišla rozhodující událost. Ten večer byla evangelizace na ulici.

„*Když mi o tom řekli, zdálo se mi, že je to divný nápad, a chtěla jsem zůstat s těmi, kdo se modlili v kostele za ty, kteří šli evangelizovat. Přišli však za mnou s tím, že moje znalost italštiny může být užitečná. Šla jsem tedy na evangelizaci a myslela jsem si, že žádného Itala nepotkám. Bulvár Saint-Michel byl prázdný. Po nějaké chvíli kolem nás přešli tři lidé – pouze tři. A byli to Italové. Dala jsem se s nimi do řeči. Měla jsem jim vysvětlit, co děláme, a také jim říci o Ježíši. Nevěděla jsem, co říct. Cítila jsem celou svoji ubohost a plně jsem se opřela o modlitbu bratří. Bylo to, jako by do mne přecházela jejich modlitba. V tom okamžiku jsem zažila obrácení. Když jsem se vrátila do krypty kostela, byla jsem změněná. A od toho dne jsem cítila potřebu evangelizovat a též touhu být připravená, abych mohla jít k druhým.*“

Donatella se pravidelně účastnila modlitebních setkání. Po určité době ji pozvali na komunitní víkend, který se konal u dominikánů v ulici Faubourg-Saint-Honoré. „*Od prvního víkendu jsem byla oslovena liturgií nešpor, neboť jsem viděla, jak se Boží lid společně zapojuje do zpěvu Pánovy liturgie. Našla jsem tam obraz toho, co jsem hledala. To mě oslovilo ze všeho nejvíc.*“

V té době poznávala Donatella nejdůležitější modlitební místa v Paříži, modlila se, četla Boží slovo. „*Jednou večer jsem byla ve svém pokoji, modlila jsem se a četla jsem bohoslužbu slova. Náhle jsem při jednom žalmu zůstala jako přikovaná. Nemohla jsem pokračovat dál. Vnitřní hlas mi říkal: 'Zpívej ho.' Nevěděla jsem jak. Vzáyvala jsem Duchu svatého. Pak jsem začala zpívat ten žalm na vlastní melodii a velmi se mi to líbilo. O několik dní později při komunitním víkendu bylo vyučování o společném zpěvu žalmů, vysvětlovali tam přesně to, co jsem krátce předtím zažila.*“

Po nějaké době vyprávěli Donatelle o maisonnée, s radostí souhlasila, že to vyzkouší. Koncem roku 1979 dostala pozvání do fraternity. „*Nechápala jsem, co to je, ale mluvili o tom s takovou radostí, že jsem souhlasila. Do Paray-le-Monial jsme přijeli v noci. Nic jsme neviděli, ale hned jsem pocítila silné vnitřní hnutí.*“

Tato fraternita byla pro Donatellu rozhodující. Pán ji velkou mocí přitáhl k sobě. Přijala vylití Ducha provázené velkým výbuchem radosti a touhou sloužit Pánu. Další den při mši plakala. „*Bylo to jako vnitřní omytí, které konal Pán. Bylo to pro mě obrácení, neboť jsem se vždy snažila své city ovládat.*“ Pochopila, že Pán s ní má nějaké záměry v souvislosti s fraternitou, ale zdálo se jí to velmi zvláštní.

Všechno se mělo vyjasnit. Donatella poprosila jednu sestru o vysvětlení, co je to fraternita. „*Odpověděla mi bez osobních otázek+. Potom se přijímaly závazky. Když jsem viděla ty, kteří přijímali závazky, zvláště členy svého maisonnée, cítila jsem vnitřní oslovení a také jsem měla velkou touhu vstoupit do fraternity. Na poslední chvíli, když už seznam končil, jsem vyhledala Pierra a řekla jsem mu: 'Velmi toužím po postulátu do fraternity.' Odpověděl mi: 'Čekáme tě.'*“

Donatella ihned požádala o členství v sídelním *maisonnée*. Po návratu do Florencie silně toužila po bratřích a sestrách. Velmi brzy se setkala se studentkou gymnázia, která se jmenovala Nadia, chodily spolu na ranní mši. Pak se skupinkou, která se modlila ve stylu obnovy, dál několik Italů, kteří byli v Paray-le-Monial nebo na prvních víkendech pro manžele ve Florencii. Tak se v roce 1980 pomalu rozběhla činnost komunity v Itálii.

Kardinál Benelli, který byl arcibiskupem ve Florencii, se po dlouhá léta přátelil s kardinálem Suenensem a právě ten mu vyprávěl o komunitě Emmanuel. Proto se velmi zaradoval, když se dověděl o počátcích komunity ve Florencii, o modlitební skupině a víkendech pro manžele. Poslední, co kardinál před svou smrtí udělal, bylo: daroval budovu fary (italsky *canonica*) a kostel San Cristoforo komunitě. Bylo to několik kilometrů jižně od Florencie, v blízkosti kartuziánského kláštera. San Cristoforo se nachází na malém kopci, z něho je vidět na Florencii. V bezprostředním okolí jsou olivovníky, vinice a v dolinách zase vesnice, které se ztrácejí mezi cypřiši a piniemi. Je to krajina neobvyklé krásy, typická pro Toskánsko. Bratři z komunity Emmanuel z Florencie faru i kostel restaurovali a přitom objevili s velkou radostí zakládací listinu bratrstva Nejsvětější svátosti. Nástupce kardinála Benelliho kardinál Piovanelli obnovil poslání kostela San Cristoforo k adoraci tím, že tam znovu povolil stálou přítomnost Nesvětější svátosti. Tak se mohla obnovit milost, která je tak blízká komunitě Emmanuel. V roce 1986 kanonicky uznal komunitu i fraternitu ve své diecézi.

4.5 Komunita Emmanuel v Německu

V létě roku 1981 se mladá Francouzka Annie Marchaisová z kraje Tourraine vydala za prací do jednoho německého podniku poblíž Bonnu. Projížděla Paříží a zastavila se v kostele Saint-Germain-des-Près právě v čase nešpor. Liturgie ji tak uchvátila, že zůstala na modlitebním shromáždění, které se konalo po nešporách, a chtěla se o skupině dovědět něco víc. To, co prožila při liturgii a chválách, ji tak oslovilo, že se rozhodla přijet každý měsíc z Německa do Paříže na komunitní víkendy a víkendy pro mládež.

O něco později se poblíž Bonnu, v kostele svatého Augustina, setkala s modlitební skupinou charismatické obnovy a přednesla tam svědectví o svém nedávno započatém komunitním životě. Dva studenti, Gerhard Breuer a Markus Gehlen, byli osloveni její radostí a touhou evangelizovat. Překvapilo je i to, že jí nečiní potíže cestovat dvakrát za měsíc z Bonnu do 600 kilometrů vzdálené Paříže, aby se účastnila života komunity Emmanuel.

Markus Gehlen se v lednu 1982 rozhodl odjet na komunitní víkend do Paříže, potom na týden na lyže do Combloux, kde je sport spojen s modlitbou. Byl uchvácen bratrskou láskou a rozhodl se strávit půl roku ve Francii, aby komunitu lépe poznal a zapojil se do ní. Gerhard se poprvé zúčastnil komunitního víkendu v Paříži v květnu 1982.

Ve stejné době, tedy v květnu roku 1982, odjela mladá francouzská výzkumná pracovnice v oboru molekulární chemie Marie-Dominika Morschová (dnes Devignesová) na rok do laboratoře ve Würzburgu. Díky své perfektní znalosti němčiny se měla stát jedním z pilířů vznikající komunity Emmanuel v Německu. Nakonec se ke skupince připojil i mladý inženýr, který právě dokončil studium, Benoît de Beauchesne. I on mluvil velmi dobře německy a obohatil skupinku svým charismatem pro liturgii.

S podporou komunity Emmanuel v Belgii se malá německá skupina začal rozvíjet hlavně v zimě 1982 – 1983. V lednu 1983 se konal známý víkend ve Würzburgu, očekávali účast asi dvaceti mladých, ale přijelo jich téměř sto. V květnu se uskutečnilo setkání v katedrále v Bonnu, jehož se zúčastnilo také asi sto lidí ze všech koutů Německa i ze západního Berlína.

Tam se také konala vůbec poprvé v Německu evangelizace na ulici. V létě 1983 přijely do Paray-le-Monial první skupiny věřících z Německa.

Téhož léta přijela do Paray-le-Monial Gisela Ritterová, která měla na starosti jednu modlitební skupinu v údolí řeky Mosely. Přijela vlastně omylem, myslela si totiž, že se tam koná evropské setkání vedoucích modlitebních skupin (to se však konalo o rok dřív). Celá roztrpčená chtěla zase hned odjet, ale někdo jí řekl: „*Pán tě sem přivedl určitě z nějakého důvodu. Zůstaň aspoň ještě jeden den ...*“ A Gisela byla skutečně oslovena milostí Amour et Vérité a chtěla přispět k obnově manželství v Německu. Příští zimu pak uspořádala za pomoci Annie Marchaisové a Markuse Gehlena, kteří se právě připravovali na vstup do manželství⁵⁵, první víkendy pro manžele v Německu.

Po skončení tohoto cyklu se v květnu 1984 konal první komunitní víkend v Německu, a to v Trevíru, nedaleko hranic s Lucemburskem. V tomto městě žily první křesťanské obce v Německu, nalézají se tam ostatky svatého apoštola Matouše. Když účastníci onoho víkendu otevřeli bibli, oči jim padly na 47. kapitulu proroka Ezechiela o prameni, který vytéká z chrámu. Pramen živé vody měl vytékat z východu novým způsobem a v celém Německu zavlažovat všechny možné stromy, aby nesly nové ovoce.

Prvním ovocem bylo vnitřní uzdravení a milost smíření mezi Francií a Německem. Na tento víkend přijeli nečekaně i Jacques a Monique Rivièreovi. Monique je dcera Edmonda Micheleta, bývalého ministra, který byl známý svým hrdinským křesťanským životem; byl spolu s dalšími deportován do koncentračního tábora v Dachau. V květnu 1984 se Monique účastnila putování do Dachau, při kterém rodina uctila památku svého otce. Pro Moniquu to bylo velmi těžké. V jejím srdci zůstávala rána, stále byla dítětem, kterému odvěkli otce do koncentračního tábora. Ještě po čtyřiceti letech v sobě měla velmi silnou zášť (když jednou projížděli malou částí Německa směrem ke Švýcarsku autem, měla po celou tu dobu zavřené oči). Po návštěvě Dachau přivezli francouzští členové komunity Jacquese a Moniquu autem z Mnichova do Trevíru. Když zastavili před domem, kde se komunitní víkend konal, s úžasem si povšimla tabulky, na které bylo vyryto slovo CARITAS. Obrátila pohled na druhou stranu ulice, tam se zájždělo do dvora zaparkovat, a znovu uviděla tabulku se slovem CARITAS. Pocítila, jak jí srdce roztává. Edmond Michelet měl totiž ve zvyku říkat svým dětem, když se hádaly: „CARITAS, CARITAS.“ Monique pochopila, že ji tam přivedl tatínek, aby prostřednictvím tohoto prvního víkendu komunity Emmanuel v Německu přijala hluboké smíření.

4.6 Ve všech světadílech

Nemáme v úmyslu popisovat dějiny zrodu komunity ve všech zemích, ale přece jen bychom chtěli naznačit několika slovy, co se díky Pierrově inspiraci zrodilo ještě za jeho života nebo se alespoň začalo rýsovat. Holandsko a Belgie byly první země, kde chtěli křesťané prožívat charisma komunity Emmanuel. Následovalo Španělsko, Anglie, Rakousko, tam však byl rozvoj pomalejší. Práce sdružení FIDESCO v Africe přinesla vznik komunity Emmanuel ve Rwandě, a to v posledních letech Pierrova života. V těžké politické situaci se zrodila komunita Emmanuel i v Nikaragui.

Z profesních důvodů byli někteří francouzští bratři a sestry nuceni žít v zahraničí a často přímo tam našli povolání zpřítomnit milost komunity v daném prostředí, např. v Japonsku prostřednictvím manželů Pradèrových a Du Sartelových. Pierre podporoval rovněž misie

⁵⁵ Markus Gehlen se v roce 1994 stal druhým nástupcem Pierra Gousata v čele komunity Emmanuel a Fraternity Ježíšovy.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

v zemích, kde byla církev pronásledována. Tam se muselo pracovat velmi nenápadně. Tak se Thérèse de Bollardiérová naučila rusky a odjela do SSSR jako profesorka. Působila tam ve velmi náročných podmínkách v letech 1980 – 1986. Roku 1988 se uskutečnila první cesta do Číny, ale za daných okolností měla mít další pokračování až po Pierrově smrti. Na druhé straně od roku 1980 přijížděli návštěvníci z mnoha zemí do komunity Emmanuel v Paříži. Byli mezi nimi Češi, Maďaři, Kanadčané, Australané a především Peruánci. V jejich zemích vznikalo něco, z čeho se později měla stát komunita Emmanuel.

4.7 Růst Fraternity Ježíšovy

Souběžně s rozvojem komunity rostla i Fraternita Ježíšova. Po setkání v Aiguebelle se zavedl zvyk setkávat se třikrát ročně v Paray-le-Monial. Konala se nejprve v Cénacle, později u karmelitek. Karmelitky měly totiž volné prostory a velkou kapli stejně jako vedlejší budovu nevyužívaly. Daly je k dispozici Fraternitě Ježíšové. Robert Bescond, který pracoval v Dompierre-sur-Besbre, se tam usadil se svou manželkou Évelyne i s dětmi a upravili všechny prostory takovým způsobem, že tam mohli být bratři a sestry při setkáních ubytováni.

V počátcích se těch dvacet účastníků vešlo do presbytáře kaple. Při setkáních bylo hodně času vyhrazeno liturgii a adoraci. Charles-Éric Hauguel, Gilles du Boullay, Jean-Marc Morin a vedle nich i další skládali neustále radostnou hudbu, která umožňovala vyjádřit všechny milosti obnovy v návaznosti na tradici církve. Významná liturgická období a hlavně velikonoční svátky, které se tam slavily každoročně, to byla příležitost k obohacení repertoáru. Tak se mezi Fraternitou Ježíšovou a letními setkáními v Paray-le-Monial vytvořila tato škola liturgie, jejíž jméno je spojováno s Paray-le-Monial nebo s komunitou Emmanuel. Je to takzvaná liturgie „plnějšího zapojení“, která patří do hnutí, začal ji André Gouzes. Její jednoduchost umožňuje všem přítomným aktivně se podílet na zpěvu liturgie při eucharistii, ranních chválách i nešporách i bez zvláštního hudebního vzdělání. Nevyhledává složité partitury pro sbory, ale uplatňuje vyjádření víry všemi věřícími.

Při prvních setkáních u karmelitek si nikdo nedokázal představit, jak fraternita v budoucnosti poroste. Proroctví mluvila o tom, že Fraternita Ježíšova bude početná a rozšíří se po celém světě. Členové fraternity jim věřili, ale vůbec neměli představu, jak se to uskuteční. Jednou odešel někdo pracovat do Saudské Arábie. Vracel se jen na setkání fraternity. Mons. Gaidon mu napsal list s oprávněním mít tajně v pokoji eucharistii. Vzhledem k rizikům v této muslimské zemi měl ve stěně otvor, ve kterém ukrýval kufřík s Nejsvětější svátostí. V noci vstával a vždy jednu hodinu adoroval. Byly to prvotiny rozšíření milosti adorace fraternity po celém světě.

Fraternita se opravdu tajemným způsobem stále více šířila a rostla. Z dvaceti členů jich bylo sto, později několik set. Z kláštera karmelitek se fraternita přestěhovala do kaple, kterou vybudovali bratři jezuité a kde jsou uloženy pozůstatky svatého Klaudia La Colombiéra, který byl zpovědníkem svaté Markéty Marie. Později se setkání konala v malém stanu v parku kaplanů. Od roku 1988 bylo nutno využívat velký stan, který slouží k letním setkáním v Paray-le-Monial ⁵⁶.

⁵⁶ V roce 1979 se Fraternita Ježíšova vydala do Svaté země na pouť. Byla spojena s mimořádnou milostí pro jednotlivé účastníky i pro fraternitu jako celek.

4.8 Komunita a Fraternita Ježíšova v nebi

Komunita Emmanuel a Fraternita Ježíšova rostly nejen díky svým členům zde na zemi, ale nepochybně i díky modlitbě bratří a sester, kteří odešli do nebe a mohou patřit na Boží tvář. Dějiny komunity a fraternity poznamenalo i několik úmrtí, z nichž každé se svým způsobem stalo zdrojem milosti.

První bylo úmrtí Jeana Faucheux, který byl jedním z prvních bratří komunity a patřil do modlitební skupiny v ulici Nanebevzetí v Paříži. Ve věku šedesáti let vážně onemocněl a byl hospitalizován. Bratři a sestry ho navštěvovali a modlili se s ním. Velmi se bál smrti a především utrpení. Když přijal svátost pomazání nemocných, úplně se změnil, všechno přijal a obětoval pro komunitu Emmanuel. V posledních dnech života vyzařoval radost a pokoj.

V létě roku 1976 umírala v Paříži mladá dívka Ghislaine de Châteaueux. Mnozí členové modlitebních skupin komunity k ní přicházeli na návštěvu, aby pomáhali a dělali jí společnosti, ale také jí svěřovali své modlitební úmysly. U jejího lůžka docházelo k proměnám a ke konverzím. Pravidelně k ní chodila i Marie-Sylvie Buissonová, která tam dostala velkou milost a brzy vstoupila do komunity. Další konverze přišly při Ghislaině pohřbu, a to i mezi členy její rodiny.

Fraternitu Ježíšovu poznamenal i odchod paní José. Byla už velmi nemocná, když se s fraternitou poprvé setkala. Její manžel Jacques byl učitelem v malé vesnici v kraji Indre, José se starala o domácnost a děti. Na setkání fraternity přicházela vždy s velkou radostí, prožívala je vleže. Všichni se modlili za její uzdravení, ale Pán od ní žádal oběť jejího života. Odhodlala se k ní s velkou odvahou a přinesla tím svědectví naděje a lásky. Začalo být zřejmé, že se Fraternita Ježíšova usídluje i v nebi.

Těmito přechody, paschami, se život komunity prohluboval. Uprostřed utrpení z odloučení sílila modlitba chval. I děti byly povolány k Bohu: 30. srpna 1982 zemřela Magali Quentinová, 9. července 1983 Benoît Dumont a 14. října 1984 odešel ve věku šesti let Dominik Catta. Mnozí členové komunity si zvykli svěřovat jim své úmysly, neboť „*jejich andělé neustále patří na Boží tvář*“ (Mt 18,10+).

4.9 Daniella Prouxová

Daniella Prouxová odešla do nebe ve věku 40 let. Určitě tam šla s bohatě naplněným životem. Byla vychována v nevěřícím prostředí, ale už od dětství se tajemným způsobem cítila přitahována Pánem. Tomu volání zůstala věrna po celý svůj život. Jako mladé děvče odcházela z domu, aby se mohla potají modlit. V Paříži studovala filosofii a pomýšlela na řeholní život, buď v karmelitánské řeholi, nebo někde jinde. Právě v té době se setkala s mladým mužem, který rovněž studoval filosofii. Jmenoval se Claude Proux a stejně jako Daniella se zabýval otázkou řeholního povolání. Brzy pochopili, že i manželství je povolání a cesta ke svatosti! Uzavřeli tedy sňatek a jejich manželství mělo velké vyzařování už před vznikem komunity Emmanuel. Postupně poznali milost obnovy i komunity a to dalo jejich životu nový rozměr.

U Danielly se hluboká spiritualita spojovala s důkladným vzděláním a mimořádnou intuicí ve vztahu k lidem. Byla veselá myslí, velmi živá a vždy usměvavá. Daniella a Claude měli shodný způsob společné práce. Už v modlitební skupině v Paříži a hlavně v Aiguebelle docházelo k četným konverzím, ale také k usmíření mnoha manželství. Každé duševní uzdravení bylo téměř vždy provázeno hlubokým obrácením. Odehrávalo se to před vystavenou

Nejsvětější svátostí v malé kapli domu svatého Štěpána. Daniella se starala o rodinný život stejně jako o apoštolát. U ní se tyto dvě oblasti života nestřetávaly, ale navzájem se posilovaly. Měla charisma chvály a radosti, četby Božího slova a proroctví i charisma rozlišování duchů a povolání. Spolu se svým manželem byla proniknuta apoštolským nadšením spojeným s velkou kreativitou, díky ní dokázala najít prameny vody v poušti. Oba stáli při zrodu prvních víkendů pro rodiny, z nichž později vykristalizovalo dílo *Amour et Vérité*. Zdrojem všech těchto charismat i jejího vyzařování bylo radikální sebeobětování Bohu a bratřím provázené naprostým sebezřeknutím, zřejmým všem.

Když byla Daniella v Aix-en-Provence, postihlo ji obávané onemocnění – rakovina. Podrobila se operaci v Paříži. Jeden z lékařů, který ji ošetřoval, vydal svědectví o tom, jak jej oslovila její odvaha, radost a pokoj. Následovalo období, kdy se jí občas ulevilo, a pak přišel opět další nápor nemoci. Během dvou let se naučila vědomě obětovat svůj život. Claude Proux vypráví, že v létě 1983 byli s Pierrem všichni tři v Lurdech. Stáli na vyvýšeném místě: „*Náhle nás Pierre vyzval, abychom se obrátili k Panně Marii s korunou, a řekl Danielle: 'Pojďme jí všechno dát v naprostém odevzdání, třeba i svůj život, jestli ho bude chtít přijmout.*““ V Paray-le-Monial se jednou otec Tardif modlil za uzdravení a udílel svátost pomazání nemocných. Byla tam i Daniella a pomazání nemocných též přijala. Vedle ní byla jedna řeholní sestra a řekla jí: „*Jak ráda bych se uzdravila!*“ A Daniella jí odpověděla: „*Ano, chtěla bych se uzdravit hlavně kvůli manželovi a dětem, ale jak bych byla šťastna, kdybych mohla jít do nebe!*“

Stále však pokračovala v evangelizaci, v poskytování rad a v modlitbě. Mnoho manželství se obnovilo díky její pomoci. Komunita Emmanuel se začala šířit na jihovýchodě Francie, z Nice do Nîme, z Marseille do Embrunu. Její osobnost a její působení podstatným způsobem poznamenaly první roky Fraternity Ježíšovy. Mezi její poslední apoštolské touhy bylo spatřit vznik Fraternity Ježíšovy v kontinentální Číně a v Japonsku. Nakonec obětovala na tento úmysl svůj život.⁵⁷ Jakoby na potvrzení tohoto jejího daru povolal Pán Daniellu k sobě dne 3. prosince 1983 na svátek svatého Františka Xaverského.

Naposled se podívala ven o několik týdnů dříve. Bylo to 9. října 1983, kdy arcibiskup v Aix-en-Provence Mons. Panafieu vysvětil jejího manžela na jáhna.

Když nastala konečná fáze její nemoci, dostala Daniella velmi působivý dopis od kardinála Suenense, který ji velmi dobře znal. Tento dopis odhaluje hodně z její povahy:

„*Milá Daniello,*

...rád bych Vám popřál požehnané svátky velikonoční! Jsou to svátky Ježíšova přechodu k Otcí a pro každého z nás je to svátek par excellence, je to cesta, kterou máme jít všichni. A tato cesta je zároveň zářivou pravdou a životem věčným. Vy se spojíte s Životem, Krásou a nekonečnou Láskou. V Bohu budete milující matkou a pozornou manželkou víc než kdy dříve. Vaše pozemské povolání, Boží sen o vás, se trvale a nekonečně rozvine. Vstoupíte do Boží radosti, do radosti, již je Bůh; v ní se ztratí každá slza.

Odvahu, jako nikdy předtím, a důvěru v otcovskou lásku Boží, toho, jenž vás volá jménem. Odvahu a důvěru v bratrskou lásku Ježíše, který vám dal možnost žít s ním v bratrství, v jeho fraternitě. Odvahu a důvěru v Ducha svatého, který vás chce zaplavit svou milostí, svou mocí, pod pláštěm noci utrpení a dočasného odloučení. Odvahu a důvěru v Pannu Marii, vaši Matku, kterou tak věrně vzýváme každým Zdrávasem, kéž je přítomna v hodině, v níž se po každého z nás naplní pascha.

Spolu se všemi vašimi blízkými, s celou fraternitou, se všemi, kterým jste pomáhala poznávat a milovat Pána, vstupují do vašeho utrpení, do vašeho ticha, do vašeho pokoje ... Chci vám vyslovit poděkování za všechno, co bylo, a kéž vás Boží radost zaplaví navěky!

⁵⁷ Od roku 1988 je fotografie Danielly v jedné čínské rodině, která se denně modlí na úmysl komunity Emmanuel a Fraternity Ježíšovy. V Japonsku začala komunita Emmanuel evangelizační práci v roce 1987.

V Jeho jménu a s celou církví, která je s vámi spojena, vám velmi oddaně žehnám. “

Kostel Marie Magdaleny v Aix-en-Provence byl v den jejího pohřbu plný. Přišli nejen členové komunity Emmanuel, ale velké množství lidí z farnosti a z celého kraje, aby vyjádřili, jakým pramenem milostí pro ně Daniella byla. Přála si hodně světla a hodně květín a presbytář byl jimi zcela zaplněn. Od té doby je Daniella stále přítomna v komunitě jako živá postava. A ti, kdo ji znali, ať už patří do komunity Emmanuel, nebo ne, ji všichni považují za svatou.⁵⁸

Od té doby odešli za Daniellou další bratři a sestry. V komunitě velmi rádi mluvíme o „maisonnée v nebi“ a opíráme se o modlitby a chvály těch, kteří tam patří.

Mezi lety 1977 a 1990 vzrostl počet členů komunity Emmanuel z 50 na asi 4 000 a Fraternity Ježíšovy z 20 na 150 v roce 1983, v roce 1986 jich už bylo 600 a v roce 1990 kolem tisíce. Nejednalo se o nábor. Dá se říci, že Pán mnoha způsoby přiváděl lidi do kontaktu s milostí komunity Emmanuel a probouzel v jejich srdcích touhu touto milostí žít.

Především však komunita stále více dostávala vlastní tvář. Po období, kdy byly kladeny první základy (asi do roku 1980), došlo v letech 1980 – 1985 k zásadnímu upevnění+ ve všech oblastech. Kolem počáteční malé skupinky se začali objevovat lidé s dobrou formací a stále rostoucí odpovědností. Pierre si z nich vybral spolupracovníky, kteří vytvořili radu komunity a ta se stále rozšiřovala a diverzifikovala. První rada se scházela u Pierra a patřili do ní Francis Kohn, Claude a Daniella Prouxovi, Gérald Arbola, Martina a Hervé-Marie Cattovi. Později se připojila Marie-Nicole Boiteau, dále Charles-Éric Hauguel, Marie-Silvie Buissonová a Dominik de Chantérac. Gérald Arbola se osvědčil při řešení choulostivých problémů. Pierre říkal: „*Dokáže problémy zjednodušit, má skutečné charisma.*“ Právě jeho jmenoval Pierre jako svého případného zástupce při své cestě na ostrov Mauritius roku 1981. Od roku 1984 ho přizval k řízení komunity. Když Pierre po vážném srdečním infarktu v září 1985 odstoupil, bylo naprosto přirozené, že se jeho nástupcem stal Gérald a později byl zvolen druhým moderátorem komunity. Byl to počátek nového období.

⁵⁸ Její manžel Claude vychoval šest jejich dětí a 6. května 1995 byl vysvěcen na kněze.+
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

5 KOMUNITA RŮZNÝCH ŽIVOTNÍCH STAVŮ

Je-li zeměpisná pestrost komunity Emmanuel značná, platí to i o různorodosti životních stavů jejích členů. Právě na tom Pierrovi velmi záleželo.+

5.1 Nová povolání pro komunitu

Velkou radostí Pierrova života bylo jistě přijímat mnohé bratry a sestry a rozpoznávat v nich povolání do komunity. Pocházeli z rozdílných krajin i z velmi odlišného prostředí. Pro některé bylo vše zcela jasné, pro jiné o hodně těžší. Někdy Pán zasáhl téměř viditelným způsobem, aby povzbudil ty, kteří to potřebovali. Jeden příklad za mnohé.

Při komunitním víkendu v květnu roku 1977 spatřila Anny Hillingová náhodou Pierra, který byl sám v kapli. Upoutal ji Pierrův pohled plný pokory a něhy. Když sledovala směr jeho pohledu, došla k soše Božského Srdce a uslyšela vnitřní hlas: „*Dávám mu svou lásku, aby byl vaším pastýřem.*“

Odpoledne žádal Pierre o přímělnou modlitbu, aby se stal dobrým pastýřem, Anny byla ohromena spojením se slovem, které dostala ráno v kapli. Pochopila, že je to osobní volání pro ni, aby byl Pierre jejím pastýřem, totiž aby vstoupila do komunity. Do té doby se účastnila víkendů komunity, ale neměla nejmenší zájem do ní vstoupit. Když to řekla Pierrovi, otevřel náruč a s velkou láskou ji objal. Byl šťastný.

V průběhu celé historie komunity Emmanuel musel Pierre hodně vytrpět kvůli kritikám, které na něj mířily zvenku a někdy jim podlehli i jeho nejbližší spolupracovníci.

Jednoho dne se jeden z Pierrových spolupracovníků ocitl v silném pokušení přestat s ním spolupracovat, což by prakticky znamenalo opustit i komunitu. Jistá osobnost z obnovy mu v jednom rozhovoru vysvětlila, že Pierre vede komunitu Emmanuel do katastrofy. Uvedené důvody byly natolik závažné, že jim nebylo těžké uvěřit. Právě byla vystavena Nejsvětější svátost, takže tento bratr poklekl k adoraci a řekl Pánu: „*Dej mi znamení, že mám pokračovat ve spolupráci s Pierrem. Nemohu to sám rozlišit. Je toho na mě příliš.*“ Věděl, že v té době Pierre vždy odpočívá. Dělal to kvůli svému zdraví a nikdy tento odpočinek nevynechal. A tohoto bratra napadlo, aby Boha požádal o znamení, jímž by mohl být Pierrův příchod na adoraci, vedle něj. Pierre přišel za tři minuty ... Bylo to v úplném protikladu k jeho zvyklostem. „*Ty neodpočíváš?*“ zeptal se ho. A Pierre odpověděl: „*Ne, cítil jsem vnitřní naléhání, abych sem přišel.*“ V té chvíli zmizely všechny pochybnosti, všechno se vysvětlilo a jejich spolupráce pokračovala i nadále v opravdovém přátelství.

5.2 Křesťanské rodiny dnes

Povolání do komunity se týkalo všech životních stavů a to byla pro Pierra opravdová radost. S přílivem rodin do komunity i s rostoucím počtem sňatků uzavřených v komunitě si Pierre uvědomil, že je nutno najít vyvážený způsob komunitního života, umožňujícího život

křesťanské rodiny ve světě a současně profesní a sociální závazky. Byla to výzva; jak má žít angažovaný křesťan uprostřed světa, který je lhostejný a často nepřátelský.

Komunitní život byl velmi prostý, přitom mnohé oslovoval. Jednou projížděla Paříží skupina lidí z Rwandy, byli ubytováni v jedné rodině. Později řekli, že je nejvíc oslovila právě večerní modlitba v této rodině. Také biskupové v Římě poznali milost komunity Emmanuel v rodině, která je pozvala na večeři, a to při společné modlitbě s dětmi, jak to v rodině bylo běžné.

Po dlouhé roky si příbuzní a přátelé členů komunity představovali, že komunita je něco výstředního. Když narazili na něco, co mělo vztah ke komunitě Emmanuel, velmi je to zneklidnilo.

Tak v jedné rodině byli rodiče silně znepokojeni kvůli svým dětem, přestože syn i dcera už měli vlastní rodinu, a to proto, že vstoupili do té proslulé (pověstné)+ komunity Emmanuel a rodiče nevěděli, co si mají o tom myslet. Jednou na Velký pátek dostali na hlídání vnoučata. Dívali se na televizi a jedna vnučka byla nadšená, když sledovala zprávy na stanici FR3 a zrovna vysílali reportáž o evangelizaci na bulváru Saint-Michel. Hned všechny zavolala:

„Heleďte, to je Charles-Éric! A Bernadetta! A Dominik!“

Babička se diví: „Ty je všechny znáš?“

„Ale jistě, vždyť jsou z komunity ... No podívej se, vždyť tam je strýc Patrice!“

A babička na to s hrůzou: „Dobrotivé nebe, vždyť je to můj zeť!“

A obavy přestaly.

V prvních letech měli přátelé a příbuzní rodin, které vstoupily do komunity, obavy o jejich rodinnou rovnováhu. Obávali se, že misionářská horlivost komunity Emmanuel pro ně představuje nebezpečí. Ve skutečnosti většina rodin našla pravou rovnováhu, když si manželé každý týden vyhradili určitý čas sami pro sebe a další čas pro rodinu.

Jedna početná rodina bydlela na předměstí Paříže v dělnické (lidové)+ čtvrti. Měli pomocníci v domácnosti a ta jednou řekla: „Co se to u vás děje vždycky v úterý večer? Když přijdu ve středu ráno, vypadá to tady jinak. Všechno uklizené a je tu jiné ovzduší.“

Odpověď zněla: „To je jasné! V úterý míváme rodinný večer. Starší dcery uvaří, kluci prostírají stůl, ozdobí jej ... Každý má nějakou službu. Po večeři pak všichni hrajeme hry a nakonec je společná modlitba. Náš nejmladší zazvoní na zvoneček a svolá ostatní. Je na tento svůj úkol velmi pyšný.“

A pomocnice zamyšleně řekla: „Už to chápu! Myslím, že takový večer si uděláme doma i my!“

Večer nebo čas pro manžele rodičům umožní, aby spolu byli jako manželé. Děti to přijímají velmi dobře a naučí se respektovat své rodiče i jako muže a ženu. Jedni manželé, kteří měli už dospívající děti, byli při svém vstupu do komunity na rozpacích při představě, že mají dětem oznámit, že jeden večer v týdnu budou trávit vždy jen spolu. Ostatně si velmi dobře rozuměli a nepotřebovali, aby je nějakí mladí manželé z komunity učili, jak mají žít jako manželé. V duchu pokory to však přijali a zkusili to. Výsledek je překvapil. Jejich děti byly přesvědčeny, že je to geniální nápad. Jednou jim po dvou či třech týdnech někdo+ z jejich dětí řekl: „Když si uvědomím, že vám trvalo pětadvacet let, než jste objevili manželský večer! Štěstí, že jste se setkali s komunitou!“ Jiné dítě jednou poznalo, že mezi rodiči panuje jisté napětí a řeklo jim: „Už dlouho jste neměli společný večer. Budete si ho muset co nejdříve udělat ...“

5.3 Formace mladých křesťanů

V letech 1977 – 1979 se do života komunity začalo zapojovat stále více mladých lidí. Mnozí z nich krátce předtím konvertovali. Jiní za sebou měli dlouhou duchovní cestu. Pierre všechny chlapce a děvčata přijímal s láskou a pozorně se jim věnoval. Chtěl, aby mu vyprávěli o svém setkání s Pánem a společně s nimi ho chválil.

Tak například Yves byl v posledním ročníku školy v Bretani, v Pontivy. Prožil vylití Ducha svatého a chodil do modlitební skupiny. Začal svědčit o své víře ve škole. I když to byla katolická škola, někteří žáci byli velmi vlažní ve víře a patřilo u nich k dobrému tónu dávat najevo skepticismus a nepřátelství k náboženství. Zvlášť dva starší spolužáci si začali brát Yvese na mušku, vysmívali se mu, stal se terčem jejich útoků. „*No jo, ty jsi takový křesťan, však uvidíš ...!*“ Opakovalo se to každý den a kluci byli stále agresivnější, ale Yves nepřestal radostně svědčit o své víře. Jednou četl profesor v hodině filosofie texty protikřesťanských autorů. Při obědě ve školní jídelně na Yvese zase útočili: „*Ted' už nemůžeš tvrdit, že věříš všem těm báchorkám, když jsme dopoledne slyšeli ty texty ... Musíš říct, že Bůh neexistuje a že v něj nevěříš, jinak ti vychrstnu do ksichtu tento džbán vody.*“ V té chvíli nastalo naprosté ticho.

Yves pochopil, že došlo na lámání chleba. Mohl se bránit, ale udělal něco odlišného. I když měl strach, odpověděl: „*Bůh existuje a já v něj věřím.*“ Spolužák mu vylil džbán vody na hlavu a když nádoba byla prázdná, znovu se zeptal: „*Pořád ještě věříš?*“ „*Ano, věřím.*“ Celá jídelna tu scénu pozorovala. Při večeři byla atmosféra stejně tíživá. Nikdo nepromluvil. Na druhý den se Yves nenápadně vytratil ze školy a šel se projít do města. Když zaslechl, že někdo běží za ním, otočil se a s hrůzou zpozoroval kluka, který na něj včera zaútočil. Pomyslel na nejhorší, ale ten se zastavil a v rozpacích mu řekl:

„*Mám strach! Vlastně hledám Boha, ale mám strach! Mohu jít s tebou? Viš, když jsem tě polil vodou, byla to moje poslední šance. Věřil jsem, ale bál jsem se. Kdybys včera ustoupil, byl by konec. Asi bych uvěřil, že Bůh neexistuje.*“

Strávili to odpoledne spolu a Yves se s ním modlil. Pro toho chlapce to byl začátek proměny. A od té chvíle se ovzduší ve škole úplně změnilo.

O následujících Vánocích přijel Yves do Paray-le-Monial, a tam se setkal s Pierrem Goursatem. Jejich rozhovor byl rozhodující. Yves se cítil přitahovaný ke komunitě Emmanuel. Strávil určitou přípravnou dobu ve zvláštním *maisonnée* v dominikánském klášteře na ulici Faubourg Saint-Honoré v Paříži, poté začal studovat teologii v Belgii. Dnes je Yves le Saux superiorem kaplanů v Paray-le-Monial. Spolupracuje také s Mezinárodní evangelizační školou při farních misiích, které se konají několikrát do roka.

Jiní mladí lidé přicházejí z nevěřícího prostředí. Do komunity vstoupili po radikální konverzi, často na některém setkání mládeže nebo na pouti. V těchto konverzích hrála velkou roli zvěst. Boží odpuštění proměňuje srdce. O takovém setkání s Pánem vypráví Marie-Cécile Duguéová:

„*Pána jsem poznala v šestnácti letech! Předtím jsem v Boha přestala věřit. Nezajímalo mě. Byla jsem uzavřená do sebe, zablokovaná, vůbec jsem se nedokázala usmát. Vůči druhým jsem byla naprosto lhostejná. Měla jsem jediný silný zájem, a to jízdu na koni. Když jsem se vrátila z projížďky, byla jsem šťastná, ale současně jsem cítila, že můj život není takový, jaký by měl být. Jednou v sobotu jsem šla na setkání, kde mnoho mladých lidí vyprávělo o svém setkání s Bohem. S velkým překvapením jsem viděla, že pro ně je Bůh živý. Přišel večer a byla nám nabídnuta svátost smíření. Pro mne to ale vůbec nic neznamenal. Na setkání nás bylo asi dva tisíce a jelikož bylo horko, rozhodla jsem se, že půjdu ven. Narazila jsem na jednoho kněze a začala jsem mu vypočítávat, co všechno mám proti Bohu. Vyslechl mě, bylo zřejmé, že se za mě modlil, a to mi vadilo. Myslela jsem si: 'Proč prosí svého Boha, který pro mne nic*

neznamená? ‘ Přece se však tehdy ve mně odehrálo něco velmi silného a pochopila jsem, že i když jsem celé roky strávila daleko od Boha, přece mě miluje a chce mi odpustit. Vyzpovídala jsem se a kněz mi dal rozhřešení. V té chvíli jsem se rozplakala, i když moje srdce bývalo vždy tak tvrdé – a přitom se mě zmocnila neuvěřitelná radost. Když jsem v pondělí přišla do školy, byla jsem překvapená, že spolužáci i profesori mi říkali: ‘Co to s tebou je? Změnila ses, už nejsi jako dřív!’ “ A Marie-Cécile je od té doby členkou komunity.

Další mladí vedli před svým vstupem do komunity Emmanuel takový způsob života, jaký podobnému kroku vůbec nenasvědčoval. Jedna dívka se po návratu z Indie dostala k letničním. Jiní vedli život, který by se dal srovnat s životem Charlese de Foucauld ... ovšem před jeho konverzí. Je to případ jednoho mladíka, který trávil celé noci tím, že se s přáteli na jednom zámku opíjel šampaňským. Když dopili jednu láhev, položili ji na schod vysokého schodiště. Když byla na každém schodu prázdná láhev, začali pozpátku. Nicméně tato podivná cesta mladého muže skončila setkáním s Bohem. Stalo se to při rozhovoru s Martou Robinovou. Když se stal knězem, neztratil nic ze svého humoru, který je nyní proniknut milostí jako charisma ve službě evangelizace.

Dvě děvčata, Odile a Catherine, poznaly milosti komunity při zimním sportování v trochu překvapivých podmínkách. Vezli autem kamarádku Florence, která byla členkou komunity. Byla známa tím, že duševní oblast je jí mnohem bližší než manuální zručnost. Když přijely do hor, bylo tolik sněhu, že musely nasadit řetězy. Florence byla trochu v rozpacích, ale přiznala se, že není schopna svým kamarádkám pomoci. Řekla jim: „*Opravdu se v tom nevyznám. Ale ráda bych vám pomohla svým vlastním způsobem.*“ A začala hlasitě chválit a velebit Pána uprostřed té zasněžené vesnice. Catherine a Odile se potýkaly s řetězy a nevěděly, zda se mají smát, nebo zlobit. Přesto se v té chvíli něco stalo. A později obě vstoupily do komunity.

Jednou z velkých radostí komunitního života je pozorovat, jak se utvářejí nová manželství. Je to jako v rodině. Některé zasnuby trvají déle než jiné. Staly se podivuhodné příběhy. Někdy je víc děvčat než chlapců. Pierrovi to dělalo velké starosti, hodně se modlil za jednotlivá manželství. V roce 1978 se stala zábavná historka: komunita se začala modlit, aby Pán poslal víc kluků. Výsledkem bylo, že ze 13 dětí, které se toho roku narodily, bylo 12 chlapců! A tak řekli Pánu: „*Zapomněli jsem upřesnit věk. Chtěli jsme chlapce na ženění.*“ Modlitba byla v následujícím roce vyslyšena: přišla celá vlna mladých mužů a vzniklo několik manželství.

5.4 Kněží

S příchodem mladých lidí a rodin došlo postupně k růstu počtu kněžských povolání. Připomeňme si, že mezi členy prvního maisonnée v ulici Gay-Lussac byl i Jean-Marc a François, kteří uzavřeli manželství v Paray-le-Monial. O rok později byla svatba Martiny a Hervého-Marii. Dominik de Chantérac a Dominik Rey byli vysvěceni na kněze v roce 1984, Francis Kohn o rok později. Pierre Goursat žil v celibátu zasvěceném pro Boží království. Od počátku komunity Emmanuel považoval Pierre za důležité, aby jednou z jejích charakteristik bylo, že bude církvi přinášet kněžská povolání podepřená křesťanskými rodinami a žijící stejným modlitebním životem a duchem evangelizace. Tuto intuici, velmi důležitou pro obnovu církve, předal mimo jiné kardinálu Lustigerovi, který byl tehdy biskupem v Orléansu, a kardinálu Danneelsovi, který v té době působil jako biskup v Anvers. Kardinál Danneels to též pokládal za velmi nadějné a podpořil ho v tom.

Jednoho dne přijel do Paray-le-Monial biskup v Angoulême Mons. Rol. Chtěl navštívit Pierra, ten ho však neznal. Řeč se brzy stočila na kněžství. Svědectví Mons. Rola je velmi důležité: „*Dojmy, které jsem si odnesl z prvního setkání s ním, byly velmi silné. Setkal jsem se s člověkem, který byl zcela jednoduchý, bez vnějšího lesku ... Člověk si řekl: 'Ale podívejme, tak to je ten člověk, který stojí u počátku této komunity?' Byl jsem překvapen v první řadě jeho prostotou, která prozrazovala pokoru, Boží přítomnost v jeho životě, hluboký klid... Muž sjednocený v Božích rukou, pokud jsem to mohl vytušit.*

Byl jsem také nadšený z toho, jak viděl roli kněží a laiků ... bylo to ve shodě s tím, co jsem v sobě nosil ... jak si kněží a rodiny mohou vzájemně pomáhat, jak se mohou posilovat ve svém vlastním povolání díky tomu, že žijí v jedné komunitě. Přiznávám, že ... jsem velmi rád slyšel o tom všem, ale ne už jen jako o ideálu, ale jako o něčem, co se uskutečnilo. Právě v této věci jsme se nejvíce shodli... Myslím, že jsme hluboce sdíleli jistou intuici církve ... kde je přítomno vzájemné povolání kněží a laiků.+ Osobně jsem si myslel, že do budoucnosti není řešením manželství kněží, ale cesta, kterou otevřel Pierre Goursat a vyložil mi ji s velkým přesvědčením jako již vyzkoušenou: jestliže kněz žije ve společenství s nějakou fraternitou, posiluje ho to v jeho kněžské službě. Pierre měl důvěru, že prostřednictvím těchto vztahů dostává kněz od laiků výzvy k tomu, co je pro jeho kněžskou službu důležité. V současnosti trpí kněz tím, že dělá věci, pro které není povoláný, a nedaří se mu nalézt duchovní společenství s Božím lidem, který je mu svěřen.

Toto první setkání ve mně vyvolalo hluboké společenství s Pierrem, které je nezapomenutelné. Je to Pánova milost, že jsem se s ním setkal, zvláště pro intuici, že křesťanským manželům mohou kněží pomáhat v tom, aby lépe žili své manželství, a kněžím může podpora křesťanského společenství, v němž panuje důvěra, pomáhat, aby lépe žili své kněžství.“

Mons. Gaidon, který byl dlouhá léta rektorem semináře a hodně s Pierrem o těchto otázkách hovořil, vypráví: „*V našich rozhovorech, které jsme vedli mezi čtyřma očima, jsme měli společnou starost o kněžství, hovořili jsme o krizi kněžství. Sdíleli jsme touhu pomoci tomu, aby církev zítřka dostala kněze, kteří budou Božími misionáři, budou to muži, kteří žijí ve škole Srdce Ježíšova ...*“

Mezi první vysvěcené kněze patřili Bernard Peter pro diecézi Tschombé v Zairu (3. dubna 1981), dále Dominik de Chantérac, Dominik Rey, Edouard Marot a Sergio Hernandez (1984).⁵⁹⁺

Dominik Rey pochází z křesťanské rodiny v údolí řeky Loiry. Pracoval jako daňový inspektor. Při své službě, kdy měl na starosti mezinárodní spolupráci, se dostal do Čadu a tam měl povzbudivé setkání s hluboce věřícími protestanty. Když se vrátil do Paříže, setkal se v Zeleném butiku s komunitou Emmanuel. Pierre ho ustanovil zástupcem otce Alberta-Marii de Monléon pro formaci kněží v komunitě. Když byl otec de Monléon jmenován biskupem, převzal tuto službu právě Dominik Rey.

Dominikán otec Pierre Raffin, který byl později jmenován biskupem v Metách, přijal maisonnée mladých mužů, kteří se připravovali na kněžskou službu, v klášteře Zvěstování, kde v té době působil jako převor. Klášter se nachází v Paříži v ulici Faubourg-Saint-Honoré číslo 222. Byl to vysoce ceněný teolog, představený a duchovní rádce. Prokázal neocenitelnou pomoc při doprovázení prvních povolání i ve vztazích s řeholními autoritami. Poskytl ve svém klášteře místo komunitě Emmanuel, která stále hledala vhodné prostory. V tamějším sále

⁵⁹ Dále byli vysvěceni: v roce 1985 Francis Kohn a Jacques-Benoît Gonin, v roce 1986 Jean-Rodolphe Kars, Yves le Seaux a Guy de Kérimel, v roce 1987 Gabriel Priou, Bernard de Villanfray, Yves de Boisredon a Bernard Peyrous, v roce 1988 Philippe Catoire, Simon-Pierre Ludinard a Louis Pelletier, v roce 1989 Francois Baumann, Dominik de Lafforest, v roce 1990 Jean Laffitte, Pascal Ide, Marc Timarmans, Louis-Michel Daniel, v roce 1991 Dominik-Marie David, Hervé Guillez, Martin Pradère, Emmanuel Dumont, Hermann Glettler, Eric Lonquemare.+

svatého Alberta Velikého, který nechal jeho předchůdce opravit, se konala první vyučování Centra Jana Pavla II., o němž budeme ještě hovořit.

V roce 1980 byla poslána první skupina mladých mužů do Francouzského semináře v Římě a Francis Kohn byl za ni odpovědný. To byl počátek formace kněží, kteří měli být současně diecézní i komunitní.

Jakmile se vytvořila komunita Emmanuel v Bruselu, usadili se seminaristé v domě, který se nacházel v místě zvaném Groeselenberg v Uccle, poblíž nemocnice Deux Alice. Ten dům měl svou duchovní historii. Kdysi patřil Berthe Petitové, svaté ženě, která se kromě jiných podílela na stavbě kaple ve Francouzském semináři v Římě. Seminaristé chodili na přednášky do Institutu teologických studií otců jezuitů, kteří převzali odpovědnost za kněžskou formaci. Měli maisonnée u Bernarda a Marcelle Michautových, kteří jim vlastně nahradili rodinu. Později počet povolání vzrostl a bylo nutno hledat+ místa pro formaci.

Každé kněžské povolání mělo vlastní cestu. Jeden se dostal do komunity hned, druhý sledoval činnost komunity po dlouhou dobu, než poznal, že ho Pán volá právě tam. Tak jeden ze seminaristů v Římě žil velmi blízko komunity a účastnil se většiny jejích aktivit. Už dva roky byl v maisonnée, měl doprovázení, evangelizoval na ulici. I když byl přesvědčen, že jeho povolání je jinde, zúčastnil se v květnu 1984 komunitního víkendu na krásné faře v kopcích nedaleko Florencie, zvané canonica+. Při adoraci před vystavenou Nesvětější svátostí jím náhle pronikl vnitřní hlas, který mu řekl: „Ty nemáš vstupovat do komunity Emmanuel, už tam jsi.“ Všechno se rázem vysvětlilo a námitky padly.

Pierre si byl naprosto vědom toho, jak mnoho je ve hře v otázce kněžských povolání. Nikdy neměl proroctví, ale jednou, když v soukromí hovořil s jedním přítelem knězem, dostal jistý druh proroctví v souvislosti s příchodem prvních členů komunity Emmanuel do Francouzského semináře v Římě. Bylo to v roce 1980: „*Přijde mnoho seminaristů a kněží pro službu společenství Emmanuel a farností ... Jen ať zachovají svůj kurz a budou kvasem v církvi. Přesně tak, budou kvasem! Kéž bys je mohl naučit, aby zůstali maličcí a nechali se formovat Duchem svatým, aby spolu s Pannou Marií žili jako bratři, aby uměli poslechnout, a ostatní bude bez problémů!*“

V roce 1983, když v komunitě začalo kněží přibývat, přijela do Bruselu slavná irská řeholní sestra Briège Mac Kenna, která se svou skupinou animuje mnoho duchovních cvičení pro kněze po celém světě. Osobně se modlila za každého seminaristu, za každého kněze komunity Emmanuel. Potom pronesla dlouhé proroctví, které má význam pro celou komunitu. Uvádíme z něj úryvek: „*Pán mi dává obraz: naprosto vyschlé pole a na něm velmi suché keříky. Vidím každého z vás, jak kráčí přes to pole, jdete k těm uschlým keříkům a začínáte čistit vše, co je kolem nich. Začínají tryskat prameny vody a vyprahlost postupně mizí. Objevuje se zeleň, život se začíná obnovovat. Vyprahlý vzhled krajiny se pomaličku mění, ale postupuje to velmi pomalu.*

Smyslem obrazu je, že Pán vaší komunitě ukazuje společnost, v níž žijeme. Když se na tuto společnost podíváme, vidíme velkou vyprahlost, a přesto nám Pán říká, že existují prameny vod, které máme k dispozici. Ale v jistém smyslu jsou jako pokryty prachem, který leží i na polích a rostlinách. Duch Boží nemohl vytrysknout v poli, jež pokrývá prach, totiž všechno to, co přináší 'evangelium světa'. A Pán nás žádá, abychom si připomněli, že máme vodu, která dává život. Chce toto pole znovu evangelizovat a nás použít jako své nástroje, aby mnoho lidí bylo zbaveno prachu a osvobozeno od všech svých pout.“

Sestra Briège též velmi naléhala na jednotu srdcí, zdůraznila význam vzájemné modlitby, bratrského napomenutí a vnitřní jednoty.

Tak se pomalu uskutečňoval jeden ze snů Pierra Goursata, přímo před jeho očima. Byl stejně šťastný, když chlapci, které oslovila milost komunity Emmanuel, ale nebyli povoláni do ní vstoupit, nastoupili cestu ke kněžské službě a stali se diecézními nebo řeholními kněžími (například dominikány). Pierre v tom viděl službu pro církev: dát církvi kněze pro zítřek.

5.5 Zasvěcené sestry

Prakticky od začátku doprovázel Pierre několik dívek, které měly povolání k zasvěcenému životu. Vnímaly je jako výzvu ke skutečnému zasvěcení, ovšem v lůně komunity Emmanuel. Řeholní život nebyl jejich cestou. Nešlo tedy o vytvoření nějaké zvláštní instituce mimo komunitu. Neexistovalo však nic, co by odpovídalo jejich tužbám. Pierre zde opět sehrál úlohu proroka a rozhodl se jít v předstihu+. Při setkání fraternity v zimě roku 1981 tak v jezuitské rezidenci Colombière v Paray-le-Monial shromáždil dívky, které přitahoval zasvěcený život. Všechno bylo připraveno v tichosti, aby byla respektována svoboda každé z nich. 3. ledna 1981 se konaly první sliby těchto sester v přítomnosti všech sester a bratří z fraternity, kteří se také zavázali, že je budou konkrétně doprovázet svými modlitbami. Radost explodovala v nádherném zpěvu v jazycích.

Opět začalo nové dobrodružství. Všechno se muselo vybudovat, stanovit. Bylo třeba najít místo zasvěcených sester uvnitř komunity i v církvi, ve vztahu k řeholnímu životu i k sekulárním institutům. Byly velmi různorodé, velmi výrazné a vyhraněné osobnosti. Duch svatý však působil, postupně vše osvětlil a vytvořil jejich jednotu, i když se to neobešlo bez zkoušek. V prosinci roku 1983 bylo velkou událostí, když sestry dostaly šat+, který se podobal řeholnímu oděvu, ale závazně jej měly nosit pouze v komunitě, a to při liturgii. I když se tento způsob trvale neujal, pomohl k lepšímu rozlišení sester a celou tuto oblast radikalizoval. O Velikonocích roku 1984 při duchovním cvičení pro zasvěcené sestry, kněze a seminaristy si všichni lépe a novým způsobem uvědomili komplementárnost+ zasvěcených povolání a rodin. Stále víc se ukazovalo, že komunita je rodina, v jejímž lůně žijí a pracují různé životní stavy společně. Všichni byli v ní Bohem povoláni ke společné práci, k osobní i společné plodnosti.

Osobnosti zasvěcených sester byly velmi rozdílné, jak jsme již uvedli. Tvořily pestrý celek, to pro ně bylo vždy naprosto typické. U některých byla duchovní cesta jednoduchá. U jiných mělo Boží volání složitější podobu. Tak Marie-Nicole Boiteauvá byla v prvním ročníku jedné církevní školy v Paříži, když při duchovním cvičení, které pořádala její škola, dostala povolání k zasvěcenému životu. Přijala je, i když nevěděla, jakou konkrétní formou by se mělo uskutečnit. Nastaly události roku 1968, studentské bouře v Paříži, to všechno ji odvedlo od víry i od tohoto povolání. Měla se k němu pomalu navracet až v komunitě Emmanuel. Byla Pierrovou sekretářkou, ale nikdy s ním o tom nehovořila. Těsně před setkáním fraternity v zimě roku 1980, na kterém se měly konat první sliby, svěřila se mu Marie-Nicole těsně před odchodem z lodi se svou touhou. Odpověděl jí velmi prostě: „*Už dávno jsem to čekal!*“ A o několik dnů později tento krok udělala.

5.6 Zasvěcení bratři v komunitě

Pierre byl zasvěcený Bohu jako laik v celibátu. I když o sobě mluvil jen velmi málo, přijímal se zvláštní pozorností chlapce, kteří k takovému povolání směřovali. Pro něj byla tato výzva zřetelně spojena se zvláštní milostí eucharistické adorace a pokorné služby. Věřil, že je pro dnešní svět velmi aktuální, a měl za to, že bez uskutečnění tohoto životního stavu by komunita nebyla úplná. Proto těmto chlapcům pomáhal. Nezažil významnější růst povolání k zasvěcenému životu bratří v komunitě, ale jistě jim bude pomáhat v nebi.

6 PŘEKONÁVAT PŘEKÁŽKY

Modlitba a ochrana prvních bratří a sester, kteří se navrátili k nebeskému Otcí, byla během celého období růstu komunity velmi důležitá. Komunita Emmanuel šla dopředu ve víře a chvále, ale neobešlo se to bez protivenství. Podobně jako v Betlémě nebylo ubytování vždy jednoduché, někdy došlo i na útěk do Egypta, než zase přišly lepší časy, ale vždy se obtíže podařilo překonat.

6.1 Některé potíže růstu

Na prvním místě šlo o vztahy k církvi. Komunita měla hned od svého vzniku velkou lásku k církvi a toužila po tom, aby se do ní mohla konkrétně včlenit. V té době však byla obnova téměř všude předmětem kritiky, nedůvěry, ba i výsměchu. Bylo zapotřebí času a jisté diplomacie – a té jsme možná neměli vždy dostatek – aby byla komunita přijata.

Na druhém místě s rozvojem obnovy vznikaly ve Francii nové komunity s rozdílnými charismaty. Dost dlouho vládla jakási nostalgie po jednotné skupině, kde by všichni prožívali totéž. Časem si však lidé uvědomili, že Pán volá jedny k budování něčeho a druhé zase něčeho úplně jiného. Povolání byla různá. Bylo nutné vymezit si ve vzájemné lásce postavení jedni k druhým. Pierre Goursat se touto otázkou zabýval a v jednom článku v časopise *Il est Vivant*⁶⁰ navrhl jakousi chartu lásky mezi komunitami. Bylo to v době, která přinesla nejen neuvěřitelný rozmach modlitebních skupin ve Francii (v roce 1980 jich bylo jistě víc než 500), ale i vznik mnoha komunit. Každá z nich napsala historii svých počátků, nebo ji ještě napíše. Připomeňme komunitu monastického typu Lev z Judy (dnes je její název komunita Blahoslavenství), podobně jako Théophanie, která si zvolila liturgii východní církve, nebo rovněž řeholní komunitu Svatého kříže v Grenoblu. Další komunity jsou nasměrovány více ke světu: komunita Chemin Neuf v Lyonu a komunita Jákobova studna ve Štrasburku a v Poitiers, která se později rozšířila i v zámoří. Z jiné inspirace se zrodila komunita Pain de Vie, zaměřená na přijímání chudých lidí nebo těch, kdo se ocitli na okraji společnosti. Později vznikla komunita Verbe de Vie, která působí v opatství Aubazine v kraji Corrèze, v Coutance působí komunita Réjouis-Toi. Existuje mnoho dalších komunit s pevnější či volnější vazbou k charismatické obnově nebo k jiným odstínům+ duchovní obnovy, například komunita Saint-Jean či Berdine.

Budování živé a bohatě strukturované komunity s neustále vznikajícími evangelizačními aktivitami přinášelo i vznik vnitřních překážek, na jejichž odstranění bylo nutno pracovat. Do komunity Emmanuel přicházeli lidé ze všech stran. Byl to neustávající zázrak, když společně pracovali lidé s tak rozdílným osobním zaměřením a politickými i sociálními náhledy. V této oblasti bylo skutečným Božím darem vzájemné přizpůsobení osob a růst bratrské lásky. Dobrá vůle je vždy nezbytným předpokladem, ale sama o sobě nestačí. Přišly i krize, k nejvážnější došlo určitě v dubnu roku 1981. Díky Bohu se šťastně vyřešila. Pierre Goursat i v té největší bouři spoléhal na Boží prozřetelnost. Byl povolán na ostrov Mauricius, odjel tam – a krize pominula.

⁶⁰ Pierre GOURSAT, L'exercice de la charité, in *Il est Vivant!*, Cahiers du Renouveau, č. 19, červen 1978, s. 10-12.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Je pravda, že pastorační metody komunity Emmanuel často překvapovaly. Nabízela totiž církvi nové možnosti evangelizace, které mohly někdy budit dojem, že zastihují starší. Bylo nutno hledat rovnováhu mezi úctou a obnovením, a to není vždy snadné. Nicméně postupně začaly farnosti i různá díla+ vidět v komunitě pomoc při hlásání evangelia a její začlenění do církve se stalo realitou. Svědectvím o tom mělo být uznání statut komunity.

6.2 Kanonické uznání komunity Emmanuel

Jiný typ problémů se týkal kanonického statutu komunity. Od roku 1974 se Pierre Goursat jako odpovědný za modlitební skupiny a později za komunitu Emmanuel pravidelně stýkal s kardinálem Martym, který o tři roky později pověřil Mons. Marcuse, právě jmenovaného pomocným pařížským biskupem, aby doprovázel komunitu. Tehdy se začal hledat způsob, jak dát komunitě Emmanuel v církvi obvyklý statut.

Nebylo to snadné. Už jsme se zmínili o tom, že při jednom+ setkání jeden+ bratr řekl: „*Nové víno se nedává do starých měchů.*“ (srov. Mt 9,17) Právě v té době se diskutovalo o novém projektu kodexu kanonického práva v návaznosti na 2. vatikánský koncil. Jistý odborník na řeholní právo poradil neuzavírat se do práva kongregací ani sekulárních institutů, které laiky a řeholníky nestavělo na stejnou úroveň. A bylo zřejmé, že duch komunity Emmanuel zahrnoval stejně manžele, mládež jako kněze a zasvěcené osoby.+ Otec Jean Passicos, který byl v té době děkanem fakulty kanonického práva v Paříži, radil zachovat si širší pohled a hledat vyvážené řešení mezi běžným životem věřících a životem komunitním. Ukázalo se, že jeho rady jsou inspirovány Duchem svatým, a tak se řešení hledalo mimo řeholní právo. Mělo být blízké běžnému životu Božího lidu. Paralelu tvořila díla diecézních kněží v 17. století, kteří vedli určitý komunitní život, například sulpiciáni, oratoriáni nebo eudisté. Rozdíl byl v tom, že nyní šlo o komunitní a současně diecézní rámec, ve kterém měli s kněžími žít ve stejném duchu posvěcování, vzájemné solidarity a evangelizace i zasvěcení bratři a sestry, svobodní a manželé.

První, velmi jednoduchý projekt statutu Fraternity Ježíšovy spatřil světlo světa na svátek svatých Petra a Pavla 29. června 1980, kdy jej ad experimentum na dva roky schválil biskup v Nanterre Mons. Delarue. Jenže tento biskup, který začal velmi dobře chápat komunitu Emmanuel, krátce nato zemřel. Je nutno připomenout, že středisko komunity bylo v té době na lodi Mont Thabor, která kotvila na řece Seine v Neuilly v diecézi Nanterre.

Po nějaké době byl dialog obnoven s novým pařížským arcibiskupem Mons. Lustigerem, který přijal Pierra. Uplynuly dva roky od jeho příchodu do Paříže, než se mohl začít zabývat otázkou nových komunit. Pierra Goursata však znal již z doby, kdy byl biskupem v Orléansu. Kardinál Lustiger si kladl otázku, zda komunita Emmanuel nesměruje k vytvoření určitého druhu řeholní kongregace mimo rámec diecézního apoštolátu. Ke správnému pochopení vlastního charismatu komunity Emmanuel a k uznání jeho kanonického statutu pomohli dva lidé: Mons. Daniel Perrot a otec André Ving-Trois, který se mezitím stal pomocným pařížským biskupem.

Mons. Perrot, bývalý farář v kostele Saint-Honoré-d'Eylau, měl velmi rád kardinála Suharda, který stál u počátků Mission de France. Přípravoval statuta toho, co bylo ještě před založením Opus Dei první osobní prelatura. Kromě toho se celý život věnoval skautskému hnutí, zvláště v době, kdy byl duchovním pro skautské hnutí na celonárodní úrovni. Kardinál Lustiger jej pověřil, aby ho zastupoval u různých komunit a hnutí duchovní obnovy, především charismatických. Jednoho léta přijel do Paray-le-Monial, a přestože to nebyla jeho duchovní škola, s velkou otevřeností přijal milosti obnovy a především komunity Emmanuel. Jeho rady

byly pro komunitu velmi cenné; pomáhal jí svými zkušenostmi kněze a pastýře začlenit se do církve v Paříži. Práce na statutech Mission de France mu dala otevřený a konstruktivní pohled na otázku, jak vypracovat statuta komunity Emmanuel. Pierre pozval Mons. Perrota několikrát na zasedání rady komunity a položil mu otázku, co od ní+ církev v diecézi očekává. Tak se rozvinula reflexe na toto téma.

Otec Vingt-Trois byl v té době generálním vikářem. Kardinál Lustiger mu svěřil péči o všechno, co souviselo s kněžskými povoláními komunity Emmanuel a s přípravou schválení jejich statut. Díky němu a jistě i otcům jezuitům z Bruselu, kteří přijali seminaristy komunity, se za pomoci kardinála Lustigera dospělo k institucionální definici a ke kanonickému uznání, to pomohlo rozmachu komunity a její služby církvi.

Pierre Goursat velmi tlačil na to, aby tato práce pokračovala, přitom však její výsledek očekával bez netrpělivosti a ve velké důvěře. Jeho vnitřní intuice se neměnila: komunita ve světě, založena na adoraci, v níž kněží a laici evangelizují společně. Mons. Danneels, který byl v té době biskupem v Anvers, Pierra živě povzbuzoval, stejně jako někteří další biskupové. Přestože vše bylo v zásadě jasné, bylo třeba najít formu a také někoho, kdo by na sebe vzal riziko a schválil stanovy, které se dosud jevily jako dobrodružné.+

V první etapě se v Paříži roku 1982 dospělo k uznání dvou sdružení laiků: komunity Emmanuel pro věřící laiky a misijní fraternity Srdce Ježíšova pro kněze a seminaristy. Bylo už skutečně nutné najít řešení, neboť komunita začala posílat kněze do Zaire, kde působili v diecézi Tschombé, a na ostrově Mauritius. Tam působil jako biskup Mons. Margéot, který je nyní kardinálem. Pro tyto kněze bylo třeba najít statut, jenž by určoval jejich spojení s komunitou i s diecézí. Pařížský arcibiskup uznal tato dvě sdružení jako zbožné jednoty+ (s. 180) 8. prosince 1982, kardinál Etchegaray, který byl arcibiskupem v Marseille, je uznal ve své diecézi. Brzy nato tak učinil i Mons. Panafieu v Aix-en-Provence, který po vzoru Mons. Provençères komunitu ve své diecézi velmi podporoval. Později se připojil kardinál Decourtray v Lyonu. Vyvstal však závažný problém: kněží a laici neměli stejný statut. Bylo to něco, co stálo proti samé povaze komunity Emmanuel a Pierre to velmi silně vnímal. Předmětem jeho velkých obav byl klerikalismus, domníval se, že tomuto pokušení lze zabránit tím, že kněží budou sdružení s laiky. Ostatně na praxi komunity se tím nic nezměnilo: kněží i laici dál společně žili i evangelizovali.

Zveřejnění nového kodexu kanonického práva v roce 1983 umožnilo, aby komunita Emmanuel i Fraternita Ježíšova dostaly svou pravou tvář. V roce 1985 dal kardinál Lustiger souhlas s uznáním komunity Emmanuel jako soukromého sdružení laiků, v němž mohou být zapojeni kněží i rodiny, svobodní i zasvěcené osoby. Zároveň uznal Fraternitu Ježíšovu jako soukromé sdružení věřících, ve kterém jsou rovněž zastoupeny různé životní stavy. Ve statutech Fraternity Ježíšovy byla zvláštní kapitola věnována vztahům mezi komunitou a diecézním biskupem v otázce kněží.

Brzy nato uznali komunitu Emmanuel i Fraternitu Ježíšovu i francouzští biskupové, kteří ji už dříve přijali ve svých diecézích, dále kardinál Danneels v belgické diecézi Malines-Brusel, Mons Sarah v diecézi Conakry, kardinál Piovanelli v italské diecézi Florencie a kardinál Wetter v diecézi Mnichov. Následovaly další diecéze. Po Pierrově smrti byla 8. prosince 1992 uznána komunita Emmanuel Svatým stolcem jako soukromé sdružení věřících pontifikálního práva. Tak se projevilo dokonalé začlenění komunity Emmanuel do katolické církve se všemi jejími složkami.

7 DALŠÍ ETAPY EVANGELIZACE

Pierre Goursat byl neustále ve střehu, aby mu neunikla žádná příležitost hlásat Ježíše Krista. Jakmile se s někým setkal, hned se všemi prostředky snažil ukázat mu Boží lásku a jeho milosrdenství. Rád vyprávěl o rozdílu mezi manželstvím z rozumu a manželstvím z lásky: *„Nic není smutnější a nudnější než žena, kterou si muž vzal z povinnosti. Když je však manželství uzavřeno z lásky, žijí manželé společně a jsou šťastni, navzdory obtížím či zkouškám. Stejně je to se vztahem k Bohu. Když se člověk neseťkal s jeho láskou, tak to nejde. Kdo však byl uchvácen Boží láskou a milosrdenstvím, dokáže přirozeně zařadit do svého života nároky lásky.“*

Kdo Pierra neznal, těžko uvěří, že všechny evangelizační aktivity, které jsme popsali, rozběhl a animoval téměř trvale upoután na lůžku na lodi, s telefonem v ruce. A někdy i se dvěma. Chronologicky jsou jeho aktivity tyto:

časopis *Il est Vivant! Cahiers du Renouveau*, jehož první číslo vyšlo v roce 1974;

SOS modlitba, která se zrodila v roce 1978;

Centrum Jana Pavla II. „Universita pracujících“;

Centrum Samuel pro katechezi, vytvořené z iniciativy komunity Emmanuel společně s bratry křesťanských škol v roce 1980;

Dům svaté Terezie v Lurdech, který dostala komunita k dispozici v roce 1980;

Amour et Vérité (Láska a Pravda) v roce 1981;

FIDESCO, rovněž v roce 1981;

Mezinárodní středisko mládeže San Lorenzo, jehož koordinaci svěřil Svatý stolec komunitě Emmanuel roku 1983;

Mezinárodní evangelizační škola, založená roku 1984;

Mladí pro Ježíše (1984).

V roce 1985 svěřila diecéze Autun komunitě Emmanuel zodpovědnost za poutě v Paray-le-Monial a v roce 1986 pařížská diecéze jmenovala kněze komunity Emmanuel do čela farnosti Trinité. K tomu se připojilo velké nasazení komunity Emmanuel v oblasti liturgie a zpěvu – kompozice, vydávání zpěvníků, partitur, kazet a kompaktních disků – v oblasti audiovizuální a při vydávání a distribuci náboženské literatury. Současně pokračoval rozkvět poutního místa Paray-le-Monial a komunita Emmanuel tam uspořádala nebo se podílela na organizaci několika velkých setkání mládeže.

Jak je vidět, život se stále bohatě rozvíjel. Sotva se komunita konstituovala, Pierre ji vyslal na velké cesty evangelizace. Část iniciativ, které jsme právě vyjmenovali, nepocházela přímo od něj, ale Pierre věci rozlišoval, neustále podporoval, ověřoval a v případě potřeby napravoval. Není možné vyprávět v rámci této knihy o všech těchto aktivitách. Uvedeme tedy jen pár příkladů, které pomohou ukázat, jak Pán působil.

7.1 Lurdy 1979

O rok později po kongresu konaném roku 1976 v Lurdech se konal v Lyonu další kongres s názvem Letnice pro jednotu. Setkali se na něm členové některých protestantských

modlitebních skupin s katolickými společenstvími. O Letnicích roku 1978 se v Dublinu konal světový kongres členů katolické obnovy. Další kongres byl uspořádán o rok později v Lourdech, a to z iniciativy Pierra Goursata. Opět s mezinárodní účastí. A právě v Lourdech Francouzi poprvé poznali otce Tardifa.

Kanadský misionář Božského Srdce Émilien Tardif, působil v Dominikánské republice, kde těžce onemocněl tuberkulózou. Byl převezen zpět do Kanady, aby tam nastoupil léčbu. V nemocnici ho navštívili jeho přátelé charismatici a řekli mu:

„Chceš, abychom se modlili za tvé uzdravení?“

Émilien jim odpověděl: „Ano, vlastně to odpovídá tomu, o čem už celé roky kážu. Musíme Bohu důvěřovat.“

„Tak dobře, začneme se za tebe modlit hned teď.“

A otec Tardif byl velmi překvapen. Sebral zbytek sil a poprosil, aby zavřeli dveře, aby nikdo neviděl, co se bude dít. Později o tom řekl: „*Naštěstí Duch svatý mezitím už vešel. Po jejich modlitbě jsem se cítil uzdraven. Za několik dnů mi dělali vyšetření a nic nenašli ...*“⁶¹

Po tomto uzdravení se Otec Tardif začal zajímat o charismatickou obnovu v Kanadě. Když se vrátil do Dominikánské republiky, začal vytvářet modlitební skupiny. A mezi lidmi docházelo k mnoha uzdravením; ve vesnici Pimentel museli přerušit modlitební setkání, neboť v pátém týdnu bylo už 40 000 účastníků. Vyprávění o těchto událostech se dostalo i k Pierru Goursatovi, který o tom napsal v časopise *Il est Vivant*. V roce 1979 dospěl Pierre k závěru, že Lourdy by byly ideálním místem pro uplatňování charismat soucítění a uzdravování proto, že i Panna Maria tam uzdravuje. A tak byl pozván otec Tardif. Přijelo sem 1 200 lidí a došlo k mnoha uzdravením. Někdy byl jejich průběh velmi pozoruhodný. Otec Tardif se do Francie ještě mnohokrát vrátil, především do Paray-le-Monial. Pierre psal o kongresu ve 25. čísle časopisu *Il est Vivant*: „*Tato uzdravení přispěla k proměně našich srdcí, k probuzení naší víry. Neustálá modlitba a bratrská láska jednotlivých společenství a modlitebních skupin umožnila, že nám byla v hojnosti dána milost soucítění i četná uzdravení jako viditelná znamení Otcovy milosrdné lásky ke svým dětem.*“⁶²

Pierre především pobízel k uplatňování charismat „*se zdravým rozumem a rozlišováním, na základě pevného jádra ve společenstvích, jež umožní zajistit nutné vnitřní zotavení uzdravených bratří a sester a posílí jejich svědectví.*“⁶³

Toto setkání přineslo velké evangelizační nadšení a přispělo k větší známosti modlitebních skupin obnovy. Pierre však už tehdy myslel na nutnost dát evangelizaci praktické prostředky a starat se o konvertity.

7.2 Evangelizace mladých

Mládež byla Pierrovou první starostí. Byl si vědom velké propasti mezi církví a mladými, kteří žili v stále rozdílném světě. Nicméně tuto propast nepovažoval za nepřekročitelnou a chtěl přispět k tomu, aby se zmenšila. Mezi mladými byl jako ryba ve vodě. Přicházeli k němu se svými těžkostmi, hledali u něj radu nebo se mu přišli svěřit s nějakým svým nápadem. Velikost Pierrova ducha byla v tom, že už od roku 1972 přijímal mladé lidi, které ovlivnily studentské bouře ve Francii v roce 1968, a dokázal si udržet kontakt s mladými lidmi až do své smrti. Rozuměl jim, protože je měl rád.

⁶¹ Tento příběh najdeme spolu s mnoha dalšími v jeho knize *Jésus a fait de moi un témoin*, * Paříž, Éditions de l'Emmanuel, 1985.

⁶² Pierre GOURSAT, *L'esprit de Lourdes*, in *Il est Vivant! Cahiers du Renouveau*, č. 25, září 1979, s. 3.

⁶³ Tamtéž.

V jednom velkém městě ve Francii uspořádala malá skupinka gymnazistů z komunity za pomoci otce jednoho z nich, který byl středoškolským profesorem, evangelizační misií v jedné státní škole. Získali k tomu souhlas jejího ředitele, i když to nebylo snadné. Ale museli najít ještě nějakého kněze, který by zpovídal. Obrátili se na biskupství. Šli od jedné dveří k druhým, až se ocitli u generálního vikáře. Když mu přednesli svou prosbu, usmál se a řekl: „*Ale ta škola přece není daleko odsud. Tak mi ty, kteří se budou chtít vyzpovídat, prostě pošlete sem a já je vyzpovídám. Myslím, že na to budu stačit sám.*“

Skupina mladých začala chodit z jedné třídy do druhé a přinášeli svědectví. Studenty, kteří se chtěli vyzpovídat, posílali na biskupství. Generální vikář pracoval ve své kanceláři. Tu někdo klepal na dveře. Tak vyzpovídal jednoho, pak druhého a třetího, jenže stále nebyl konec. Trochu ho to překvapilo, a tak vstal a podíval se z okna. Na dvoře se mezitím udělala fronta! Musel zavolat na pomoc spolubratry.

Druhý den skupina navštívila se svým svědectvím další třídy. Někteří studenti byli rozhodnuti proti ní vystoupit, ale jaké bylo jejich překvapení, když se svědectvím přišli jejich kamarádi, kteří byli den předtím osloveni a přijali svátost smíření!

Metoda evangelizace skupinami mladých nesla dál ovoce. Později se do této práce vnesl systém v rámci misií Mezinárodní evangelizační školy.

V Combloux zahájil Pierre evangelizaci na sněhu. Sdružení „Les Foyers de Culture“, založené jedním starým bratrem dominikánem, poskytlo komunitě Emmanuel velkou chatu v Savojských Alpách. Tak se začalo s týdenními lyžařskými pobyty s názvem „Lyže, odpočinek, chvály“. Na program bylo celý den lyžování a večer se konal radostný program ukončený svědectvím a písněmi chval. Animátoři se snažili o přirozený osobní kontakt s každým účastníkem a mnozí z nich se tímto způsobem setkali s Pánem. Postupem času se metoda zdokonalila. Farář v Combloux našel zalíbení v písních, které se zpívaly při jeho mši každý den, a zasněžené svahy často slýchaly nepřerušovaný zpěv chval po celé délce lyžařského vleku.

Na Květnou neděli roku 1985 pozval papež Jan Pavel II. do Říma mladé z celého světa v rámci Mezinárodního roku mládeže. Na rozdíl od jiných zemí se tam Francouzi nechystali. Pierre se rozhodl se souhlasem komunity risknout to a něco podniknout. Během dvou měsíců se připravila pouť komunity Emmanuel, která do Říma přivedla více než 3 000 mladých lidí. S přípravami se začalo pozdě a nebylo to snadné. Všechna volná místa ve Věčném městě už byla obsazená a musely nastoupit pravé diplomatické divy, aby se dostalo i na Francouze. Setkání v Římě bylo časem nezapomenutelné milosti. Mladí nocovali na chodbách paláce svatého Kalista, který je jinak sídlem velmi vážených vatikánských institucí. Liturgie z Paray-le-Monial dělala zázraky jak při setkáních francouzských účastníků v kostele Santa Maria Maggiore, tak na svatopetrském náměstí, kde Charles-Éric Hauguel animoval o Květné neděli mši, jíž se zúčastnilo 300 000 osob.

V pondělí se mladí Francouzi rozdělili do čtyřiceti evangelizačních skupin, které procházely Římem a nakonec se všichni sešli na svatopetrském náměstí, aby poděkovali Pánu a přednesli svá svědectví⁶⁴. Když je uslyšel papež Jan Pavel II., otevřel okno a povzbudil je, aby šli na misie k dalším mladým lidem. Nastalo ohromné nadšení!

Na zpáteční cestě byla v autobusech úplně jiná nálada než cestou do Říma. Těch několik kněží, kteří s nimi jeli, přecházelo celou cestu z jednoho autobusu do druhého a zpovíдали. Bylo mnoho svědectví o obrácení, uzdravení a nejrůznějších proměnách. Vypráví o tom Jocelyne Bathfieldová z ostrova Mauritius, která se později provdala za Francouze Gillesse Malartra:

„Doprovázela jsem dva autobusy mladíků+ z ulice vypravené z Normandie společně s řeholní

⁶⁴ Každý den docházelo mezi mladými k velkému počtu konverzí a zázraků. To se přirozeně stalo zdrojem radosti, chvály a svědectví.

sestrou, která je dala dohromady. Cestou do Říma zpívali hrozně odrhovačky. V Římě trávili čas po všelijakých kavárnách a tak podobně. Vlastně ani nevím, co tam celou tu dobu dělali. Na zpáteční cestě byla atmosféra stejně veselá – a stejně pohanská jako na začátku. Už jsem nemohla dál. Nakonec si mi podařilo najít v jednom autobuse mladíka, který se vyzpovídal a obrátil. Už jsme byli zpět ve Francii, blížili jsme se k Dijonu. Napadlo mě požádat ho, aby ostatním v autobuse pověděl, co v Římě prožil. Poprvé nastalo ticho, něco se stalo. Když jsme udělali zastávku, bavili se mladí z druhého autobusu s kamarády z prvního a byli překvapeni jejich změnou. Když jsme opět vyjeli, přednesl mladík svoje svědectví v druhém autobuse. Zbytek cesty proběhl v modlitbách a zpěvu chval. Když jsme přijeli do Normandie, řekli kluci řeholní sestře: 'Příští rok musíme vzít i kámoše.'“

Všechny tyto výsledky byly velkým překvapením. Dokazovaly, že mladí mohou prožít hluboké setkání s Pánem, pokud se jim věnuje pozornost. Ale nebylo možné zůstat jen u toho. Ostatně nebyla snad nečekaná výzva papeže k evangelizaci mladých potvrzením charismatu komunity Emmanuel?

O svátku Nanebevstoupení Páně v roce 1985 se vydalo asi padesát mladých lidí do Croix-sur-Ourcq, poblíž Château-Thierry, spolu s Pierrem Goursatem a Géraldem Arbolou. Byla tam Béatrice Durrande, Yves le Saux, Charles-Éric Hauguel a Dominik Rey. Po celonoční adoraci společně složili modlitbu mladých k Ježíši. Byla to modlitba zasvěcení Ježíši za spásu mladých lidí na celém světě. Rozhodli se nabídnout tuto modlitbu zasvěcení těm, kdo budou mít zájem, a přidali k ní několik konkrétních myšlenek na křesťanskou cestu životem. Na konci víkendu se přijímaly první závazky Mladých pro Ježíše. Byli mezi nimi mladí z několika zemí, především z Německa.

Milost Mladých pro Ježíše se šířila jako oheň. Béatrice Durrandová o tom říká: „*Jako bychom prožívali větu svatého Ludvíka Marii Grigniona z Montfortu: 'Budou hořícím ohněm Pána a rozšíří oheň jeho lásky všude.'*“

Mladí pro Ježíše nepřijali nějaké struktury ve formě hnutí+. Byl to spíš duch povzbuzování, byl to „oheň“. Jednoduše se navrhlo, že se budou scházet příležitostně v menších fraternitách, aby se vzájemně povzbuzovali k věrnosti svým závazkům a k evangelizaci. V roce 1988 přijalo závazek „Mladí pro Ježíše“ více než 18 000 mladých lidí v patnácti zemích a začalo tak zapálení dnešní mládeže v Duchu svatém.

Řím ukázal, že poutě jsou významným prostředkem evangelizace mládeže. Proto se uspořádalo několik regionálních poutí, ve Francii v kraji Ardèche k hrobu svatého Františka Régise v La Louvesc; v Provenci na poutním místo zasvěcené svatému Josefovi v Contignac; poblíž Toulouse k hrobu svatého Germaine v Pibracu; poblíž Bordeaux na mariánské poutní místo Verdelaïs. V Paříži se konala pouť k Panně Marii zázračné medaile; v Bretani na kopci Kalvárie, kterou vybudoval otec z Montfortu. V Belgii se uskutečnila pouť v Beauraing, připravená ve spolupráci s hlavními hnutími mladých v zemi. Při první pouti se stalo, že průvod mladých zablokoval automobil. Muž, který z něj vystoupil, se usmíval, všichni ti mladí, kteří zpívali písně, vzbudili jeho pozornost, a proto se zeptal: „*Co tady děláte? Kam jdete?*“ Byl to belgický král Badouin, který jim milerád poskytl interview. Poutě se konaly i v Německu, v Itálii a v Portugalsku, celkem se jich zúčastnilo mnoho tisíc mladých lidí.+

V roce 1986 uspořádali Mladí pro Ježíše společné setkání v Lurdech, šlo se 6000 účastníků. Pro mnohé to bylo vylití Ducha svatého, a to i pro mnoho rodin z komunity Emmanuel, které tam měly službu. Letadlo, v němž do Lurd letěla jedna skupina z Paříže, bylo svědkem improvizované evangelizace právě o Velikonoční neděli. Yves de Boisredon, který v té době studoval v semináři, popřál se souhlasem hlavního pilota do mikrofону všem cestujícím radostné Velikonoce ve světle Zmrtvýchvstalého Krista. Jedna letuška poprosila o modlitbu, uskutečnila se uprostřed hlavní chodby v letadle. Rozdávaly se zázračné medaile. Letadlo přistálo ve velmi neobvyklé atmosféře, v naprostém souladu s velikonočními svátky.

Téhož roku ve dnech 4. – 7. října přijel do oblasti Lyonu papež Jan Pavel II. Kromě Lyonu navštívil Taizé a 5. října též Paray-le-Monial. Na 15 000 mladých lidí vyrazilo 4. října 1986.+ na noční pochod do Paray, aby se na návštěvu papeže připravili společnou modlitbou.

Z mnoha svědectví, jež Pierre dostal z této evangelizace i v době, kdy již nebyl moderátorem, a znamenala pro něj velké povzbuzení v modlitbě a oběti, uvádíme jedno velmi prosté, která napsala jedna maminka: „*Naše dcera se v Paray zapojila do aktivity 'Mladí pro Ježíše' a od té doby každý den žádá, abychom všichni zachovali v domě deset minut ticha. Zpočátku jsem to nechápala. Ale postupně jsem viděla, jak se dcera mění. A zeptala jsem se jí na to. Vysvětlila mi, že se modlí, že pravidelně chodí ke zpovědi a na mši. Pokusila jsem se o to i já a také můj život se naprosto změnil.*“

Při tomto prudkém růstu přišla zcela přirozeně myšlenka uspořádat v Paray zvláštní setkání pro mládež. Tak se v létě roku 1985 konalo první Mezinárodní fórum mladých. A rok od roku na ně jezdí více účastníků.+

7.3 Mezinárodní evangelizační škola

Evangelizace na ulici, svědectví ve školách, setkání v Paray-le-Monial a rozmach aktivity Mladí pro Ježíše, to vše přineslo příval mladých konvertitů a povolání k evangelizaci. Pierre Goursat založil v roce 1984 pro jejich formaci Mezinárodní evangelizační školu. Šlo mu o to, aby noví evangelizátoři byli solidně připraveni.+ Jejím prvním ředitelem se stal Francis Kohn, který právě přijal jáhenské svěcení a dokončoval studiem teologie⁶⁵. Spolu s ním tam působilo několik mladých vyučujících teologie a biblistiky, pomáhali i někteří zkušení teologové a moralisté jako otec Raffin, otec de Monléon a další.

Evangelizační škola začínala v jižní části Paříže ve Wissous. Bylo to v domě, který komunitě zapůjčili Collaborateurs paroissiaux du Christ-Roi.+ Jednou přednášel Bernard Peyrous+ dějiny církve. Jako by byl veden vnitřním hnutím, zaměřil náhle svou výuku na dějiny misí ve farnostech. Přešel od historie k současnosti a poukázal na význam a aktuálnost takových misí v dnešní době. „*Byl jsem sám tak trochu překvapen naléhavostí své exhortace, když do místnosti vstoupil Francis Kohn. Právě měl nečekaný telefonický rozhovor s otcem de Monléon, který naléhal na neodkladnost misí ve farnostech.*“ O několik týdnů později zahájil Francis se studenty evangelizační školy misie.

V současnosti se evangelizační škola nachází v Paray-le-Monial. Další vznikla v bavorském Birkensteinu. Přispěla k milosti mnoha povolání ke kněžství a k zasvěcenému životu, které tam byly rozpoznány nebo se upevnily, stejně jako mnoho povolání laiků angažovaných ve světě práce a kultury.

Dříve než se budeme věnovat misiím ve farnostech, které byly pro Pierra velkou radostí, musíme se zastavit u evangelizace manželů a rodin. Misie se totiž mohly rozběhnout právě díky mladým a manželským dvojicím.

⁶⁵ Pierre Goursat neměl v tomto období počátků problémy jmenovat do čela nové iniciativy člověka, který měl v té době již tři další náročné povinnosti, nebo bydlel třeba 500 kilometrů daleko. V každém případě to bylo úspěšné ...

7.4 Láska a pravda

Již v samých počátcích komunity bylo zřejmé, že manželské páry mají podobné potíže, například v komunikaci, při odpuštění+, ve výchově dětí, ve vztazích k širšímu příbuzenstvu ... V roce 1976 Pierre pověřil Clauda a Daniellu Prouxovy, kteří byli praktický jediní zkušený manželé v komunitě, aby zahájili zvláštní víkendy pro manžele v komunitě. Pierre se o celou věc velmi podrobně zajímal. Mírně počáteční nadšení pro některé americké myšlenky, jako manžel „pastýř“ a manžela „prorokyně“. Podařilo se mu vytvořit něco, co bylo o mnoho vyváženější a přitom v souladu s velkou tradicí katolické církve i s působením Ducha svatého v lidské přirozenosti a v životě manželů. Rodiny z komunity začaly na tyto víkendy spontánně zvát své přátele, kteří se při nich cítili velmi šťastní a naprosto nebyli v rozpacích.

Kardinál Suenens tehdy důrazně vyzýval k tomu, aby si komunita nenechávala milost těchto víkendů jen pro užší kruh přátel, ale aby se jejich prostřednictvím začala rozsáhlá evangelizace. Ve stejné době strávil pomocný biskup z Mexika Mons. Carlos Talavera, který byl tehdy sekretářem sociální komise mexické biskupské konference,⁶⁶ několik dnů v komunitě Emmanuel v Paříži. Vyzval komunitu, aby přijela do Mexika a uspořádala tam víkend pro manžele. Zúčastnilo se ho více než sto manželských dvojic, mezi nimi vysocí představitelé bankovního sektoru, někteří z nich byli vedoucími modlitebních skupin, ale i prostí lidé, například náčelníci indiánských osad. Tato zkušenost měla rozhodující význam, neboť ukázala, že milost těchto víkendů přesahuje hranice kultur. Byl to počátek povolání podělit se o přijatou milost s lidmi napříč všemi kulturami a všemi světadíly, které je dosud živé.

Ve Francii patřili mezi první přednášející Gérard a Christine Arbolovi. Pierre se podrobně zajímal o koncepci jednotlivých vyučovacích cyklů, který dostal později název Láska a pravda, a to především pro druhý víkend. Bylo nutno vystoupit proti proudu zdůrazňujícímu přehnanou duchovnost, ale i proti přílišnému zdůrazňování psychologických poznatků, přičemž se opomíjelo přijímání milostí a darů Ducha svatého.

Na konci jednoho z těchto víkendů zvolal kněz,⁶⁷ který měl ve své diecézi na starosti pastorační rodiny: „*Láska a pravda, to je něco naprosto revolučního! Mít odvahu přivést lidi na adoraci před Nejsvětější svátostí po velmi konkrétním vyučování, nevěděl jsem, že je něco takového možné. Ve zpovědnici jsem si však uvědomil, jak úžasná práce se tu dělá.*“

Jeden příklad z mnoha. Při jednom vyučování se mluvilo o odpuštění mezi manželi. Hned nato přišla adorace před vystavenou Nejsvětější svátostí. Jeden muž uslyšel vnitřní hlas, který mu říkal: „*Popros svou ženu o odpuštění.*“ Jeho první reakce byla: „*Nevím, zač bych měl prosit o odpuštění.*“ A druhá reakce: „*Vlastně by spíš ona měla poprosit mě o odpuštění...*“ Ale ten tichý hlas neustával. Po deseti minutách už to nevydržel a obrátil se ke své ženě se slovy: „*Prosím tě o odpuštění za všechno, co jsem měl udělat a neudělal od té doby, co jsme se vzali.*“ Jeho žena na druhý den svědčila, že to pro ni bylo, jako by ji znovu požádal o ruku. Žili v manželství už dvacet let, a i když zůstali spolu, neměli pro své manželství už žádnou naději, neměli už nic společného kromě výchovy dětí. Od té chvíle však začali žít nový život a jejich manželství vyzařuje silně do celého okolí.

V jedné vesničce v kraji Gironde absolvovali jedni manželé, kteří pracovali jako vinaři, cyklus víkendů Láska a pravda. Řekli o tom pošťákovi; ten se jich se svou ženou také zúčastnil a moc se jim to líbilo. Když se tam měl konat další cyklus víkendů pro manžele, pošťák roznesl pozvánky všem manželům, kteří byli v jeho rajonu. Vinaři se chtěli podělit s jedním manželským párem, svými přáteli, o milosti, které tam dostali. Pozvali+ je na večeři, mluvili o tom a pozvali+ je na další cyklus, ale marně. Další rok to zkusili znovu, ale opět bez

⁶⁶ Dnes je biskupem v Coatzacoquilt, v provincii Vera Cruz.

⁶⁷ Mezitím se stal biskupem.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

úspěchu. O rok později jim poslali dopis s pozváním a pokračovali v tom sedm let. Teprve pak odpor jejich přátel povolil. Sobotní odpoledne toho víkendu pro manžele končilo mší. Jakmile skončila, pospíchali do sakristie, aby se vyzpovídali. Ukázalo se, že jsou to právě ti manželé. Každý se zpovídal dlouhou chvíli, vždyť nebyli u zpovědi a nevstročili do kostela od svého prvního svatého přijímání. Kněz byl ohromený stejně jako oni a od té chvíle byl přesvědčen o hlubokém obrácení a obnově manželství při těchto víkendech.

Zkušenosti komunity ukázaly, že večer pro manžele přináší skutečnou radost.⁶⁸ Proto bylo rozhodnuto navrhnout něco podobného i účastníkům víkendů pro manžele. Jednoho cyklu víkendů se účastnili i belgičtí manželé Jacques a Marianne, kteří žili v manželství už dvacet let a měli čtyři děti ve věku mezi třinácti a devatenácti roky. Byli tímto návrhem tak osloveni, že se rozhodli věnovat jeden večer v týdnu oslavě svého manželství. Zeptali se však, jak to mají vysvětlit svým dětem.

„Představovali jsme si, že si z nás budou dělat legraci nebo to rovnou odmítnou. Přijeli jsme domů a děti si hned všimly, že se něco změnilo. Zeptali se nás: 'Tak jaký byl víkend? Bylo to fajn?' ... Stačí vidět, jak se na sebe díváte. Co vám tam říkali?' Odpověděli jsme jim: 'Povíme si o tom při večeři.' Ale pořád jsme mlčeli, až nás děti zahly do úzkých: 'Ne, vážně, něco se ve vás změnilo, budeme muset něco udělat?' A naše nejmenší dcerka nám řekla: 'Něco se změnilo ve vašich očích. Vypadáte tak šťastní.' A tak jsme šli s pravdou ven: 'No,... prostě ... říkali nám, že byl bylo dobré ... Zkrátka jde o jedno rozhodnutí, které jsme společně udělali, že budeme mít jeden večer v týdnu pro sebe jako manželé. Měl by to být večer, kdy budeme spolu sami dva' Děti reagovaly okamžitě: 'Ale to je báječné! ... Konečně jeden večer, kdy budeme i my mít klid. Budeme si dělat, co chceme; tati, mami, běžte a o nic se nestarejte!'

Nejvíce nás překvapilo, že to děti tak snadno přijaly! A tak jsme se rozhodli, že s tím začneme hned v úterý večer. Protože to bylo poprvé, nechtěli jsme je nechat jen tak samotné a jít někam do restaurace ve městě. Rozhodli jsme se pro slavnostní večeři doma v pokoji (je dostatečně velký!) A když přišlo úterý, už od čtyř hodin odpoledne přišlo každé dítě s nabídkou, že pomůže. Jeden prostřel stůl, další připravil pěkný servis a příbory nebo ozdobil stůl květinami. Když se manžel vrátil z práce, všechno bylo připravené a měli jsme pocit, že děti prožívají svátečnější chvíle než my!

Začali jsme malým aperitivem a po několika minutách někdo klepal na dveře. Bylo to jedno z našich dětí, které se přišlo zeptat, zda něco nepotřebujeme, jestli je všechno v pořádku. A tak to šlo po celý večer. Během těch dvou hodin, které jsme s manželem strávili společně, každou chvíli přišlo některé dítě s otázkou: 'Tak co, dobrý? Jste spokojeni?' Na závěr přišly do pokoje všechny naše děti, posadily se na postel a řekly nám: 'Tak povídejte, řekněte nám, jaké to bylo? Líbilo se vám to?' Výsledkem bylo jejich přesvědčení, že v tom máme pokračovat. Nakonec se staly děti strážci našeho manželského večera do té míry, že když zazvonil telefon, říkaly: 'Dnes nemůžeme maminku a tatínka vyrušovat. Mají manželský večer.'“

7.5 Obnova a dělnické prostředí

Pro Pierra byly všechny oblasti života polem pro možnou evangelizaci. Na druhé straně viděl v každém člověku talent, zvláštní charisma pro evangelizaci, jež bylo třeba objevit a rozvíjet. Francis Kohn byl členem odborů, a tak ho Pierre nasměroval k evangelizaci

⁶⁸ Večery pro manžele jsou příležitostí znovu se vzájemně objevovat a manželé se snaží zařazovat je pravidelně do svého týdenního programu. Může to být třeba i oběd ve dvou nebo jiná forma setkání. Slovo „povinnost“ nahradila myšlenka přijímat druhého a slavit jej.+

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

v prostředí, které mělo blízku k dělnictvu. Rozhodli se společně něco udělat a pozvali asi deset lidí z obnovy. Většina z nich nebyla členy tehdy vznikající komunity Emmanuel.

Konal se první víkend, při kterém se rozhodli vyloučit teoretické debaty. Zavázali se k modlitbě k Duchu svatému a k osobnímu sdílení. Jednotliví účastníci už byli angažováni v CGT nebo v CFDT, další zase v ACO nebo v socialistické straně. A zrodila se „Obnova a svět dělníků“. Účastníci byli šťastni, že se mohli společně modlit a pomáhat si v pracovním životě. Současně s duchovním prohlubováním vzrůstal požadavek spravedlnosti. Po prvních třech setkáních přenechal Pierre odpovědnost za celou věc Francisovi. První skupina se postupně zvětšovala a začaly se konat víkendy jednou za čtvrt roku.

„Obnova a svět dělníků“ se stala příležitostí pro ty, kteří v hnutích Katolické akce nenašli pochopení pro svou otevřenost k charismatické obnově. Našli místo pro sdílení a rozvíjení nového dechu.

Například jedna zkušená odborářka, která byla členkou modlitební skupiny, jednoho dne zjistila, že má a priori hlubokou nenávist ke svému šéfovi. V jejím srdci nastal konflikt. Cítila, že se má změnit, ale nebyla toho schopna. Jednou si uprostřed modlitební skupiny klekla a poprosila: „*Pomodlete se, abych dokázala odpustit.*“ O několik dnů později poprosila v rozhovoru se svým šéfem o odpuštění. Toho dne se všechno změnilo. Jako zástupkyně zaměstnanců teď snadno dosáhla toho, o čem bojovala po celé roky: úpravu pracovní doby, zrušení píchaček a podobně. Ovzduší podniku to prospělo a přitom vůbec neutrpěla sociální spravedlnost, ba právě naopak.

Od roku 1979 se v rámci letních setkáních v Paray-le-Monial konala i setkání Obnovy a světa dělníků.⁺ Úlohy Francis Kohna, který vstoupil do semináře v Římě, se ujala Marie-France Delaportová, která pracovala v CFDT v oblasti obchodu. Pořádaly se také regionální víkendy s nejrůznějšími dalšími akcemi.

7.6 Evangelizace podle jednotlivých profesí

Při setkáních Obnovy a světa práce se ukázalo, že některé profesní skupiny zvláště potřebují silný závan ducha obnovy a jsou připravené ho přijmout. Tak se postupně začali scházet vyučující a kladli si otázku, jak být při své práci křesťanem a jak evangelizovat. Nejprve je nazvali Profesori pro Ježíše, později Škola Kristova. Byli mezi nimi učitelé všech předmětů na všech stupních škol. Rozhodli se ke společné modlitbě za svou práci, za žáky, den po dni za každý vyučovací předmět.

První setkání pro lékaře a zdravotní sestry se konala v Lurdech v září 1977 a 1978. Mezi účastníky byla Martina Cattová, otec Raymond Haltera, doktor Philippe Madre z komunity Blahoslavenství a bratr Albert de Monléon. Ředitel Bureau médical v Lurdech doktor Mangiapan s pochopením přispíval svými radami. Později se začalo s pořádáním dnů nebo víkendů na téma „Zdraví, lékařství a křesťanská péče o nemocné.“

Pro pracovníky v průmyslu a pro podnikatele hledal Pierre rovněž jejich vlastní prostředky evangelizace. První setkání se konala v sále svatého Alberta Velikého u dominikánů v ulici Faubourg-Saint-Honoré díky pochopení převora otce Raffina. Na úvod byly vždy liturgické chvály, následoval komentář nebo exhortace⁶⁹, dále přišla na řadu svědectví a po nich rozhovory ve skupinkách. Při občerstvení přišel čas pro volnější navázání kontaktů. Jean-Romain Frisch, mezinárodní odborník v oboru energie, který hodně cestoval, dostal nápad založit Křesťanský klub energie, do kterého zval významné křesťanské osobnosti

⁶⁹ Základní myšlenku měl vždy Pierre Goursat, ale přednesl ji někdo jiný.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

tohoto odvětví. Jednou jej jistý odborník požádal, aby připravil přednášku v Papežské akademii věd v Římě. Když se chtěl v chrámu svatého Petra zúčastnit mše svaté, setkal se tam s významným hostem tohoto zasedání akademie, jímž byl Jean-Loup Dherse, který byl v té době viceprezidentem pro energii ve Světové bance. Jean-Loup věnoval zprávě Jeana-Romaina velkou pozornost a pozval ho k návštěvě Světové banky ve Washingtonu. O několik měsíců později přijel Jean-Loup Dherse se svou ženou Nelly na setkání do Paray-le-Monial. Bylo to osvícení srdce. Brzy vstoupili do komunity Emmanuel a vytvořili modlitební skupinu ve Washingtonu.

Z tohoto setkání i z několika podobných se zrodila myšlenka široké větve evangelizace zahrnující svět práce, sociální vztahy a rozvoj. Tak vzniklo v roce 1988 dílo *Přítomnost a svědectví* (*Présence et Témoignage*) s cílem evangelizovat.

V létě roku 1987 se konal v Paray-le-Monial první křesťanský umělecký festival nazvaný *Magnificat*. Tvůrčí impuls k němu dal Dominik Rey. O rok později se konal druhý ročník. Tak se ustavila stálá skupina modlitby, reflexe a evangelizace mezi umělci *Magnificat*.⁷⁰

7.7 FIDESCO

V říjnu roku 1981 přijela do Říma skupina členů komunity Emmanuel, aby při zasedání biskupské synody o rodině sloužila modlitbou. Mnozí biskupové z různých světadílů jim říkali: „*Přijďte nám pomoci*.“ Byl mezi nimi například Mons. Margéot z ostrova Mauritius (dnes kardinál). Ze všech stran se ozývala žádost: „*Pošlete nám misionáře laiky, spolupracovníky, ale opravdové křesťany*.“ Pierre Goursat tehdy navrhl Marii-Sylvii Buissonové, která zastávala významné postavení v bance, aby začala organizovat práci komunity Emmanuel pro země třetího světa. V prvních letech převzal roli předsedy nadace s názvem FIDEFCO Charles de Montalembert. Později se název změnil na FIDESCO; základem je latinské slovo „fides“, tj. víra, „co“ vyjadřuje spolupráci. Jednalo se o podporu místních projektů rozvoje prostřednictvím humanitární a finanční pomoci, dále o přípravu mladých věřících Francouzů pro činnost v této oblasti spolupráce. Marie-Sylvie Buissonová se snažila s Pierrovou pomocí posílat tyto mladé lidi ve dvou až tříčlenných skupinách, aby si mohli navzájem pomáhat a společně žít milosti komunity.

První manželský pár odjel v prosinci roku 1979 do Kasai v Zairu. Byli to Pascal a Marie-Odile Dumontovi a spolu s nimi jejich osmiměsíční synek Mathieu. Pascal byl chirurg. V *maisonnée* s nimi žil Pascal Rebut, který byl svobodný, a nedávno vysvěcený kněz Bernard Peter. Později odjeli manželé Gaisnovi do Indie kraje Pondichéry, kde se Étienne, který byl rovněž chirurg, staral o nemocné leprou. Jiný mladý lékař, Pierre Mugnier, odjel za nemocnými leprou do Maroka. Spolu se svou ženou se podílel na díle, které se věnovalo arabským manželským párům v oblasti přirozených metod plánovaného rodičovství.

Ve velmi krátkém čase požádalo více než dvacet diecézí, především z Afriky, o služby nadace FIDESCO. Další týmy tak odjely do Zairu, do Rwandy, na Pobřeží slonoviny, do Senegalu, Guineje, Gabonu a Kamerunu. Další misie byly poslány na krátkodobé pobyty do Egypta, Nikaraguy a Brazílie. Proběhlo jednání s Katolickou delegací pro spolupráci a FIDESCO se stalo její součástí. To přineslo spolupracovníkům mnohem větší záruky.

Neobešlo se to bez dobrodružství. Například příjezd Marie-Sylvie Buissonové do Guineje byl opravdu zvláštní. Mons. Sarah nastoupil na arcibiskupský stolec v Conakry po Mons.

⁷⁰ Jeden z prvních členů komunity Emmanuel Yves de Brunhoff, povoláním právník, se později stal stálým jáhnem pro misi mezi umělci a zapojil se do služby MAGNIFICAT.+

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Tchidimbovi, kterého uvěznil vůdce Sekou Touré spolu s velkou částí těch, kteří tvořili církev v této zemi, po vyhnání misionářů v roce 1967. Když Sekou Touré zemřel, zbídačená země se začala znovu otevírat zahraničí. Začínalo se od nuly a Mons. Sarah požádal komunitu Emmanuel, aby se pokusila něco udělat jak po lidské, tak po křesťanské stránce. A tak tu jednoho večera v roce 1985 Marie-Sylvie vystoupila z letadla v Conakry a spolu s ní pouze tři cestující. Druhý den totiž nastal pokus o státní převrat. Na letišti ji nikdo nečekal. „*Město bylo jako mrtvé. Kam mám jít? Uviděla jsem jednoho bělocha a poprosila ho, aby mě zavezl k nějakému kostelu. Město bylo prázdné, bylo vidět jen tanky. Stála tedy před kostelem, ale ten je prázdný. Žádné světlo uvnitř. Sama uprostřed noci v africkém městě, kde platí zákaz vycházení, očividně válečný stav. Co má dělat? Samozřejmě růženec, ale co konkrétně? V tu chvíli zastaví zaprášené auto. Vystoupili z něj dva běloši a obrátili se na mě s otázkou: 'Jsme bratři Božského Srdce Páně a hledáme arcibiskupství ...'* Nastoupila s nimi do auta a horko těžko jsme našli nakonec Mons. Saraha. Tito dva bratři byli v roce 1967 vyhnáni ze země a nyní se vraceli, aby zjistili, zda jejich škola ještě stojí a jestli ji lze znovu otevřít. Jak prozřetelné setkání v Guineji mezi starší komunitou zasvěcenou Ježíšovu Srdci a mnou, členkou komunity Emmanuel, též plné lásky k Ježíšovu Srdci. Mons. Sarah, který měl také živou úctu k Srdci Ježíšovu a Mariinu, byl velmi dojat. Vzdával díky Bohu, neboť jsme byli mezi prvními Evropany, kteří se vrátili k církvi v Guineji.“

O rok později otevřelo FIDESCO jménem církve první dispensář v Guineji, a to v chudém předměstí Conakry Matoto. Zdravotnický tým tvořili manželé lékaři René a Françoise Caravanovi se svými dvěma dětmi a tři svobodní členové komunity Emmanuel, mezi nimi dvě zasvěcené sestry. Denně ošetřili 400 až 500 nemocných a dávali výrazné křesťanské svědectví v zemi, která je převážně muslimská.

7.8 Milost soucítění

Jednou vedl Pierre Goursat ze svého lůžka na lodi schůzku rady komunity. Mluvílo se o velmi choulostivé otázce. Někdo zaklepal na dveře a vešel mladík s výrazem úzkosti ve tváři. „*Pierre, už dál nemůžu, musím s tebou mluvit.*“ „*No dobře, kamarádíčku, řekni mi, co se ti stalo.*“ A mladík začal vyprávět svůj příběh, který byl velice zamotaný a nakonec vyšla najevo úzkost z pocitu viny. Trvalo to aspoň dvacet minut a Pierre nakonec řekl: „*Poslechni, posad' se sem a budeš účastníkem rady komunity. Musíme probrat ještě pár věcí a potom mi to všechno dopovíáš.*“

Po skončení rady odešel mladík naprosto uklidněn. Je to příklad překvapujícího charismatu soucítění, které Pierre uplatňoval za všech okolností. A takových příkladů bychom mohli uvést mnoho. Ve své kancelář tak přijal jednoho chlapce v depresi a ten tam zůstal po celý den, nic neříkal a nic nedělal. Život šel prostě dál v jeho přítomnosti.

Mezi milostmi komunity Emmanuel byla na prvním místě adorace a Pierrovi velmi záleželo na tom, aby ještě před evangelizací stála milost soucítění. Pierrovo myšlení v této oblasti bychom mohli vystihnout takto:

Kristus dává v dějinách církve každému společenství, každému duchovnímu směru vlastní způsob, vlastní charisma, jak žít jeho kříž. Pro komunitu Emmanuel je jeho kříž jako spojen se jménem komunity Bůh s námi. Kříž, všechny kříže se tam žijí obvyklým způsobem, Jsou to kříže všech lidí: problémy s dítětem, nesnesitelné pracovní podmínky, problémy v manželství, nevyléčitelná nemoc. Ale jsou další kříže: náhlá smrt malého dítěte, nehoda, problémy při hledání bytu, rodinné drama v okolí. Tváří v tvář tomu všemu Bůh potěšuje třemi způsoby. Nejprve adorací, která otevírá srdce Boží lásce. Dál prostřednictvím bratří a sester,

díky nimž se Boží láska konkrétně vyjadřuje v těžkých situacích. A nakonec je to chvála, která je rozhodnutí srdce a vůle k přijetí naděje⁷¹.

Pierre Goursat rád říkal: „*Z adorace Ježíše přítomného v eucharistii se rodí naše soucitění a evangelizace, tyto charakteristické rysy, tyto milosti komunity Emmanuel.*“ A vysvětloval je takto: „*Když člověk začne s adorací, často se po nějaké době dostaví určitá vyprahlost a člověk se točí v kruhu. Proč? Protože v tomto novém vztahu k Bohu myslí pouze na sebe, případně na své blízké nebo na velké úmysly té chvíle. Ale zapomíná na všechny, kteří nejrůznějším způsobem trpí, na všechny, kteří jsou v nebezpečí nebo právě míří do zatracení! Svátý Dominik při nočních modlitbách často plakal a volal k nebesům: 'Pane, co se stane s hříšníky?' Z takové přímlyvné modlitby za lidi, kteří trpí nebo spějí do záhuby, se rodí pravé soucitění. Není to citové soucitění, ale touha jít vstříc těm, kdo trpí, kdo neznají Boží lásku. Z ní se rodí oheň evangelizace, který má svůj zdroj v adoraci.*“⁷²

V komunitě Pierre napomáhal tomu, aby se toto soucitění projevovalo velmi konkrétním způsobem. Byla to pomoc drogově závislým a lidem na okraji společnosti, kteří byli v počátcích komunity přijímáni na lodi a v Zeleném butiku ke společné modlitbě a sdílení. Později dostala komunita dům Arche de la Colombe v kraji Beauvais, o kterém budeme ještě mluvit. Jedním z nejotevřenějších způsobů konkrétního projevu soucitění bylo nepochybně vytvoření SOS modlitby.

Telefonická služba SOS modlitba vznikla v roce 1979. Projekt se uskutečnil po smrti bratra jednoho z členů komunity – Daniela Garrica, která přišla po mnohaletém utrpení. Daniel o tom vypráví: „*Poslední noci jsem trávil sám na nemocniční chodbě. Tam jsem si naráz uvědomil, že kdybych nemohl zatelefonovat bratrům z komunity ve chvílích, kdy jsem to nejvíc potřeboval, asi bych se zbláznil! I když jsem o projektu nevěděl, myslel jsem na nutnost vytvořit SOS modlitbu.*“ Pierre už dlouho pomýšlel na něco podobného, ale když mu Daniel řekl o tom, na co v nemocnici myslel, řekl: „*Tak a teď už se do toho musíme opravdu pustit!*“ Ostatně v názvu této služby se ukázal původní význam slova SOS – Save our souls, což znamená „Zachraňte naše duše“.

Služba byla zahájena 14. března 1979. Toho dne všechny národní rádiové stanice vstoupily do stávky. Ale novinář Charles Villeneuve odvysílal na Europe I reportáž o komunitě Emmanuel, ve které mluvil o zahájení služby SOS modlitba a uvedl i telefonní číslo. A stalo se, že jediné Europe I nestávkovala a dosáhla toho dne rekordu v počtu posluchačů. Všichni si mohli vyslechnout zprávu o vytvoření této služby včetně telefonního čísla, neboť byla zařazena do každého zpravodajského bloku od sedmé hodiny ráno. „*Hned po odvysílání telefonního čísla v rádiu zazvonil telefon. Volal mimoparižský posluchač, aby nám řekl: Dík že existujete.*“

Hned se tedy ukázalo, že to byl dobrý záměr. Utvořily se týmy a telefon funguje ve dne v noci. Nachází se v místnosti, kde je Nesvětější svátost. Každé volání se stručně zaznamená do sešitu, který leží před Pánem. Každý rok tak před Něj položíme stovky a stovky stran. Zjistili jsme, že není nutné dávat rady, nejde o přímou psychologickou pomoc, ale lidé, kteří volají, potřebují, abychom se s nimi modlili. Počet volání rychle narůstal, a to nejen z Francie, ale i z ciziny, často z těch nevzdálenějších koutů zeměkoule.

⁷¹ Ten, kdo adoruje Nejsvětější svátost, přijímá postupně Boží pohled na sebe, na druhé, na svět, na potřeby všech lidí. Může tak vyjít ze sebe. Určitým způsobem opouští radost, kterou nachází v adoraci, radost z toho, že je tady, že je s Ježíšem. Ježíš mu ukazuje konkrétní svět, do něhož se vtělil. Dává adorujícímu svůj pohled soucitění, dává mu vnímavost k potřebám druhých, které možná až do této chvíle neviděl nebo je nechtěl vidět, k potřebám, které nevnímal jako příležitost, kdy by mohl něco udělat nebo se toho necítil být schopen. A spolu se svým pohledem na svět mu Ježíš dává i prostředky, aby konal. Pomalu mu ukazuje, co může udělat ať už přímo, nebo skrze bratry. A tak se postupně při každodenní adoraci stáváme Ježíšovými nohama, abychom mohli běžet navštívit bližní, stáváme se jeho rukama, abychom jim mohli posloužit, stáváme se jeho ústy, abychom mohli říci slovo naděje, stáváme se Ježíšovým srdcem, abychom mohli lidi milovat.

⁷² Cit. Frédéric LENOIR, *Le Communauté nouvelles. Interview des fondateurs*, Paříž, 1988.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

SOS modlitba trvá od roku 1979. Neuplyne ani jeden den, aniž by nepřišlo svědectví o vyslyšení prosby. Často se jedná o uzdravení, obrácení, všechny možné milosti. Někdy jsou to velmi dojemné případy. Uvádíme jeden z nich, o kterém vypráví mladá žena: „*Loni v květnu jsem vám jednou večer zavolala. Byla jsem skutečně v těžké situaci. Žila jsem pět roků s mužem, který byl ženatý a měl tři děti. V jeho manželství byly velké problémy dlouho předtím, než jsem se s ním setkala. Pracuje ve Francii a čas od času jede do svého kraje, aby se viděl se svými dětmi. Věděla jsem, že se nechce rozvést kvůli dětem, ale rozhodla jsem se mít s ním dítě. Když jsem zjistila, že jsem těhotná, on dítě nechtěl. Dlouho a dlouho jsem plakala, ale z lásky k němu jsem přistoupila na potrat. Druhý den měl pro mě přijet a odvézt mě na kliniku. Měla jsem strach někomu se svěřit, a tak jsem zavolala SOS modlitbu. Chtěla jsem poprosit o modlitbu, aby se změnilo srdce otce dítěte, ale nebyla jsem přesvědčena o síle modlitby. Modlili jste se se mnou a já jsem se pak ještě modlila sama. Druhý den pro mě ten muž nepřišel. Později jsem se ho zeptala, proč nepřišel. A víte, co mi odpověděl? 'Nedokážu ti to vysvětlit, ale nějaká vnitřní síla mi zabránila, abych se vydal na cestu.' Pochopitelně jsem se rozplakala a všechno jsem mu pověděla. Už spolu nežijeme a já se modlím, aby se jeho manželství dalo do pořádku. Porodila jsem chlapečka, jmenuje se Samuel. Jeho otec se na něj přišel podívat a vím, že ho má rád. Je to vidět a cítím to. A tak i nadále svěřuji svůj život Pánu a prosím, abych znovu neupadla do cizoložství. Chtěla jsem vám vyprávět své svědectví, abyste věděli, že SOS modlitba není zbytečná. Pán ať je chválen a veleben. Velebím ho za svého syna, kterého zachránil.*“

Mezi lidmi, kteří telefonují, se najdou i takoví, kteří se vůbec neumí modlit. Tak tomu bylo i s jednou ženou, která v roce 1979 zavolala mezi prvními: „*Právě jsem poslouchala rádio a ještě nikdy v životě jsem se nemodlila. Musí to být něco úžasného. Naučte mě modlit se. Nejsem pokřtěná, ale moc bych se chtěla modlit.*“ Pierre určitě až v nebi uviděl, co všechno udělala služba SOS modlitba pro takové množství lidí.

Služba soucítění se vtělila i do přijímání lidí z okraje společnosti v domě Arche de la Colombe a při návštěvách v nemocnicích. V Arche de la Colombe žilo již malé společenství, které tvořily především Marthe a Nanda. Později se rozhodly vstoupit do komunity Emmanuel. V tomto společenství nacházeli po mnoho let útočiště mladí lidé, kteří se ocitli v těžké situaci. Pierre tam poslal Francise Kohna, později tam začal pracovat Guy de Kérimel, který se velmi hluboce ponořil do bratrského života s těmito mladými. Byl mezi nimi i Henri, který zakusil nejhorší možné útrapy, jaké si jen lze představit. Po mimořádně těžkém dětství a dospívání začal ve 14 letech s drogami. Pak to byl alkohol, prostituce, okultismus, černá magie, vězení. Henri byl na tom nejhůř ze všech. Když přišel do Arche de la Colombe, byl tak utlumený, že se neodvážil zpívat a modlit se spolu s ostatními. V průběhu několika týdnů u něj došlo k úplné proměně. Velmi brzy našel blízký vztah se svatě Terezii z Lisieux a k Panně Marii, které přispěly k jeho velkému vnitřnímu osvobození a uzdravení. A neuběhly ani dva měsíce a byl z něj úplně nový člověk. Tehdy napsal: „*Když jsem přišel do Arche de la Colombe, našel jsem tam nejen bratry, ale především rodinu. Na začátku jsem s tím měl velké problémy. Viděl jsem, jak tam společně žije sedm nebo osm kluků, jak silně prožívají modlitbu i práci a řekl jsem si: 'Ti jsou úplně mimo, tady to pro mne nebude!'* A pak jsem se jednoho dne do toho dostal. Prostřednictvím modlitby jsem pocítil jako něčí přítomnost. Nevěděl jsem, čím je to přítomnost. A tato přítomnost mi umožnila zbavit se všeho toho, co jsem s sebou tahal, tu osobu, kterou jsem si vytvořil postupem let plných utrpení, odmítání a vzpoury ... A věřte mi, že to není nic lehkého, ty dny, kdy člověk odhazuje svůj způsob života. V některých chvílích je velmi agresivní a má chuť vrhnout se na prvního, kdo mu přijde pod ruku! Ale nejvíc mě tady udivilo, že mě bratři přijali.“

Později (v roce 1980) se skupinka Arche de la Colombe usadila v Croix-sur-Ourcq poblíž Château-Thierry, kde komunita Emmanuel otevřela malé centrum modlitby a přijetí osob.

Návštěvy nemocných začaly v nemocnici René Muret v Sevranu díky Jeanne-Marie Rozéové, která měla se svým manželem Yvesem-Mariem čtyři děti. Nejstarší syn Emmanuel byl tělesně postižený. Vytvořili modlitební skupinu, do které chodili velice různí lidé, především původem z Antil. Místní duchovní byli někdy tak trochu překvapeni jejich evangelizačními snahami, zvláště když postavili v neděli dopoledne v kryté tržnici evangelizační stánek. Oslovili tak hodně lidí. Jednou se otec Paul, duchovní v nemocnici v Sevranu, svěřil Jeanne-Marii, že jen těžko nachází pomoc pro návštěvy nemocných v tomto zařízení, kam posílali pacienty v konečné fázi jejich nemoci. Pierre Goursat Jeanne-Marii povzbudil, aby utvořila malou skupinku pro tuto službu. Stanovila pravidlo, že před návštěvou nemocných bude vždy adorace v kapli. Dva členové skupinky zůstali na adoraci v kapli i během návštěv nemocných. Brzy jim duchovní svěřil úkol přinášet eucharistii nemocným, které určí. Při návštěvách se přihlásili další nemocní, o kterých po návratu knězi řekli. Tak se staly případy, že se nemocní setkali s Bohem po sedmdesáti letech, kdy vedli život bez Boha, požádali o zpověď a přistoupili poprvé ke svatému přijímání.

V návaznosti na tuto zkušenost byla založena skupina v čele s Catherine Frischovou pro návštěvy nemocných v Nanterre. Tam se odehrál tento příběh: jeden nemocný měl špatné vztahy s ostatními v pokoji. Jednou se někomu ze skupiny podařilo povědět mu o Pánově milosrdenství. Po nějakém čase byl tento pacient přemístěn do jiného pokoje, kde byl sám. Jeden ošetřovatel později vyprávěl, že když tento nemocný cítil, že přichází smrt, napsal lístek a požádal, aby jej ošetřovatel odnesl k nemocným, s nimiž byl v pokoji předtím. Na lístku je prosil o odpuštění. Na druhý den pak zemřel.

Dalším způsobem, jak nemocným přinášet radost a naději, je liturgie. Tak se začalo s animováním mší v nemocnici Sainte-Anne.

S návštěvami nemocných se začalo i v pařížské nemocnici pro staré lidi Sainte-Perrine pod vedením Christine Arbolové. Často byla příležitost zvěstovat Pána, který někdy projevil svou lásku a přítomnost velmi dojemným způsobem. Christine tam připravila na křest jednu devadesátiletou paní, která krátce po svém křtu zemřela. Den po její smrti měli Christine a Gérald odjet animovat víkend pro manžele, jenže jejich nejmladší dcerka měla čtyřicetistupňové horečky. Christine si náhle vzpomněla na tu starou paní, která odešla do nebe. „*Určitě nikdo neprosí tuto ženu, která je jistě v nebi.*“ A poprosila ji o pomoc pro své dítě. Horečka náhle ustoupila a Christine mohla odjet pokojně se svým manželem.

Po určité době byly skupiny komunity Emmanuel, které navštěvovaly nemocné v nemocnici René Muret a Sainte-Perrine, oficiálně zařazeny do duchovní služby. Podobně v nemocnici Saint-Maurice poblíž města Nogent-sur-Marne a v Rambouillet. Později se tento apoštolát rozvinul i mimo Paříž, v jiných krajích.

Tak se mnoha způsoby, v životních událostech, při charitativních dílech a evangelizaci, ale i v modlitbě ukázalo, že Pán volá komunitu Emmanuel, aby se otevřela k uplatňování soucítění. V lednu roku 1978 k tomu dostala i proroctví jedné matky rodiny:

„Proste, aby komunita měla soucítění. Proste moji Matku. Ona tento dar měla, z ní si vezměte příklad. Umějte naslouchat svému bratru. Milujte ho, neodsuzujte. S láskou se snažte porozumět jeho utrpení a pomozte mu, aby mi své útrapy obětoval. To je vaše úloha služebníka. Zemřel jsem na kříži, abych vás potěšil v těžkostech, abych vás zachránil od hříchů, abych vás uzdravil a vysvobodil. Proste moji Matku o tichost, pokoru a milosrdenství. Modlete se v kapli v rue du Bac. Můj lid trpí, bloudí po špatných cestách. Přijde čas, kdy svět bude zachráněn soucítěním. Proto vás uzdravuji. Jsem v srdci každého. Ale čekám na jejich volání. Čekám, že mi otevrou své srdce. Moje Srdce je probodeno. Pojdte a pijte mou krev a mou živou vodu, abyste se zachránili a uzdravili. Čekám, že přijdou k mému Srdci a budou pít tuto věčně živou vodu. Amen.“

Když to slyšel Pierre, který nikdy neztrácel smysl pro humor, řekl Catherine: „*Poslechni, nemohla bys nám přivést ještě další takové proroctví?*“

7.9 Oslavený kříž

Poslední Pierrovou intuicí, jíž s láskou zasvětil poslední roky svého života, byl Oslavený kříž. Začal se tomu věnovat v roce 1986, když ze zdravotních důvodů musel odstoupit z funkce moderátora komunity Emmanuel. Oslavený kříž je způsob, jak žít své útrapy ve spojení s Ježíšem již ve světle jeho Zmrtvýchvstání. Proto už není žádný smutek. Pierre rád říkal: „*Nechci, aby Oslavený kříž byl + v nemocnicích,*“ neboť člověk má podíl na Ježíšově radosti a přijímá život od samého Ježíše, který se nám dává. Je to o mnoho víc než pouhá přimluvná modlitba; jde o skutečně povolání svědčit o Ježíšově vítězství. Tak se každý kříž může stát cestou života. V adoraci se srdce otevírá pro oběť a lásku k bližním. Pierre viděl v bratrech a sestrách Oslaveného kříže ty, kdo učí celou komunitu prožívat v radosti všechny drobné kříže každodenního života.

Mezi první členy patřili Jeannette Delcroixová, Gilles de Boullay a Marie-France Dunatová. Pomalu se Oslavený kříž rozrůstal. Jeden z jeho členů o tom říká:

„Utrpení umožňuje člověku, aby si položil radikálněji otázku: 'Je evangelium pravdivé nebo není?' Pokud není pravdivé, potom Kristus nevstal z mrtvých a my jsme nejubožejší ze všech lidí, jak říká apoštol Pavel. Pokud je evangelium pravdivé, pak jsou pravá i blahoslavenství ... a je možné přijmout ve svém životě kříž, neboť se stává cestou posvěcování. Bůh volá některé z nás, aby se ponořili do tajemství jeho kříže. Jiné volá k tomu, aby byli jeho důvěrnými svědky. Ale skrze tuto úzkou bránu nám Ježíš umožňuje, abychom byli připojeni k jeho vítězství nad hříchem a nad smrtí. Opírejme se jeden o druhého, abychom mohli následovat našeho Spasitele.“

Jedna matka rodiny s vážným onemocněním cukrovkou svědčí: „*Jsem nemocná už sedm let. Pán dopustil, abych onemocněla velmi nestálou+ formou diabetu a nyní si musím píchat injekci několikrát denně. Prožívám tuto zkoušku jako dar. Vždy když si píchám injekci, obětuji to za někoho a prožívám to ve spojení s Pánem. Mohu vám říct, že je to opravdu radost. I když jsem někdy unavená nebo je mi těžko, prožívám skutečnost, že jsem nemocná, jako milost. Vždyť záleží jen na skutku lásky. Samozřejmě, několik injekcí denně se může zdát jako drobné utrpení. Není však důležité to, co člověk obětuje, ale láska s níž to obětuje. Každá maličkost obětovaná s láskou je v Božích očích veliká.*“⁷³

7.10 Komunita a formace

Další velkou starostí Pierra, kterou sdílela i Martina, bratr Albert-Marie a celá první generace komunity, byla otázka formace. Ve světě kolem nás roste úroveň studia a křesťané zůstávají na úrovni katechismu pro přípravu k prvnímu svatému přijímání. Nemají možnost čelit výzvám současného světa. Postupně se na žádost členů komunity zavedl celý systém formace. Neměla však být jen pro vnitřní potřebu komunity, ale bylo nutno udělat všechno pro to, aby se šířila i mimo komunitu. Potřeby byly tak naléhavé, že komunita nekonkurovala v tomto směru jiným cestám katolické formace.

Vyučování o vylití Ducha svatého o komunitních víkendech, pak o křesťanském životě, v průběhu let vytvořilo skutečný katechumenát pro dospělé. Pierre Goursat se ujal úlohy formovat ty, kdo měli na starosti formaci, a vyzařovat v oblasti kultury. V roce 1979 založil

⁷³ Později se objevil komplementární+ postoj: některé rodiny přijaly malé postižené děti a adoptovaly je.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

v dominikánském klášteře v pařížské ulici Faubourg-Saint-Honoré Centrum Jana Pavla II., nazývané též Univerzita pracujících. Přednášky se konaly v krásném sále v suterénu, pojmenovaném krátce předtím po svatém Tomáši Akvinském. Byl to dokonalý programový celek.

Jedním z prvních přednášejících byl Louis Bouyer, slavný protestantský pastor, který se po konverzi stal knězem a profesorem teologie. Dále to byli dominikáni otec Raffin a otec M. J. Nicolas, biblista z Katolického institutu v Paříži, otec Cazelles, historici Bédouelle a Armogathe, kteří zapalovali ducha nových konvertitů. Díky těmto profesorům se jejich šok ze setkání s Bohem začal přenášet i do sféry rozumu. Naopak i profesori byli osloveni svými posluchači, kteří přijímali jejich slova o věcech Božích ležících před nimi s pozorností a velkou vírou.

Tak se zrodila mladá generace vyučujících, jejichž charisma se vytříbilo při vyučování a formaci nejprve v komunitě a později ve farnostech. Tak byl celý jeden rok v komunitě věnován poznávání Starého a Nového zákona z hlediska duchovního, ale současně i historického a literárního. V rámci jednotlivých *maisonnées* se konaly biblické soutěže, z nichž měl užitek každý, ať už měl universitní vzdělání, nebo ne. Celek by doplněn vyučováním o křesťanské antropologii, dále christologickou katechezí svátostí. V souladu s tradicí církve byla jednotlivá liturgická období příležitostí k patristickým a biblickým meditacím o velkých událostech dějin spásy. Postupně se celková úroveň formace a křesťanské kultury zvyšovala díky modlitbě, vyučování a liturgii podle dávného učení církve: „*Lex orandi, lex credendi*.“ Bratr Albert byl vždy k dispozici, aby potvrdil to, co bylo správné, a napravoval či prohluboval tam, kde to bylo zapotřebí. V tom jeho charisma doplňovalo charisma Pierra a Martiny.

Při tomto úsilí o christianizaci inteligence měl Pierre Goursat na srdci i zformování křesťanských názorů na filosofii (v tom byl vůdčí postavou otec Marie-Dominik Philippe), na psychologii, ekonomii a rozvoj. Tak například dominikán Vincent Cosamo, ředitel Centra Lebret, poskytl úvod do problematiky zemí třetího světa a do vztahů Sever-Jih. Bylo to právě v době, kdy Marie-Sylvie Buissonová pracovala na založení díla FIDESCO. Pierre k tomu říkal: „*Musíte být informováni. Když do těch zemí přijedete, nesmíte říkat: 'Ach, Pane, nevěděl jsem, že v zemích třetího světa žijí chudí lidé.' Ježíš vám odpoví totéž, co řekl tomu boháčovi: 'Ubohý Lazar byl u tvých dveří, a tys ho neviděl.'*“ Od roku 1987 dostaly jednotlivé perspektivy + této formace systém v Centru Trinité.

A konečně v oblasti čistě komunitní doplnila postupně základní formaci formace vedoucích modlitebních skupin, formace odpovědných za činnost v oblasti pastorační, za zpěv a liturgii a dále odpovědných za zvlášť náročné otázky v oblasti doprovázení; Pierre vynaložil velké úsilí, aby měla komunita zkušené a vzdělané doprovázející.

7.11 Misie ve farnostech

Pierrovi bylo líto současných zástupců, které neznají Boha, a proto jsou bez naděje. Stále si opakoval slova svatého Dominika: „*Pane Ježíši, milosrdenství! Co bude s hříšníky?*“ Chtěl, aby komunita přijala tento postoj srdce. Proto se všemi prostředky snažil, aby komunita přinášela Kristovu radost současníkům. Jelikož lidé přestali chodit do kostela a nežili s církví, bylo zapotřebí, aby církev přišla k nim. To byl cíl evangelizace na ulici a byl to i cíl misí ve farnostech.

V uplynulých staletích byly misie ve farnostech zvlášť účinným nástrojem evangelizace. Po druhé světové válce se však vytratily. Podle Pierra a komunity Emmanuel to ale byl i názor

některých skupin charismatiké obnovy ve Francii, přišel čas tento typ evangelizace obnovit, a to spojením sil kněží i laiků a důrazem na svědectví, modlitbu a svátosti. První misie se konaly v Ariège, dále v Deux-Sèvres. Vedla je skupinka kolem Sergia Hernandez a Guy de Kérimela. Jejich rozvoj přineslo spojení úsilí evangelizační školy a místních skupin komunity Emmanuel. Pierre byl velmi spokojený, když Yves le Saux uskutečnil evangelizační misie v jeho rodném kraji Morbihan. Při první misii udělil biskup ve Vannes pouze svolení, nic víc. V průběhu týdenní misie mu však lidé přinášeli zprávy a nakonec sám předsedal závěrečné eucharistii. Od té doby dosáhly misie velkého rozmachu a požadavky stále přesahují možnosti komunity.

7.12 Farnosti

Pierre nepokládal farnosti za místa uzavřená do sebe, ale za základny evangelizace. Jako první byla svěřena komunitě Emmanuel farnost svatého Vincence z Pauly v Marseille. Zvláštní bylo, že komunita v té době neměla ještě kněze, a už jí svěřili farnost. Usadil se tam tým laiků, který se věnoval lidem, kteří přicházeli na faru s různými potřebami, a dále animaci liturgie a přípravě na křest. Na vysluhování svátostí a slavení eucharistie přicházel vždy některý z kněží ze středu města, kde byl tým duchovních pověřený péčí o několik farností. Návštěvnost kostela výrazně vzrostla. Ve farnosti svatého Vincence z Pauly pracovala komunita několik let a potvrdila platnost intuice, že komunita může platně působit ve farnostech. Jiná zkušenost se osvědčila v kostele svaté Magdaleny v Aix-en-Provence, kde skupina členů komunity spolu se stálým jáhmem, jímž byl Claude Proux, pomáhala místnímu faráři a kaplanovi.

V obou farnostech byla velmi živá animace a došlo k některým konverzím, ale vyskytly se i jisté potíže. I když na obou stranách nechyběla dobrá vůle, bylo obtížné najít společnou koncepci pro činnost farnosti. Postupně došlo k dynamičtějšímu vývoji situace v Paříži.

V počátečním období nabídl kardinál Lustiger komunitě Emmanuel možnost působení ve farnosti Panny Marie ustavičné pomoci. Díky spojenému úsilí jediného kněze v této farnosti otce Louveaua a dvou maisonnée komunity se návštěvnost kostela v této znevýhodněné farnosti mimořádným způsobem zvýšila.

Když svěřil kardinál Lustiger komunitě Emmanuel farnost Trinité, udělal další krok; tentokrát měl pracovat společně tým komunity složený z kněží a laiků v jedné z největších farností v centru Paříže. Jako předvoj byli vysláni dva kaplani: Dominik de Chantérac a Jacques Benoît-Gonnin. Farářem byl ve shodě s moderátorem i s radou komunity jmenován Francis Kohn, který přijal kněžské svěcení o rok dříve. Pierre připravil cesty a sledoval s velkou radostí tuto zkušenost, a to do té míry, že od té doby měl vlastně dvě maisonnée: jedno na lodi a druhé právě v této farnosti. Nebudeme se pouštět do podrobného popisu současného vývoje ve farnosti, pouze bychom rádi upozornili, že se tam poprvé uskutečnila naplno zakladatelská intuice Pierra Goursata o společné práci kněží a laiků komunity Emmanuel.

8 OBNOVA PARAY-LE-MONIAL

V červenci roku 1986 se jeden muž, který pracoval v oblasti mezinárodního obchodu, náhodou ocitl se svou rodinou v Paray-le-Monial, kde prožil své dětství. Byl naprosto ohromen. V paměti měl vzpomínku na malé pokojné městečko, jak se patří ospalé, se spořádanými obyvateli. A teď se ocitl uprostřed několika tisícovek mladých lidí, kteří mluvili všemi evropskými jazyky. Kostely byly ve dne v noci plné lidí, kteří zpívali při liturgii nebo v tichosti adorovali. S velkým pohnutím zvolal: „*Jaký je to život, který přišel do Paray-le-Monial!*“

Celá kniha by nestačila, kdybychom chtěli popsat obnovu úcty k Ježíšovu Srdci. Ale na její napsání je ještě brzy. Uvedeme jen částečně některé prvky, z nichž se skládá skutečnost, na které se Pierre velkou měrou podílel.

8.1 Paray – místo, kde vane Duch svatý

Již jsme uvedli, že v roce 1975 začala komunita Emmanuel s přispěním dalších skupin společenství obnovy novou tradici poutního místa Paray-le-Monial; uspořádala dvě setkání, kterých se zúčastnilo celkem 700 lidí. Záhy nastalo jakési probuzení. V roce 1977 se konala dvě setkání s asi 5 000 účastníky. O rok později byla už tři setkání, otevřená všem, a kromě nich duchovní cvičení pro kněze a setkání pro představitele obnovy z afrických frankofonních zemí. V dalších letech přibyla další specializovaná setkání, věnovaná především zpěvu a liturgii. Do rámce všeobecných setkání byly zahrnuty jednotlivé skupiny, například z oblasti zdravotnictví, vědci, psychologové a velmi významná setkání Obnovy a světa práce. V roce 1982 překročil počet účastníků 9 000 z více než třiceti zemí. Byla to příležitost zažít konkrétně univerzalitu katolické církve. Stan postavený v parku kaplanů už nestačil.

Pomalu a postupně začali obyvatelé Paray-le-Monial, počínajíc obchodníky, přijímat obnovu poutí a pochopili, že to přináší nový rozkvět jejich městečku.

V roce 1983 přijelo na letní setkání asi 12 000 účastníků, přičemž 1 500 jich bylo ze zahraničí. Paray-le-Monial se stalo skutečným duchovním centrem Evropy. Systém simultánního tlumočení umožnil překlady do osmi jazyků. V roce 1984 se začalo se čtvrtým během letních setkání. O rok později se poprvé konalo Mezinárodní fórum mladých, na které se sjely tisíce účastníků. Probíhalo v těžko popsatelném nadšení. V létě 1985 dosáhl počet účastníků 15 000. Tehdy naposled setkání vedl Pierre.

V roce 1987 však už bylo účastníků kolem 20 000, z toho více než 4 000 ze zahraničí. Nejpočetnější byly skupiny z Belgie, Holandska, Německa a Rakouska. Přítomnost církve se projevila rostoucím počtem kardinálů a biskupů. V roce 1987 jich přijelo celkem dvacet.

Počet účastníků setkání v Paray-le-Monial neustále vzrůstal, i přes existenci dalších iniciativ organizovaných církví a především charismatickou obnovou. Podíl nových příchozích činil 60 %. Tak mohla milost obnovy a ještě výrazněji milost Božího milosrdenství zjeveného v Paray-le-Monial zasáhnout stále další a další osoby.

Jak ale všechny ty lidi ubytovat? Školy, internáty, řeholní domy i hotely byly rychle obsazené. Kromě toho bylo nutno najít místo, kde by se po skončení akcí uskladnil veškerý potřebný materiál, jako lavice, stoly, hrnce z kuchyně a podobně. V prvních letech byly velmi úzké vztahy s karmelitánským klášterem. Pierre získal souhlas s tím, aby zařídil neužívanou

část kláštera, která byla nejpřepychovější a velmi staromódní. Byla postavena ve 20. letech 20. století díky štědrosti jisté osoby, která prožila konverzi. Pierrovy naděje na to, že by se tam mohla komunita Emmanuel trvale usadit, se však nevyplnily. Karmelitáni se rozhodli, že pro ně bude jednodušší odstěhovat se a usadit se v jiné diecézi, kde bude snazší postavit moderní klášter. Aby uhradili všechny náklady, byli nuceni prodat budovy i s pozemky.

Pierrův tvůrčí duch se zabýval i dalším projektem. Jeden přítel komunity přišel jednoho dne se zprávou o možnosti zakoupit pozemek o rozloze 14 hektarů na okraji poslední zastavěné zóny. Započalo opatrné jednání ... Ale asi ne dost opatrné. Bylo to v předvolebním období. Majitelé sousedních pozemků rozšiřovali různé řeči a vznikla petice proti prodeji pozemku komunitě, byla předložena městskému úřadu. Při památném zasedání městské rady, které bylo veřejné, přijal tehdejší starosta rozhodnutí zakázat konání akcí komunity na této zemědělské půdě, ale kompenzací měl být městský park Moulin-Liron zapůjčený komunitě pro letní setkání.

Tento park o rozloze mnoha hektarů zaplavitelných luk mezi uměle vytvořeným kanálem a říčkou Bourbince získal starosta města pro rekreační účely a začala tam výsadba okrasných stromů. Je odtud nádherný výhled na věže románské baziliky, která je večer krásně osvětlená. Navíc je z parku dobrý přístup do centra města. V té době mělo však toto místo i dvě nevýhody. První spočívala v tom, že v době silných dešťů hrozilo zaplavení celého pozemku do výše 50 až 100 centimetrů, a když nepršelo, pronikala sem voda z kanálu, který byl položen výš, to celému místu dávalo vzhled močálu. Druhou nevýhodou bylo to, že v té době byl v celém městě jediný most, takže při cestě z parku Moulin-Liron do baziliky a kaple Navštívení, které ležely téměř naproti přes vodu, byla velká zacházka.

Tyto problémy se postupně podařilo vyřešit. Úroveň terénu se v části parku začala zvyšovat díky tomu, že se trvale nasypával štěrk a písek, až se dostala nad úroveň záplav. To umožnilo postavení velkého stanu se čtyřmi stožáry. Důležitá byla iniciativa člověka, který si vzpomněl, že když byl na vojně, působil u ženistů, podílel se i na stavění mostů typu Bailey, které armáda a společnost pro výstavbu silnic a mostů ještě v případě naléhavé potřeby někdy používala. Chtělo to jisté úsilí, ale nakonec armáda souhlasila s tím, že jeden takový most postaví na léto přes říčku Bourbince poblíž baziliky. Obyvatelé Paray-le-Monial byli zpočátku trochu udiveni, ale rozhodně velmi spokojeni s mostem, který jim umožnil snadný přístup do městského parku i do některých čtvrtí, takže odpadla dlouhá zacházka. Proto v následujícím roce městská rada rozhodla, že se postaví stálý most. A je to moc pěkný most, začalo se mu říkat „most Obnovy“.

Byl tedy získán prostor potřebný pro postavení velkého stanu – plátěné katedrály, o jaké snil Pierre – pro samoobslužnou jídelnu, kuchyň, dětské stany, knihkupectví, příjem atd.

Pro ubytování využil Pierre se svým týmem v prvních letech „moduly“. Byl to velký stan, v němž se plátěnými závěsy vytvořily malé buňky, moduly. V každé z nich se mohlo ubytovat až pět osob za velmi příznivou cenu.

Ovšem tento komfort byl velmi relativní. Tak na jedno z prvních setkání, při němž tyto moduly už fungovaly, přijela jedna vážená paní z Rakouska a dostala ubytování právě v jednom z nich. Po půlhodině přišla celá rudá do příjmu a energicky volala: „*Žádný hotel-modul! Žádný hotel-modul!*“ A museli jí dát ubytování odpovídající tradici rakouského „Gasthausu“. Moduly ve velkém stanu dostaly jméno „tábor Panny Marie“.

Tímto způsobem, totiž táborem Panny Marie, kempy, školami atd. se podařilo vyřešit ubytování tisíců poutníků. Nicméně Piet a Trude Derksenovi z Holandska, kteří konvertovali a spolu s rodinou Boersových založili holandskou komunitu Emmanuel, zastávali názor, že pro poutníky ze zemí severní Evropy a z USA, ovšem i jiných zemí, by bylo dobré postavit dvouhvězdičkový hotel na obvyklé mezinárodní úrovni. Nutno dodat, že Piet a Trude v této oblasti pracovali: byli vlastníky významného podniku Centers-Parks, který v krásném prostředí prázdninových parků stavěl tisíce bungalovů. Piet a Trude se rozhodli, že podstatnou část

svého jmění věnují chudým a také pro evangelizaci. K tomuto účelu vytvořili nadaci „Svědectví o Boží lásce“. V Paray-le-Monial postavili na břehu říčky Bourbince, přímo naproti parku Moulin-Liron, hotel s 300 lůžky, s přednáškovými sálami a kaplí, který dostal název Převorství Srdce Ježíšova. Zlatým hřebem stavby se staly nádherné zvony, jejichž osazení se časově shodovalo s nástupem Jeana-Rodolpha Karse do Paray jako kaplana pro poutníky. Byl totiž vášnivým milovníkem hudby. Vytvořil automatické programy pro zvony, které mohly nádherně melodicky zvonit Anděl Páně, velikonoční Aleluja a různé jiné nápěvy. Hotel byl prakticky dokončen v době návštěvy papeže Jana Pavla II. v Paray-le-Monial, k níž se ještě vrátíme. Papež stavbu ze svého papamobilu požehnal a radostně ji pokropil svěcenou vodou.

Biskup v Autunu Mons. Le Bourgeois se zájmem sledoval tuto obnovu Paray-le-Monial. Ale jak se postarat o příliv poutníků v průběhu celého roku? Se souhlasem duchovních své diecéze se rozhodl svěřit oficiálně toto poutní místo do péče komunity Emmanuel, nejprve pod vedením Mons. Gaidona, pak přímo, neboť Mons. Gaidon byl později jmenován biskupem v Cahors a Paray-le-Monial opustil. Sbor kaplanů v Paray, který postupně zanikal, byl tak znovu obnoven.

Prostřednictvím dohody požádal biskup v Autunu komunitu Emmanuel, aby její tým, složený z kněží a laiků, zajišťoval péči o poutníky po celý rok. Komunita tehdy navrhla, aby do diecéze Autun byli inkardinováni někteří její seminaristé, kteří byli po ukončení studií vysvěceni na kněze. Diecéze je kromě toho pověřovala dalšími úkoly. V Paray-le-Monial se usídlila i Mezinárodní evangelizační škola.

8.2 Pierre Goursat a Paray-le-Monial

Již jsme mluvili o tom, jak Pierrova inspirace pomohla tomu, že po Vézelay se i Paray-le-Monial stalo místem rozvíjení a prohlubování francouzské katolické charismatické obnovy.⁷⁴ Postupně s rozvojem obnovy vznikla i další centra charismatické obnovy ve Francii, v nichž se s velkým úspěchem konala charismatická shromáždění. Iniciativu převzaly nové komunity jako Lev z Judy, Chemin Neuf a další. Paray-le-Monial se stalo místem specifického přínosu komunity Emmanuel katolické charismatické obnově, a to nejen obnově francouzské, ale mezinárodní. Stalo se místem, kde se díky účasti širokého spektra věřících, kteří se sem vydali, nejen charismatiků, bez velkého rozruchu uskutečňuje významná výměna mezi nadšením obnovy a hlubokým životem církve.

Ani dnes není mnoho těch, kteří si uvědomují, že hlavním tvůrcem tohoto díla byl Pierre Goursat. Uprostřed zástupu v Paray ho příliš vidět nebylo. Jeho zdravotní stav mu neumožňoval mnoho aktivit, ve dne musel většinou ležet. Nepozorovaně chodil na adoraci do kaple Navštívení, kde trávil celé hodiny. Ve svém pokoji v malé budově při vstupu do Parku+ kaplanů, téměř naproti zadní části baziliky, mohl slyšet chvály, liturgie i slavení eucharistie konané v bazilice. Jeho povaha uměleckého kritika a samozřejmě i dar duchovního rozlišení mu umožnily poznat, zda to bylo živé, nebo příliš táhlé, jestli se lidé mohli „ponořit“ do milosti radosti a milosrdenství, která je vlastní Paray-le-Monial. Mohl tak jednotlivým zodpovědným osobám, přicházejícím do jeho pokoje, radit s nutnými úpravami. Tajemným způsobem však k němu byli posíláni i lidé, kteří setkání s ním potřebovali: lidé ztracení, čerství konvertité, mladí, kteří hledali své povolání, významné osobnosti ze světa obchodu a financí i biskupové. Ti všichni se vystřídali v jeho poustevně.

⁷⁴ Viz kap. 3, III. +

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Viděli jsme, že Fraternita Ježíšova začala nabírat na síle v prvních letech konání oněch setkání v Paray-le-Monial. Pierre mohl vidět až do své smrti – a často byl přitom průvodcem – růst povolání ke kněžství, do komunity, k evangelizaci. Při jednotlivých setkáních dokázal objevit lidi schopné převzít odpovědnost. Jiné nasměroval k jejich profesi nebo k manželskému životu, to vše s velkou milostí soucítění. Uplatňoval dar rady, ale i vnitřního uzdravení, a to buď přímo, nebo tím, že dotyčnou osobu poslal za někým, o němž věděl, že potřebné charisma má. Ve všem, co říkal, byl velmi zdrženlivý, někdy stačilo jedno slovo, aby člověka nasměroval na celý život.

Pierre se velmi radoval z milostí, jichž byl svědkem nebo mu o nich pověděli. Z mnoha svědectví o úloze, kterou v té době hrálo Paray-le-Monial ve vývoji postojů v církvi, uvedeme jedno, které bylo Pierrovou velkou radostí.

Bernard studoval na univerzitě, když ho jeho přátelé zapsali na setkání v Paray v létě roku 1982. Souhlasil, protože jim chtěl udělat radost, ale myslel na zadní vrátka; najde si nějakou výmluvu, aby tam nemusel jet. Stačilo by říct jim, že dopisuje diplomku, a tak zrovna nemůže nikam odjet. Pravda však byla, že měl velmi rezervovaný postoj k obnově. Při pomýšlení, že by měl skutečně jet do Paray-le-Monial, se ho zmocňovala jakási vnitřní nevolnost. Říká o tom: „*Neminul jediný den, abych neprosil Pána, aby mě ušetřil cesty na toto podezřelé místo.*“ Zvláštním a prozřetelnostním způsobem však jeho práce na diplomce postupovala tak rychle, že náš student měl náhle před sebou sedm dnů volna, a to přesně v době konání setkání, na které byl přihlášen. Přátelé na něho tlačili, tak tedy odjel do Paray-le-Monial. Před odjezdem si ještě přečetl jako protijed knihu zaměřenou proti obnově a přibalil si ji na cestu.

Jakmile přijeli na místo, hned se mu celá atmosféra znelíbila. Měl dojem, že lidé jsou tam příliš veselí, příliš otevření. „*Je to přehnané a nevhodné.*“ Prvního večera jej však upokojila slova, která řekl na uvítanou Mons. Gaidon: „*Nebojte se, v Paray-le-Monial zůstanete katolíky.*“ Zazněla i velmi pěkná modlitba k Panně Marii.

Na druhý den řekl někdo do mikrofonu další větu, která jej uklidnila: „*V Paray-le-Monial nemusíte hledat něco mimořádného. Milosti dostanete v adoraci a ve svátosti smíření.*“ Stále však přetrvávala jeho rezervovanost.

V úterý kolem 18. hodiny procházel zahradou před bazilikou. Nikdo tam nebyl. Myslel si, že bazilika bude v tu dobu prázdná a vešel do ní, aby se pomodlil. Jaké bylo jeho překvapení, když uviděl plno lidí, kteří se přišli vyzpovídat! Každých pět metrů byl kněz v albě a se štólou a před ním fronta lidí, všechno v naprostém tichu. Bernard byl u zpovědi pár dnů před odjezdem do Paray, aby se vyhnul nutnosti zpovídat se tam. Ale cítil se jako pobízen, aby šel znovu ke zpovědi. Vzpomíná na to: „*Blízko hlavního vchodu byl kněz, který vypadal velmi sympaticky. 'Ten se mi líbí, půjdu se vyzpovídat k němu,' řekl jsem si. Ale uvědomil jsem si, že podobný pocit mělo mnoho dalších lidí a fronta u něj byla skutečně dlouhá. 'A tak půjdu k dalšímu, tam čekají jenom dvě ženy.' Myslel jsem si, že přijdu brzy na řadu, ale k mému údivu jim kněz věnoval hodně času. Pomyslel jsem si, že Paray bude asi podobné Lurdům, tam chodí velké hříšnice. Naštěstí jsem se zpovídal nedávno, tak u mě to jistě bude krátké.*“

A opravdu: když na Bernarda přišla řada, vysypal svoje hříchy za necelé dvě minuty. Už chtěl odejít, když se kněz ujal slova. A stalo se něco výjimečného. Kněz mluvil, „*jako by ve mně četl jako v knize. Řekl mi věci, které mi nikdy nikdo neřekl a mohu dosvědčit, že jsem opravdu prožil zkušenost Boží lásky a milosrdenství.*“ I po několika letech účinek této zpovědi trvá. „*Odešel jsem od této dosti dlouhé zpovědi s velkou radostí, hluboce uvolněn.*“ Proměna byla tak hluboká, že o tom pověděl svým přátelům a souhlasil dokonce s tím, že ve středu večer při modlitbě o tom bude svědčit. Bylo to dost zvláštní.

V pátek dopoledne seděl Bernard venku na zemi a očekával závěrečné vyučování. Přišel k němu muž v bundě a plátěných kalhotách, který hledal místo k sezení, ale žádné nenašel. Zbylo jen malé místočko vedle Bernarda. Posadil se vedle něj a začal rozhovor.

„To ty jsi svědčil ve středu večer?“

„Ano, byl jsem to já.“

„Když jsi mluvil, říkal jsem si: Šťastný kněz, který tě zpovídal!“

Znělo to jako výkřik. Bernard se obrátil, pozorně si ho prohlédl a říká:

„Ale vždyť ten kněz jsi ty!“

Náhodou se setkali uprostřed několikatisícového zástupu. A následoval krátký, ale velmi pěkný rozhovor. Kněz mu řekl:

„Vidíš, než jsem přijel, nedokázal jsem už věřit, že mě Bůh miluje, mě osobně. A když s tebou teď mluvím, zdá se mi, že ta osobní láska Ježíše Krista se mi vrací.“

Příběh má ještě epilog. O rok později přišel jeden manželský pár za Bernardem a řekl mu: *„Vzpomínáš si na kněze, který tě loni zpovídal? Byl to náš přítel. Vůbec nebyl nakloněný obnově. Chtěli jsme ho přivést do Paray-le-Monial, ale vždy si naplánoval dovolenou tak, že sem nemohl přijet. Ale loni mu plán dovolené na poslední chvíli nevyšel, a tak mu zůstal jeden volný týden právě v době setkání. Vzali jsme ho sem téměř násilím. Když sem přijel, byl velmi nespokojený. Požádali ho, aby zpovídal, ale nechtěl. V úterý vešel do baziliky a u vchodu nám řekl: ‘Dobře, půjdu tedy zpovídat, ale jenom deset minut.’ Zůstal však tři hodiny, a právě v tu dobu jsi přišel ke zpovědi. Ale to nejpodivnější přišlo ve středu večer, když jsi přistoupil k mikrofonu. Ten kněz byl vedle nás. Když tě poslouchal, úplně zuřil. Říkal: ‘To je hrůza! Pán dává znamení stále jen těm druhým. Já bych je tak potřeboval a nedostanu je nikdy, nikdy, nikdy!’ Samozřejmě se ve tvém svědectví nepoznal a nebyl si vědom milosti, kterou měl, když s tebou mluvil. Tak asi chápeš, jaké bylo jeho ohromení, když jste se o dva dny později setkali!“*

8.3 Papež v Paray-le-Monial

Neuplynul ještě ani rok od chvíle, kdy Mons. Le Bourgeois svěřil komunitě úkol starat se o poutníky v Paray-le-Monial, když se Svatý otec rozhodl, že se do Paray vydá v rámci své třetí cesty do Francie. Jan Pavel II. poutní místo Paray-le-Monial znal z doby, kdy sem před dvanácti roky přijel se zvláštní úctou k Ježíšovu Srdci ještě jako krakovský arcibiskup. Když se Mons. Le Bourgeois dověděl o úmyslu Svatého otce navštívit Lyon, napsal mu dopis s pozváním do Paray-le-Monial. V dopise se zmínil o semináři v Paray a především o obnovení poutí díky komunitě Emmanuel.⁷⁵

5. říjen 1986 byl mimořádnou událostí pro celé město Paray-le-Monial, pro diecézi Autun i pro komunitu Emmanuel. Přijelo kolem 130 000 lidí, kteří stáli až na rozsáhlých prostranstvích za parkem Moulin-Liron. Opět se ukázalo, jak prozřetelné bylo rozhodnutí upravit tyto pozemky pro konání setkání. Liturgii onoho nedělního dne, kterou animoval Charles-Éric Hauguel, vysílala televize v přímém přenosu a sledovaly ji miliony lidí. Papež se obrátil na rodiny, které tam přijely ve zvlášť velkém počtu. Na konci mše poděkoval komunitě Emmanuel několika spontánními šibalskými+ větami.

Po mši svaté navštívil papež kapli Navštívení, kde mu byli představeni Pierre Goursat a manželé Gérald a Christine Arbolovi. Géraldovi řekl: *„Rozuměl jste dobře tomu, co jsem řekl o komunitě Emmanuel?“* Potom se obrátil k Pierrovi a řekl mu: *„Díky, že jste založil komunitu Emmanuel!“*

⁷⁵ Po dobu dvou let každý člen nebo přítel komunity Emmanuel, který se dostal do blízkosti papeže při veřejné audienci nebo při soukromé mši, snažil se udělat to tak, aby mohl Svatému otci říci: „Svatý otče, přijedte do Paray-le-Monial.“ Jeden seminarista, který přísluhoval při papežské mši svaté, mu toto pozvání řekl v sakristii svatopetrské baziliky. Odpověď zněla: „Ano, přijedu, přijedu, ale ne dnes!“

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

9 NÁČRTEK PIERROVA PORTRÉTU

Pierre Goursat v sobě neměl nic ze světce, jaké vídáme na obrazech. Měl svá omezení i nedostatky. A našli se lidé, kteří viděli jenom to. Můžeme si položit otázku, zda se Pierre z touhy po pokoře sám nesnažil přikrýt se svými útrapami jako kabátem. V počátcích komunity opakovaně říkal Martině: „*Jsem jenom červíček*,“ a to v souvislosti s úryvkem Písma, který ale nedokázal přesně určit. Jednou po návratu se setkání s Martou Robinovou řekl: „*Ve včerejší liturgii se četl ten úryvek: 'Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, držím tě za pravici, pravím ti: Neboj se, červíčku Jákobův.'*“⁷⁶ *Ted' mohu jít dál ...*“ V dalších letech někteří lidé projevovali nadšení nad tím, jak komunita Emmanuel roste a jak skvěle evangelizuje, a chtěli jejímu zakladateli blahopřát. Pierre však vždy zvolal: „*Copak nevidíte, že Pán postavil do čela komunity úplného ubožáka, aby bylo vidět, že to On všechno dělá?*“ Jindy s humorem, který ho prakticky nikdy neopouštěl, říkal: „*Lidé si myslí, že řídím já, ale jsem jenom připoutaný k sedadlu. Volant drží někdo jiný. Jede to stále rychleji a v zatáčkách se musím naklánět.*“

9.1 Několik základních rysů

Pierre byl muž kontrastů. Kdo ho neznal, byl obvykle při prvním setkání překvapen. V Paray-le-Monial někdy lidé viděli, jak na pódium přichází starší pán. Na hlavě míval baret, i v létě nosil šál a bundu. Když byl v lepší formě, jezdil na kole, ale vypadal jako ten nejnesportovnější člověk na Zemi. Působil spíše ostýchavě, tiše, rezervovaně. Mluvil málo a špatně. Nikdo by si nepomyslel, že Pierre může být zodpovědný za všechno, co se odehrávalo kolem něho, za všechn ten život, za všechno to mládí, které do Paray přijíždělo.

9.1.1 První kontakty s Pierrem

Kdo ho chtěl poznat blíž, toho Pierre přijal ve svém pokoji. Všechno nasvědčovalo tomu, že je jeho zdravotní stav stále znepokojivý. Mons. Gaidon šibalsky+ říká: „*U Pierra Goursata udivovalo, že neměl tělo ... byl průsvitný. Byla to bytost, která zjevně měla už jenom kosti.*“ Pravda je, že i když se uzdravil z tuberkulózy, bylo jeho zdraví tak křehké, že musel hodně odpočívat. Nikdy nevěděl, jak na tom bude, až se druhého dne probudí. Nejintenzivnější činnost obvykle vyvíjel ze svého lůžka. Všechny schůzky, setkání rady komunity a podobně se odehrávaly u stolu v jeho pokoji. Pierre ležel na lůžku, při ruce měl dva telefony. Na nočním stolku míval suchary, na které si namazal marmeládu a na ni pak dával plátky sýru gouda. Celý rozhovor probíhal za charakteristického zvuku kousání sucharů. Nad postelí měl kříž JOC, jinak v jeho pokoji nebylo nic kromě sošky svatého Josefa. Obvykle Pierre každému hned tykal a po několika minutách už ho oslovoval „*Ty moje zlatíčko*“. Bylo čemu se divit, a přece to kupodivu nikoho nešokovalo. Nebyla v tom nemístná familiárnost, ale skutečné přátelství oděné do velké svobody.

Mnozí z těch tisíců lidí, jež ho poznali, neviděli nic jiného než jeho humor a originální vzhled, jiní se dostali jen k tomu, že viděli jeho vedlejší+ stránky. Někteří odhalili velikost

⁷⁶ Iz 41,13-14.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

člověka, kterého měli před sebou, teprve v okamžiku, když mohli pohlédnout do jeho živých očí, jejichž pohled byl hned pronikavý, hned šibalský+, hned velmi pozorný, hned zase jako kontemplanční nekonečno. Jeho oči prozrazovaly velký pokoj a současně jej předávaly. Mons. Perrot říká: „*V první chvíli mě upoutala jakási niternost, která z jeho osoby vyzařovala. Nebyl příliš hovorný. Řekl přesně to, co měl říct, ale bez dalších řečí. Člověk vnímal velmi intenzivní vnitřní život ... hloubku jeho pohledu a překrásný úsměv.*“

Když se díváme na videonahrávky s Pierrem, povšimneme si i výrazu jeho rukou. Někdo řekl, že by mohly být modelem pro sochaře. Neustále je využíval, měl velmi osobitá gesta, většinou velmi zábavná. Jeho ruce vyjadřovaly život, stejně jako jeho oči.

Celkově svým vzhledem okamžitě upoutal. Ze svého mládí, kdy to byl velký švihák, si zachoval jistou uhlazenost a eleganci, která chvílemi prorážela přes jeho bohémský a originální vzhled. Ostatně si tento bohémský vzhled pěstoval z několika důvodů: základem byl jeho humor, ale určitou roli hrála i svoboda vůči tomu, co se říká, a jeho touha po pokoře.

9.1.2 Vztahy s lidmi

Jeho zájem o lidi probleskl vždy velmi rychle. Byl ke každému mimořádně pozorný a vždy se snažil, aby je dostal do vnitřní pohody, proto jim projevoval konkrétní dobrotu a ohleduplnost. +Mladý cikán Pironglo, který konvertoval, si vzpomíná, že pokaždé, když přijel na nějaké shromáždění, na kterém byl Pierre přítomen, vždycky jej přišel osobně přivítat⁷⁷. Zvláštním způsobem si oblíbil kontakty s trpícími. Martina Guerinová zdůrazňuje, že mnozí měli dojem, že ho nikdy neruší. Můžeme se ptát, jestli měl někdy volnou chvíli. V jeho pokoji-kanceláři se neustále střídali lidé. Přicházeli kvůli práci pro radu nebo na přátelskou návštěvu. Všechno, co mu kdo řekl, mělo v jeho očích význam. Každý, kdo se s ním viděl, měl pocit, že patří k jeho rodině. Často šel sám vstříc nepokoji, bolestem, starostem. Dokázal brát věci s humorem. „*Tak co, sestřičko moje, zabili ti tatínka, zabili ti maminku?*“ řekl smutné dívce, která do jeho pokoje vstoupila se zkormouceným obličejem. Začala se smát a oba spolu mohli hovořit prostě a v pravdě. Měl skutečné charisma vnitřního osvobození. Je mnoho lidí, kteří mohou dosvědčit, že dával duchovní dary s udivující správností, jako by četl v lidských srdcích. V každém případě měl dar, milost, jak to říct. Jeho slova dokázala osvětlit situaci a podnítit pokoru a bratrskou lásku.

I když ho pohlcovalo budování komunity, nechtěl, aby se to pro něj stalo něčím absolutním, něčím, co by lidi zatěžovalo. Jednou mu v Paray-le-Monial někdo, kdo se s ním setkal poprvé, řekl: „*Nemám v úmyslu vstoupit do komunity Emmanuel.*“ „*Copak na tom záleží?*“ odpověděl Pierre, „*až půjdeme do nebe, nebudou se nám dívat na jmenovku.*“

Velký význam připisoval rozlišování charismat u lidí, otvírání skrytých pramenů a zapojování lidí, s nimiž mluvil, do projektů, které je přesahovaly a posunovaly je dál. Měl snahu, aby každý ze sebe vydal to nejlepší. I když to nejlepší znamenalo vlastně velmi málo, byl spokojen. Vždy se díval na druhé pohledem plným naděje. Různými prostředky přenášel tento pohled do komunity jako jeden z nároků. Jakmile někoho spatřil v modlitební skupině, na komunitním víkendu nebo jinde, přemýšlel, modlil se a našel pro něj nějakou činnost. Zanedlouho jej pak požádal o službu, a to velmi pokorně a mile. To se nedalo odmítnout a nastal proces vnitřního růstu. Platilo to i o chudých, kterým se vždy snažil dát nějakou práci. Pierre jednal vždy konkrétně se smyslem pro obrácení člověka, s nímž se dostal do kontaktu.

⁷⁷ V letech 1977 a 1978 vždy v zimě se tým komunity Emmanuel s Bernardette Jomardovou účastnil spolu s Pironglem modlitebních skupin v přívěsech *Manouches+ a cikánů, kteří trávili zimu na předměstí Agenteuillu. Pironglo se nechal pokřtít ponořením v katolické církvi dne 11. března 1978. Později přijížděli cikáni do Paray-le-Monial a někteří z nich jsou dnes členy komunity.+

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

Pierre odkrýval mnohé věci. Nikdy se netvářil jako inspirovaný, ale často řekl překvapující věci, které se daly chápat jako prorocké. Případně zaujal neočekávaný postoj, který tajemným způsobem uvolnil spád věcí. Když Guy de Kérimel spatřil v roce 1978 Peirra poprvé, chtěl ho požádat o vstup do komunity, jenže Pierre s ním začal mluvit náhle o studiu teologie na Katolickém institutu v Paříži. Guy vůbec nepomýšlel na kněžství a podobný návrh naprosto nečekal. Zatvářil se tak, že mu Pierre řekl: „*Ale v komunitě jsou i laici, kteří studují teologii.*“ Pierre nenaléhal, nicméně myšlenka byla vyslovena a šla svou cestou. Guy de Kérimel byl vysvěcen na kněze v roce 1986.

V roce 1980 Pierre požádal Yvese le Saux, a to byl pravý Bretonec, aby se začal učit španělsky, i když Yves k tomuto jazyku neměl vůbec žádný vztah. Nebyl k tomu ani důvod, neboť komunita neměla žádné plány ve Španělsku. O dva roky později však nečekaně vznikla komunita Emmanuel ve Španělsku a Yves byl přítom. V roce 1985 se s Pierrem v Paříži setkala Basilissa Mukamasinzo původem z Rwandy. V té době nebyla naděje na vznik komunity v této zemi. Velmi těžce vysvětlovala Pierrovi, co vlastně chce, ale Pierre vše pochopil dřív, než se dokázala vyjádřit, a řekl jí: „*Je to jasné, je to jednoduché, neboj se ... Komunita začne působit i ve Rwandě a bude mít mnoho členů a mnoho zasvěcených.*“ To se o několik let později skutečně stalo.⁷⁸

Jindy Pierre vyprávěl někomu, s kým se viděl v Paray teprve podruhé, o tom, jak se v maisonnée snaží pomáhat lidem, kteří mají určité problémy. Ten člověk ani nebyl v komunitě. Po chvíli se Pierre zastavil a prohlásil: „*Říkám si, proč ti to vlastně říkám.*“ Na druhý den se tento člověk náhodou ocitl v podobné situaci, jakou Pierre minulý večer popsal, a zvládl ji ve světle rad, které mu Pierre dal. V roce 1981 měl jednou Bernard Michaut přehnané starosti vyplývající z jeho zodpovědnosti za oblast Nice a rozhodl se, že se vydá do Paříže za Pierrem a požádá ho o vystřídání. Ráno však zvonil telefon a Pierre, který o ničem nevěděl, začal těmito slovy: „*Je to Bernard? Dobrý den, dušičko moje, volám ti, abych tě potvrdil ve tvé úloze pastýře.*“

V komunitě bylo ostatně velmi dobře známo, že Pierre má charisma rozlišování, a nikdo neváhal zajít za ním o radu ohledně povolání ke kněžství nebo k zasvěcenému životu, případně k manželství. Pierre pomohl ke zrodu několika desítek povolání ke kněžství a zasvěcenému životu. Vždy to dělal s velkou láskou, často s lehkým šibalským+ humorem.

Ve skutečnosti byl však Pierre velmi náročný. Byl schopen říct někomu, koho viděl poprvé: „*Jsi připraven i na mučednictví?*“ Někdy se i rozzlobil, aby uvolnil určitou situaci. Jednou se to stalo s mužem, který sotva před měsícem vstoupil do komunity Emmanuel: „*Nechápeš to? Jsi krásné letadlo a nedokážeš se odlepit od země. Musíš bezpodmínečně odstartovat, takhle to dál nejde ... Vidím ve tvém pohledu touhu po absolutnu, a tak musíš být věrný svému povolání.*“

Bylo to poprvé, co někdo s tím mužem mluvil takovým způsobem. Ani jeho vlastní otec to nikdy neudělal. A reakce toho muže byla pozitivní: „*Byl jsem úplně nadšený, neboť jsem vnitřně pochopil, že má pravdu.*“ Mohli bychom uvést mnoho dalších příkladů. Někdy tlačil+ na své spolupracovníky, aby šli dál, aby přijali určitý závazek a obětovali své vlastní zájmy. Chápal, že unavený a depresivní člověk nemůže pracovat, a tak mu doporučil, aby působil modlitbou a obětí. Nesouhlasil však s tím, aby se zdravý člověk celou svou bytostí nezapojoval do práce pro příchod Božího království. Hlavně v počátcích komunity byl velmi náročný, i když mluvil na veřejnosti. Důrazně vnášel do všeho řád. Horlivost pro dům Hospodinův ho stravovala.

⁷⁸ Dnes (1995) nádherná komunita ve Rwandě, která měla před hroznými událostmi roku 1994 více než 130 členů, ztratila 17 svých členů při masakrech za občanské války. Tak Cyprien a Daphrose Rugambovi a šest z jejich deseti dětí byli 7. dubna 1994 zabiti v Kigali. Poslední Cyprienova slova v telefonu zněla: „*Přišli do sousedního domu. Zatím adorujeme.*“

9.1.3 Pierre a vedení

Při vedení měl Pierre něco vizionářského. Popisoval situace a zvažoval díla, jež byly zcela mimo jeho dosah. Lidé cítili, že je naplněn velkými projekty, které neměl ze své hlavy. Ostatně Pierre sám byl o tom přesvědčen a nepokládal se za původce+ svého díla. Často citoval Kristova slova: „*Beze mne nemůžete činit nic.*“ (Jn 15,5) Také říkal, že působení Ducha svatého je jako voda, která pomalu stoupá. V této optice Pierre vyzařoval do šířky i do výšky.

Kdo ho trochu znal, viděl, že jeho přístup k lidem byl naprostým opakem jakéhokoli utilitarismu. Pierre byl skutečným nepřítelem jakéhokoli funkcionářství. Měl smysl pro autoritu, ale hierarchii chápal velmi pružně. Do tohoto jeho přístupu pronikalo občas jeho umělecké založení. Nikdy nechtěl, aby vztahy ve službě nebo při evangelizaci byly sevřeny do úzkého rámce morálních či právnických závazků. V tomto ohledu byl mimořádně svobodný. Podle Pierra měl život přednost před strukturami, které byly vytvořeny pouze proto, aby pomáhaly rozvíjení života. Někdy bez váhání narušil ustálený rámec tím, že například dal určitým lidem posláním, jehož hranice nebyly jasně vymezeny. Mohlo to vyvolat mírný zmatek, ale řešení se nalézalo vždy v sebezapření a v pokoře. Podle Pierra nebyl nikdo vlastníkem své funkce nebo svého posláním. Jeho vedení v sobě mělo něco geniálního, ale následovat ho bylo možné pouze ve stavu trvalého obrácení.

Bylo nutné přizpůsobit se jeho způsobu práce. Zopakujme, že zůstal umělcem, i když byl jeho duch v určitých oblastech naprosto přesný, nebylo v něm nic úřednického. Znal však svoje meze a nebránil svým spolupracovníkům, jestliže se rozhodli pro jiné metody. Platí to i obecně. Pierre neměl právnícký+ smysl, ale chápal jeho důležitost a v citlivé otázce statut komunity se spolehl na rady jiných.

Nejmarkantnější byl v jeho vedení nepochybně smysl pro radu, který dostal od Ducha svatého a postupně jej zdokonaloval. Setkal se s mnoha lidmi, viděl mnoho věcí a dokázal si mnoho pamatovat. Jeho ohromná zkušenost s lidmi, úhrn všech rozhovorů a setkání, to vše neustále dával do služby. Nikdy nedával najevo svoji kulturu a nehovořil o svých významných kontaktech. Téměř nikdo o nich nevěděl. Ale ve skutečnosti to vše bylo u něj plně ve hře. Bylo to řízení prozívatelnosti, že komunitu Emmanuel založil právě Pierre. Byl o hodně starší než jeho spolubratři v komunitě, a tak viděl dál než oni. Jednou se ho Edouard Marot zeptal, čím to je, že komunita Emmanuel se tak dobře drží, když některé komunity obnovy mají vážné problémy. Pierrova odpověď zněla: „*Je to tím, že ti, kdo stojí v jejich čele, jsou mladší. Já jsem nejstarší. Není to mými kvalitami, ale pouze mým věkem. Už jsem dobře poznal církev.*“

Nedělal si iluze o lidech a o stavu věcí. Velmi rychle postřehl slabé stránky lidí, a tak je mohl snadno ovlivnit. Milost však vnesla do jeho srdce nový pohled, novou lásku. Nijak se v něm neprojevovaly jeho dřívější útrapy a neúspěchy. I když snad měl problémy s některými lidmi uvnitř komunity a vnitřní zápasy, všechno bylo zapomenuto. S velkou poslušností a čistotou přijímal podněty milosti. Ve svých plánech nebyl tvrdohlavý. Mnohokrát změnil zásadní směr rozhodnutí, často na radu bratří, kteří třeba ani nebyli členy rady komunity – a často tak učinil po dlouhé noční adoraci.

Pierre měl zároveň velmi jasný smysl pro realitu. Nenechal se oklamat slovy a snadno odhalil skryté úmysly. Rychle zpozoroval falešné zdání a vyhýbal se teoriím, které by mohly zastřít pravý stav věcí. V důležitých věcech se jeho prozívatelnost málokdy nechala oklamat. Pokud se stalo, že se zmýlil, pevně věřil, že Bůh může použít i jeho omyly a nezdary.

V oblasti vedení jej nemohlo překvapit žádné protivenství, s jakými+ se mohl setkat mimo církev, a nedivil se ani těm, jež čekaly uvnitř církve. Vzhledem k tomu, že se několikrát ocitl ve velmi choulostivé situaci, potřeboval mnoho pevnosti, kontinuity i pružnosti; ta mu ostatně nikdy nechyběla. Šel stále dopředu, nepopřával sluchu protestům, nestěžoval si a pomáhal svým bratřím a sestrám, aby jednali stejně. Čekal, až Duch svatý zasáhne srdce

a konečně otevře dveře. To neznamená, že tím netrpěl. Cítil však, že Boží dílo nemohou lidé zastavit, a nebál se jejich křiku. Často komentoval událost při Ježíšově pobytu v Nazaretu, kdy ho vedli až na sráz hory, aby ho svrhli dolů: „*On však prošel jejich středem a ubíral se dál.*“ (Lk 4,30). Sestra Maryse Fuselierová popsala jeho osobnost těmito slovy: „*Příznačná byla pro něj houževnatost, odvaha, důvěra v Pána. Když si byl jistý, že Pán něco žádá, neznal překážky, všechny je překonal ... Víckrát se mu stalo, že dostal políček do tváře ... nastavil druhou a pokračoval dál.*“

Mons. Vingt-Trois si dobře povšiml této Pierrovy houževnatosti a věrnosti jeho povolání: „*U Pierra Goursata mě nejvíc upoutala jeho věrnost duchovní intuici. Myslím si, že měl určitý odhad situace církve a vnímal její volání, aby přijal závazek vůči ní a jeho prostřednictvím i celá komunita. Myslím, že byl dostatečně věrný této intuici, aby se stala prvkem, na který se odvolává komunita. Určitá přesnost v ujasnění cílů komunity Emmanuel i její vlastní povahy závisela podle mého názoru do velké míry na vytrvalosti Pierra Goursata, na jeho věrnosti duchovní intuici, kterou měl.*“ Mons. Vingt-Trois se smíchem dodává: „*Podle jiných měřítek by se dalo říci, že byl tvrdohlavý, ale výsledek je koneckonců stejný.*“

9.1.4 Smysl pro dobu

Pierrův bystrý pohled na lidi se spojoval s velkou prozíravostí vzhledem k situaci v církvi i ve světě. O svatém Bernardovi se říkalo, že měl smysl pro dobu. Stejná slova lze říci o Pierrovi.

Pierre měl v hluboké úctě tradici církve. Důvěřoval stále mladé moudrosti církve. Báł se však břemen, jež tuto tradici zatěžovala a zahalovala. Nebyl vůbec konzervativní; necítil povinnost věřit, že to, co platí v současnosti, by mělo zůstat beze změny. Nebylo člověka, který by byl tak nezávislý na strukturách a všelijakých aparátech. Vždycky byl takový. Pierre měl velkou nedůvěru k podobným tlakům a projevům konzervatismu spojeným s administrativami, které se samočinně reprodukovaly. Platilo to ve vztahu ke státu, ale i k církvi. Neměl žádné zábrany a klidně vedl nonkonformní+ řeči. Stavěl se proti každému systému, bez ohledu na to, jaký byl. Věřil, že je potřeba, aby se věci daly do pohybu a aby se každý snažil uvést do pohybu i svět. V tom se často odvolával na svatého Vincence z Pauly, který byl jeho vzorem. Pierre měl velmi tvůrčího ducha a neustále všechno inovoval. Když se do něčeho zakousl, vždy na tom něco změnil. Dokázal osvobodit i kreativitu jiných lidí. V jeho případě je nutno toto hledisko inovování maximálně zdůraznit. Svět je oheň, jak říkala Terezie z Ávily. A Pierre se k tomuto slovu rád vracel. Nebyl už čas na úředničení, ale čas jít dopředu. Podle Pierra nastal čas ke sprintu.

Už dávno správně analyzoval krizi současného světa. Viděl také, že nastávají obtíže v církvi, ale v této oblasti si nedovolil ani slovo kritiky. Okamžitě však uznal obnovu a poznal, jakou naději přináší. Mons. Vingt-Trois přišel se zajímavým zhodnocením této stránky Pierrova života a jeho vztahu k církvi ve světě té doby:

„*Velmi pozoruhodně se mi jevil výraz jeho naděje. Ve směru, + v němž ho prožítá duchovní zkušenost vedla k pohledu na budoucnost, který nebyl pouze sociologický, ale byl to pohled důvěry v Boží působení ... Velmi na mě zapůsobila též jeho hluboká disponibilita vůči církvi. Na jedné straně měl svou vlastní vůli, jak pracovat pro církev a vyjádřil ji, měl plán, který by se začlenil do jejího celkového poslání. Na druhé straně byl velmi vnímavý k tomu, co Duch svatý mohl vnuknout prostřednictvím církve. Tak měl velkou a zásadní poslušnost k církvi. Myslím si, že je to velmi pozoruhodné u člověka, který měl tolik nápadů ...*

Byl jedním z těch, kdo měli dostatek víry a ducha chudoby, aby podstoupili riziko charismatické obnovy, a to v době, kdy nejenže obnova nebyla v církvi přijímána, ale i jakákoli fundace byla naprosto nepředstavitelná. Lidé kolem nás byli spíš na cestě k vyhasnutí nebo

k ústupu. Přinejlepším se říkalo: 'Skončíme co možná nejčistším způsobem.' Byli jsme tehdy v období krize, kdy mnozí nevěřili, že církevní organizace, že život církve má nějakou budoucnost. Někteří však nejenže na sebe vzali riziko postavit svůj život na Božím Slově a naději Ducha svatého, ale měli odvahu nebo odevzdanost vydat se cestou zakládání. To není maličkost!'

9.1.5 Pokora a chudoba

První Pierrovo obrácení bylo ve znamení povolání k pokoře a to trvalo po celý jeho život. Zcela jistě byl pokorný srdcem. Jednou hovořil v kostele Saint-Sulpice v Paříži s mladým mužem, který odmítal charismatickou modlitbu. Bylo to v roce 1975. Pierre zakončil rozhovor slovy: „*Víš, dokud si člověk neuvědomí, že je chudák, nic nepochopil.*“ Tato slova však platila i o něm samém. Svědectvím je i tento úryvek z dopisu, napsaného v roce 1970 nebo 1971: „*Modlitba hodně pomáhá, ale nezmůže všechno, jestliže člověk nevede odpovídající způsob života. Pokora, která roste s duchem modlitby, pomáhá jasněji vidět sama sebe bez znechucení. Jestliže člověk pochopí, že je jen hromada pudů a zlých žádostí, není překvapen jejich projevy a může říci spolu se svatou Terezií: 'Pane, zde jsou plody mé zahrady.'* Čeká na sílu, kterou nám Pán může dát, a když uzná svou hříšnost a křehkost, nebude domýšlivý, ale skromný. Začne utíkat od příležitostí k pokušení (každý má svou hlavní dobrou stránku a svůj hlavní hřích), především k hříchům+, do kterých v minulosti často upadl.“

Dělal všechno pro to, aby skryl svůj duchovní stav před ostatními. Otevřel se jen těm skutečně nejbližším. A ani jim neříkal všechno. Tak jednou v Gentilly mluvil o někom, kdo měl zjevení celého budoucího díla. Hervé-Marie Catta se později snažil zjistit, zda se jednalo o něj. Ptal se Pierra několikrát, ale odpověď nedostal. Pierre se nikdy nesnažil, aby ho druzí uznávali, a ještě méně mu šlo o to být první. Jeho pokora byla naprosto radikální. Ustupoval do pozadí před Božím dílem. Chtěl být pouze kanálem, kterým prochází milost. Dálo se to bez úsilí, bez napětí, bez jakéhokoli kalkulování. Dělal všechno pro to, aby se umenšil a aby tak Bůh mohl růst v něm i v druhých lidech. Šlo to tak daleko, že někteří bratři v komunitě ani nevěděli, že je spolu s Martinou jejím zakladatelem. Někdy byla komunita Emmanuel za to kritizována. Říkalo se, že je to komunita, jejíž zakladatel je neznámý. Ale proti Pierrově pokoře se nedalo nic dělat. A Pierre nechtěl, aby se o něm mluvilo. V modlitebních skupinách v počátcích komunity o sobě Pierre vůbec nedával vědět. Byl přítomen, ale vůbec nepromluvil. Když však to lidé poznali, cítili, že se každý odvolává na Pierra. Ale nesměla mu být připisována žádná sláva. Jeden člověk, který se velmi zajímal o otázky animace a vedení v době prvních modlitebních skupin, byl ohromen tímto způsobem vedení, který byl skrytý a přitom tak účinný. Pierre nikdy nevystupoval z pozice nadřazenosti. Vlastně se ani nepovažoval za duchovního otce nebo za zakladatele komunity v pravém slova smyslu. Souviselo to s jeho pokorou a zároveň s jeho strachem z jakéhokoli paternalismu. Napsal: „*Zdvojnásob pokoru ... To je nejdůležitější pro obnovu, především pro odpovědné.*“

Ostatně měl velké těžkosti, když měl mluvit o sobě, a to i s těmi nejbližšími. Zapomínal na to, co se mu osobně přihodilo, zvláště v duchovní oblasti. Jako by mu Bůh pomáhal zůstat chudý. Přece se však podařilo zachytit jedno důvěrnější písemné sdělení z roku 1973:

„*Byl jsem u zpovědi... Můj démon nevraživosti mne opustil. Byl už mnohem méně výbojný, ale stále ještě si bručel v koutku a překážel mi v modlitbě. A tak jsem řekl Pánu: 'Snad mi ho nechceš ponechat po celou dobu duchovního cvičení!' Jako by Pán čekal na moji prosbu o osvobození od toho démona. Potom už zasáhl a skončilo to. Když jsem se modlil v parku, démon mě sledoval z určité vzdálenosti. Dostal jsem vnuknutí, abych se obrátil a řekl mu: 'Vysvětli mi jasně svoje důvody.' Snadno jsem mu zacpal ústa slovy o pokoře, o lásce k bližnímu a o poslušnosti Ježíše při spolupráci s bratřími.*

Ten starý ďábel utekl a už se nikdy nevrátil, ale zjistil jsem, že kdyby ve mně bylo méně pýchy, kdybych měl více lásky k bližnímu, kdybych byl více sjednocen v lásce k Ježíši, nikdy by mě nemohl sužovat tolik dní. Odpověděl bych mu totiž hned tak, jak sem to udělal toho dne v parku. Byla to pro mě velká lekce. Pevně jsem se rozhodl setrvat po celý zbytek svého života v usebranosti a mým heslem se stane: Nejdřív modlitba, potom uvažování o důvodech. Doufám, že budeš tak laskav a připomeneš mi to. Amen. Amen. Aleluja.“

Pokora se u Pierra pojila s chudobou. Žil v neuvěřitelném odříkání. Jeho chudoba se projevovala především v nemoci, která značně omezovala jeho možnosti. Součástí Pierrova zápasu bylo přijmout své hranice. V jeho obvyklém stravovacím režimu, který si ostatně určoval sám, nebylo nic přitažlivého. Možná zahrnoval i jistou vůli po umrtvování. Ve skutečnosti byl Pierre velký labužník. Jako správný Pařížan a k tomu Gaskoněc někdy vychutnával zvláště vybrané pochoutky, nejvíc ho lákaly zákusky s čokoládou.

Po finanční stránce byl po celý život v tísní. Kdo ví, jak by to s ním dopadlo, kdyby se o něj nestarali jeho přátelé a příbuzní. Později jako odpovědný za komunitu měl všechno své jmění uložené v jedné malé skříni. Když někam cestoval, bral si s sebou malé zavazadlo, ve kterém měl jen minimum redukované na minimum. Slovo „chudoba“ mělo pro něj velmi konkrétní význam daný jeho každodenním životem. Proto snadno chápal všechny lidi, kteří byli na okraji společnosti nebo z ní byli vyloučeni. Vždy měl někoho takového na lodi. Pierre to bral s naprostou samozřejmostí. V prvních letech komunity vždy, když se vrátil z dovolené, mluvil o chudobě a bylo vidět, že chudoba je u něj spojena s tajemstvím Vtělení, s tajemstvím ponížení Slova.

Materiální chudoba se u něj ostatně spojovala s relativní chudobou v oblasti veřejného projevu. Některé lidi šokovalo, když slyšeli, jak Pierre koktá, například při velkém charismatickém shromáždění. Jisté je, že ničím neoslňoval. Když za ním přišel jeden autor, aby s ním udělal rozhovor, odcházel se slovy: „*Tak to je zakladatel komunity Emmanuel!*“ a současně uznal, že se setkal s Božím člověkem.

Jan Křtitel řekl o Ježíši: „*On musí růst a já se musím menšit.*“ (Jn 3,30) Podobně byl i Pierre ve svých očích malý. To vysvětluje, že se nedíval na sebe. Byl zcela obrácen navenek+, totiž k Bohu a bližním. Proto mluvil tak málo o sobě, vlastně to působilo, že o sobě ani nedokáže mluvit. Tím se vysvětluje i fakt, že proti současným psychologickým tendencím si zachoval dostatečně objektivní a realistický postoj ke skutečnosti takové, jaká je a ne jakou bychom ji chtěli mít. Jeho vztah k Bohu nebyl paralyzován+ přílišnou subjektivitou. Stejně jako miloval a respektoval sensibilitu+, bojoval proti narušené afektivitě+, která křiví rozlišení a pohled na Pána.

9.1.6 Humor a svoboda

Pierre se nikdy nebral vážně. Než se setkal s obnovou, působil spíš přísným dojmem. Přesto byl už tehdy jeho humor velmi věcný. Svým nejbližším dělal občas šaška. Jeho mimika doprovázená pro něj typickými gesty rukou byla prostě neodolatelná. Obnova však otevřela jeho humoru novou kariéru, neboť byl osvobozen od své ostýchavosti. Kardinál Suenens⁷⁹ napsal: „*Pierrovým charakteristickým rysem, na který nikdo nezapomene, byl jeho humor pařížského uličníka.*“

Pierrův milý a šibalský+ humor lidi uvolňoval, odstraňoval překážky, umožňoval jim, aby se vyjádřili. Otvíral cesty milosti a někdy dal vidět hodně daleko. V roce 1976 řekli Marcelle a Bernard Michautovi při společné procházce Pierrovi o své touze patřit do Fraternity Ježíšovy. Zeptal se jich proč. Jejich odpověď zněla: „*Nevíme.*“ Pierre na to řekl: „*To je dobrý*

⁷⁹ L. J. kardinál SUENENS, *Les imprévus de Dieu*, Paříž, Fayard, 1993, s. 256.
Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

důvod.“ Vstoupili do fraternity a teprve čas ukázal, že to rozlišení bylo správné. Jinému bratrovi, který se domníval, že způsob, jak komunita evangelizuje na ulici, nemůže fungovat, řekl: „*Máš úplně pravdu, bratříčku, jenže ono to funguje.*“ Pierre též napsal: „*Místo abys věřil své pochybnosti a pochyboval o své víře, pochybuj o své pochybnosti a věř své víře.*“ Mons. Gaidon říkal: „*Jeho náboženství nebylo vůbec přísné a strnulé.*“

Podle+ svatého Filipa Neri byl u Pierra humor také jedním z činitelů konverze. Jednou byl Pierre v Aix-en-Provence a požádal Gabriela Prioua, aby ho zavezl do obchodu s obuví, protože si chtěl koupit boty. Gabriel ho celý šťastný zavezl autem na parkoviště u velkého supermarketu. Když vystoupili z auta, Gabriel si všiml, že Pierre jde v ponožkách a upozornil ho na to. Pierre Gabriela chladnokrevně požádal, aby ho naložil do nákupního vozíku. A tak ho tlačil až do obchodu mezi poněkud zmatené zákazníky. Jindy seděl Pierre v první řadě v kryptě kostela Saint-Sulpice při modlitebním shromáždění. Náhle bylo slyšet, jak nahlas říká: „*Malá, malá, malá ...*“ Nikdo nechápal, co se děje, až se Claire Pécoutová zadívala ve směru Pierrova pohledu a s hrůzou zjistila, že na pódiu se kromě skupiny, která shromáždění animovala, prochází klidně i malá myšička. V jedné komunitní rodině naučil Pierre děti různé grimasy, které dodnes tvoří součást rodinného dědictví pod názvem „grimasy Pierra Goursata“. Nelze se ubránit myšlence, že když Pierre přišel do nebe, bylo tam určitě dost smíchu.

Pierre byl se svým milujícím a současně pobaveným+ pohledem na lidi a hlavně díky své poslušnosti Ducha svatého naprosto svobodný člověk. Svoboda byla to, na čem mu nejvíc záleželo, a pro ni dělal největší oběti. Jeho pokora a chudoba jej chránily. Velmi usiloval o to, aby členové komunity rostli v této vnitřní svobodě.⁸⁰

9.1.7 Čistota

Už jsme se zmínili o tom, že Pierre zasvětil svůj celibát Pánu a žil jako bratr adorátor. Kdo ho poznal blíž, byl překvapen jeho chudobou. Mohl tak poznat něco z tajemství zasvěcené duše – bytosti, která patří Bohu. V roce 1970 napsal jedné přítelkyni tato slova: „*Existuje taková jednota dvou vůlí, dvou osob, že jsem tím hluboce proměněn. Být jeho navždy už zde na zemi v neodvolatelném slibu, a přece tak prostým způsobem, který se zdánlivě ničím neliší od života jiných lidí. Je to skutečně velké tajemství, jemuž je třeba být věrný nejen tělem, s veškerou citlivostí svědomí, ale i srdcem. Může se vám stát cokoli, ale 'co nás odloučí od lásky Kristovy?*““

Jedna sestra, která mu pomáhala, když byl nemocný, tím byla velmi udivena: „*Musela jsem být velmi delikátní+, když jsem se o něj starala ... viděla jsem, že jsem v blízkosti tajemství.*“

9.1.8 Horlivost pro dům Hospodinův

Obrácení dalo Pierrovi velkou lásku k církvi a živou touhu zvěstovat Krista svým současníkům. Horlivost patřila k jeho nejsilnějším stránkám. Skutečně byl stravován horlivostí pro dům Hospodinův podle slov Písma. Byl jako pronásledován nálehavostí, s níž je třeba zvěstovat Pána. Spolu se svatým Dominikem volal v noci k Bohu: „*Pane můj, milosrdenství! Co se stane s hříšníky?*“

⁸⁰ Marta Robinová řekla jednou manželům Prouxovým: „*Budu se modlit za to, aby komunita Emmanuel evangelizovala s radostí.*“

I velmi prostá setkání měla pro Pierra význam. Samozřejmě neodmítl velké prostředky+, pokud se naskytly. Ale každá příležitost pro něj byla dobrá. Domníval se, že nelze věnovat pozornost výlučně praktikujícím katolíkům, ale je třeba jít dál a oslovit vzdálené, zasáhnout lidi takové, jací jsou, bez jakéhokoli elitářství. Představa místa, které je uzavřené a je tam pěkně teploučko, pro něj byla nesnesitelná. Neustále bylo potřeba se otevírat, jít stále dál, oslovovat všechny vrstvy lidí, všechny ty, kteří jsou od Boha daleko. V evangelizaci neuznával žádné hranice.

Pierre přitom znal lidi. Viděl jejich obtíže, problémy, útrapy, prohry nebo opoždění provázející obrácení, evangelizaci. Hluboce tím vším trpěl, neboť byl mimořádně zranitelný. Nebyl nijak oddělen od utrpení jiných lidí. V této oblasti si toho tolik vypořádal, že dostal milost výjimečného soucítění. Byly chvíle, kdy prožíval pravé utrpení při setkání s mimořádně prudkým a povýšeným vnějším odporem.

9.1.9 Láska ke Kristovu Srdci

Všechno to vycházelo z hlubokého zdroje, jímž byla láska. Pierre byl ostatně přesvědčen, že mu Bůh zjevil jméno jeho anděla strážného – Láska. Vyjadřovalo to způsob, jakým chápal své povolání. Pán ho vedl po této cestě skrze poznání svého Srdce hořícího láskou k Otci a k lidem. Tím, jak Pierre miloval Kristovo Srdce a jak podporoval šíření této úcty, říkal něco i o sobě. V tom se ukazoval tento tajemný vztah ke Kristu, který Pierre žil v hlubině svého nitra. Jednou se svěřil: „*Ve chvíli svého obrácení jsem se velmi bál kříže, působilo to na mě tak hrozně, že jsem se utekl k oltáři Božského Srdce Páně⁸¹ a od té doby jsem si tuto úctu k Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu vždy uchoval.*“

Tento důvěrný vztah ke Kristu se udržoval adorací Nejsvětější svátosti. Pierre byl v komunitě považován za bratra adorátora. A skutečně u kořenů jeho konverze byla jak pokora, tak adorace. Při obrácení dostal povolání k adoraci. Často se odvolával na toto první povolání a domníval se, že na ně neodpovídá dostatečně. Hodiny a hodiny, ve dne i v noci, trávil při adoraci. Mons. de Monléon o Pierrovi řekl v den jeho pohřbu: „*Byl stravován v adoraci.*“ Když se na něj člověk podíval při adoraci, nevypadal jako v extázi, ale v jeho postoji byla pokojná pokora a takřka dětské usebrání. Sylvaine Marlyová vypráví: „*Vždy jsem byla velmi překvapena, když Pierre poklekl před Nejsvětější svátostí. Stále ho vidím, jak kráčí mezi lavicemi v kapli karmelitánského kláštera nebo v kapli Colombière při setkání Fraternity Ježíšovy ... Přicházel vždy o něco později. Všichni už seděli, on kráčel mezi nimi, padl na kolena před Nejsvětější svátostí. Byl tam a všichni čekali, až Pierre vstane. Pierre zůstane v mé paměti jako obraz muže klečícího na kolenou před Nejsvětější svátostí.*“ Při proměňování vždy klečel, a to i na konci svého života, kdy to pro něj představovalo velmi náročné fyzické úsilí.

Kolik času věnoval adoraci? Těžko říct, neboť se hodně modlil v noci. V posledních letech přiznával dvě hodiny adorace denně. Jeden bratr, který musel zůstat v noci pracovat na lodi, viděl, jak Pierre vchází do kaple ve 22 hodin a vyšel ve tři ráno. Kolikrát to asi dělal, aniž by si toho kdo povšiml?

Pierre se velmi rád modlil sám. V posledních letech Pierrova života se jednou v neděli otec Quennouelle z Foyer de Charité v Japonsku procházel po břehu řeky Seiny v Neuilly. Pohlédl na loď, kde bylo všude zhasnuto kromě Pierrova pokoje; uviděl ho, jak se modlí a s velkým pohnutím ho sledoval. „*Uchvátila mne síla té modlitby, jako by Pierre nesl celou komunitu, ba tíhu celého světa.*“

Dopis z roku 1971 nám odkrývá něco z tajemství Pierrova života:

⁸¹ V kostele Saint-Philippe-du-Roule.

Oheň naděje – Pierre Goursat, zakladatel komunity Emmanuel

„Spolu s XY jsme hodně mluvili o Nejsvětější Trojici, o životě Otce, který spěchá vstříc svému Synovi, má v něm zalíbení, dále o Synovi, který se vrhá do náruče svého Otce a ztrácí se v Něm jako ve svém zdroji. Potom znovu tento příliv, to blažené spočinutí, ten odliv, ta propast lásky a tak dále. Ten dvojí pohyb a ten dvojí čas Spočinutí oživovaný Duchem svatým (který z Otce i Syna vychází). Je to skutečně tajemství života, Života Božího jako každého života.

A vášnivě milujeme život, proto jsme tak šťastni, že jsme pronikli do jeho tajemství, jež je tajemstvím lásky. A právě toto tajemství máme hlásat. 'Co vám říkají do ucha, hlásejte ze střech,' řekl Ježíš. A dále řekl: 'Oheň jsem přišel vrhnout (oheň lásky) a jak si přeji, aby se vznal!' Tolik mladých umírá znechucením v tomto městě bez lásky a jak by potřebovali slyšet toto poselství! Je to krásný úkol pro nás přinášet jim je.“

Pierre byl prvním mužem, který se roku 1940 stal členem Mariiny legie ve Francii, jak jsme již připomněli. Měl hlubokou úctu k Panně Marii, jeho vztah k ní byl velmi osobní. Jakmile se o ní začalo mluvit, okamžitě zareagoval, i když spontánně o ní zase tolik nehovořil. K tomu ho vedla jeho zdrženlivost ve vztahu k tomu nejbližšímu, co v životě měl. Žil s ní nepřetržitě.

To jsou některé charakteristické rysy duchovní osobnosti Pierra Goursata. Teď může být užitečné situovat+ je do dynamiky jejich historie.

9.2 Dynamika Pierrova duchovního života

Dynamika Pierrova duchovního života se projevila od okamžiku jeho konverze ve všech etapách růstu jeho víry a zvláště při překonávání obtíží spojených s vedením komunity.

9.2.1 Etapy růstu víry

Pierrova konverze ve věku 19 let byla rozhodujícím okamžikem jeho života. Toto osobní setkání s Kristem bylo velmi hluboké. Zdá se, že rázem mu bylo dáno důvěrné poznání Ježíšova Srdce. Z něj se zrodilo radikální povolání k adoraci a ke svatosti. Od té chvíle si zvolil cestu darovat svůj život v celibátu pro Pána a zůstat ve světě pro evangelizaci.

Pierrovo setkání s Pannou Marií, nejprve pozvolné, dostalo nový rozměr v událostech roku 1944. Odvolával se na ně v rozhovorech se svými nejbližšími, což dokazuje, jaký význam tomuto kroku svého života přikládal. Panně Marii přisuzoval svoje uzdravení z tuberkulózy v Lurdech. V oblasti evangelizace a celých dějin spásy považoval Pannu Marii, Matku Emmanuele za velmi významnou. Paray-le-Monial a Lurdy pro něj byly nerozlučitelné. Lze říci, že právě Pierre přivedl obnovu na tato dvě duchovně tak významná místa.

Setkání s kardinálem Suhardem sehrálo další významnou roli v Pierrově životě. Nalezl tak potvrzení svého povolání k zasvěcenému životu, což bylo tehdy něco nového. Z tohoto života adorace a celibátu pro Pána vytryskl dar vzbuzovat povolání ke kněžství a k zasvěcenému životu, když se začala komunita Emmanuel rozvíjet. Díky kardinálu Suhardovi dostal i zcela zvláštní milost lásky k církvi. Prostřednictvím Pierra přijala i komunita Emmanuel některé velké intuice+ kardinála Suharda.

Novou etapu Pierrova života znamenalo jeho setkání s obnovou v roce 1972: Duch svatý ho od té chvíle ve všem vedl. Přijal postoj nové poslušnosti, radosti a dynamiky, v němž už nebylo místo pro ostýchavost. V srpnu 1972 napsal: *„Boží láska zapaluje naše duše, abychom ji nesli druhým. Je to stále Duch Letnic – vylití Ducha svatého, které musí pokračovat až do*

příchodu našeho jediného Pána, Mistra a Přítele. Křesťanství, to je radost. Nejsme-li v radosti, nejsme v Pravdě, neboť nejsme v Lásce.“

Když byl požádán, aby se stal odpovědným za komunitu Emmanuel, začal jeho vážný a bolestný duchovní zápas. Pierre byl jako omráčen slabostí. Ale když se nechal úplně vést, vždy měl dostatek potřebných charismat. Od té doby byl ve všem veden Duchem svatým, aby mohl uskutečnit jeho dílo. Rád opakoval: „*Dopředu! Dopředu!*“

Pierre však zakoušel stále i projevy lidské slabosti. Někdy je poznat, že vítězí přirozenost. Muselo nastat postupné očišťování, jehož etapy nám nejsou známy. Poněkud je osvětleno období od roku 1981, kdy se stal terčem prudkých útoků. Pierre byl v této věci vždy mlčenlivý, ale máme svědectví kněze, který se s ním tehdy setkal:

„Pierre pocítil řadu pokoření v důsledku nespravedlivého odsouzení komunity Emmanuel. Prožíval to jako formu fyzického a morálního útlaku. Byla zpochybněna i jeho osoba. Bolestná zranění mu působily negativní soudy šířené na veřejnosti známými osobnostmi. Cynismus některých lidí mohl otrást přesvědčením některých členů komunity. Bylo to jako pukliny v krásné a s láskou stavěné budově. Jaká kalvárie! A Pierre se na veřejnosti vyjadřoval velmi bolestně.

On, který vždy dokázal číst Boží plán ve světle svého prvního povolání, on jehož umělecká citlivost se tříštila o tento příval kritik, měl, jak to u proroků bývá, i okamžik závrati: 'Není to snad moje vina, že ...?'“

Nelze o tom pochybovat. Pierre se svým bratřím v komunitě jevil jako skála, o kterou se opírali a kterou pokládali za neotřesitelnou. S oním knězem mluvil o blahoslavenství těch, kteří jsou pronásledováni, o útrapách všech náboženských hnutí, která v církvi přetrvaly. Pierre plakal a byly to „*slzy hořkého smutku ... které prozrazovaly nesmírnou bolest. Byla to pro něj noc Ducha, o které mluví Jan z Kříže a kterou poznala i Terezie z Lisieux, především v posledních letech svého života...* Pierre postupně opět nacházel jistotu i útěchu. A potom přišel pokoj, pokoj odjinud!

Když jeho noc končila, přišly z Vatikánu a z některých diecézí ty nejnadšenější výroky o obnově ... Zkrátka, slunce zářilo! Dokonce někteří velcí teologové uznali své omyly: vymlouvali se na 'jazykové chyby' nebo 'dezinterpretace'.

Pierre se smál z celého srdce. Stal se vnitřně i navenek dítětem víc než kdy dřív. Vstoupil do obvyklé jednoty s Bohem – do jednoty 'definitivní', jejíž znamení nemohou klamat: velká moudrost, návyk odvolávat se v každé věci na Boha, odevzdanost do Boží prozřetelnosti, jakási božská tichost, duch bratrského soucítění, jistota a pokoj. Byl to světec! Mluvil stále méně. Stal se jakoby lhostejným ke svému dílu, které ostatně bylo dílem Božím!“

9.2.2 Duch svatý a problémy s vedením komunity

Na závěr těchto poznámek je třeba říci něco o pomoci Ducha svatého Pierrovi při vedení komunity. Je třeba uvědomit si problémy, s nimiž se Pierre potýkal a kterým nemuseli čelit jiní zakladatelé. Historik píše dějiny tak, jak se odehrály, ale musí pochopit, že se mohly odehrát i jinak, kdyby byla přijata jiná rozhodnutí. Úspěchy nejsou automatické. Jsou důsledkem správných rozhodnutí ve správný čas.

V počátcích bylo třeba animovat modlitební skupiny, které mohly snadno vybočit. Bylo velmi těžké vést modlitební skupinu a nezhášet charismata. To je vždy výkon. Vyžaduje to současně moudrost, šikovnost, autoritu a pohotovost. Bylo nutno najít postupně spolupracovníky, formovat je, zajišťovat jednotu mezi skupinami. Byla to velmi citlivá záležitost, neboť kolem Pierra byli mladí lidé bez jakýchkoli zkušeností, mnozí z nich čerství konvertité! Nic nešlo bez těžkostí. Bylo třeba, aby obrácení probíhalo u jednotlivých osob v několika etapách, jinak se mohl celek roztržít. Vyvolává údiv, že tak rozdílné osoby,

pocházející z nejrozličnějších prostředí a s úplně protikladnými zkušenostmi, mohly spolu vydržet a budovat novou duchovní rodinu. A když vyvstaly obtíže, Pierre jim vždy čelil v duchu víry.

Velmi důležité bylo správně načasovat vznik komunity a ovšem se správnými lidmi. Bylo velmi lákavé začít dřív, ale současně to bylo i značně nebezpečné. Hlavně nepromeškat tu pravou chvíli! A jakou podobu chtěl Pán komunitě dát? Brzy bylo jasné, že to má být komunita ve městě, ale otázka zněla, zda má být její charakter více laický, nebo mnišský. Bylo nutno vědět, kdo je povolán, dále byla nutná formace členů, jejich doprovázení v otázce rozlišení osobního povolání – a to bylo velmi obtížné. Když se komunita Emmanuel začala rozvíjet, nastal úkol sledovat komunity v zahraničí, snažit se jim rozumět, dát jim prostor, zabývat se vhodnou a co nejrychlejší inkulturací+ charismatu komunity tím nejsprávnějším způsobem, přemýšlet o problémech kněží, zvláště pak vyřešit specifický vztah místní církev – komunita v nové podobě. Rovněž pro zasvěcené sestry bylo třeba nalézt jejich vlastní nový způsob. Nebylo to snadné. Náročný byl problém statut komunity, i v tom byl Pierrův přístup velmi originální vzhledem k tomu, co se tehdy běžně dělalo. Pierre myslel dopředu a chtěl vyřešit i otázku svého nástupnictví.

Ve stejné době bylo nutné bojovat na dvou vnějších frontách. Na jedné straně bylo třeba, aby obnova zůstala sama sebou a nevytvářela jakési supernáboženství, které by přesahovalo církev. Pro katolíka byla taková eklesiologie nepřijatelná. Obnova to musela pochopit. Na druhé straně bylo třeba pomoci církvi, aby pochopila, jaké služby jí obnova může prokázat.

Tolik výzev, tolik citlivých problémů, v nichž bylo tak snadné se mýlit. Pierre si byl dobře vědom, že je to často chůze na okraji propasti. Velmi dobře viděl, že vyrušoval, dráždil. Měl pocit, že komunita Emmanuel je vystavena riziku zničení. Přišly okamžiky skutečné úzkosti. Ale nakonec vždy dokázal jít dál, vyhnout se překážkám a komunita mohla jít dopředu. Nic z toho by nebylo možné bez trvalé pomoci Ducha svatého.

9.3 Poslední roky Pierrova života

Roky 1981 – 1985 byly pro komunitu Emmanuel rozhodující. Bylo to období rozšiřování, vznikaly nové provincie ve Francii i v dalších zemích, objevily se jednotlivé větve apoštolátu, nastal rozvoj poutního místa Paray-le-Monial a v roce 1982 získala komunita oficiální uznání. Pierrovo zdraví bylo nadále velmi křehké a v roce 1984 začal do vedení komunity zapojovat Géralda Arbolu.

9.3.1 Pierrova nemoc

V létě 1985 měl Pierre v Paray vystoupit při jednom setkání. I když mikrofon fungoval, musel Pierre vyvinout velké úsilí, aby ho bylo slyšet a bylo mu rozumět. Později se svěřil Élisabeth Dumontové: „*V té chvíli jsem věděl, že jsem dal všechno a že smrt se blíží.*“ Po skončení programu letních setkání v Paray byl hospitalizován s diagnózou infarkt myokardu. Na zotavení odjel do Lurd, ale když se zase pustil do práce, jeho zdraví bylo znovu ohroženo. Pierre pochopil, že přišel čas, aby se vzdal vedení komunity. V září pak byl na jeho žádost zvolen jeho nástupcem Gérald Arbola.

Pro Pierra tak začala poslední etapa, která trvala šest let. Už v dětském věku si jeho okolí myslelo, že se Pierre stárí nedožije. Jeden jeho bratranec v žertu říkal, že asi tak v roce 1950

vypadal Pierre tak nemocně, že se podobal mumii Ramsese II. a že se všichni divili, když se dožil ještě druhého dne. Pierre si myslel pravý opak a věřil, že zemře v pokročilém věku. Rád škodolibě říkal: „*Pochoval jsem všechny své lékaře.*“ Jeho poslední roky byly poznamenány úbytkem tělesných sil. I když jeho rozum zůstal až do konce bystrý, potřeboval stále více pomoc druhých. A to ho stálo hodně. Jenom s cizí pomocí dokázal chodit, jíst a všechny ostatní nezbytné činnosti. Přijímal to postupně, nejprve s opravdovými vnitřními zápasy, ale byl stále více pokojný... Ti, kdo se o něj v posledních dvou měsících starali, byli ohromeni jeho až dětskou poslušností. „*Jako by už byl jinde.*“ Po svém odstoupení se Pierre skutečně stáhl do ústraní. Svému nástupci plně důvěřoval. Pokud mohl, nadále se zúčastňoval setkání rady komunity, ale zůstával už v pozadí. Stále byl členem redakční rady měsíčníku *Il est Vivant*. V tomto období vzniklo jeho poslední dílo, *Oslavený kříž*. Neustále se modlil za komunitu, ale přijal pravidlo, že se nebude zapojovat do její animace. Ale Gérard a někteří další členové komunity za ním rádi přicházeli pro povzbuzení či radu i k přátelskému rozhovoru. Na lodi se přestěhoval; jeho pokoj a současně i kancelář byl umístěn uprostřed horní paluby, avšak Pierrův zdravotní stav nedovolil, aby tam zůstal. Zařídili mu dva pokoje vedle bytu manželů Cattových na konci lodi. Tak mohl být v ústraní, ale zároveň v blízkosti rodiny. Ve všem byl příkladem věrnosti. Vytrvale se zúčastňoval každodenní mše svaté, v kapli trávil dlouhé hodiny v adoraci, účastnil se setkání *maisonnée* (měl dokonce dvě). Nikdy nechyběl na komunitním víkendu, i když by jej mohl jeho zdravotní stav omluvit. Někdy musel vynaložit mnoho fyzických sil, aby se tam vydal, ale tato setkání pro něj byla místem bratrské lásky a nechtěl zmeškat příležitost k tichému svědectví svým bratřím a sestrám.

V posledním roce svého života už nemohl pravidelně chodit do kaple a dostal povolení, aby mohl mít malý svatostánek ve svém pokoji. Modlil se ve dne v noci a říkal: „*Duch svatý mne všeho zbavil a řekl mi: 'Ty už se máš jen modlit. Je to krásné!'*“

Nestěžoval si, často děkoval. Když pobýval pár dní v některé rodině komunity, byl pokud možno nenápadný. Tak třeba Magali Meyerová vypráví: „*Zapojil se do rodinného života velmi prostě a respektoval rytmus rodiny, i když měl svůj vlastní rytmus odpočinku, siesty, meditace i klidu k modlitbě... Nikdy však jeho rytmus nepřevážil ten náš... Rozhodli jsme se, že při rodinné modlitbě v onom týdnu budeme věnovat větší prostor přímluvné modlitbě. Na papírky jsme napsali jména: tatínek, maminka, Marie, Matthieu, Jean-Baptiste – a Pierre. Každý si vzal svůj lístek, přečetl jméno a pomodlil se za danou osobu. Pierre se do toho naprosto přirozeně zapojil. Děti byly šťastné.*“

9.3.2 Pierrova smrt a jeho pohřeb

Pierre odešel tak, jak žil, velmi tiše, nikoho nevyrušil. Zemřel krátce předtím, než bratři přišli do jeho pokoje. Bylo to v devět hodin ráno dne 25. března 1991 o slavnosti Zvěstování Páně, v pondělí Svatého týdne. Asi o půl deváté v neděli večer přijal eucharistii a požádal, aby ho nikdo nerušil.

Pohřební obřady se konaly v pařížském kostele Trinité ve středu 27. března v 15 hodin. Kostel byl plný. Obřadu předsedal kardinál Lustiger, dále byli přítomni Mons. Vingt-Trois a zástupce předsedy papežské rady pro laiky Mons. Josef Cordès. Homilie se ujal Mons. Albert de Monléon. Koncelebrovalo více než čtyřicet kněží, mezi nimi Pierrův věrný přítel Jacques Marin. Zastoupeny byly i mnohé komunity: Foyers de Charité, komunita Blahoslavenství, Verbe de Vie. Kostel se právě restauroval, a tak tam byla spousta lešení. Na pohled to zrovna moc krásně nevypadalo, ale byl to nádherný symbol, jak několik lidí poznamenalo. Byl to obraz církve v rekonstrukci, které se Pierre tolik věnoval. Mše byla velmi prostá, žádný smutek: oslavoval se vstup do nebe.

Mons. Albert de Monléon zvláště zdůraznil Pierrovo soucítění: „*On, který tak mnoho trpěl, jehož život byl poset zkouškami, blízce soucítil s každou lidskou bídou, tělesnou, mravní nebo duchovní. Jeho celý život a svědectví lze pochopit pouze v tomto soucítění, které se projevovalo pozorností k lidem – a ke každému z nás. Všichni jsme je pocítili tím či oním způsobem. Jedním z důvodů jeho dlouhých večerních a nočních modliteb bylo jeho soužení kvůli způsobu nočního života s přítomností drog, prostituce, beznaděje a sebevražd, všech druhů úpadku, ať zřejmého nebo skrývaného pod zdáním úspěchu.*“ Dále se zaměřil na Pierrovu touhu po misi a připomněl, že mezi posledními věcmi, které Pierre četl, byla encyklika Jana Pavla II. Redemptoris missio a byl jí skutečně nadšen. A Mons. de Monléon pokračoval: „*Všechno to mělo zdroj v eucharistii. Pierre si zvolil adoraci eucharistie, aby mu byla pokrmem, odpočinkem ... Pierra stravovala láska k Ježíši v eucharistii.*“ Svým bratřím zanechal jako dědictví touhu, vůli směřovat ke svatosti: „*Staňme se svatými a budme skutečnými misionáři, vždyť svět to tolik potřebuje, je to Kristova žízeň a je to radost církve. Amen!*“

Pierrovo tělo bylo převezeno do Paray-le-Monial, kde byl druhého dne pohřben. Když bylo večer přivezeno do Paray, uložili je na noc do kaple+ kaplanů. Stala se přitom zajímavá věc. Auto s jeho rakví zastavilo při vchodu do parku kaplanů+ a bylo třeba přenést ji na ramenou do domu+. Právě v tom okamžiku si v bazilice, která byla zavřena, varhaník přehrával varhanní doprovod na obřady Zeleného čtvrtku. Aniž by měl tušení o tom, co se děje venku, vytáhl všechny rejstříky a hrál naplno, takže nádherná a silná hudba naplnila celý prostor. Jean-Rodolphe Kars, který také hraje na varhany, vypráví: „*Byla nádherná ta varhanní hudba, která se ozývala do noci ... a tak úžasně ladila jako doprovod při Pierrově vstupu do domu+ kaplanů.*“ Modlitba pokračovala po celou noc. Uložení do země na hřbitově v Paray-le-Monial se uskutečnilo za přítomnosti členů komunity i mnoha dalších účastníků, mezi nimiž byl i zakladatel komunity Chemin Neuf Laurent Fabre.

9.4 Pověst svatosti?

Několik let po Pierrově smrti zjišťujeme, že jeho hrob na hřbitově v Paray-le-Monial se stal velmi navštěvovaným místem. Navštěvují jej členové komunity Emmanuel, Fraternity Ježíšovy, ale i mnoho dalších lidí. Došlo k tomu zcela spontánně. Lidé přicházejí za Pierrem, aby mu svěřili své potíže i plány, aby ho poprosili o radu. Děti v jedné rodině komunity říkají – a některé jsou už velké: „*To máme štěstí, že jedeme do Paray-le-Monial, budeme se modlit u Pierrova hrobu.*“ V blízkosti Pierra jsou pochováni další členové komunity Emmanuel.

A skutečně se zdá, že Pierre odpovídá. Často tak činí svým vlastním způsobem, tiše, tajemně, s humorem. Utváří se dialog s neviditelným světem. Dá se říct, že Ježíšovo Srdce Pierra užívá jako cestu pro své milosti. Člověk, který se o Pierra hodně staral v posledních dvou letech jeho života, říká: „*Když mám problémy, obrátím se na Pierra a vidím, že od něj přichází řešení.*“ Když v Paříži na lodi nastane velmi horečnaté období, například v době příprav letních setkání v Paray-le-Monial, prosí všichni o pomoc Pierra a přijde znovu pokoj. Je o tom mnoho svědectví.

10 KOMUNITA EMMANUEL PĚTATŘICET LET POTÉ

Po smrti Pierra Goursata se v čele komunity vystřídal tři moderátoři: Gérard Arbola (1985 – 1994), Markus Gehlen (1994 – 2000) a Dominique Vermersch, zvolený poprvé 29. prosince 2000; v listopadu 2006 začal jeho třetí tříletý mandát. Je charakteristické, že tito tři moderátoři vykonávali svou funkci vedle své profesní aktivity: Gérard Arbola jako finanční ředitel velkého státního podniku, Markus Gehlen jako profesor a Dominique Vermersch jako ředitel institutu INRA a profesor na Astronomickém institutu v Rennes; všichni tři jsou laici a otcové rodin. Gérard Arbola byl zvolen ve věku 37 let, Markus Gehlen ve věku 34 let a Dominique Vermersch ve věku 39 let. Spoluzakladatelka komunity Martine Catta je stále mezi námi.

V roce 2006 dosáhl počet kněží dvou set, seminaristů bylo v té době asi 150; dále 180 zasvěcených sester a 20 zasvěcených bratrů.

V roce 1982 měla komunita 1 100 členů ve třech zemích, v roce 1988 to bylo 2 500 členů v jedenácti zemích, v roce 1994 pak 3 600 členů v 35 zemích. V únoru 2004 vzrostl počet členů na 7 200 v 65 zemích.

V průběhu těchto let někteří komunitu opustili. Pierre si vždy přál, aby se lidé cítili svobodně, ale aby pokračovali v působení komunity, pokud jsou šťastni. A tak, i když se vyskytla jistá pnutí, případně u některých i krize, vyřešilo se vše snadněji než v komunitách s přísnějším typem angažovanosti.

Kromě místních obtíží mohla být jistá napětí, jež jsou v růstu komunity a při obměně jejích zodpovědných naprosto běžná, překonána pokornou věrností charismatu a na druhé straně úpravou statut a důvěryplným vztahem s Papežskou radou pro laiky a pařížským arcibiskupem, který byl delegátem komunity až do roku 2006.

Důležitá byla i podpora a povzbuzení některých biskupů, především kardinála Lustigera. Pomáhalo nám to jít dál, jít dopředu. Kardinál Lustiger se v posledních letech několikrát obrátil na zodpovědné i na členy komunity Emmanuel: dal najevo, jak si váží Pierra Goursata a povzbuzoval všechny členy komunity, aby žili její charisma. Papežská rada pro laiky se svým předsedou, jímž je Mons. Rilko, znamená nadále důležitou podporu pro komunitu Emmanuel i hlavní referenci, na kterou se odvoláváme. Tyto jasné vztahy pomáhají komunitě jít dopředu.

Komunita je skutečně velmi intenzivně angažovaná v apoštolském poslání církve. Při shromáždění nových komunit kolem Jana Pavla II. o Letnicích roku 1998 v Římě papež prohlásil, že tyto komunity jsou „spolu-podstatné“ v uspořádání církve. Při teologickém kolokviu, uspořádaném při této příležitosti, zdůraznil kardinál Ratzinger, který byl v té době prefektem kongregace pro nauku víry, že tyto nové komunity a hnutí byly podníceny Duchem svatým, aby stejně jako v mnoha jiných historických obdobích v minulosti pokračovaly v apoštolském poslání.

Komunita Emmanuel se dnes na tomto apoštolském poslání konkrétně podílí jak na místní úrovni, tak v rovině universální církve. Bere do své péče farnosti nebo evangelizační centra v jednotlivých diecézích a dále jsou to různé misie v celém světě.

V současnosti komunita vede čtyři evangelizační školy: germanofonní v bavorském Altöttingu a ve Vídni, frankofonní v Paray-le-Monial a v Římě anglofonní. Tyto čtyři evangelizační školy přijímají studenty na devět měsíců; po tuto dobu jsou tam studenti též ubytováni.

Dále jsou to Misijní školy, které nabízejí mladým jeden formační večer týdně a několik víkendů. Každý rok funguje v jednotlivých provinciích komunity po celém světě asi sto těchto „škol bratrské lásky a misie“.

Nejvíce viditelným úsilím evangelizačních aktivit prostých členů komunity Emmanuel jsou misie ve farnostech a misie ve městě. Tak například se domluví škola bratrské lásky a misie s farářem některé farnosti v centru města a o víkendu nebo v průběhu více dní uspořádají evangelizaci před kostelem, při níž zvou kolemjdoucí, aby vstoupili do kostela a předložili své starosti Ježíši přítomnému v Nejsvětější svátosti. Od roku 2003 uspořádala komunita Emmanuel společně s kardinály příslušných metropolí pět evangelizačních kongresů: ve Vídni, v Paříži, v Lisabonu, v Bruselu a v Budapešti.

V posledních letech se rozvíjí nový typ evangelizace a angažovanosti. Je to misie v pastoračně náročných městech. Prvním z takových měst bylo Aulny-sous-Bois, dále Toulon, Lyon a Marseille. V roce 2006 byla otevřena škola pro formaci dobrovolníků pro tuto misi.

V roce 2004 započaly v Německu svou činnost školy adorace a rychle se rozšířily po celé Evropě. Adorace Nejsvětější svátosti je totiž ústřední charisma komunity Emmanuel, od které se podle intuice Pierra Goursata odvíjí soucítění a evangelizace. Je možné, že Pierre čerpal inspiraci z příkladu Marie od Vtělení (Tours 1599 – Québec 1672), zvláště z její apoštolské vize, kde zůstává ve spojení s Ježíšem, ale současně běží do všech končin země, aby k Ježíši přivedla všechny lidi, kteří jej dosud neznají. Členové komunity se snaží adorovat každý den v některém kostele, kde je svatostánek. To postupně vedlo k adoraci Nejsvětější svátosti ve farnostech, které byly svěřeny kněžím komunity, ale i na mnoha dalších místech. Dnes je velká obnova adorace například v Paříži, kde sto ze 120 kostelů a kaplí nabízí křesťanům možnost adorace. Je spravedlivé říci, že k tomu přispěly i další komunity. Vidíme, že komunita Emmanuel není nějaké těleso mimo církev, ale že přispívá k opětovnému soustředění církve na eucharistii a tajemství Vtělení.

V souvislosti se Vtělením: vylití Ducha a rozmach charismatické obnovy se prostřednictvím komunity Emmanuel spojily s hlubokým smyslem Vtělení, jež je tradicí katolické církve. Toto přijetí Ducha svatého v celém lidstvu se rozvíjí také dnes v komunitě Emmanuel v trvalém úsilí o pokřesťanštění inteligence. Určitý počet kněží a laiků, členů komunity Emmanuel, působí dnes jako profesori teologie, biblistiky nebo filosofie na několika universitách, jako ředitelé seminářů, badatelé atd. Pokračují v úsilí o sjednocení, aby spojili své kompetence v oblasti vědy s hlubokými nároky pravdy v hledání Boha.

V oblasti práce a života společnosti pokračují jednotlivé větve komunity Emmanuel ve své činnosti, především Láska a Pravda, Přítomnost a Svědectví, kolokvia věnovaná bioetice apod.

A neomezujeme se pouze na starou Evropu. Zdá se, že komunita Emmanuel je dnes povolána k významnému rozvoji v jihovýchodní Asii, Indii, Číně a Japonsku. V Africe, především v Africe frankofonní, ale též v anglofonní a v zemích, kde se mluví portugalsky, se místní komunity Emmanuel mají čile k světu, rozvíjejí se s velkou intenzitou i obezřetností. Začínají fungovat propedeutická centra pro rozlišení kněžských povolání. V Latinské Americe jsou hlavní jádra činnosti komunity Emmanuel v Peru, Brazílii, Kolumbii, Nikaragui a na Kubě. V anglicky mluvících zemích jsou to Spojené státy a Austrálie.

V této perspektivě je třeba uvést – mezi mnoha dalšími – svědectví o svatosti mučedníků, jakými jsou Cyprián a Daphrose Rugambovi, šest jejich dětí a dalších třicet bratrů a sester ve Rwandě (1994) a připomenout ty členy komunity, jejichž nemoc a umírání byly opravdovým svědectvím sebedarování a naděje. Patří mezi ně zasvěcená sestra Sylvaine Marlyová (2001), Marie-Helène de Kérizouet (2002) nebo otec rodiny Jacques Rivière (2000), jejichž svědectví bylo zaznamenáno.

Bez jakékoli pochybnosti zůstává pro komunitu Emmanuel výzvou věrnost charismatům v komunitním životě, který nemusí navenek působit nijak senzačně. Podle obrazu svého zakladatele Pierra Goursata je komunita povolána pokračovat pokorně v obyčejném každodenním životě ve spojení s Ježíšem, aby ve stopách apoštolů zvěstovala spolu s celou církví křesťanskou naději světu.

ZÁVĚR

V závěru této knihy bychom rádi přenechali slovo samému Pierrovi Goursatovi. Počátkem 80. let 20. století, v době, kdy Pierre začal upouštět od své aktivity, řekl jednomu příteli slova, jež jsou syntézou jeho cesty i cesty komunity Emmanuel:

„Vidiš, Bůh mě vedl tajemnými cestami. Nejprve mne povolal, abych pro něj všechno opustil, abych jej miloval láskou bez hranic a nasadil všechny své síly v jeho službě. Přitáhl mne k sobě s mimořádnou silou. Občas jsem se zmýlil, když jsem vedl druhé. Zpočátku jsem nevěděl, že naše dary jsou různé a myslel jsem si, že udělám dobře, když budu velmi tvrdý, až drsný. Teprve mnohá ponížení mi otevřela cestu k tichosti. Vzpomínám si na slova otce Libermannna: 'Kříže jsou zlato, ale ponížení znamenají perly a drahokamy.'

Později jsem poznal své povolání v církvi. Neměl jsem ponětí, že tento pohyb nabude takových rozměrů, ale cítil jsem se jako nástroj Boží, který je k tomuto účelu veden Duchem svatým ... Nevíme, odkud přichází, ani kam jde. Ale byl v srdci celé obnovy v církvi, tím jsem si byl jist. Když mne Pán povolal, abych přijal jeho lásku a nechal se jím vést, povolal k tomu i všechny ty, kdo jdou stejnou cestou jako já. Všichni jsme povoláni ke stejné skutečnosti: k hluboké a zářivé svatosti církve, tak jako Jan Křtitel – 'lampa, která hoří a svítí'. On musí růst a já se menšit.

Tento pohyb už neustane. Nabude gigantických rozměrů, pokud budeme věrni svému povolání – ponořit se do Ježíšovy lásky v adoraci a vyzařovat soucítění a evangelizaci. Žádné velké a dlouhodobé plány, ale prostota srdce člověka, který miluje a dává se dnes – a zítřek svěříje Pánu ... Jinak jsme neúčinní.“